

TKP PROGRAMLARI VE MUSTAFA SUPHİ TEZLERİ

ürün yayınları

TKP PROGRAMLARI
VE
MUSTAFA SUPHİ
TEZLERİ

ürün yayınları

ürün yayınları: 1
Eylül 1997

Yayımlayan:
Eytişim Basın Yayın Reklam Sanat Hizmetleri
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Adres:
Gencosman Mah. Semiz Sok. No: 21/A
Serinyayla-Güngören-İstanbul
Tel - Faks: (0 212) 645 30 31

Baskı:
Görsel Basım Hizmetleri Ltd. Şti.

İçindekiler **Sayfa**

SUNUŞ 5

1) TÜRKİYE KOMÜNİST FIRKASI PROGRAMI 7
Bazı Akide ve Esaslar 9
Şekl-i Hükümet 15
- Din ve Milliyet 15
İktisadiyata Dair 16
İşçi Dernek ve Birlikleri 17
Köy İktisadiyatına Dair 18
Tevzi ve İstihlâk 19
Bankalara Dair 20
Vergilere Dair 20
Mesken ve İaşe Meselesi 21
İşçilere Dair Teminat 21
Sıhhat-i Umumiyeye Dair 22
Ordu ve Zabıta İşlerine Dair 23
Mahkeme İşleri 24
Maarif ve Hars İşleri 24

2) TÜRKİYE KOMMUNİST FIRKASI FEALİYET PROGRAMI 27
Mukaddime 28
İmperyalisme aleyhtar mücadele 34
Amele sınıfı 35
Köylülük 36
İktisadi ve mali mesail 37
Umumi maarif 39
Gençlik 39
Kadınların hareketi 40
II'nci kısım
Amele ve köylü hükümetinin vazifeleri 41

3) TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ PROGRAM 47
GİRİŞ 49
GENEL DURUM 52
EKONOMİK VE SOSYAL DURUM 55
TKP'NİN SAVAŞ ÖDEVİ 58
TÜRKİYE HALKININ BUGÜNKÜ SAVAŞI VE ULUSLARARASI KOŞULLAR 61

TÜRKİYE'DE KAPİTALİST GELİŞME 65
ULUSAL VE SOSYAL KURTULUŞ SAVAŞI 67
DEMOKRATİK DÖNÜŞÜMLER 71
Ulusal Egemenliğin Yeniden Kurulması 71
Ekonomik Alanda 72
İLERİ DEMOKRASİ 75
İşçi Sınıfının Politik Sosyal Hakları 78
Dış Ülkelere Göç 79
Köy Emekçileri ve Demokratik Toprak Reformu 80
Orta Tabakalar 82
Ordu 82
Kadın Hakları 83
Gençlik 83
Ulusal Kültür ve Eğitim 84

4) TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ PROGRAMI 89
GİRİŞ 91
ÇAĞIMIZIN KARAKTERİ VE TÜRKİYE'NİN
EMPERYALİST SİSTEM İÇİNDEKİ YERİ 96
TÜRKİYE'NİN DURUMU 101
TÜRKİYE HALKININ ULUSAL VE SOSYAL KURTULUŞ YOLU 112
-Faşist diktatörlüğün yıkılması ve ulusal demokrasinin kurulması 112
-Ulusal demokrasi 116
-Antiemperyalist demokratik halk devriminin tamamlanması 125
-Sosyalist amacımız 127

5) MUSTAFA SUPHİ 100. YIL TEZLERİ 131
I. Çağımızın Karakteri, Dünyada Durum Ve TKP'nin Görevleri 133
II. Nükleer Savaş Tehlikesine, Amerikan ve NATO Dayatmalarına
Karşı Barış, Yumuşama, Silahsızlanma ve Halklar Arası Dostluk İçin 144
III. Ekonomik Yapı 149
IV. Sosyal Yapı 164
V. Politik Yapı 175
VI. TKP'nin Strateji ve Taktiği 180
VII. TKP ve Yığınsal Halk Hareketi 193
VIII. TKP ve Ulusal Sorun 210
IX. TKP ve Silahlı Kuvvetler 216
X. TKP ve Dindarlar 219
XI. Partinin Durumu 221

SUNUŞ

Bu kitapla Türkiye'nin en eski partisi olan TKP'nin programlarını ve Mustafa Suphi tezlerini sunuyoruz. Komünistlerin dünya ve Türkiye vizyonunu, dünyanın ve Türkiye'nin temel sorunlarına yaklaşımlarını ve çözüm önerilerini, kendilerini ve karşıtlarını nasıl değerlendirdiklerini ilk elden, komünistlerin kendi belgelerinden öğrenmek kamuoyunun sağlıklı biçimde bilgilendirilmesine katkı sağlayacaktır.

Komünistlerin 1920, 1926, 1973 ve 1983 programlarını ve 1983 programını açımlayan Mustafa Suphi tezlerini topluca yayımlama amacımız, 1920 yılından başlayarak varlığına son verildiği 1980'lerin sonuna kadar Türkiye'de kapitalist düzene ve iktidarlara karşı işçi sınıfının öncülüğünde sosyalist devrimi ve düzeni savunan, ülkemizdeki en köklü ve en uzun ömürlü muhalefet damarını oluşturan ve bu niteliğiyle sürekli baskı altında tutularak yasaklanan TKP'nin temel belgelerini tarihçilere, siyaset bilimcilere, siyasal düşünce ve sosyal mücadele tarihiyle ilgilenen araştırmacılara ve ülkesinin gerçekleriyle ilgilenen herkese sunmaktır. Cumhuriyet döneminin en önemli muhalif siyasal örgütü TKP'nin temel belgelerine ulaşmaksızın Türkiye tarihini sağlıklı biçimde araştırmanın, yazmanın, öğrenmenin ve öğretmenin olanaksız olduğunu düşünüyoruz.

TKP'nin belgeleri üzerindeki yasak, Türkiye'de 141-142. maddelerin kaldırılmasıyla birlikte sona ermiştir. Ülkemizin düşünce yaşamını zenginleştireceğini umduğumuz bu kitapta yer alan 1920 programı, sayın Mete Tunçay'ın *Türkiye'de Sol Akımlar-I (1908-1925) Belgeler 2*, [BDS Yayınları, 1991] adlı kitabından, 1926 programı yine sayın Mete Tunçay'ın *Türkiye'de Sol Akımlar-II (1925-1936)*, [BDS Yayınları, 1992] kitabından, 1973 programı ve Mustafa Suphi tezleri arşivimizden, 1983 programı, sayın Rasih Nuri İleri'nin arşivinden alınmıştır. Değerli araştırmacılar sayın Mete Tunçay ve sayın Rasih Nuri İleri'ye teşekkür ederiz.

Ürün Yayınları, Eylül 1997

TÜRKİYE KOMÜNİST FIRKASI PROGRAMI
Bütün Dünya İşçileri Birleşiniz!

Komünizm Kütüphanesi
Sayı: 6

(1920 senesi 10-16 Eylülünde Bakû'da içtimâ eden Türkiye Komünist Teşkilâtları Birinci Kongresinde kabul edilmiştir.)

Çıkaran
Türkiye Komünist Fırkası

Türkiye Komünist Fırkası Programı
Bakû - 1920

Bazı Akide ve Esaslar

1- Hudud ve millet tanımayan fabrika sanayiinin yeryüzünde inkişaf ve teessüsü ile küçük ve millî sanatlar ortadan kalkmağa başladıktan sonra, sermaye, fabrika sanayiine sahip olan burjuvazya elinde temerküz ederek umumî bir sahaya giriyor. Sınaî istihsal işleri, şahsî teşebbüs mahiyetini kaybederek, yeniden yeniye vücuda gelen iktisadî şartlar, istihsalin şahsî mülkiyetten müşterek mülkîyete girmesini kolaylaştıracak bir şekil alıyor. Böylece Avrupa ve Amerika'da istihsal, birçok büyük şirketler, tröst ve karteller vasıtasıyla "sermayedarlar inhisarı" haline girince, bu ülkelerde iktisadî kudret gibi siyasî hâkimiyet de fabrikacılar, bankerler ve büyük mülk ve toprak sahipleri eline geçiyor ve bu tufeylî ve muhteris sınıflar, bütün insanlık âleminin mukadderatıyla oynamaya başlıyorlar. Küçük sanatkârlar ise, işlerini ilerletmekten, rençberler, topraklarını işlemekten âciz bir halde hayatın en ağır ihtiyaçları altında eziliyorlar ve gittikçe fakirleşerek kol kuvvetlerini iş pazarına çıkarıp fabrika ve kara toprak gündelikçilerine koşuluyorlar. Böylece, gündelikçiler (proletarya) mütemadiyen şehir ve köylerde artarak, işletici ve gâsıp sermayedarlara karşı düşman bir sınıf halinde meydana geliyor ve sınıfî bir his ve terbiyenin verdiği ve faaliyetlerle teşkilâtlarını gittikçe kuvvetlendiriyor. Hükûmeti ellerinde tutan zenginler sınıfı ise, mükemmelleşmekte ve mükemmelleşerek kuvvet bulmakta olan işçi halka karşı zulümlerini arttırdıkça artırıyor.

2- Avrupa ve Amerika'da teessüs eden sermayedarlık inhisarı etrafındaki malî ve itibarî muamelelerin akla hayret verecek derecede artarak, netice itibariyle sanat, ticaret büyük makinacılığın mahallî ihtiyacattan fazla mal çıkarması sanayi için yeni mahreçler aranmasına sebebiyet veriyor ve umumiyetle banka sermayesinin de artarak büyük ve merkezlerde temerküz etmesi, itibar tahvillerinin küllî miktarda harice çıkarılmasına sebep olarak sermaye (kapital) beynelmilel bir devreye giriyor.

Müstemlekât usulünü icat eden bu devrede ise, bütün dünya piyasaları gibi memleket ve milletlerin sermayedar devletler arasında

zahiren muhtelif bahanelerle paylaşıldığı görülüyor. Gerek hulûl-ü muslihâne ve gerek doğrudan doğruya harp ile maksada ermek için kara ve deniz harbî kuvvetlerinin büyük mikyasta artmasından vücuda gelen militarizmin davet ettiği masraflar o derece büyüyor ki, bu yolda daha ziyade ileri gitmeye halkın tahammülü kalmadığı gibi, tutulan bu istikametten geri dönmek de mümkün olmuyor.

Karanlık ve açlık içinde yaşayan milyonlarca insanları sefaletten kurtarabilecek ve medeniyeti yeryüzünde neşir ve tesise hizmet edebilecek olan milyarlar pahasındaki bu teknik ve istihsal kuvvetlerinin telef ve berhava edildiği bu devrede, Türkiye ve İran gibi yarım müstemleke ve Hindistan gibi doğrudan doğruya müstemleke halinde yaşayan zayıf ve fakir memleketlerin -emperyalist devlet ve memleketler menfaatine olarak- iktisat ve medeniyetçe harabiyet ve esaretine doğru tertipli bir usul ile gidiyor, ve bu gibi memleketlerde mahreçler temin edecek kara ve deniz yollarının ele geçirilmesi etrafında müthiş ve âlemşümul harpler ve facialar icat olunuyor, ve böylece bir veya diğer millet ve memlekete mensup milyonlarca amele ve rençber sefalet içinde mahvediliyor ki, bütün bu haller sermayedarlığın son nısıf asırda getirdiği istilâcılık devrinin hasselerindendir.

3- Sermayedarlık istihsali inhisar haline getirmekle maddeten satvet ve ikbalin en yüksek mertebesine varmış ve fakat aynı zamanda bidayet-i inkişafında haiz olduğu bazı medeniyetkâr kuvvetlerini gaip etmiş oluyor. Vakıa burjuvazi devrinin iptidalarında serbest mübadele ve rekabet, insanlar arasında teşebbüs ve teavüne yardım etmiş, istihsal ve nakil vasıtalarının terakkisi millet ve memleketler arasında yakınlığa hizmet eylemiş ise de şimdi istihsal müesseselerinin birleşmeleri ve sermayedarlığın iktisadî mutlakiyetler vücuda getirecek surette aldığı inhisar şekli hüküm ve tagallübe âlet oluyor. Bu inhisarlar eline geçen kara ve deniz yolları ise ucuz satın almak şartıyla ham malı ve pahalıya satmak üzere çürük mamûlâtı büyük soyguncu kumpanyalar hesabına taşımaktan başka bir iş görmüyor.

Filhakika sermayedarlığın son ikbal devrinde Avrupa ve Amerika'da zuhur eden iktisadî buhranların önü alınamayarak müstahsil işçi kuvvetlerinin ise inhisar mutlakiyeti altında ezilip

azaltılmasına çalışılması, Asya ve Afrika'nın gayr-i müterakki memleketlerinde küçük zenaatların imha edilerek, yerine büyük zenaatların tesis olunmaması ve sanayinin inkişaf ve terakkisi ile sıkı bir alâkası olan ziraatin bu yüzden iptidaî halde kalması ve aynı zamanda müskirat, fuhşiyat ve hurafâta ait türlü türlü müesseselerin intişarına ve binaenaleyh halkın iktisaden, medeniyeten, örfen ve ahlâken tedennisine gayret olunarak nüfusun kısmen oldukları yerlerde tamamen mahvına, kısmen ise başka memleketlere muhaceretlerine sebebiyet verilmesi, netice itibariyle insanlık âleminin büyük bir kısmını temsil eden bu memleket ve ülkelerde hayat ve medeniyetçe inkişaf ihtimallerini tamamen bitirmektedir ki, bütün bunlar, iptidaları Avrupa ve Amerika'da hâl-i hâzır medeniyetin doğmasına yol açan kapitalizmin son zamanlarında artık tekmil medeniyetkâr kuvvetlerini gaip ederek tamamen muhteris ve tahripkâr bir mahiyet aldığını ispat etmektedir. Tarihin bu cereyanını durdurmak veya bu cereyanı geriye çevirmek mümkün değildir.

4- Burjuvazinin istihsal vasıtaları nasıl derebeylik devrindeki tarihî şartlar içinde vücuda gelmiş, eski yaşayış usul ve kanunları zulüm ve sefaleti arttırmaya sebebiyet verince, bu devir nasıl kendiliğinden yıkılıp gitmiş ise, şimdik burjuvazi devrini yıkacak sebep ve âmiller pek ziyade artarak hey'et-i içtimâiyeyi sarsmış bulunuyor. Filhakika yukarıda arz olunduğu üzere inhisarcılığın bütün mânâsıyla iktisadî bir mutlakiyet ve istibdat halinde hükümrân olmağa ve bunun altından çıkan her türlü harp ve buhranların yalnız mal ve insanları değil, belki istihsal çarelerini de bozup yıkmağa başlaması, büyük mülkiyet ve tasarruf haklarının, bu haklara malik olmayan beşer kütlesinin istihsalâtına engel olup gitmesini ve bununla beraber amele sınıfının bir taraftan açlık ve sefalet içinde mahvedilirken, diğer taraftan eski tertip ve usulü muhafaza için zorla işletilip silâhlandırılması suretiyle yıkıcı-düşman kuvvetin kendiliğinden yetişip meydana çıkması, artık sermayedarlık ve burjuvazi usul ve kavanininin hey'et-i içtimâiye ihtiyaçlarını tatmin etmeye muktedir olmadığını göstermektedir.

Sâbık Rusya imparatorluğunun vasî muhitinde daimi surette Almanya, Avusturya, Macaristan ile Asya'nın bazı memleketlerinde kısmen ve mevsimî olarak amele ve rençber halkının hâkimiyeti ele

alması, İtalya, İngiltere, Fransa ve Amerika proletaryalarının ise bu harekete temayülleri yeryüzünde burjuvazi hâkimiyetinde proletarya idaresine intikal devrini temsil eden içtimâî inkılâbın başladığını maddî ve âşikâr delillerle meydana koymaktadır.

5- Sınıfî cidal ile hülâsa edilebilecek olan amele ve rençber inkılâpçı hareketinin vasf-ı esasîsi; bu hareketin içtimâî ve beynelmilel (enternasyonal) olmasıdır. Dünyanın herhangi ülkesinde yaşayan herhangi bir millete mensup işçilerin sermayedarlara aynı surette mahkûm ve ezilmiş olmaları, onlar arasındaki dinî, vatanî her türlü ayrılığı son plânda bırakarak müttehit azimkâr ve inkılâpçı beynelmilel bir millet doğmasına yol açıyor.

6- Bugün yeryüzünde millet ve devlet halinde yaşayan içtimâî hey'etlerden herbirine mensup amele, fukara ve rençber takımı, burjuvazi tasallutunu temelinden yıkmak üzere son ve kat'i azîm ve tedbir ile sınıfî mübarezeye girişmeleri beynelmileli doğurmakla beraber, millî muhitte ileride istihsalâtın hür ve müşterek esaslarda kurulmasıyla, medeniyet ve refah nokta-i nazarından beliğan-mabelağ telâfisi mümkün büyük fedakârlıklara lüzum göstermektedir.

Kendi muhit ve milleti içinde bu fedakârlığı göze almayanlar, beynelmilel faaliyete girişmek liyakatini gaip ederler. Sosyoloji ile inkılâpçı sosyalizmi birbirine karıştırıp sulh ve müsalemeti netice değil, belki bir vasıta olarak kullanmak isteyen hain sosyalistler son ve kat'i mübarezeye gevşek bir mahiyet vermekten ve aynı zamanda inkılâbı burjuvazya saltanat ve tahakkümüne satmaktan başka bir şeye hizmet etmiş olmazlar.

7- Mazlum işçiler sermayedarlar aleyhine sınıfî cidalde birleşince, karşılarına bütün dünya burjuvazisinin varlığına istinadgâh olan "mülkiyet" meselesi çıkıyor. Esasen bir hak değil; bir hurafe olan bu müessesenin yıkılması ve hey'et-i içtimâîyede mevcut istihsal vasıtalarının devlete raptı iledir ki, sermayedarlıktan doğan siyasî ve iktisadî her türlü zulüm ve tegallüpler ortadan kalkmış ve cemiyet-i beşeriyede kendi emeğiyle yaşayan her ferdin hakk-ı hayat ve iştiraki takarrür etmiş, yani komünizmin teessüsü ve işletici, gaddar ve müstevlî şahıs ve devletlerin mahvı tahakkuk eylemiş olacak ve nihayet fertler gibi milletler arasında da bütün mânâsıyla

"beynelbeşer" ve "beynelmilel" kardeşlik, birlik ve adalet şiarları zafer bulacaktır.

8- İçtimâî inkılâp gibi, inkılâbın burjuvaziye galibiyet ve muzafferiyetinden çıkan komünizm tatbikatı da âlemşümul bir mahiyeti haizdir. Tarih gösteriyor ki, yeryüzünde yaşayan heyet-i içtimâîyeden bir kısmı derebeylikten burjuvazi devrine yeni giriyor. Diğer kısmı burjuvazya devrine girmiş, proletarya hareketinin muhtelif safhalarını yaşıyor. Üçüncü bir kısmı ise, burjuvazi devrinden proletarya devr-i hâkimiyetine geçmiş bulunuyor. İçtimâî inkılâbın ibtidar ve intişarında milletlerin geçirmekte oldukları iktisadî tekâmüllerle tarihî ve siyasî şartların büyük alâka ve hisseleri olmakla beraber, inkılâp başladıktan sonra millet, memleket ve ülkeleri birbirinden lâyezal kararlarla ayırmak doğru değildir. Bugün proletarya devr-i hâkimiyetine ayak basmış olan Rusya'da komünizm icraat ve tatbikatının muvaffakiyeti, iktisadiyatça müterakkî diğer garp memleketlerindeki içtimâî inkılâbın zuhuruna bağlı olduğu kadar, bütün garpta intişar edecek komünizm tatbikatının da iktisadiyatça daha muhtelif safhalar arzeden şarktaki inkılâbî hareket ile alâkası pek mühim ve hayatîdir. Garp ve şarktaki bu hareketler dünya iktisadiyatının esasen burjuva devr-i saltanat ve tasallutunda inhisar mahiyetini almasından dolayı birbirlerinin mütevellit ve mütemmîmidir.

9- Umumiyetle şark memleketlerine nisbetle oldukça siyasî ve iktisadî tekâmülâta mazhar olan Türkiye'de fabrikacılık lâyıkıyla inkişaf edememiş, ve memleketin ötesine berisine serpilmiş bazı fabrikaların mevcut olmasına rağmen, bunlar ve şehirler etrafında mükemmel ve musannef bir proletarya teşekkül eyleyememiştir. Türkiye bugün Avrupa ve Amerika'ya gönderilen ham eşyayı ve madenleri çıkaracak ve bunları bozulmaktan kurtarıp kolaylıkla taşıyacak sanayi-i istihzariye, madeniye ve nakliyede çalışan yüz binlerce sanatkâr ve fukara işçilerin, tarla ve bahçelerde sabahtan akşama kadar alın teri dökerek en zarurî ihtiyaçlarını temin etmekten âciz kalan köylülerin, cihangir hükûmet ve devletlerin yumruğu altında ömürleri heder olan milyonlarca amele ve köylüden mürekkep askerlerin ve nihayet şehir ve köylerde her türlü istihsal vasıtalarından mahrum işsiz ve halâs ümidini kaybetmiş bir sınıf-ı fukaranın yaşadığı bir memlekettir.

10- Yedi asırlık iktisadî ve siyasî hayatında, ocak devrini atlatarak birçok hükûmet ıslahat ve tanzimatına maruz kalan ve bugünkü şekil ve tarz-ı idaresiyle burjuva demokrasisine ayak basmış olan Türkiye'de (sınıfî mübareze) iptidaî inkişaf devrini yaşamaktadır. Bugün Türkiye'de galip ve yağmacı Antanta devletlerine karşı devam eden millî kıyam hareketine fakir sınıfların iştiraki, "düşmanın düşmanı" ile yani haricî kapitalizmin tasallutuna karşı kendi içindeki muhtekir ve gâsıp küçük burjuvazi ile müştereken mübareze mahiyetinde tecelli etmektedir. Kendi muhitinde yalnız maddî menfaate müstenit münasebetler tesis eden Avrupa ve Amerika burjuvazisinin Türkiye gibi hayat ve iktisadiyatça zayıf memleketlerin her türlü tahaffuz ve nikâb hudutlarını yıkıp bu memleketleri kendilerine irad veren birer çiftlik ve buralarda yaşayan insanları yalnız işletilmeye mahkûm birer hayvan sürüsü haline koymaları, bu memleketlerde umumi surette Avrupa ve Amerika sermayedarlığına karşı büyük bir düşmanlık hissi uyandırmıştır.

Ma'haza, bir taraftan emperyalistlere karşı tevcih edilen bu mübarezenin devamı, diğer taraftan bilhassa içtimaî inkılâbın Avrupa'da intişarı, sınıfî iz'anın tekemmül ve inkişafı üzerine mühim tesirler icra ederek, Türkiye'deki hareketlerin içtimaî mahiyet almasına yardım etmekte ve sosyalizm esasında amele ve rençber şûrâlar cumhuriyeti tesisatına müsait şartları ihzar eylemektedir.

Türkiye İştirakiyûn (Komünist) Fırkası yukarıda zikrolunan esaslara binaen, son devrin insanlık âlemine yeni ve bütün mânâsıyla hür hayat vaad eden içtimaî inkılâp devri olduğuna kail ve herşeyden evvel bir "amele ve rençber" fırkası, dünyanın diğer komünist fırkalarıyla beraber Üçüncü "Enternasyonal"i teşkil ve onun yine beynelmilel burjuvazi ile mübarezesine faal bir uzuv olarak iştirak eder.

Şekl-i Hükûmet

1- Mutlakî idarelerde işçi halk müstebit hükümdar ve memurların zulmü altında ezildiği gibi demokratik denilen meşrutî hükûmetlerde de idare parlamentarizm ve halkçılık namı altında imtiyazlı tabakalar, yine vali ve hanların temsil ettikleri zenginler elinde inhisar haline giriyor. Amele ve rençber sınıflar, imtiyazlı sermayedarlar sınıfının menfaatine alet oluyorlar.

2- Amele ve rençber şûrâlar cumhuriyeti ise, emek sarf etmeksizin yaşayan tufeylî sınıflar hariç olmak üzere halkın çokluğunu etrafında toplayarak işçilerin işleticiler tarafından soyulmasına nihayet verecek her türlü çareleri temin eder. Şûrâlar cumhuriyeti hükûmet ve kızıl ordu teşkilâtıyla kapitalizm ve emperyalizmin proletarya sınıflarıyla mazlum milletleri saran esaret zincirlerini kırarak haricen milletler arasındaki kardeşliği genişletmeye, dahilde ise bütün varlığıyla fıkara ve işçi halk arasında medenî ve hayatî yeni bir devir açmağa liyakat ve iktidar gösteren, sınıfları ortadan kaldırarak her türlü harp ve kıtal gailelerini azat, münevver ve mesut bir istikbale doğru götüren kapitalizm ile komünizm arasındaki devr-i intikale ait, muvakkat bir şekl-i hükûmettir.

3- Fırka, halkçılığın en yüksek bir şekli olan amele ve rençber şûrâlar cumhuriyetinin tesisi yolunda yorulmaksızın çalışmak ve bunun için evvel emirde tebligat ve neşriyatı ile mağdur sınıfların hâkimiyetlerini temsil eden bu şekl-i hükûmeti kendilerine sevdirmeği vazife bilir.

Din ve Milliyet

4- Sırf dinî mahiyetteki terbiye, tedris ve ibadet meselelerini her milletin ihtiyarına tâbi bir cemaat işi olarak telâkki ve böylece "hürriyet-i vicdan"ın mutlak surette temini ve hiç kimsenin itikadından dolayı muaheze edilmemesini üss-ü hareket ad eder.

5- T.K.F. sermayedarlığın üzerindeki zulüm ve tahakkümü yıkarak sermayedarlık münasebetinden doğan her türlü harp ve kıtale nihayet

vermek ve bu suretle insanlık âlemini sulh ve selâmete erdirmek maksadını takip ettiğinden, dinlerin ve milliyetlerin insanlar arasında münaferet ve düşmanlık doğuran hurafelerine karşı mübarezeyi bir vazife bilir.

6- T.K.F. sermayedarlara ve bilumum mütehakkim sınıflara nüfuz ve kuvvet veren ve muhtelif milletleri temsil davasında bulunan ruhanî müesseselerin hükûmetten ayrılarak cemaat teşkilâtı halinde bırakılmasını iltizam eder.

7- T.K.F. muhtelif milletlere mensup inkılâpçı amele ve rençber sınıfları arasındaki eski düşmanlıkları kaldırmak için aşağıdaki en kat'i çarelere girişir:

(elif) Dil ve hars nokta-i nazarından her milletin tam hürriyetini temin ve bu itibarla bir veya diğer millete mahsus olan her türlü imtiyazları ilga eder.

(be) T.K.F. hükûmet teşkilâtında muhtelif milletlere mensup amele, rençber şûrâlar cumhuriyeti teşkilini kabul ve "hür milletlerin hür ittihadı" esasında olmak üzere federasyon usulünü tercih eder.

(pe) Fırka amele ve rençber sınıfları da tamamen ayrı ve müstakil yaşamak ceryanlarına kapılmış olan milletlerin arasında kanlı nizalar çıkmasına yer vermemek için bu gibi meselelerin "plebisit" usülüyle: Umumî reye müracaatla halline delâlet eder.

İktisadiyata Dair:

8- Türkiye Komünist Fırkası, bütün menba ve vasıta-i istihsaliyenin, kendi emeğiyle yaşayan müstahsil sınıfın müşterek malı haline getirilerek başkalarını işletip zahmetsizce yaşayan tufeyli sınıflara nihayet verilmesini ve bu suretle heyet-i içtimaiyede her ferdi istihsale iştirakiyle refah ve saadetin artırılmasını esas maksat ittihaz eyler.

9- Fırka bu maksada varmak için evvel emirde büyük istihsal usulüyle idare edilmekte olan müesseselerin, hâkimiyeti ele alacak amele ve rençber şûrâları vasıtasıyla çalışan sınıfın müşterek malı haline getirilmesine taraftardır.

10- Küçük istihsal usülüyle idare olunan şehir ve köy sınıflarına gelince, hükûmet itibar-ı malî, ham eşya ve sipariş vererek bunların

terakkisi ve aynı zamanda kendi nezareti altında olmak üzere istihsal kooperatifleri etrafında toplanmaları çarelerine girişir. Küçük sınıfların istihsal kooperatifleri vasıtasıyla bir merkezde toplanarak yardım görmeleri, bunların mal çıkarmak kuvvetlerini artıracağı gibi, diğer taraftan küçük teşebbüslerin büyük fabrika sahibi olmalarına mani olarak geri kalmış istihsal şekillerinin sosyalizm esasında daha mükemmel ve makinacılık usülüne müstenit büyük istihsal haline gelmelerine tavassut eder.

11- İstihsal kuvvetini artırmak ve işi muntazam bir hale getirmek için memleketin iktisadî faaliyetini umumî ve müttehit bir plân içinde birleştirip, muhtelif sanayi şubelerini istihsalin süratle ceryan edeceği mahallerde toplamak suretiyle merkezîleştirmek, başka milletlerle iktisadî ve siyasî rabıtaların inkişafına ve teşekkül etmiş şûrâlar hükûmetleriyle müttehit bir iktisat plânı tertibine çalışmak lâzımdır.

İşçi Dernek ve Birlikleri:

12- Burjuvazya hükûmetleri zamanında, 8 saatlik işgününe, ücrete, kadın ve çocuklara, muattal ve ihtiyar olanlara, himayesiz kalan işçi ailelerine ait teminat-ı içtimaiye ve umumiyetle sınıfî terbiye ve grev (tatil-i eşgal) işlerini takip ve idare eden müdafaacı ve inkılâpçı bir müessese olmakla beraber içtimaî inkılâbın zaferini müteakip de derhal nâzım ve müstahsil vazifesini icra etmelidir.

İşçi dernek ve birliklerinin inkılâbı müteakip üzerlerine düşen bu vazifenin ehemmiyetini takdir ederek işçi ve sanatkâr kitlelerin bilâistisna kendi içlerine girmelerini ve müstahsil halk ve inkılâbî hükûmeti birbirine sıkıca bağlayacak kuvvetli bir merkez haline gelmeleri lâzımdır.

13- Memleket dahilinde istihsal kuvvetinin yükselmesi için istilâcılığın hassalarından olan müstemleke ve kapitülâsyon usüllerinin ilgası ne derece lâzım ise muhtelif istihsalât mıntıkaları arasında demir ve su yollarına, fennî istihsalât için muhtelif buhar ve elektrik tatbikatına mahsus lâboratuvarlara, alât ve edevat-ı istihsaliye imal ve tamirine mahsus sınaathanelere ihtiyaç vardır ki Komünist Fırkası bunları Avrupa ve Amerika'daki işçi birliklerinin yardımı ve nihayet içtimaî inkılâbın muzafferiyeti ile meydana geleceğine kanidir.

14- T.K.F. işlemeye muktedir bütün fertlere umumî iş mükellefiyetinin tatbik ve istihsal için asgarî bir miktar tayin edilmesini ve çalışmak istemeyen tufeyliler için iş kommuna(ocak)ları açılarak hükûmet tarafından bunların da müstahsil bir hale getirilmesini iltizam eder.

15- Umumî iş ocaklarında çalışmayan kadınlar için şerait-i iktisadiyesi müsait olan yerlerde ev sanatları açılacaktır.

Köy İktisadiyatına Dair:

16- T.K.F. toprağı kolunun gücüyle işleyen rençberler menfaatine olarak devlet namına tesbit ve tahkim eder.

17- T.K.F. çiftçilik işinin komünizm esasına ileri götürülmesi ve istihsalin ayrılması nokta-i nazarından aşağıdaki çarelere müracaat eder:

(elif) T.K.F. esas itibarıyla büyük çiftçiliğe taraftardır. Binaenaleyh evvel emirde fertler elinde olup da fennî usülde idare olunan çiftlikler büyük istihsal usulüyle devlet tarafından işletilir.

(be) Umumiyetle ekilmeyen veya sahipleri tarafından işletilmeyen topraklardan muayyen bir miktarını müştereken işleterek bir çiftlik haline getirmek isteyenlere her suretle yardımla (çiftçi kommunaları) teşkiline çalışır.

(pe) Sahipleri tarafından işlenmeyen toprak veya alelâde çiftlikler rençberler arasında evvelâ hiç toprağı olmayan veya mevcut toprağı kendisine yetmeyen köylülere, ikinci derecede şehirden köye nakledip müştereken çalışma isteyen amele ve ahali teşkilâtlarına ve nihayet yine bu kısım amele ve ahaliden teşkilât vücuda getirmeğe muvaffak olmayan fertlere tevzi olunur.

(te) Bir veya diğer suretle talibi zuhur etmeyen veya talibi zuhur etse de hükûmet tarafından işletilmesi muvafık görülen toprak [ve] çiftliklerin emaneten işletilmesi hükûmetçe taht-ı karara alınabilir.

18- Bağcılık, bahçecilik, dutçuluk, arıcılığa ait fennî surette idare olunan büyük teşebbüsler devlet tasarrufuna intikal edip emaneten idare olunabilirler.

19- Çiftçilikte kullanılan mal, davar ve alât edavat gibi canlı cansız demirbaş emval madde (16)da gösterilen derecat ile rençberler

arasında ihtiyaca göre tevzi olunur. Bu emvalin mümkün olduğu kadar kullanıldıkları yerden ayrılmamasına ve bu suretle harap ve zayi olmaktan ve muattal kalmaktan muhafaza edilmelerine çalışılmalıdır.

20- Toprak, işleticiler elinden alınarak kendi emeğiyle yaşayan halka mal edilmekle beraber ekincilik usülünde ilerlemesine ait her türlü çarelere girişilir. Bu meyanda ziraat mütahassıslarının seferber haline getirilerek fennî çiftliklerle süthanelerin ve at, sığır, tavuk çiftliklerinin artırılmasına ve koyunculuğun terakkisine, toprağın ve tohumun ıslahına, ekinci alât ve edevat-ı fenniyesinin geniş mikyasta intişarına ve bu alât ve edevat için tamirhaneler açılmasına ve köylerle şehirler arasında yollar inşasına ve halk bankası marifetiyle rençberlere, müşterek çiftçi teşebbüslerine yardım edilmesine çalışılacaktır.

21- T.K.F. köylerde maraba ve yarıcı gibi büsbütün topraksız veya toprağı olup da işlemek için sair vasıtalara malik olmayan rençberlere yani proletarya ve nîm proletarya sınıflarına istinat eder. Bu sınıflar arasında "fıkara köylü birlikleri" vücuda getirmekle beraber siyasî hücreler de açmak suretiyle sınıfî ve siyasî terbiyenin kuvvet bulmasına çalışmak fırkanın esas vazifelerindendir.

22- T.K.F. köylerde başlayacak mübarezede, kuvveti bilhassa mütegallibelerin gasp ve ihtikârlarına nihayet vermek cihetine sarf edip kendi emeğiyle yaşayan orta sınıfları ise mütegallibe elinden kurtarmak suretiyle fıkara köylü tarafına alınmak üzere lâzım gelen çarelere tevessül eder.

23- Köy iktisadiyatına ait tevzi ve tanzim işleri köy şûrâları tarafından icra edilir.

Tevzi ve İstihlâk:

24- T.K.F. mahsulât ve mamûlâtın halk arasında taksim ve istihlâkında eski ticaret usülüne esas itibarıyla muhaliftir. Binaenaleyh halk arasında istihlâk kooperatiflerinin teşkil ve tamimiyle mutavassıt tufeylî sınıfların ortadan kalkmasına hizmet eder.

25- Fırka en faal âzâlarıyla işçi dernek ve birlikleri âzâsını bu istihlâk kooperatiflerini idareye sevk ederek, eski kooperatiflerdeki kâr ve tasarruf fikri yerine refah ve saadet-i beşere hizmet edici insanî ve inkılâbî maksatların tesisine ve işçi halkı bir şebeke halinde kaplaya-

cak olan bu kooperatifler vasıtasıyla memlekette komünizm hayatının yeni şartlarını tatbike müsait zeminler hazırlar.

26- Türkiye'de demiryollarıyla diğer vesait-i nakliyenin tekâmül etmemesi tevzi ve istihlâk teşkilâtında radikal (cezrî) ve ihtiyatsız hareket ile büyük iktisadî buhranların hudüsüne sebebiyet vereceğini nazar-ı dikkate alan fırka, vesait-i nakliye ve tevziyenin tekâmülüne kadar şehir ve köylerde pazar ve panayırlara inkişaf vererek müstahsillerin doğrudan doğruya alışveriş etmelerine müsait şartlar ihzar ve bu gibi yerlerde mübadeleye kazanç mukabilinde olmayarak vasıtalık edebilecek kooperatifler küşat eder.

Bankalara Dair:

27- T.K.F. sermayedarlar hâkimiyetinin merkez sıkletini teşkil eden bilcümle bankaları millileştirerek, yalnız amele ve rençber sınıflarının istihsal ve mübadele işlerine yardım ve ancak bu şekilde "halk bankası" açılması[nı] temin eder.

28- Fırka istihsal ve tevzi münasebetlerinin komünizm esaslarına muvafık bir surette teessüs etmediği bir devirde paranın ortadan kalkmayacağına kani olmakla zenginlerin faizcilik ve her türlü dalavera ve borsa oyunlarıyla fıkara halkı soymada devamlarına mâni olacak her tedbire girişir. Külliyetli miktarda paraların bankalarda muhafaza olmasını kanun ile tevsik ve umumiyetle para ticaretini men eder.

29- Fırka muhtelif istihsal müesseseleri arasındaki muamelâtın mütekabil hesabat-ı cariye ve mal mukabili çekler vasıtasıyla görülmesi işlerini genişleterek halk bankasını[n] iktisadî müdavele için merkezî muhasebat müessesesi haline getirilmesini iltizam eder.

Vergilere Dair:

30- T.K.F. esas itibarıyle işçi halka tarh ve tevzi olunan her türlü verginin kaldırılmasını hedef ittihaz eder. Fırka için, devletî bütçe yalnız hükûmetin değil, belki müstahsil heyet-i içtimâiyenin bilcümle istihsalât ve istihlâkını muvazene eden bir kanun olmalıdır.

31- Devlet masarif ve teşebbüsatının temini için sınıfî mübarezenin henüz başladığı inkılâp devrinde muvakkat olarak vergi usülüne müracaat edilecek, şu kadar ki tarz-ı tevzide fıkara ve işçi halkın menfaat-

leri göz önünden uzak tutulmayacaktır. Bu kabilden olarak bütün servet sahiplerine toptan ve külliyetli tazminat tarhı caiz olduğu gibi âşâr mahsulün miktarına göre mütezayit bir usülde, vergiler de müterakki esasta tarh edilecektir.

Mesken ve İaşe Meselesi:

32- T.K.F. sermaye sahibi muhtekir sınıfların zevk ve sefalarına makar olan büyük bina ve kâşaneleri şimdiye kadar karanlık ve rütubetli yerlerde yaşayan fıkara işçi sınıflarına tahsis eder. (Halkın aile teşkilâtına ait âdat ve hissiyatı nazar-ı dikkate alınarak tedbirler ittihaz olunur.) Bunların hayat şartlarını kolaylaştırmağa, bunlardan istidat [ve] kabiliyeti olanlarının da halk maarif ve sıhhat-i umumiyesine ait yerler haline getirilmesine çalışır.

33- Bundan başka şehir ve köylerde evsiz kalan veya evleri pek fena olan amele ve rençber ailelerine mahsus olmak üzere yeni binalar vücuda getirmeğe çalışır, işçi sınıfların az zahmet ve masrafla iaşelerini temin edebilecek umumî aşhaneler açmağa delâlet eder.

İşçilere Dair Teminat:

34- T.K.F. çalışma müddet ve tarzlarına ait âtideki şartları esas olarak kabul eder:

(elif) Bütün amele için iş müddeti günde (8) saattir.

(be) Onsekiz yaşından aşağı olanlarla toprak altında çalışanlar için günde azamî 6 saattir.

(pe) Onaltı yaşından aşağı çocukların işten men'i.

(te) Onsekiz yaşından aşağı olan gençler ve umumiyetle kadınların gece iştigallerinde çalışmalarına müsaade olunmaması.

(se) Umumiyetle kadın işçilerin vaz-ı hamleden sekiz hafta evvel ve sonra için yevmiyeleri tamamen verilmek şartıyla işten istisna edilmeleri.

(cim) Emzikli kadınlara iş zamanında her üç saatte yarım saat emzirme teneffüsü verilir.

(ha) Alelumum mesâî erbabına haftada kırkiki saatlik mütemadî bir istirahat verileceği gibi bir senelik mesâî müddeti zarfında her çalışana senede iki ay devam etmek ve mütemadî olmak üzere mezuniyet ve-

rilir ve bu müddet zarfında çalıştığı zamanlar gibi maaş ve iaşesi verilir.

(dal) Amele ve iş ocaklarında sıhhî şartların teftiş altında bulundurulması, hasta olanların meccanen tedavi edilmesi.

35- Her ne suretle olursa olsun iş kabiliyetini kaybeden amele ve rençberlere ve bunlar tarafından infakı zaruri olan aileleri efradının ve herhangi bir suretle ölen amele ve rençberlerin keza kimsesiz kalan ve muavenete muhtaç olan aile efradının ihtiyaçlarını temin eder.

36- İşlerinin şerait-i sıhhiye ve hayatiyesi kadar işin tertip ve intizam dairesinde görülerek istihsalin yükselmesi, heyet-i içtimâiyenin saadet ve refahı nokta-i nazarından elzem olduğundan bu fikrin amele ve rençber birlikleri içinde neşriyle, ev sanatlarına da şâmil olmak üzere bu cihetlerin kontrol edilmesi için işçi dernek ve birlikleri içinde teftiş heyetleri vücuda getirilir.

Sıhhat-i Umumiyeye Dair:

37- İşçi halkın ırken sefaletine sebebiyet veren sârî ve müstevlî hastalıklarla mübarezeyi fırka esaslı maksatlarından biri ad eder. Ve bunda muvaffak olmak için her türlü çarelere girişir. Hususi eczahanelerin, hastahanelerin, sanatoryumların, kaplıcaların millileştirilerek halk istifadesine hasrı ve sârî hastalıklara mahsus yeniden geniş mikyasta muayene ve tedavihaneler açılması bu maksada hizmet edecek vasıtalardandır.

38- T.K.F. ahlâk ve sıhhat-i umumiyeyi mahv eden müskirat, fuhuş, kumar gibi fenalıklara, afyon ve esrar gibi mükeyyifat istimaline karşı şiddetle mücadele eder. Ve müskirat-afyon imâl ve füruhtunu kat'iyen men ile bunların yalnız fennî ve kimyevî ihtiyacata yetecek kadar istihsaline müsaade ve devlet vasıtasıyla lâzım gelen müesseselere tevzi olunmasını temin eder.

39- Fırka, müessesatın şerait-i sıhhiyesini teftiş ve halkın sıhhatine nezaret ve hizmet etmek üzere seyyar tabip ve eczacılar ve küçük sıhhiye memurları tayin ve şehirlerde küçük sıhhiye memurları yetiştirilmesine mahsus mektepler açarak sıhhat-i umumiyenin muhafazasına ve yükselmesine çalışacaktır.

Ordu ve Zabıta İşlerine Dair:

40- T.K.F. esasen insanlar arasında harp ve kıtale âlet olan ve şimdiye kadar mütehakkim sınıfların tegalluplarını idameye hizmet eden orduların mevcudiyet ve faaliyetlerine karşı olmakla beraber yeryüzünde zengin ve mülkdar sınıflarla mazlum amele ve rençber sınıfları ve emperyalist devletlerle müstemleke ve nîm müstemleke halindeki mazlum milletlerin arasındaki davanın devam ettiği bir sırada tedafüî bir kuvvet olmak üzere inkılâpçı ruhta amele ve rençber sınıflarının müdafii kızıl orduların teşkilini terviç eder.

41- Beynelmilel azatlık cidaline girmiş ve yeryüzünde mazlum ve fıkara sınıfların diktatörlüğüne (hâkimiyetine) taraftar olmuş olan memleket ordularının bu maksadı sonuna kadar takip edecek bir şekil ve hale getirilmesi lâzımdır. Bunun için aşağıdaki şartlara riayet olunur:

(elif) Umumiyetle sermayedarlığa ve emperyalist devletlere taraftar olup son ve kat'i cidalden uzaklaşan zengin mülkdar sınıfların silâhları toplanarak yalnız fıkara ve mazlum amele ve rençber halkı silâhlandırır. Burjuvazyaya mensup veya taraftar olan adamlar ordunun idare, nakliyat ve sair hizmetlerinde kullanılır.

(be) Amele ve rençber sınıflar arasında gündelik işlerine engel olamayacak surette askerî terbiyenin tamimine, aynı zamanda ordu bir mektep haline getirilerek siyasî ve iktisadî terbiyeye dikkat olunur. Askerî kıtalar içinde fırka hücreleri açılarak sınıfî mübarezenin kızıl asker ruhunda derinleşmesine çalışır.

(pe) Askerî kumandanlar yanında askerin siyasî ve iktisadî terbiyesine ve eski devir zabitlerinin irticaa hizmet etmemelerine bakacak amele ve rençber hâkimiyetine taraftar ve fırkaya mensup müfettişler tayin olunur.

(sin) Kızıl ordu içinde amele ve rençber ruhunun hükümran olması, sermayedarlık ve emperyalizme karşı mübarezenin kuvvet bulması için evvel emirde küçük zabitler anlayışlı amele ve rençberlerden tayin edilir ve bu gibilerin az zamanda arttırılmasına yardım edecek kısa müddetli harbiye mektepleri açılır.

42- Şehirler ve köylerde zabıta işleri şûrâlar yanında olmak üzere amele ve rençberlerden teşkil olunacak milis teşkilâtına verilir.

Mahkeme İşleri:

43- T.K.F. mahkeme işlerinde de tamamıyla halkçı ve inkılâpçı esaslar kabul eder. Muhtelif şekil ve isimlerdeki mahkemeler ilga edilerek bunların yerine âzâsı amele ve rençber tarafından intihap edilecek bir şekilde "halk mahkemesi" usülünü kabul eder.

44- Eski kanunlardan amele ve rençber sınıfları için artık hükmü kabil-i tatbik olmayacakları şûrâlar cumhuriyetinin âli makamınca tayin edilen kanunlar ilga ve mazlum halkın ihtiyacına muvafık yeni kanunlar neşr olunur. Cezası kanunlarda yazılı olmayan cürüm ve meselelerde mahkeme içtimâî inkılâp esaslarına ve halkın vicdanına muvafık surette serbest olarak hareket eder.

45- Ahalisi az köy ve çiftlikler için merkezî şûrâlar tarafından seçilmiş seyyar hâkimler gönderilir.

46- Ceza işlerinde insanların ahlâkını tehzip ve tasfiyeye hizmet edecek son esaslar kabul olunur.

Maarif ve Hars İşleri:

47- T.K.F. zengin ve mülkdar sınıflara inhisar etmiş olan maarif ve harsın içtimâileştirilip işçi halk içinde intişarına hizmet eder.

48- Fırka nazarında mektep, insanlar arasında iştirakçiliğe ait terbiyeyi verecek ve müstakbelde komünizmin fiilen tatbikine muktedir yeni işçi nesli yetiştirecek bir müessesedir.

49- Bu hususta şûrâlar hükûmetinin ilk devr-i teessüsünde tatbik olunacak tedbirler:

(elif) Erkek ve kız çocuklarına şamil olmak üzere onyedi yaşına kadar mecburî ve meccanî tahsil;

(be) Umumî ve fennî terbiyeyi bir şekilde "işçi mekteplerinde" vermek ve bu mekteplerde okuyanların müşterek hayata alışmalarını temin edecek surette mektepte yatırılıp yedirilme ve giydirilmelerini ve tahsile ait levazımı hükûmet hesabına olarak temin etmek;

(pe) Şehir ve köylerde açılmış iş mektebi talebelerine mektep haricinde sanata ve çiftçiliğe ait tatbikat dersleri verilerek kendilerinin hayata tecrübe ile girmeleri sebeplerini hazırlamak;

(te) Anaları kulluktan kurtarıp umumî istihsal işlerine sokabilmek üzere küçük çocuklar için çocuk yuva ve bahçeleri gibi mektepten

evvele ait müesseseler açmak;

(se) Mektebe giremeyecek derecede yaşlı amele ve rençberlere okuyup yazmak öğretip siyasî ve inkılâbî terbiye verecek gece dersleri, kütüphaneler, halk mektepleri ve halk darülfünunları açarak mektepten hariç talim ve terbiye işlerini temin etmek;

(cim) Halkçı ve inkılâpçı muallimler yetiştirecek, ulüm ve fünunun terakkisine, sanayi-i nefise zevkinin intişarına hizmet edecek büyük mikyasta darülmualliminler, darülfünunlar, atelyeler, müzeler, meşherler açmak ve buralara amele ve rençber evlâtlarının girip faydalanmalarına hizmet etmek;

(çim) Ders kürsülerini eski usül ve merasim tekellüfatından kurtararak genç ve muktedir müderrislerin halk içinde maarif ve hars ruhunu neşr etmelerine müsait zeminler hazırlamak;

(dal) Halk ve gençlerin bedenî terbiyesinin temini için şehirlerde ve köylerde spor ve cimnastik mahalleri tesis eylemek ve izci teşkilâtı yapmak;

(he) Halkın her hususta tenevvürü için seyyar kütüphaneler tesis eylemek.

~~ ∞ ~~

İnkılâp Yolu külliyatı
Sayı: 1

TÜRKİYE KOMMUNİST FIRKASI
FEALİYET PROGRAMI

Fiatı: 5 kuruştur

Mukaddime

Türkiye kommunist fırkası programının ana hatları ilk defa fırkanın 1925 umumi kongrasında çizilmişti. Ertesi sene zarfında merkez komitasının harici bürosu bu lâyihayı tadil ederek mazbut bir program şekline sokmuş; bu proje, 1926 fırka konferansı tarafından tadil ve kabul edildikten sonra, Kominternin tasvibine mazhar olmuştu. Elyevüm muteber olan ve bu risalede neşredilen program, vakayiin sür'atle inkişafı neticesi, bilhassa halk fırkasına dair hükümleri eskimiş olan bu ilk programın, harpten sonraki sermayedarlığın üçüncü devresine uyacak bir tarzda tashih ve tevsi edilmiş muaddel bir şeklinden ibarettir.

İkinci-kânun 1931 B.F.

Türkiye Kommunist Fırkası Fealiyet Programı

1.- Türkiye kommunist fırkası, kommunist Beynelmilelinin bir şubesi sıfatı ile, mücadelelerini, -Türkiyenin hususi şeraiti dahilinde imperyalisme karşı, ve milli burjuvazinin ve büyük emlâk ve erazi sahiplerinin hakimiyetine karşı tevcih eder; Sovyetler ittihadı, cihan proletarya inkılâbı ve kommunism lehinde bulunur; ve mevcut burjuva diktatorluğu yerine amele ve köylü hakimiyetine müstenit bir sovyet idaresi kurmak gayesini takip eder. *Türkiyenin imperyalism tarafından tekrar esir edilmesinin önüne geçebilecek yegâne müessir kal'ayı teşkil eden* kommunist fırkası, bu tehlikeye karşı ameleleri, gündelikçileri ve şehirlerin ve köylerin yarı proleterlerini usullü bir tarzda teşkilâtlandırır; her çeşit ezgiye ve soyguna karşı sınıf mücadelelerini inkişaf ettirir; köylüğün bellibaşlı kütlelerini proletaryanın rehberliği altında toplar; ve böylece ayni zamanda *amele ve köylünün, bir sovyet idaresi şeklinde kendi diktatorluklarını tehakkuk ettirmek* için icap eden şeraiti hazırlar. Ancak böyle bir diktatorluk halkçı burjuva inkilâbi vazifelerini ifa ve bu inkilâbın müktesebatını tanzim edebilir. Ayni zamanda ancak böyle bir inkılâp burjuva idaresinden, S.S.C.İ. ile müttefikan, bila-vasıta sosyalism kuruluşuna geçişi temin ve tesri edebilir.

2.- Türkiye kommunist partisi iktidarda bulunan halk fırkasına karşı barışmaz azimkârane bir tarzda mücadele eder. Milli kurtuluş inkilâbının başlangıç devresinde bu fırkayı doğuran "müdafaai hukuk

grupu", burjuva elebaşılığının mümessili olarak, kendini göstermişti; fakat bil'ahara *inkilâbın müktesebatının bir yeni türk burjuvazisinin hakimiyetine ve zenginleşmesine bir temel haline kalbetmeğe koyuldu.* Bu yeni burjuvazi, imperyalisme bağlı eski büyük ticaret burjuvazisinin ve milli ekalliyetler burjuvazilerinin yerine kaim olan *Anatolunun tam manasıla müstahsıl ve tücar burjuvazisidir.* Halk fırkasına karşı mücadelede ilk vazife *onun halk aleyhtarı mahiyetini; imperyalism ile uzlaşmağa doğru istihalesini;* sınıf zıddiyetlerinin artmasının önüne geçmekten aciz olan burjuva diktatorluğu menfaatine, amele ve köylülerin sınıf mücadelesini bastırmak hususundaki mürteciane teşebbüslerini açığa vurmaktır.

3.- Halk fırkasına karşı olan bu mücadeleyi, inkilâbi mücadelelerle elde edilmiş olan Türkiyenin Devlet istiklâlini yeniden gömmeğe uğraşan, ve Türkiyeyi S.S.C.İ.na karşi bir tecavuz aleti vaz'iyetine koymaya çabalayan imperyalisme aleyhtar mücadeleden ayırmanın yolu yoktur. Bu emellerinde imperyalism Türkiyede oldukça sağlam bir istinatgâh bulmaktadır: zira o bu memlekette halk fırkası hükûmetinin tasfiye etmeğe beceremediği iktisadi sevkelceyş noktalarına maliktir; zira kemalist burjuvazinin, kendilerine karşi mücadeleyi sonuna kadar takip etmek istemediği için, kuvvetlerini kırıp dağıtmadığı büyük emlâk ve erazi sahiplerinden, eski büyük ticaret burjuvazisinden ve eski yüksek memurlardan mürekkep mürteci tabakalar doğrudan doğruya imperyalisme bağlıdırlar; ve zira bizzat iktidarda bulunan burjuvazi bile oportünist temayülleri ile ve kütleler tarafından takip edilen sınıf mücadelesini bastırmaktaki mürteciane siyaseti ile imperyalisme müzaheret etmektedir. T.K.P. imperyalizmin memleketi esir etmek teşebbüslerine karşı koymak için, aşağıdan kütlelerin mükavemetini teşkilâtlandırır; proletaryanın ve köylülüğün lâfta değil fakat bilfiil inkılâpçı diktatorluğu lehinde mücadele etmek üzere amele ve köylü kütlelerini toplar, birleştirir ve yetiştirir. T.K.P. bu kütlelerin bellibaşlı sınıf menfaatlerine, imperyalisme ve onun türk ajanlarına karşi besledikleri kine, ve sosyalism kuruluşu memleketi hakkındaki dostluk hislerine dayanarak, onları bu kat'i mücadeleye sevkeder.

4.- T.K.P. esas vazife olarak, Türkiye amele sınıfını, gündelik ikti-

sadi ve siyasi menfaatlerini müdafaya muktedir bir siyasi kuvvet halinde birleştirmek ve bütün kütlevi mücadelelerin sevkü idare edicisi vaz'iyetine yükseltmek için, teşkilâtlandırmağı işedinir. Sınıf mücadelesinin bütün tezahürlerini bastırmağı üzerine almış olan halk fırkası, en şiddetli darbelerini proletaryaya ve onun kommunist fırkasına tevcih etmektedir. "Milli vahdet" yalanını siper ittihaz ederek o, amele teşkilâtlarını zalimane bir tarzda hırpalıyor, grevlere karşı mücadele ediyor, kommunistleri mütemadiyen tevkif ve onlara işkence ettiriyor, ortaya provokasyonlar saçıyor. T.K.P. büyük amele kütlelerini menfaatlerinin müdafaası vetiresi içinde teşkilâtlandırmak vazifesini, fealiyetinin en esaslı mükaddimesi addeder. İmperyalism aleyhinde ve Sovyetler İttihadı lehinde, amele sınıfının ve köylülüğün diktatorluğu için olan mücadele, proletaryanın böyle bir kütlevi teşkilâtı olmaksızın hiçbir muvaffakiyet elde edemez. Bu kütlevi proletarya teşkilâtı hepsinden evvel fabrika ve imalâthane komitaları vasıtası ile işletmeler dahilinde ve sendikalarda, ve sonra da T.K.P. saflarında işletme hücrelerinde olmalıdır. T.K.P. amelelerin ve gündelikçilerin istismarcılara karşı olan bütün mücadelelerini sevkü idare eder; kadın ve çocuk işçileri teşkilâtlandırır, işçileri harekete getirir. T.K.P.nin tekmil fealiyet programı her şeyden evvel sınıf mücadelesinin tam bir serbestisi lehinde, ve bu serbestinin aşağıdan gelen bir kütlevi hareket ile elde edilmesi lehinde mücadele işi üzerinde tekasüf etmelidir.

5.- T.K.P. köylerde her türlü derebeylik bakiyyelerinin ve mürabahacılığın (tefecilik) tamamile ve derhal tasfiyesi için olan mücadelede, köylü kütlelerini toplu bir hale getirir. İnkılâpçı köylü hareketinin tazyıkı altında aşarı ilga etmeğe mecbur olan halk fırkası, elyevm bütün müzaheretini, büyük erazi sahiplerinin ve zengin köylülerin (köy ağaları) yarı derebeylik tarzındaki işletmelerini sermayedarlık işletmelerine tahvil etmeleri uğrunda bezletmekte ve böylece köylerdeki istinat noktalarını sağlamlaştırmağa uğraşmaktadır. O bu maksatla Hazine vergileri, mürabaha sermayesi, ve imperyalist sermaye taraflarından ezilen köylü kütlelerinin ellerinden topraklarının alınmasını ve kendilerinin istismar edilmelerini teşvik etmektedir. T.K.P. zengin köylülerin erazisi de dahil olmak üzere, bütün büyük erazi ve çiftlik mülkiyetlerinin tazminatsız müsaderesi, ve tekmil

toprakların, hayvanat ve makineler ve ebniyenin köylü ve ziraat işçi ve rençberlerinden mürekkep komitaların emri altına konulması şiarlarının tehakkuku için çalışır. T.K.P. ziraat amelelerinin mücadele ve grevlerini, ortakçı ve kiracı köylülerin grevlerini, köylülerin doğrudan doğruya büyük erazi mülkiyetine vaz'ıyet için olan mücadelelerini teşkilâtlandırır. T.K.P. büyük emlâk ve erazi sahipleri ile uzlaşmakla halk fırkasının oynadığı oportünistçe ve hainane rolü çıplak olarak teşhir eder ve amelelerle köylü arasında bir mücadele ittifakı yaratmak üzere, proletaryanın mücadelesini köylülüğünkiye yaklaştırmaya gayret eder.

6.- Şehirli küçük-burjuvaziye gelince, o daima hatta kendi istiklâl mücadelesinde bile, en büyük tereddütler içinde sallanmıştır. Onun, milli ve ecnebi büyük sanayi ve ticaretin rekabeti neticesi yerli zanaatkârların ve küçük esnafların mahvolmasından münbeis olan hoşnutsuzluğu ekseriya irtica istikametinde kendini göstermektedir. T.K.P. bilhassa küçük burjuvazinin yarı-proleter unsurları arasında işlemek, onların menfaatlerini, işçi menfaatleri oldukları nispette, müdafaa etmek suretile kendilerini amelelerin ve köylülerin yanına çekmeğe gayret eder.

7.- T.K.P. kütleleri kendi menfaatlerinin müdafaası için doğrudan doğruya inkılâpçı mücadelelere sevketmek, amele sınıfı ve köylülük kütlelerine, ancak teşkilâtlı ve mücadeleye hazır oldukları takdirde, Türkiyeyi yeniden imperyalismin esir etmesine mani olabileceklerini, ve diğer taraftan, inkilâbın müktesebatını inhisar altına almış olan burjuvazinin yüksek tabakası tarafından idame edilen kesatlıktan memleketi çekip kurtarabileceklerini göstermek maksatleri ile, bir sıra muvakkat siyasi metalip ileri sürer.

8.- T.K.P. 18 yaşını bitirmiş olan amelelere, köylülere, askerlere, cins, din ve milliyet gözetmeksizin, büyük millet meclisine, beledi ve idari, vilayet, kaza, nahiye ve ilah... meclislerine aza intihap etmek ve edilmek ve mep'us ve mümessillerini azletmek hakkının tanınmasını, ve din ulema ve ruhbanının, büyük emlâk ve erazi sahiplerinin, mürabahacıların, muhtekirlerin ve sair tufeylilerin intihap hakkından mahrum edilmelerini talep eder. Aynı zamanda fırka kütleler huzurunda, parlimantoyu, kemalist burjuvazi diktatorluğunun bir aleti olarak

teşhir eder; ve onlara ameli tecrübeden alınmış misallerle, proletaryanın ve köylülüğün bellibaşlı kütlelerinin önlerinde duran mes'elelerin, parlimanto mücadelesi ile değil, fakat münhasiren amele ve köylülerin halkçı-inkılâpçı diktatorluğu ile halledilebileceğini izah eder.

9.- T.K.P. hakimlerin ve bütün mes'ul memurların intihap tariki ile tayin ve azlolunmalarını temin için mücadele eder.

10.- T.K.P. milli istiklâli ve inkılâp müktesebatını sıyanet etmenin en emin vasıtası olarak amele ve köylülerin silahlandırılmasını, burjuva muhafızlığını meslek edinmiş orduların ilgasını, ve onların yerine bir amele ve köylü milisinin ikame olunmasını, ve neferlere zabitlerini seçmek hakkının verilmesini talep eder.

11.- T.K.P. milli ekalliyetlerin, Türkiyeden ayrılmak hakkı da dahil olmak üzere, mukadderatlerini bizzat tayin etmek haklarını bila kaydü şart tanır. Halk fırkasının müslüman ekalliyetleri zorla türkleştirmek ve hıristiyan ve musevi ekalliyetleri de ezmek siyasetine her vasıta ile muhalefet eder. Bundan maada bu ekalliyetlerin emekçi kütlelerine, bey ve ağalarının ve burjuvazilerinin kısmen halk fırkasına yaklaşmak ve kısmen de imperyalisme satılmak şekillerini alan hiyanetlerini izah ile onları türk emekçilerle birlikte, istismarcı sınıflara ve imperyalisme karşı mücadeleye sevkeder. T.K.P. onlar için hukukta tam bir müsavat, lisanlarını kullanmak ve tedvin ve tedris etmek hususunda tam bir serbesti, köylülerin ve küçük aşiret efradının yarı-derebeyi efendilerine ve reislerine esir olmaktan kurtarılmalarını, bu bey ve ağalara ait erazinin ve hayvanatın köylülere ve aşiret efradına parasız dağıtılmasını talep eder.

12.- T.K.P. hükümdarlığa merbut eski Devlet erkânına ve saltanatın iadesi lehinde herhangi bir siyasi fealiyet sarfeden tekmil siyaset adamlarına ait menkul ve gayrimenkul bütün varlıkların tazminatsız müsaderesini talep eder.

13.- T.K.P. halk fırkası hükûmetinin zındanlarında çürüyen tekmil kommunistler, inkılâpçı hareketlere iştiraklerinden dolayı mahkûm edilmiş amele ve sair emekçiler için; vergi vermemek, emre itaatsizlik ve firar gibi cürümlerden dolayı cezaya çarpılmış köylüler ve askerler için umumi bir af lehinde mücadele eder.

14.- T.K.P. imperyalismin ve tekmil yerli imperyalism uşaklarının (büyük emlâk ve erazi sahipleri, tekmil milletlerin büyük ticaret burjuvazileri, bütün dinlerin ruhban ve uleması, hali fealiyette veya mütekait aksi-inkılâpçı memur ve zabit tabakaları, ve ilah...) barışmaz düşmanıdır. Fırka eski devirdeki tarzda imperyalisme tabiiyeti ve "kapitulasyon" şeraitine avdeti tervic eden bu içtimai kuvvetlere karşı tevcih edilen bütün mücadelelerin başına geçer.

15.- T.K.P., ne şekilde olursa olsun, imperyalismin hululu için icap eden harsi şeraiti hazırlıyan klerikalisme (dincilik siyasetine) karşı mücadele eder ve katolik ve protestan misyonerlerin memleketten kovulmalarını ve idare ettikleri tedrisat muessiselerinin kapatılmasını ve emval ve emlâklarinin müsaderesini talep eder.

16.- T.K.P. imperyalist sermayeye ait veya onun kontrolune tabi tekmil işletmelerin (madenlerin, demir yollarının, büyük sanayi ve nafia tesisatının, bankaların, v.s...) tazminatsız müsaderesini ister.

17.- T.K.P. ecnebi sermayenin, yeni iktisadi imtiyazlar ele geçirmek suretile Türkiyeyi siyaseten, yenibaştan bir yarı müstemlike haline irca etmek teşebbüslerine bütün azmi ile ve her vasıta ile mani olmaya çalışır.

18.- T.K.P. osmanlı düyunu umumiyesinin, ve beynelmilel mali sermayeye olan sair eski borçların ve bazı gümrüklerin varidatı üzerinde imperyalist alacaklılara, teminat olarak, bahşedilmiş olan hukukun bila-kaydu şart ilgasını talep eder.

19.- T.K.P. Sovyetler ittihadını her an daha ziyade tehdit eden imperyalist harp tehlikesine karşı her günlük şiddetli bir propaganda yapar, ve böyle bir harp vukuunda, cihan proletaryasının kızıl ordularıyla omuz omuza, cihan sermayedarlığının aksi-inkılâpçı ordularına karşı dövüşmek türk milleti için vazgeçilmez bir zaruret olduğunu, çok azimkâr bir tahrikât ile, halk kütlelerine ispat eder. Bu zarureti inkâr eden ve aynı zamanda milli istiklâle karşı ve şehir ve köylerin emekçi kütlelerinin en can alacak menfaatleri aleyhine caniyane bir hıyanet teşkil eden temayüllere karşı, fırka bütün kuvvetile çarpışır.

20.- T.K.P. imperyalist devletlere yakınlaşmaya matuf her türlü harici siyasete amansız bir tarzda karşı koyar, ve S.S.C.İ. ile sıkı bir siyasi ve iktisadi ittifak lehinde mücadele eder. Zira yalnız Sovyetler İttihadı ile Türkiye işçileri arasında en samimi bir teşriki mesai, Türkiyenin istiklâlini ve iktisaden serbestçe inkişaf etmesini temin edebilir. Aynı zamanda, kommunist fırkası, müstemlike ve yarımüstemlikelerin imperyalisme karşı milli kurtuluş hareketlerile sıkı bir ittifak ve bu hareketlere fiili müzaheret lehinde çalışır.

Amele sınıfı

21.- T.K.P. sermayedarlık çerçevesi dahilinde, hiçbir islâhatın işçilerin derin sefaletini zerre kadar tahfif edemeyeceğine kani olmakla beraber, onların, maddi vaz'iyetlerini iyileştirmek için giriştikleri tekmil mücadelelerin başında yürür ve böylece kendilerini burjuva diktatorluğunu devirmek için olan son savaşa hazırlar.

22.- T.K.P. derhal tatbiki matlup atideki metalibi tahakkuk ettirmek için mücadele eder.

a) Fabrika ve imalâthane komitaları, sendikalar, sendikal birlikleri ve federasyonları, bir Türkiye umumi iş federasyonları ittihadı, inkılâpçı amele fırkaları ve amele sınıfının, sınıfi menfaatlerini müdafaaya yarar diğer her türlü inkılâpçı teşkilâtlar yaratmak hususunda tam bir serbesti. Sendikalara, amele cemiyetlerine ve fabrika ve imalâthane komitalarına, ameleleri patronlar ve hükûmet mekamatı nezdinde temsil etmek ve kollektif iş mukaveleleri akdetmek haklarının resmen tanınması. Türkiye milli amele teşkilâtlarının beynelmilel amele teşkilâtlarına girmek hakkına malikiyetleri.

b) Amele ve köylüler ve umum emekçi kütleler için, tam bir matbuat, tecemmu, nümayiş ve müştereken işlerini durdurmak (grev) serbestisi.

c) 8 saatlik iş günü (yer altında ve sıhhati bozan işlerde 6 saat), 44 saatlik iş haftası, ilave iş için ve gece işi için iki kat ücret, ücretli hafta tatili senede dört hafta ücretli mezuniyet, v.s....

d) Sıhhi iş şeraiti, valideliğin, kadın ve çocuk işinin himayesi (vaz'ı hamilden evvel ve sonra dörder hafta ücretli mezuniyet, emzirme ve

çocuk bakım evleri tesisi, 14 yaşından küçük çocukların fabrikalarda ve madenlerde çalıştırılmalarının men'i, 18 yaşından küçük gençlerin günde 6 saatten fazla işletilmemesi, kadınların ve gençlerin gece işinde çalıştırılmalarının men'i, aynı iş için aynı ücret, ve saire...

e) Tehlikelere karşı koruyan tedbirler: hastalık ve kaza sigortaları iş kurbanlarına veya ailelerine tazminat, içtimaî sigorta, hasta kasaları, ücretlerden tevkifat yapılmaksızın amele tekaüdü, patronlar hesabına işsizlere Devlet yardımı. Amele teşkilâtlarının kontrolu altında işin teftişi. Fabrikalar, madenler ve ilah civarında sıhhi amele evleri inşası, v.s...

23.- T.K.P. halk fırkası hükûmetinin devletleştirmeye lüzum gördüğü işletmelerde (demiryolları, imalâtı harbiye, seyri-sefain, tütün inhisarı, Devlet matbaaları, v.s..) işleyen amelelere ve küçük memurlara, her vasıta ile sermayedar burjuva Devletine karşı -grev hakkı da dahil olmak üzere- menfaatlerini müdafaa etmek serbestisini temin için mücadele eder.

Köylülük

24.- T.K.P. hiç olmazsa her rençberi; ailesi efradı ile beraber geçinmesine kifayet edecek kadar bir eraziye sahip kılmak üzere, köylülerin toprak için olan mücadelelerine müzaheret eder; köylüleri büyük emlâk ve erazi sahiplerinin ve nüfuzlu köy zenginlerinin istismarından ve zulmünden kurtarmak için mücadele eder. Bu maksatla büyük erazi sahiplerinin ve zengin köylülerin çiftliklerinin ve büyük erazilerinin, zıraat alet ve makinaları, çift ve sürü hayvanları ve sair demirbaş eşyaları ile beraber, tazminatsız müsadere edilmelerini ve bu toprakların hayvanların ve aletlerin bedava olarak, zıraat amelelerinden, gündelikçi rençberlerden, yoksul ve ortahalli köylülerden teşekkül edecek komitaların emri altına konmasını talep eder. Bundan maada, fırka Devlete ve evkafa ait toprakların da üzerlerinde çalışan, yoksul ve ortahalli köylüler arasında bedavadan paylaştırılmasını talep eder.

25.- T.K.P. köylüyü kasıp kavuran mürabaha borçlarının ve borç karşılığı olarak yapılmış muvakkat ferağ muamelelerinin ilgasını ve köylüye ait toprakların demirbaş eşyanın ve hayvanatın hiçbir vesile

ile icra daireleri vasıtası ile cebren satılamamasını talep eder.

26.- T.K.P. gündelikçi zıraat ırgatlarının, ve umumiyetle varlıklı sınıfların istismarına tabi topraksız köylülerin sendikalar etrafında teşkilâtlanmalarını temin için faaliyette bulunur; onların büyük erazi sahiplerine ve zengin köylülere karşı olan gündelik metalip mücadelelerini sevkü idare eder. Bu maksatla T.K.P. bizzat köylüler tarafından köylü komitaları teşkili ve kütlevî hareketlerin hızlandığı devirde bu komitaların köylü birliklerine tahvil edilmeleri lehinde tahrikatta bulunur. T.K.P. zıraat amelesini, amele sınıfının bir cüz'ü olarak, sınıfi mustakil sendikalarda teşkilâtlandırır, ve şehir işçileri tarafından elde edilmiş ve edilecek olan tekmil haklardan istifadelerini temin eder: bütün bu köy teşkilâtları ile şehirlerdeki amele teşkilâtları arasında irtibat tesisine çalışır.

27.- T.K.P. şehirlerde olduğu gibi köylerde ve çiftliklerde de emekçi kütlelerin sermayedarlara, büyük erazi ve çiftlik sahiplerine ve burjuva devletine karşı menfaatlerini müdafaaya elverişli her türlü inkılâpçı cemiyetler etrafında teşkilâtlanmak hususunda tam bir serbestiye malik olmalarını talep eder.

İktisadi ve mali mesail

28.- T.K.P. halk fırkası diktatorluğu tarafından tatbik edilen yerli sermayedarların büyük iktisadi teşebbüslerine, ve türk-ecnebi muhtelit şirketlere (büyük zıraat, ticaret, sanayi işletme ve inşaat şirketleri) Devlet bütçesinden müfrez avanslar ve nakdi yardımlar, vergi istisnaiyetleri, inhisarlar ve saire tarikleri ile yoksul mükelleflerin zararına, fiili müzaherette bulunmaktan ibaret olan iktisadi siyasete karşı mücadele eder.

29.- T.K.P. ancak S.S.C.İ ile yanî içinde muzaffer proletaryanın, beş senelik planını tehakkuk ettirmekte olduğu sosyalist kuruluşu memleketi ile en sıkı bir iktisadi ittifakın, ve yalnız bunun, Türkiyenin müstakil iktisadi inkişafını ve imperyalistlerin elinde bulunan iktisadi sevkel-ceyş merkezlerinin tasfiyesini mümkün kılabileceği kanaatindedir. Ancak S.S.C.İ. ile sıkı bir siyasi, ve iktisadi teşriki mesaî esnaf ve zanaatkârları, küçük müteşebbisleri ve ilah.. kendileri-

ni mahveden imperyalist memleketlerin rekabetine karşı koruyabilir.

30.- T.K.P. amele kooperatifleri vücude getirilmesi için fealiyette bulunur, mevcut olanlarda kommunist fraksiyonları teşkil eder ve her vasıta ile mücadele ederek, bu kooperatifleri milli sermayedarlık teazzuvunun birer cüz'ü haline gelmekten men'etmeğe uğraşır. Hali hazırda büyük erazi sahipleri ve zengin köylüler için istinat noktaları teşkil eden köylü kooperatiflerine gelince, T.K.P. köylü kütlelerini ihtiva ettiklerini göz önünde bulundurarak, bunların içinde faaliyette bulunmaktan da istinkâf etmez.

31.- T.K.P. bil'vasıta vergileri çoğaltmak sureti ile bütçe mükellefiyetlerinin en büyük kısmını gittikçe daha ziyade geniş yoksul müstehlik kütlelere yükletmek istikametinde inkişaf eden halk fırkası hükûmetinin maliye sistemine karşı azimkârane mücadele eder, ve bu bil'vasıta vergiler yerine doğrudan doğruya en müreffeh içtimai tabakaları isthidaf eden bilavasıta vergilerin ikamesini talep eder.

32.- T.K.P. halk fırkası hükûmetinin aşarın yerini tutmak üzere vaz'ettiği ve yoksul ve ortahalli köylüleri tamamile ezen erazi, musakkafat ve çift ve sürü hayvanatı üzerinden alınan mütenevvi vergilere ve rusuma karşı mücadele eder. Bütün bu tekâlifin, ve yol mükellefiyeti, angaryalar, cebri ianeler ve saire gibi köylü kütlelerini canlarından bezdiren derebeylikten kalma ağır vergilerin ilga edilmelerini; yerlerine yalnız büyük erazi sahiplerinin ve zengin köylülerin umumi iratları yekûnu üzerinden alınan bir tek müterakki vergi tarhedilmesini; ve yoksul ve ortahalli köylülerin her türlü vergi mükellefiyetinden istisnasını talep eder.

33.- T.K.P. zanaatkârları, küçük esnaf ve satıcıları, küçük memurları ve ameleleri ve ilah ... ezen kazanç ve ücret vergisine karşı mücadele eder, ve bunun ilgası ile yerine sermayedarların ve büyük irat sahiplerinin umum gelirleri ve servetleri üzerinden alınan bir müterakki vergi vaz'edilmesini ve amele ücretlerinin ve küçük esnaf, dükkâncı ve satıcıların her türlü vergiden istisna edilmelerini talep eder.

34.- T.K.P. irsen intikal eden servet üzerinden gayet müterakki bir vergi alınmasını talep eder.

35.- T.K.P. zaruri ihtiyaçlara tekabül eden eşya fiatleri üzerine

binen oktruva ve saire gibi tekmil bilvasıta ve beledi rüsumun ve amelelerin ve şehirli yoksul halkın mesken kiralarını artıran belediye vergilerinin ilgası için mücadele eder.

Umumi Maarif

36.- T.K.P. amelelerin, köylülerin ve bütün yoksul halkın çocukları için, amele ve köylü komitalarının kontroluna tabi, bedava halk mektepleri açılmasını, ve bu yoksul çocuklara derslere devamın maddi imkânlarının (elbise, kundura, kitap, yiyecek, v.s) te'min edilmesini talep eder.

37.- T.K.P. her türlü harsi fealiyetlerin sevkü idaresini halk fırkasının inhisarı altına vaz'eden bugünkü teamüle karşı ve amele ve köylünün müstakillen her türlü burjuva kontrolundan azade gece dersleri açmalarına, marksist inkılâpçı bir edebiyat neşredilmesine, ve işçi gençliğine inkılâpçı bir terbiye verilmesine imkân bırakmayan fiilî memnuiyetlere karşı şiddetle mücadele eder.

38.- T.K.P. ilk ve tali mektepleri bitiren proletaryaya ve köylülüğe mensup gençlere ilmi ve mesleği bilgilerini genişletmek ve tamamlamak imkânlarını verecek bir tarzda, meslek mekteplerinin islâhını ve çoğaltılmasını, ve âli tahsilin halkçılaştırılmasını talep eder.

Gençlik

39.- T.K.P. amele, köylü ve münevver gençlik arasında ve umumiyetle yoksul sınıflara mensup tekmil genç anasır arasında hususi bir iytina ile ve azm ile fealiyette bulunur, amele gençliğini kommunistçe yetiştirmek işine bilhassa dikkat eder, ve Türkiye kommunist gençler federasyonunu, bilfiil sevkü idare etmek suretile kuvvetlendirmeğe ve inkişaf ettirmeğe çalışır. Böylece kommunist-leninist fikriyatın emekçi gençlik üzerindeki nüfuz ve tesirini derinleştirir ve amele hareketine yeni taze inkılâpçı mücahitler hazırlar.

40.- T.K.P.nin direktifi ve rehberliği altında yürüyen T.K.G.F. fırkanın şiarlarını yaymak ve proletaryanın inkılâpçı hareketine iltihak etmeleri muhtemel tekmil muhitlerde (küçük-burjuvazi, küçük ve orta-

halli köylülük, milli ekalliyetlerin yoksul kütleleri, umumiyetle spor, harsi ve ilah.. gençlik teşkilâtları) onları tehakkuk ettirmek ve gençliğin yüreğinde, imperyalisme ve sermayedarlık istismarına karşı sönmez bir kin köklendirmek hedefleri etrafında fasılasız, yılmaz bir mücadele devam ettirir. T.K.G.F. işçi gençliğinin kısmi metalibi için olan mücadelelerini, bunları kahillerin mücadelelerile ve amele hareketinin nihai gayeleri ile bağlamak suretile sevkü idare eder.

41.- T.K.P. ordu ve donanmada sistemli bir kommunist propagandası yapar ve genç kommunistler federasyonunun asker gençlik arasındaki fealiyetini sevkü idare eder.

Kadınların hareketi

42.- T.K.P. ön safta işçi ve yoksul köylü kadın kütlelerine hulul etmeğe ve aralarında nüfuzunu sağlamlaştırmağa gayret ederek, emekçi kadınlar arasında sistemli bir propaganda yapar. T.K.P. emekçi kadınların menfaatlerine uyan, mesela emekçi kadının tam bir siyasi kurtuluşu, onun içtimai hayatta tamamile kurtuluşu, müsavi iş için müsavi ücret, kadın işçiliğin himayesi için hususi bir kanun, kadınların geceleyin ve gayri sıhhi işletmelerde işletilmelerinin memnuiyyeti, anneliğin ve çocukluğun himayesi, v.s. gibi iktisadi ve siyasi şiarlar ortaya atar ve bunlar lehinde tahrikatta bulunur. Fırka, emekçi kadın kütleleri içinde nüfuzunu kuvvetlendirdikçe, onlardan en eyilerini kendi saflarına çeker ve diğerlerini inkılâpçı meslek birlikleri şiarları altında T.K.P.ye muhip (sempatizan) teşkilâtlarda teşkilâtlandırmaya ve proletaryanın ve köylülüğün inkılâbi mücadelelerine daha feal bir tarzda iştirak ettirmeğe gayret eder.

43.- T.K.P. kadınlığın emekçi kütleleri üzerinde nüfuzunu yaymağa uğraşan küçük-burjuva siyasi, millici ve dini kadın teşkilâtlarına karşı mücadele eder, onların şiarlarının, sermayedarlık idaresinde kadının sözde musavatına ait metaliplerinin içtimai muhtevasını kütleler huzurunda meydana çıkarır, ve o şiarlara ve metalibe karşı, proletarya ve yoksul köylü kadınlığının menfaatlerini müdafaa eden kendi sınıfi şiarlarını ileri sürer.

II'ci kısım
Amele ve köylü hükûmetinin vazifeleri

44.- T.K.P. tarafından sevkü idare edilen Türkiye proletaryasının hegemonyası altında amele ve köylü bloku tarafından Devlet iktidarı zaptolunur olunmaz, sovyet temeli üzerine kurulacak olan amele ve köylü hükûmetinin önünde dikilecek en mustacel vazife, sınıfı düşmanlarının aksi inkılâpçı hücumlarına karşı yeni nizamın müdafaasını tanzim etmek olacaktır. A.K.H. derhal büyük emlâk ve erazi sahiplerini, büyük burjuvaziyi ve bu istismarcı sınıfların taraftarlarını, silahtan tecrit etmeğe, aksi-inkılâpçı orduların bekayasını tahrip etmeğe ve amele ve köylüleri silahlandırmağa mecbur olacaktır. Böylece bir kızıl ordunun ve bir inkılâpçı milisin ilk nüvveleri tebellür etmiş olacaktır.

45.- T.K.P. emekçi halk kütleleri arasında, halkçı-burjuva inkılâbının tamamile tehakkukunu çabuklaştırmak, amele ve köylünün halkçı diktatorluğundan proletarya diktatorluğuna intikal devresini kabil olduğu kadar çok kısaltmak ve amele sınıfını fikriyat ve teşkilât noktai nazarlarından bu tarihi vazifeyi der'uhde etmeğe hazırlamak maksatleri ile, yorulmak bilmez devamlı bir teşkilât, tahrikât ve tenvir ve terbiye fealiyeti takip eder.

46.- Amele ve köylü diktatorluğu, öldürücü darbelerini ilk önce en tehlikeli düşmanlarına, imperyalistlerin ve yarıderebeyi mürtecilerin kafalarına indirir: o ecnebi mali sermayenin malı olan büyük işletmeleri (deniz ve kara nakliyatını, liman ve rıhtım şirketlerini, madenleri, sınai müessiseleri, umumi hidemata müteallik işletmeleri, bankaları, v.s.) ve büyük emlâk ve erazi sahiplerinin ve evkafın malı olan çiftlikleri ve malikâneleri (demirbaş eşyası makineleri, hayvanları ile birlikte) tazminatsız müsadere eder ve millileştirir, duyunu umumiyeyi ilga eder ve ilah...

47.- Milli burjuvazinin A.K.H.nin programının tehakkuk ettirilmesine karşı her mukavemeti ve milli sanayideki her sabotaj teşebbüsü, ona ait olan işletmelerin de müsaderesini ve millileştirilmesini icap

ettirecektir. Her halde A.K.H. büyük işletmeler üzerinde amele kontrolu tesis eder ve bu kontrolu fabrika ve imalathane komitaları vasıtası ile tehakkuk ettirir.

48.- Millileştirilen veya esasen Devlete ve belediyelere ait olan tekmil işletmeler, inkılâbi esaslar dahilinde yeniden kurulmak ve amele sendikalarının iştirakile idare olunmak üzere sovyetlere devrolunur. Müsadere edilen zırai malikâneler ve erazi köy sovyetlerinin emri altına konulur.

49.- Eski idare zamanında da Devlete ait olan topraklar, çiftlikler, ormanlar, sular ve madenler de sovyetlere devrolunur ve onlar tarafından işletilir.

50.- Ziraat bankası bütün menabiini ve kredi imkanlarını münhasiren yoksul ve ortahalli köylülere tahsis etmeğe mecburdur. Bu bankanın himayesi altında geniş bir itibar kooperatifleri şebekesi köylülüğü murabahacıların istismarından korumak vazifesi ile mükellef olacaktır. A.K.H. köylülerin, murabahacılara olan eski borçlarını ilga, yoksul köylüleri tekmil vergilerden istisna eder. Bizzat kendi tecrübeleri ile köylülerin ana kütleleri dağınık küçük işletmelerin sefaletlerine nihayet veremeyeceğine kanaat getirdikleri nispetle, T.K.P. kollektif (iştiraki) işletmeler yaratılması lehindeki hareketi genişletmeğe matuf olan fealiyetini inkişaf ettirir. A.K.H. her vasıta ile, köylü işletmelerinin tekmil kollektifleştirme ve kooperatifleştirme şekillerini teşvik ve himaye eder. T.K.P. köylülüğün geniş kütlelerini seferber eder ve onları kooperatif hareketine ve kooperatiflerin idare cihazlarına çeker.

51.- Millileştirilmiş ecnebi bankaları, ve bilhassa Osmanlı bankası A.K.H.ne teslim olunur, ve harici ticaret Devlet inhisarı altına konulur.

52.- İstihlâk kooperatifleri her vasıta ile teşvik edilir. T.K.P. emekçi kütlelerin, kooperatiflerin kuruluşuna ve idaresine feal bir tarzda iştiraklerini temin eder.

53.- İş hukuk ve menafii azami derecede himaye olunur. T.K.P. S.S.C.İ. işçilerinin mazhar oldukları bütün menafiden Türk işçilerini de istifade ettirmeğe gayret edecektir.

54.- Başlıca sınai şehirlerdeki saraylar, büyük emlâk ve erazi

sahiplerinin köşk ve konakları, apartıman ve akarları, hoteller büyük mağaza ve depolar tazminatsız müsadere edilir ve mahalli sovyetlere devrü teslim, ve sovyetler tarafından idare olunur. Bu ebniyenin müzelere, devlet devairine, mekteplere tahvil olunanlardan geriye kalanları, işçilerin iskânına tahsis edilmek üzere amele cemiyetlerinin emrine verilirler.

55.- A.K.H. kesif halk kütleleri halinde yaşayan milli ekalliyetlere (kürtler, lâzlar) mukadderatlerini serbestçe tayin etmek ve arzu ederlerse Devletten ayrılmak hakkını bahşeder. Milli ekalliyetlere mensup kommunistler, milletdaşları arasında işçilerin beynelmilel tesanüdü lehinde propaganda yapmak, kendilerini maddi ve hususi menfaatler mukabilinde kısmen halk fırkasına, kısmen imperyalistlere satan varlıklı hakim sınıflarının nasıl emekçi kütlelerine imperyalism boyunduruğunu geçirmeğe uğraştıklarını anlatmak suretile, milli ekalliyetlere mensup işçiler ve köylülerle türk işçi ve köylülerinin kardeşçe ittihadı lehinde mücadelede bulunmak mecburiyetindedirler. Aynı zamanda, bir sovyet cumhuriyeti şeklinde teşekkül eden Türkiye amele ve köylü hükûmeti, imperyalisme ve derebeylerine karşı elbirliğile mücadele için, mazlum milli ekalliyetlerin emekçi kütleleri ile sovyet cumhuriyetleri federasyonu şeklinde bir ittifak akdina matuf bir siyaset takip eder.

56.- T.K.P. her türlü müteassıp milliyetperverlik (şovinizm) ve milli münaferet bakiyyelerine karşı ve emekçi halkın tam bir itilâf dahilinde yaşamalarına engel olan batıl itikatlere karşı mücadele eder.

57.- A.K.P. tekmil matbaaları, yevmi ve mevkut gazeteleri ve mecmuaları ve sair neşriyatı, büyük sinema, tiyatro, radyo ve ilah... işletmelerini millileştirir, onları sovyetlerin idaresi altına koyar, geniş emekçi kitlelerin umumi ve siyasi terbiyeleri hususunda onlardan istifade eder, ve böylece marxism ve leninismin devlet propagandasını tertip ederek sosyalism kuruluşunun harsi şeraitini hazırlar.

58.- A.K.H. halk kütlelerinin, istismarcı sınıflar tarafından içinde tutulmuş oldukları, karacehaletle mücadeleye ve onların derinliklerinden proletarya diktatorluğunun müstakbel kadrolarını çıkarmaya müsait bir tarzda, yeni inkılâpçı esaslara göre, umumi mearif mues-

siselerini baştan aşağıya tensik eder. T.K.P. eski devirden miras kalan talim tedris hey'etlerini daimi bir kontrol altında tutar, şovinizm fikriyatını propaganda etmeğe matuf her teşebbüsü merhametsizce amele efkârı umumiyesi huzurunda teşhir eder, ve şiddetle tecziye ettirir.

~~ ∞ ~~

Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!
TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

PROGRAM

Ürün Yayınları: 26

(Belge Dizisi 2)
Mart 1978

Yönetim Yeri
Nuruosmaniye Cad. No: 59-61/2
Cağaloğlu-İSTANBUL
P.K. 41, Sirkeci-İSTANBUL

Dizgi-Baskı
BAŞARAN MATBAASI
İstanbul-1978

Yayına Hazırlayan
ÖNDER SAĞLAM

GİRİŞ

Türkiye Komünist Partisi, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin doğrudan doğruya etkisi altında, yeryüzünde yepyeni bir çağın açıldığı, devrim hareketlerinin yükseldiği bir dönemde, Türkiye'de ulusal kurtuluş savaşının ölüm, kalım günlerinde doğmuştur. Bu parti 1919-1920 yıllarında biçimlenmiştir. Bu oluşma, ulusal kurtuluş savaşının ateşleri içinde gelişmiştir. TKP, memlekete dalan emperyalistlere karşı silaha sarılan halkın yanında, ilk adımda yer almıştır. Türkiye'yi köleleştirmek için gelen yabancılara destek olan gerici güçlere, kapitalist ve feodal sömürüye, bu düzene karşı aktif savaşa geçmiştir.

Bu program Türkiye Komünist Partisi'nin üçüncü programıdır. Birinci program, 10 Eylül 1920'de, Birinci Kongrede onaylanmıştır. O dönemde, memlekete dalan emperyalistleri kovmak, onlara destek olan gerici güçleri ezmek, padişahlığı devirmek, bağımsız bir devlet, demokratik bir cumhuriyet kurmak uğrunda Türkiye halkı emekçi yığınları silaha sarılmıştı. TKP, komünistler bu kurtuluş savaşına, tâ baştan silahla, ateş boylarında katılmışlardır. Birinci Program hem bu savaşı içeriyordu, hem de köklü devrimlerle toplum düzenini kökünden değiştirmeyi, halk yararına ileri demokratik bir düzen kurmayı, sosyalizme yolu açmayı amaçlıyordu.

Birinci Programın temelinde şu ilkeler yer almıştır: Ulusal kurtuluş savaşına komünistlerin geniş ölçüde katılması. Memleketin emperyalistlerin pençesinden, emekçi yığınlarının, yurt içinde sömürgecilere destek olan asalakların, sömürücü sınıfların, kapitalistlerin, ağaların ezgisinden kurtarılması. Emekçilerin istekleri, halkın demokratik hakları uğrunda canla başla savaş yürütülmesi. Bütün ilerici güçlerin ulusal bir savaş cephesinde birleşmesi. Yeryüzünün devrimci hareketleriyle, dünya proletaryasıyla, özellikle dünyamızın ilk işçi-köylü devleti olan Sovyetler'le en sıkı bağların kurulması.

Kurtuluş Savaşından sonra burjuvazi egemenlik ve diktatorasını kurdu, TKP'yi yasakladı. İkinci Program bu dönemde hazırlandı. 1923-1933 yıllarının özelliklerini, savaşını içerdi. Birinci Programın ana ilkeleri İkinci Programda da kaldı.

1932'de Dördüncü Kongre değişen koşulları gözönüne alarak, İkinci Programın değiştirilmesini kararlaştırdı.

TKP'nin ikinci eylem programı başka koşullarda işlenmiştir. Egemenliği eline geçiren burjuvazi geniş yığınların isteklerine, köklü toprak reformuna, devrimci oluşumlara karşı çıkmış, büyük toprak ağalarıyla, yabancı sermayelerle bağlaşma yoluna girmiştir. Bu nedenle, programın birinci maddesinde: Türkiye Komünist Partisi'nin savaşları emperyalizme ve ona memlekette destek olan burjuvazinin büyük mülk-toprak sahiplerinin egemenliğine karşı yönelmiştir, deniliyor.

O günlerden bu yana geçen uzun zaman içinde gerek Türkiye'de gerekse dünyada güçler dengesinde sınıf savaşının koşullarında büyük değişiklikler meydana geldi. Bazı sekterce eğilimleri olan İkinci Program eskidi, günün yeni koşullarına uymaz oldu. Dördüncü Kongrenin aldığı kararın uygulanması, yani Üçüncü Programın hazırlanması gecikti. Bu gecikmenin nedeni, sürekli ağır terör, çok zor gizlilik koşulları, parti yönetiminde uzun süre oportünistlerin program ve tüzüğün yenilenmesi önerilerine aldırmamalarıdır.

TKP, halkımızın ulusal demokratik savaşımlarını, onun en iyi geleneklerini sonuna kadar savunmuş, bu savaş mirasını göz bebeği gibi korumuştur. Daha 1920'de "Türk işçilerine" ilk seslenişinde, yayınladığı bu ilk çağrısında TKP şu istekleri ileri sürüyordu:

1) Sendikaların, toplantıların, grevlerin, basının tam serbestliği, kişinin dokunulmazlığı, özgürlüğü; 2) Genel ve eşit seçim hakkı; 3) Jandarma yerine ahali tarafından seçilecek Halk Milisi; 4) Yürürlükteki bütün vergilerin kaldırılması, yerine kazanca oranla artan vergi sisteminin konması; 5) Çocukların zorunlu, genel, parasız eğitimi; 6) Toprağın ve tarım araçlarının topraksız ve az topraklı köylülere bedava dağıtılması; 7) İç ulaşımda tam serbestlik; 8) Padişahlığın yıkılması, halifeliğin kaldırılması, genel valilere, valilere, ilçe kaymakamlarına ve diğer yüksek memurlara yol verilmesi, bu görevlilerin halk tarafından seçilmesi; 9) İşçi bayramlarının resmen tanınması...

GENEL DURUM

Bugün Türkiye ve halkı tarihinin karmaşık, çetin ve sorumlu bir aşamasını yaşıyor. Memlekette toprak ağalarıyla sarmaşan, emperyalist tekellerle bağlaşan, holdingçiliğe, tekelciliğe yükselme, finans oligarşiye dönüşme, devleti ele geçirme süreci içinde olan ve militarist klikle bütünleşen büyük burjuvazi egemenlik sürüyor.

Bu burjuvazi, dayandığı sömürü düzenini, egemenliğini ayakta tutabilmek için sık sık, faşist biçimi yöntemlere başvuruyor. Büyük burjuvazinin, gericiliğin bu saldırıları bütün ilerici güçlere, en başta devrimci ana güç olan işçi sınıfına, onun örgütlerine, politik, ekonomik hareketlerine, ideolojisine karşı yöneltilmiştir. Bu saldırı, ulusal burjuvazinin sola açılan kanadını da ateş altına almıştır.

Türkiye, bugün, derebeylik ilişkilerinin hâlâ yaşadığı, memleketin ekonomik, politik, stratejik kilit yerlerine, ordusuna emperyalist devletlerin el attığı, bu yüzden egemenlik haklarından bir çoğunu yitiren kapitalist bir ülkedir.

Bu durum özellikle Birleşik Amerikan emperyalizminin 25 yıldır Türkiye'de sürdürdüğü hegemonya geniş emekçi yığınlarına, halka sayısız acılar, sonsuz felâketler getirmiştir. Büyük burjuvazinin, gerici egemen çevrelerin ve hükümetlerinin ulusal çıkarlarına aykırı, halk düşmanı politikaları, memleketi emperyalistlerin saldırganlık blok-

larına, NATO'lara koşmaları, halkın yararına sosyal, ekonomik, kültürel köklü reformlar yapılmasına karşı çıkmaları süregen, derin bunalımlara yol açmıştır. Bu süreç kapitalizmin, emperyalizmin genel bunalımıyla içiçe girmiştir.

Sömürüye dayanan, anti-demokratik düzenin yapısındaki ana çelişkiler sürekli sertleşiyor. Emekle sermaye arasındaki uzlaşmaz savaş, ulusun büyük kesimiyle, geniş halk yığınları ile, emperyalizm arasındaki çelişkiler gittikçe gelişti. Sınıfların ve sınıflara dayanan partilerin karşılıklı yeralımı gittikçe daha da somutlaştı.

İşbirlikçi büyük burjuvazinin, büyük toprak beylerinin, emperyalist tekellerin, yerli yabancı ortakların çıkarlarını AP, DP, CGP gibi partiler savunuyor. En sömürgen, en gerici güçlerin bu partileri, ayrı adlar taşımakla beraber, aynı sınıfın değişik kesimlerinin çıkarlarını savunuyor, aynı zamanda bu değişik kesimlerin çelişki ve çatışmalarını da yansıtıyorlar.

Burjuvazinin içinde ayrışma süreci hızlanıyor. Ulusal burjuvazinin, orta tabakaların, işbirlikçi burjuvazi, emperyalizm ve yabancı sermaye ile çelişmeleri, çatışmaları artıyor, sertleşiyor. CHP ile gerici partiler arasındaki boğuşma bu çatışmanın açığa vurulmasıdır.

Ulusal, liberal burjuvazi, halk yığınlarının ve büyük burjuvazi ile çelişkisinin baskısı altında, emperyalizme ve işbirlikçi burjuvaziye karşı direnmek zorunluluğunu zaman zaman duyuyor. Burjuvazinin her iki kolunu ayıran kesin bir duvar yoktur. Ayrışmalar işçi sınıfına karşı birleşmeye de dönüşüyor.

Militarist klik, işbirlikçi burjuvazi ve emperyalizmle bütünleşmiştir. Bu bütünleşme OYAK gibi holdinglerin kurulmasıyla, daha da kuvvetlenmiş, militarist kliğin doruğunda mültimilyoner generaller türemiştir.

Son yılların olayları Türkiye'de işçi sınıfının devrimci ana güç olduğunu, ulusal antiemperyalist, demokratik direnişi etkilediğini, onu güçlendirdiğini doğruladı. İşçi sınıfının mücadelesi, köylü yığınlarının, orta tabakaların, ulusal burjuvazinin, demokratik haklar, ulusal bağımsızlık için, başınabuyruk yaşamak için süregelen mücadele genişledi. İşçi sınıfının, emekçi yığınların sömürü düzenine, anti-demokratik rejime karşı mücadelesi, büyük burjuva-ağa ikilisinin

diktatorasına karşı savaşımı, bütün ilerici ve ulusal güçlerin anti-emperyalist çıkışlarıyla çitişti. Türkiye üzerindeki Amerikan hegemonyasına, NATO'ya, kölelik anlaşmalarına, Ortak Pazar tekellerinin sömürüsüne karşı değişik ulusal güçlerin yığınsal protesto ve gösteri yürüyüşleri, giderek çatışmalı, sert, kanlı biçimler, geniş ölçüler aldı. Bu ulusal direniş, işçi sınıfının sürekli, gittikçe güçlenen savaşları, grevleri, 15-16 Haziran 1970'deki yüz binlik işçi yürüyüşü, bu tür heybetli, burjuvazinin içine korku salan örgütlü, bilinçli işçi hareketleri üzerine yükseldi. Ve işçi sınıfı, halk düşmanı rejime, Amerikan köleliğine karşı, ulusal bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyal kurtuluş için giden bu savaşta başı çeken devrimci ana güç olarak kendisini tanıttı.

Büyük burjuvazi, bu tarihsel gelişmeyi önlemek, süregen bunalımın bütün yükünü geniş emekçi yığınların sırtına yüklemek, bunalımın içinden süngü gücüyle çıkmak, kendi içindeki çelişkileri de bununla "çözmek" istiyor. Bu burjuvazi Amerikan emperyalizmine, NATO'ya dayanarak ve CIA'nın desteğiyle, 12 Mart 1971'de generaller cuntasının komutasıyla orduyu halkın üzerine sürdü. Sıkıyönetim kurdu. Kanlı, faşist yöntemlerle işçi sınıfının, halk yığınlarının uzun, çetin savaşlarla elde etmiş oldukları vazgeçilmez demokratik hakları, kazanımları budadı. Bunalım, çelişkiler daha da sertleşti, savaşlar daha zor bir döneme girdi.

EKONOMİK VE SOSYAL DURUM

Türkiye'nin doğal kaynakları zengindir. Toprakları verimlidir. İnsangücü biteviye artıyor. Halkımız emekseverdir, çalışkandır, yeteneklidir. Bu halk, özgür, genlikli, mutlu bir yaşama düzeyine yükselmek, memleketi ekonomice, endüstrice geliştirmek için gerekli olanaklara sahiptir. Böyleyken, Türkiye geri kalmışlıktan kurtulamıyor, halk yığınları en ağır koşullar altında, adaletsizlik, yoksulluk, bakımsızlık, bilgisizlik içinde yaşıyor. Geniş emekçi yığınların yoksullaşma süreci artıyor. Bunun nedeni, bu geriliği, koyu yoksulluğu belirleyen etkenlerin başlıcası Türkiye'nin sadece bir kapitalist ülke olması değildir, aynı zamanda ekonomik ve politik bakımdan emperyalizme bağımlı bir devlet olmasıdır.

Temel üretim araçları, fabrikalar, büyük işletmeler, bankalar, büyük toprak, ticaretin en büyük dilimi yerli ve yabancı tekellerin, kodaman toprak ağalarının elindedir. Holdingler, yurdun her ilini şubeleriyle kaplayan yerli ve yabancı 49 banka, 110 mültimilyoner, üçbin büyük toprak ağası, 120 yabancı kumpanya halkın mutlak çoğunluğunu sömürüyor.

Özel kanunlarla kendilerine sağlanan imtiyazlar, ayrıcalıklardan alabildiğine yararlanan yabancı kumpanyalar, emperyalist tekeller, Türkiye'de vurdukları aşırı kârları dışarıya aktarmakta, alıp götürmektedirler.

Memleket ekonomisi, devlet bütçesi, Türkiye NATO'ya koşulduktan bu yana, emperyalistlerin savaş hazırlıkları kışkırtmaları plânlara göre düzenleniyor. Bu hazırlıklara, NATO'ya, Anadolu'da açılan stratejik yollara, saldırı üslerine, Amerikan hava alanlarına, atom başlıkları yığınaklarına, şimdiye kadar, Türkiye hükümetleri yaklaşık 200 milyar lira harcamışlardır. Yine bu dönem içinde, açıklanan verilere göre devlet borçları 112 milyar liraya yükselmiştir. Bu borçların 40 milyarı faizlerdir. Halk, 2020 yılına kadar bu borçları ödemeye zorlanıyor.

Kodaman burjuvazinin bencil, ulusal çıkarlara aykırı, halk düşmanı politikası Türkiye üzerinde emperyalistlerin etkisini, durumlarını kuvvetlendirdi. Alacaklı devletler, eski "Genel Borçlar Kurulu"nun (Düyunu-Umumiye) bir benzeri olan Konsorsiyum'u kurdular. Bu yabancı kurum ve "AID" denilen, merkez Bankasında "karşılık paraları" elinde tutan Amerikan örgütü, Türkiye hükümetlerinin bağlanmasını, parasal işlerini, vergi, gümrük politikalarını kontrol ediyor. Bütün bakanlıkların çalışmalarını Amerikan "uzmanları" ve değişik Amerikan misyonları denetliyor.

Birleşik Amerikan emperyalizmine uyduluk, NATO üyeliği memleketin ekonomik, sosyal, politik durumunu altüst etmiştir. Bu politika, bu süreç, bir yandan, daha az ellerde daha büyük sermayelerin birikmesini, yığılmasını toplulaşmasını hızlandırmış, bir yandan da militarist kliğin tepesini tutanların yerli ve yabancı tekelci çevrelerle, finans oligarşisiyle bağlanmasını kuvvetlendirmiştir. İşbirlikçi burjuvazi, bankalarla bağlı büyük çiftçiler, toprak ağaları kat kat zengin olmuşlardır. İstatistik verilere göre, ulusal gelirin yarısından çoğu, % 54'ü, nüfusun % 3'ünün elinde toplanmıştır. Öte yandan emekçi yığınlarının, geniş halk katmanlarının durumları kat kat bozulmuş, yaşamaları bir cehennem olmuştur.

Boyuna artan vergiler, doğrudan doğruya gelen zamlar, füze misali yükselen fiyatlar, birbirini izleyen enflasyonlar, kâat paranın boyuna düşmesi emekçi yığınları eziyor, iş gündelikleri en az geçim indiriminin biteviye altında kalıyor.

Devlet hazinesini kendisine arpalık yapan büyük burjuvazinin ve hükümetlerinin NATO'culuk politikası, toplumun orta katmanlarını:

esnafı, küçük tüccarları, ulusal burjuvaziyi, serbest meslek dalının alt sıralarını eziyor. Bütün bu katmanlar arasındaki ayrışma, sivrilme, dağılma süreci, burjuvazinin ayrı ayrı grupları arasındaki çelişkileri kuvvetlendirmiştir.

Ayrışma süreci köyde daha sert biçimler almıştır. Kapitalizm köye, tarıma çoktan girmiştir. Bu ilişkilerin yayılma hızı yüksek değildir. Burjuvazi köye, tarıma köklü toprak reformuyla, demokratik devrimle, derebeyliği, ağalığı yıkarak girmedi. O, böylesi bir devrime tâ baştan karşı çıktı. Burjuvazi, derebeylik mülkiyet biçimini kapitalist ilişkilerle uyumlaştırdı, ağalık sistemini bu kalıplara uydurdu, onlarla çitişti. Sonra, Birleşik Amerika, Türkiye'deki dayanaklarından biri olan büyük toprak ağalarını Marşal "plânı"yla desteklemeye başladı. Böylelikle toprak ağalığı iki yönden korundu. Bu nedenle tarım, halkı doyuramıyor, giydiremiyor.

Ama bütün bunlar, ister istemez, sınıfsal çelişkileri, ayrışma sürecini, köylü yığınlarıyla büyük toprak ağaları arasındaki savaşımı daha da sertleştirdi. Son yıllardaki köylü yürüyüşleri, ağaların topraklarına yoksul, maraba köylülerin el koyma girişimleri, bu çıkışlarla, kimi zaman silahla hak savunmaları savaşın sertleşen ölçülerini gösterir. Geniş köylü yığınları sürekli yoksullaşıyor, yıkılıyor. Ağası, tefeci, aracısı ona nefes aldırmıyor. Bugün, 1969 köy sayımına göre, 4 milyon 126 bin köylü ocağından 1 milyon 268 binin bir karış toprağı yoktur. Hepsi, 7 milyon köylü topraksızdır.

Köyde, kentte ayrışma süreci sonucu, doğumun da artmasıyla birlikte, her yıl iş pazarına 400 bin kişi, taze iş gücü dökülüyor. Endüstrinin gelişme adımları bu iş gücü akımını kucaklamaktan çok uzaktır. İşsizlik durmadan artıyor. Sürekli işsizlerin sayısı 3 milyonu buluyor. "Gizli" işsizlik de ayrı. Avrupa'ya, "Ortak Pazar" ülkelerine iş aramaya giden Türk işçilerinin sayıları, aileleriyle birlikte 1 milyonu aşmıştır.

TKP'NİN SAVAŞ ÖDEVİ

Bütün bu sorunlar, gelişmeler, tarihsel bir zorunluluk olarak çözüm bekliyor. Türkiye Komünist Partisi'nin ödevi, bu gelişmeleri yalnız, nesnel biçimde anlatmak değil, işçi sınıfının, milyonlarca emekçi yığınların, halkın önünde boydanboya duran bu sorunlara çözüm yolları bulmak, bu durumu ileri demokratik bir düzenle değiştirmek için bu güçlerin savaşlarını örgütlemek ve yönetmektir.

Bugünkü halk düşmanı düzeni, emperyalist çevrelere dayanan büyük burjuva-ağa ikilisinin, bu sömürgen sınıfların egemenliğini her türlü savaş araç ve yöntemleri ile yıkmak tarihsel bir zorunluluk olmuştur. Türkiye'nin ileri demokratik bir düzene geçmesi kaçınılmazdır.

TKP'nin yakın amacı olan bu ileri demokratik devrim düzeyine ana devrimci güç olan işçi sınıfının öncülüğünde köy emekçilerinin, geniş orta tabakaların, devrimci aydın ve gençliğin savaş ve eylem birliği ile ulaşılacaktır.

Bütün bu güçlerin ulusal demokratik cephe birliği, bu amaca ulaşmada tarihsel bir rol oynayacaktır. Bu aşamada bütün ulusal, demokratik, anti-emperyalist, anti-feodal dönüşümler gerçekleştirilecektir.

TKP'nin uzak amacı Türkiye'de sosyalizmi kurmaktır. Ancak sosyalist bir devrim sonucunda temel üretim araçlarının

kamulaştırılmasıyla, burjuva devlet mekanizmasının baştan aşağı yıkılmasıyla, proletarya egemenliğinin, emperyalizmin, burjuvazinin saldırılarına karşı proletarya diktatorasının, sosyalist demokrasinin kurulmasıyladır ki, Türkiye ve halkımız her türlü sömürü ve zorbalık biçimlerinden kurtulabilir. Ancak o zaman memleketin üretim güçleri sınırsız bir gelişme, halkın yaşama düzeyi sistemli bir yükselme yoluna girebilir. Baskının, sömürünün, ezginin, zorbalığın her türlü kökünden kazınabilir, Türkiye'de yaşayan halkların gerçek kardeşlik ve dostluğu kurulabilir.

Türkiye komünistleri, memlekette ilk defa olarak, Türkiye'nin sosyalizme geçeceği zorunluluğunu halka açıkça söylediler. Bilimsel sosyalizmi, Marksizm-Leninizm ilkelerini işçiler, köylüler, aydınlar arasında yaydılar. Bu uğurda en büyük zorluklara göğüs gerdiler. Burjuvazi, karşı devrimci güçler, komünistlere canavarca saldırdılar. Daha ilk günden kimini astılar, kimini zındanlarda çürüttüler, kimini denizde boğdular. Gerici hükümetler Komünist Partisini yasakladılar, komünistlere en barbar işkence yöntemlerini uyguladılar. Ama yaşamın, sınıf savaşının gerçekleri, Türkiye halkının mutlu geleceği uğrunda en dayanıklı, en yılmaz savaşçıların, dün de, bugün de komünistler olduğunu ortaya koymuştur.

TKP, Anayurdun, halkın somut çözüm bekleyen isteklerini, sorunlarını hiçbir zaman savaş gündeminden indirmemiştir. Kurtuluş savaşı günlerinde olduğu gibi, ondan sonra da, aralıksız, emperyalizme, Türkiye'de emperyalistlerin dayandıkları gerici güçlere karşı, her tür ezgi, sömürü ve soyguna karşı işçi sınıfını, geniş emekçi, halk yığınlarını savaşa çağırmış, kamuoyunu sürekli uyarmıştır.

Halkın kan dökerek Anadolu'dan kovduğu, Türkiye'den çıkardığı emperyalistler, kompradorların, yabancı sermaye ajanlarının aracılığıyla, yeniden eski yerlerine oturmaya başladılar. TKP, emperyalistlerin Türkiye'yi yeniden esir etmek girişimlerine, planlarına karşı geniş yığınların, işçilerin, köylülerin, orta katmanların birleşik savaşlarını, işçi-köylü bağlaşıklığının zorunluluğunu öne sürmüş, bunun üzerinde direnmiştir.

TKP, Türkiye'de yabancı kumpanyaların elinde bulunan işletmelerin, madenlerin, demiryollarının, bankaların kamulaştırılması

için, tâ baştan beri savaşagelmiştir. Yabancı tekellere imtiyazlar tanınmasına karşı durmuştur. Emperyalistlerle Türkiye hükümetlerinin kölelik anlaşmalarına karşı savaştan geri durmamıştır.

TKP, derebeylik mülkiyetinin, ağalığın, marabacılığın, tefeciliğin kökünden kazınması, köklü toprak reformu için savaştan geri durmamıştır. TKP, halkın demokratik hakları uğrunda, devlet mekanizmasının gericilerden temizlenmesi için, ulusal azınlıkları zorla "özümseme" politikasına karşı, bu halklara bütün demokratik hakların sağlanması için savaşıp gidiyor.

TKP, işçi sınıfının politik, ekonomik menfaatlerini, isteklerini var gücüyle savunuyor. Bu yolda geniş emekçi yığınlarını örgütlemek, savaşlarını yönetmek eylemine, günlük, somut savaşımlara önem vermiştir. TKP, halkın vazgeçilmez demokratik haklarını, Anayurdun çıkarlarını, ulusal bağımsızlığını, yeryüzünde barışı savunan, halkın istediği köklü reformları yapacak bir hükümetin iş başına getirilmesi için savaşıyor. "TKP, bu yoldaki savaşların verimli, güçlü olabilmesi için, fabrikalarda, işletmelerde, her yerde, yığınsal örgütlerde parti komiteleri, temel parti örgütleri, hücreler kurar. Fabrika ve işletmelerde kurulan temel örgütler Komünist Partisi'nin kaleleridir." Bu, partinin savaş kütüğüne, eylem programına böyle yazılmıştır.

TKP, Marksizm-Leninizm öğretisine, komünist ve işçi partilerinin 1957, 1960, 1969 Danışma Toplantılarının prensip ve yargılarına, proleter enternasyonalizmine içtenlikle bağlıdır.

Türkiye Komünist Partisi çalışmalarında, her şeyden önce ve en başta Türkiye halkının menfaatlerini gözönünde tutar. Bununla birlikte Türkiye halkının ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesi, yeryüzünde emekçilerin, halkların gerçek demokrasi, sosyalizm ve özgürlük uğrundaki evrensel savaşlarının bir parçası olduğunu TKP halkımıza her zaman ve her yerde açıklar. TKP çalışmalarında yalnız Türkiye halkının değil, bütün dünya emekçilerinin menfaatleri ile bağlı ilkeleri klavuz ediniyor. TKP, proleter enternasyonalizmine sımsıkı bağlılığı, Türkiye halkının emperyalizme karşı savaşında gerçek özgürlüğü için, dar burjuva ulusçuluğu görüşüne, bu zehire karşı güçlü bir savaş aracı olarak görür.

TÜRKİYE HALKININ BUGÜNKÜ SAVAŞI VE ULUSLARARASI KOŞULLAR

Çağımızın başlıca niteliği karşıt iki toplum sisteminin kapitalizmle sosyalizmin mücadelesidir. Bu çatışma alanı bütün dünyadır, toplum yaşamının bütün temel alanları, ekonomi, politika, ideoloji ve kültürdür. İnsanlığın, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimiyle Rusya'da başlayan sosyalizme geçişi, halkların ezenlere, sömürenlere, onların hükümetlerine, özellikle, yeryüzünde gericiliğin jandarması, en güçlü emperyalist devleti olan Birleşik Amerika'ya karşı yürüttüğü çetin savaşlarıyla gerçekleşiyor.

Çağımızın dünya devrimci süreci üç temel doğrultu üzerinde gelişiyor. Dünya sosyalist sistemi, başta çözümleyici güç Sovyetler Birliği olmak üzere yükselmekte, kuvvetlenmektedir: Uluslararası işçi sınıfının savaşımı gelişiyor; Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının ulusal kurtuluş hareketleri genişliyor. Bugünkü aşamada emperyalizmle savaşta başarının garantisi, emperyalizmi çökertecek olan bu üç temel devrimci gücün sıkı hareket birliği, yardımlaşması, dayanışması, destekleşmesidir.

Emperyalizm, devrim savaşının bu üç temel gücüne karşı umutsuz, çılgın bir savaş yürütüyor. Emperyalizmin saldırgan stratejisinin sivri ucu, her şeyden önce, sosyalist devletlere karşı yöneltilmiştir. Emperyalizm, bununla birlikte, kapitalist ülkelerdeki işçi hareketlerine

karşı her araçla saldırmaktadır. Onun silah deposunda: Baskı, yemleme, kovuşturma, satınalma, zorbalık, aldatma, cezaevleri, polis, besleme basın, ajanlar, işbirlikçi hükümetler, para, generaller, işçilere karşı kanunlar, sarı sendikacılar, değişik yöntemler vardır. Bu silahların, bu yöntemlerin hepsini, değişik biçimlerde, emperyalizm Türkiye'de bol bol kullanıyor. Emperyalizm, işçi hareketini, savaşlarını körletmek amacıyla sosyal demagojiden, burjuva nasyonalizminden yararlanıyor. Kapitalistlerle, patronlarla işçilerin "kardeşliği" uydurmasını yayıyor. Türkiye'de gerici, işbirlikçi hükümetler, yabancı sermayelerle sarmaşan çevreler, basın ve radyolarla bu "kardeşlik" masalını, emekle sermayenin "uzlaştığı" yalanını yayıyor, bu zehirle işçilerin kafalarını uyuşturmaya çalışıyorlar. Bütün bu baskılar, oyunlar emekçileri amansızca sömürmek, aşırı kârlar sağlamak, sömürü sistemini korumak, sürdürmek çabalarıdır.

Emperyalizm, ulusal kurtuluş hareketlerine karşı savaşta, bir yandan sömürgecilik artıklarını savunuyor, bir yandan da bağımsızlığa kavuşan ülkelerin ekonomik ve sosyal ilerlemelerini yeni sömürgecilik yöntemleriyle, biçimleriyle, engellemeye çalışıyor. Bu amaçla, emperyalizm gerici güçleri destekliyor, geri sosyal yapıların ortadan kaldırılmasını köstekliyor. Türkiye'de özellikle yayılıcı Amerikan emperyalizmi, her soydan, her boydan en gerici, asalak, karşı devrimci güçleri, ayrıca Marşall "planı" yardımlarıyla büyük çiftçileri, toprak ağalarını, kompradorları destekledi. O, bugün de bunları başka yöntemlerle destekliyor. Türkiye'nin gelişmesine, kalkınmasına yol vermiyor. Pençesine geçirdiği bu yağlı kuyruğu bırakmak istemiyor.

Türkiye topraklarını, stratejik durumunu bir yandan Sovyetler Birliğine ve Balkanlardaki sosyalist ülkelere, bir yandan da Orta Doğu'da emperyalizmin denetiminden sıyrılmak isteyen Arap halklarına karşı kullanmak için Türkiye'de kendisine bağlı gerici iktidarların devamı yolunda durmadan çaba harcıyor.

Vaşington, işbirlikçi Türkiye hükümetlerinin eliyle, memleketin egemenlik haklarıyla bağdaşmayan, yüzlerce ikili anlaşma dayatmıştır Türkiye'ye. Bu ekonomik, askersel-politik paktlar, anlaşmalar Türkiye'yi çökertmiştir. NATO yüzünden boyuna borçlanma, liranın dolara bağlanması, eşitliğe dayanmayan ticaret şartları, fiyat, para

oyunları, yerli, yabancı "kasırga" iş adamlarına vurgunlar sağlıyor. Türkiye'ye 1 dolar "yatırım" yapan emperyalistler 6 dolar alıp götürüyor. Yabancı yatırımlar, Türkiye'nin endüstrileşmesi, ağır endüstri kollarının kurulması yönünde değildir. Yabancı tekellerin Türkiye'de kurdukları endüstri kolu montaj sanayii dalıdır. Bu endüstri dalında kullanılan gereçler, prefabrike maddeler, % 65 dışardan getiriliyor. Böylece, Türkiye emperyalist tekeller için hem sürüm pazarı, hem ucuz iş gücü pazarı, hem ucuz hammadde pazarıdır.

Emperyalistler Türkiye'de ulusal güçlerin içinde anlaşmazlıklar çıkarıyor, aralarına ayrılıklar sokuyor. Amerikan emperyalistleri, güdümleri altındaki işbirlikçi hükümetleri, ajanlarını, ulusal güçleri parçalayan Mao'cu Troçkist gibi bozguncuları ilerici güçlerin üzerine saldırtıyor. Geri, tutucu partiler, MİT, Güvenlik Kurulu-cunta CIA'nın planlarını uyguluyor. Anti-komünizm bunların baş silahı olmuştur. 12 Mart 1971'den sonraki olaylar her şeyi bütün çıplaklığıyla ortaya dökmüştür.

Türkiye komünistleri, halkımızın özgürlüğü, ulusal bağımsızlığını ve sosyalist geleceğini savunuyor, bu kutsal amaç uğrunda savaşıyorlar. Halkımızın ulusal bağımsızlığını, egemenlik haklarını geri almak savaşı, işbirlikçi partilere, hükümetlere, zorbalıklara, bozgunculara karşı savaş birbirinden ayrılmaz.

Bugünkü koşullarda dünyada güçler dengesinde barıştan, demokrasiden, sosyalizmden yana derin değişiklikler oluyor. Sovyetler Birliği'nin, sosyalist ülkeler topluluğunun uyguladığı sürekli barış politikası, Avrupa'da ve dünyada soğuk harp kışkırtıcılığını geriletti, gerginliği azalttı. Bu gelişme, azgın gerici güçleri gemliyor, halkların, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyal kurtuluş için savaşlarını güçlendiriyor.

Dünya ölçüsündeki bu gelişme, Türkiye'de de devrimci hareketi etkiliyor, ilerici güçlere yeni yeni savaş olanakları yaratıyor. Bu gelişme Türkiye'de devrimci hareketin temelini kuvvetlendiriyor. Demokratik haklar için parlamenter yolla savaş yürütmek olanaklarını arttırıyor. Parlamentoyu, gerici, işbirlikçi burjuvazinin, toprak beylerinin, militarist kliğin yararına işleyen bir araç olmaktan çıkarmak, onu, işçi sınıfının, halkın yararına işleyen bir araç haline getirmek için

daha geniş yollar açılıyor.

TKP, bugünkü halk düşmanı düzeni, işbirlikçi burjuvazinin, emperyalizmin egemenliğini yıkmak, sosyalizme yönelik işçi sınıfının hegemonyasına dayanan ileri demokratik bir düzen kurmak için, parlamento içi, parlamento dışı, zamanın koşullarına, kuvvetler dengesine uygun bir savaş stratejisi ve taktiği uygular. Ve bu savaşlarda her tür yöntemleri, legal-illegal olanakları, örgüt biçimlerini araç ve silahları kullanır.

Emperyalizmin, yerli ortaklarının bütün gerici, vurucu eylemlerine, işçi sınıfının halk yığınlarının, ulusun ezici çoğunluğun egemenliğini ezmek için girişeceği her şiddet hareketine karşı, devrimci vurucu eylemlerle karşılık verir.

TÜRKİYE'DE KAPİTALİST GELİŞME

Türkiye, egemen sosyal sistemi kapitalizm olan bir ülkedir. Türkiye'nin geriliği şöyle beliriyor:

Tarım üretimi gibi, endüstri üretimi de memleketin ihtiyaçlarını karşılamıyor.

Üretim süreçlerinde çok zayıf makineleştirme ve az enerji donatımı yüzünden endüstride, özellikle tarımda iş verimliliği düşüktür.

Büyük ağa mülkiyeti duruyor. Yer yer natürel, ilkel, ekonomi yaşıyor. Derebeylik ilişkileri artıkları: Marabacılık, yarıcılık, mütegallibelik, tefecilik ve zorbalık sürüp gidiyor.

Türkiye'nin ekonomisi son derece çeşitlidir. Küçük üretim biçimleri üstündür. Bununla birlikte büyük kapitalist oluşma biçimleri memlekette, kentte ve köyde, gittikçe daha büyük bir önem kazanıyor. Yabancı ve özel sektörün yanısıra, oldukça gelişmiş, bir devlet sektörü vardır. Son yıllarda, kapitalist gelişme hızlanmış, sermaye birikimi, toplulaşma, yığılması süreci, bu arada yerli tekel sermayesi kuvvetlenmiş, etki alanları genişlemiştir. Emperyalist tekellerle bağlaşan, devlet kaynaklarıyla desteklenen büyük özel sektör, ulusal gelirin en büyük payını yutuyor. Böylece tekelleşme süreci içinde olan bu burjuvazi bütün devlet organlarına, mekanizmasına egemen oldu.

Büyük sermayenin finans oligarşiye yükselme süreci, tekelleşmesi küçük burjuvazinin yıkımını hızlandırdı, bu tekelleşme onun da

zararına oldu. Öte yandan bu süreç, yalnız işçi sınıfıyla burjuvazi arasındaki uzlaşmaz çelişkileri değil, burjuvazinin kendi içindeki, büyük tekelci burjuvaziyle yıkıma uğrayan burjuvazi arasındaki çatışmaları, savaşımı da sertleştirdi.

Orta tabakaların, milli burjuvazinin anti-emperyalist, anti-feodal ve anti-faşist yönü daha da ortaya çıktı. Bu gelişme işçi sınıfının, köylülerin ulusal ve sosyal kurtuluş savaşında yeni yeni müttefikler kazanmasına, ulusal demokratik bir cephe hareketinin doğmasına elverişli bir ortam yaratıyor.

ULUSAL VE SOSYAL KURTULUŞ SAVAŞI

Son yıllarda halkımızın emperyalizme, Amerikan köleliğine, büyük burjuvazinin ve toprak beylerinin egemenliğine karşı savaşı gelişti ve genişledi.

Bu ulusal ve sosyal direnişin omurgası ve başı çeken gücü işçi sınıfıdır. Bu savaşı örgütleyen işçi sınıfının politik, sendikal, öncü örgütleridir.

Süregen ekonomik bunalımın bütün yükünü işçi sınıfı ve emekçi yığınları taşıyor. Harp hazırlıkları ve soğuk harp politikasının zorladığı ağır masraflar, yabancı tekellerin ve yerli ortaklarının talanı, halkın, emekçi yığınlarının yoksullaşma sürecini hızlandırdı, yaşamını çekilmez hale getirdi. Sürekli olarak artan enflasyon, fiyatların hızla yükselmesi, sürekli zamlar, halka karşı ve büyük sermayenin yararına işleyen vergi sistemi, bu düzeni yürütmek için burjuvazinin aralıksız terör ve baskısı, işçi sınıfını, emekçileri, orta tabakaları, geniş halk yığınlarını eziyor. Emperyalizme, işbirlikçi burjuvaziye karşı bu yığınların savaşını sertleştiriyor. İşçi sınıfı bu savaşta daha yüksek bir bilinç düzeyine ulaştı.

Bu mücadelede Türkiye Komünist Partisi ağır illegal ve terör şartları altında işçi sınıfının bu bilinçlenmesine yardım etti.

İşçi sınıfının, halk yığınlarının, komünistlerin ve öteki bütün yurtsever devrimcilerin ortak direnişinin sonucu meydana gelen birikim,

27 Mayısı hazırladı. Fakat 27 Mayıs, bunalımlardan kurtulmak isteyen burjuvazinin bir hareketi olarak belirdi. Bu hareket, cılız, tutarsız sonuçları ile büyük burjuvazi ve toprak ağaları blokuna, onların emperyalizme dayanan diktatörlüğüne dokunmadı.

Bununla birlikte 1960 hükümet devirmesi, halkın bazı demokratik haklarının elde edilmesi için gerekli bir ortamın oluşmasını çabuklaştırdı.

İşçi sınıfı daha geniş ekonomik ve politik haklar uğrunda örgütlü ve aktif mücadeleye geçti. Gittikçe genişleyen, yoğunlaşan işçi çıkışları, evvelce işçi sınıfının varlığını bile tanımayan burjuvaziyi, işçiye, sınırlı da olsa grev, toplu sözleşme, sendikalaşma, gösteri ve yürüyüş haklarını tanımaya zorladı. Legal bir işçi partisi kuruldu. Fakat burjuvazi bu legal işçi partisine yüklenmekte gecikmedi. Polisini, faşist komandoları, provokatörleri, her soydan oportünistleri, Maocuları, MDD'cileri saldırttı bu partinin üzerine. Büyük burjuvazi, 12 Martta, ordu süngüsüyle, kurduğu sıkıyönetimle bu partiyi kapattı, ilerici, yurtsever örgütleri dağıttı, yöneticileri tutukladı, bunlara ağır cezalar verdi.

Emperyalizmle işbirliği kuran büyük burjuvazi, 12 Mart çıkışıyla, diktatorasını sürdürmek, anti-emperyalist, demokratik hareketi, Amerikan egemenliğine karşı yığınsal savaşımı önlemek için faşist biçimi yönteme, sıkıyönetime başvurdu. Yığınsal terör, yığınsal tutuklamalar, yığınsal yargılamalar ve işkence aldı yürüdü. Bu kanlı terör ve baskı yalnız işçi sınıfına, yalnız ilerici ve yurtsever gençliğe, subay ve bilim adamlarına karşı uygulanmakla kalmadı. Bu baskı ulusal burjuvazinin anti-emperyalist, anti-feodal kanadını temsil eden politik akımları da kapsadı.

Halkın uzun savaşlar sonucunda elde ettiği Anayasal haklara saldırdılar. Bu hakları iyice budadılar. Ulusal ve sosyal kurtuluşla ilgili, bütün yerli ve yabancı yapıtları, Marks'ın, Engels'in, Lenin'in kitaplarını toplattılar, yaktılar.

Ordu, jandarma ve polis birlikleriyle yürütülen baskılara, işçi haklarına yapılan saldırılara, grevleri zincirleme erteleme ve yasaklamalara rağmen işçi hareketini durduramadılar. Bunun bir nedeni, sendikaların emekçi yığınlara dayanmasıdır. İşçi sınıfı ve hareketi,

emperyalizme, faşist saldırıya karşı ulusal direnişi, aydın çevrelerin, ulusal burjuvazinin direnişini etkiledi, onları savaşta yüreklendirdi.

Son yıllarda köylerde de sınıf mücadelesi gelişmeye, yığınsal bir nitelik ve yeni biçimler almaya başladı. Bunun nedeni ağalığın, derebeylik artığı ilişkilerin hâlâ kalması, üstelik yerli ve yabancı tekellerin köylüyü daha amansızca sömürmesi, köylerde ağır sosyal, ekonomik ve politik koşulların sürüp gitmesidir.

Geniş köy emekçileri ağır vergilerin, ağaların, tefecilerin, bankaların, yerli ve yabancı tarım tekellerinin sömürüsü, ezgisi ve baskısı altındadır. Köyde ayrışma süreci hızlanmıştır. Köylü aileleri, ocakları çöküyor, dağılıyor. Geniş köy emekçileri, yığınlarla, büyük kentlere ve yurt dışına iş aramak için göç ediyor.

Bütün bu yıkım, sömürü ve ezgiden kurtulmak direnişi köylerde gelişiyor. Topraksız köylüler, kimi yerde orta köylülerle birlikte, ağa, hazine ve vakıf topraklarına elkoyuyor. Elkoyduğu toprakları kollektif olarak birlikte işliyor, ürünü emeğe göre paylaşıyor ve girdiği toprakları ağalara, çiftlik beylerine, hükümete karşı silahla savunuyor. Büyük yürüyüşler, toplantılar, mitingler tertipliyor.

Köy emekçilerinin bu çıkışlarını, işçiler, sendikalar, işçi sınıfının öncü örgütleri, TKP, ilerici aydınlar destekliyor. Gösteri yürüyüşlerinde, miting ve toplantılarda köy emekçilerinin sözlü ve yazılı sloganları daha çok şu istekler üzerinde toplanıyor. Köklü bir toprak reformu, ağa sömürüsüne paydos. Yerli ve yabancı tarım tekellerinin talanına paydos. Aracı ve tefecilere paydos. İşçi-köylü elele. Amerikalı defol.

İşçi sınıfının çıkarları, kent ve köy emekçilerini, küçük burjuvaziyi, orta tabakaları, ilerici aydınları ve yurtsever gençliği Anayurdun bağımsızlığı uğrunda, emperyalizme ve onun yerli ortaklarına karşı, yabancı askersel üslere ve saldırgan NATO paktına karşı direnişe sürdü.

İşçi sınıfının savaşları, özellikle gençlik hareketine büyük bir hız verdi. Öğrenci gençlik hareketinin boyutları genişledi, etkenliği arttı. En önemlisi, memleketin bağımsızlığı, demokrasi, ilerleme uğrundaki mücadelede üniversite gençliği, gerçek zaferin ancak işçi hareketiyle sımsıkı bağlanmakla elde edilebileceğini kavramaya ve pratik eylem-

leriyle bunu göstermeye başlamasıdır. Emperyalizmin, işbirlikçilerin, polisin provokasyonlarına düşmüyor, bunlara, işçi sınıfıyla omuz omuza savaşarak, politik eylemlerle karşı koyuyor.

Öğrenci gençlik emperyalizme, sömürgen sınıflara hizmet eden bugünkü eğitim sistemine karşı, halkçı ve demokratik bir eğitim sistemi için var gücüyle savaşıyor.

Amerikan emperyalizmi ve işbirlikçi burjuvazi, genellikle anti-emperyalist, demokratik akımı dumura uğratmak için, devrimci gençlik hareketini işçi sınıfından ayırmak taktiğini uyguluyor. Bu amaçla her soydan, her boydan provokatörleri, ajanları, anarşistleri, Maocuları, MDD'cileri kullanıyor. Her tür provokasyonlara başvuruyor. İyi niyetli pek çok gençler burjuvazinin tuzağına düştü. Aşırı, sonu belirsiz serüvenci hareketlere sürüklendi. Pek çok gençler ateşlere yandı. Ulusal direniş zarar gördü.

Türkiye Komünist Partisi, burjuva ve küçük burjuva ideolojileriyle, işbirlikçi burjuvaziye, işçi hareketini, ulusal bağımsızlık hareketini baltalama olanaklarını sağlayan ters akımlara: Maoculuğa, Troçkistliğe, likidatörlere her anarşist, aşırı çıkışlara karşı, oportünizmin her türüne karşı savaşını genişletmek, daha da kuvvetlendirmek zorundadır.

DEMOKRATİK DÖNÜŞÜMLER

Görülüyor ki, olayların objektif gelişmesi, geniş emekçi yığınların savaşı, Türkiye'de halk düşmanı rejimi ve egemenliği yıkmayı, işçi sınıfının, köylünün ve orta tabakaların da katılmasıyla, demokratik, anti-emperyalist, anti-feodal halk devrimini gerçekleştirmeyi, egemenliği almayı, halkçı bir hükümet kurmayı amaçlayan dönüşümleri ön plâna sürüyor, bunu başarmayı gerektiriyor. Halkın ezici çoğunluğunun menfaatlerini, Anayurdun ulusal çıkarlarını gerçekten savunan, ilerici güçlerin, geniş halk tabakalarının temsilcilerinden kurulacak bir hükümet halkın üzerinde direndiği sorunları, istemleri çözebilir. Böylesi bir hükümet memleketi derin bunalımların kıskacından kurtarabilir. Bu, köylü ile bağlaşık işçi sınıfının, ilerici güçlerin örgütlü savaşlarıyla, birlikte yürütecekleri savaşımla, elde edilebilir.

Köklü sosyal-ekonomik ve politik dönüşümlerin gerçekleşmesi, halkımıza, Türkiye Komünist Partisi'nin yakın amacı olan ileri demokratik bir düzene oradan da sosyalizme geçmek olanaklarını sağlar.

Ulusal Egemenliğin Yeniden Kurulması

1. Türkiye Komünist Partisi'nin yakın ve dolaysız amacı emperyalizmin ve yerli gerici ortakları, işbirlikçi büyük burjuvazi ile büyük

toprak ağalarının egemenliğine son vermek, memleketimize sosyalizme yönelik demokratik gelişme yolunu açmaktır.

2. Türkiye'nin emperyalist devletlerle bağlamış olduğu bütün köleleştirici antlaşmalar bozulmalıdır.

a) NATO'dan çıkmalı.

b) İkili anlaşmalar yırtılmalıdır.

c) Topraklarımızdaki bütün yabancı üsler kaldırılmalı.

ç) Türkiye'deki bütün Amerikan ve NATO misyonları, silahlı birlikleri memleketten çıkarılmalı.

3. Avrupa'da özellikle Balkanlarda, Akdeniz ve Yakın Doğu'da barış ve güvenlik savunulmalı, bu bölgeler nükleer silahlardan arınmalıdır.

4. Tarafsız ve bağımsız dış politika ilkesine geçilmeli ve bu ilkelere titizlikle uyulmalıdır.

5. Bütün ülkelerle, Arap komşularımızla, sosyalist devletlerle, özellikle Sovyetler Birliği ile karşılıklı fayda ve eşitliğe dayanan, ekonomik, politik, kültürel içten ilişkiler kurulmalı ve geliştirilmelidir.

Harbin ve harp kışkırtıcılığının önlenmesine, genel silâhsızlanmanın gerçekleşmesine ve sağlam bir barışın kurulmasına yönelmiş bütün çabalar desteklenmelidir.

6. Türkiye, «Ortak Pazar» tekellerinin sömürüsünden kurtarılmalı, Ortak Pazar'dan çıkılmalıdır. Türkiye Komünist Partisi Avrupa işçi sınıfının Ortak Pazar tekellerine karşı yürüttüğü savaşı destekler.

7. Türkiye Komünist Partisi, ulusal kurtuluş, bağımsızlık, barış, demokrasi ve sosyalizm uğrunda savaşan halkları destekler, onlara var gücü ile yardım eder.

Kıbrıs'tan bütün yabancı askerlerin, bu arada Türk birliklerinin çekilmesini, Ada'nın yabancı üslerden arınmasını öngörür. Kıbrıs'ın bağımsızlığını ve toprak bütünlüğünü savunur.

Ekonomik Alanda

1. Emperyalizme, NATO'ya bağlılıktan doğan bütün dış devlet borçları iptal edilmeli.

2. Bütün yabancı tekellerin, bütün emperyalist kurumların sermayeleri kamulaştırılmalı ve demokratik devletin mülkiyetine verilmelidir.

Yeni sömürgeciliğin bütün biçimlerine son verilmeli, uluslararası tekellerin Türkiye halkını soymalarına, onun zenginliklerini talan etmelerine yol verilmemelidir. Türkiye Komünist Partisi, bütün ülkelerde işçi sınıfının uluslararası tekellere karşı sürdürdüğü savaşı kendi öz savaşı bilir.

3. Türkiye'nin ulusal bağımsızlığının, egemenlik haklarının korunmasında, geri kalmışlıktan kurtulmasında, memleketin endüstrileşmesi önemli bir yer tutar. Üretim aracı üreten endüstrinin hızla kurulması gereklidir. Endüstrinin kurulması başlıca kendi iç kaynaklarına dayanmalıdır. Sovyetler Birliği'nin, Türkiye'nin iç kaynaklarını değerlendiren, devletin, Türkiye halkının mülkü olarak kurduğu endüstri Türkiye'nin ekonomik kalkınmasını sağlayan en uygun yardımdır. Sosyalist ülkelerin Türkiye için elverişli, karşılıklı fayda ve eşitliğe dayanan yardımlarından da yararlanmalıdır. Kapitalist ülkelerin de politik şart koşmayan, bağımsızlığımızı zedelemeyen ekonomik yardımlardan da faydalanmalıdır.

4. Ulusal endüstri yabancı tekellerin rekabetinden korunmalı, tekellerin yararına olan serbest ithalat rejimi kaldırılmalıdır.

Ulusal ağır endüstri devlet sektörü eliyle kurulur. Devlet sektörünün egemen olduğu bir karma ekonomi sistemi uygulanır. Milli burjuvazinin, orta tabakaların bu sistem içinde her türlü özel girişimlerinden faydalanılır. Ve bu özel girişimler, memleketin endüstrileşmesine yardım ettiği oranda teşvik edilir.

5. Sanayi kolları memleket çapında, rasyonel, bölgelerin özelliklerine göre kurulmalı, ekonomik bakımdan geri kalmış bölgelerin geliştirilmesine üstünlük tanınmalıdır.

6. Memleketteki yerli-yabancı bütün özel bankalar devletleştirilmelidir.

7. Sigorta kurumları ve büyük toptan ticaret devletleştirilmeli, halka mal edilmelidir.

8. Büyük özel ortaklıklar, holdingler, kurumlar, devletle ortaklaşa kurulan işletmeler, dış ticaret, madenler ve maden çıkarma endüstrisi devletleştirilmelidir.

9. Küçük ve orta işletmecilik, zanaatkârlık, ucuz ve kolay kredi, gerekli ilk maddeler, yardımcı gereçler sağlamak ve ürünlerinin

satılmasına yardım etmek yoluyla korunmalıdır. Küçük üreticilerin kooperatifleşme hareketine devlet ve devlet kuruluşları özel bir ilgi göstermeli, her surette desteklemelidir. Her türlü küçük ve orta işletmecilik, ticaret girişimleri ve özellikle küçük mal üreticiliği teşvik edilmelidir.

10. Sendikalara, işçi komitelerine, işletmelerin ve ortaklıkların eylemlerini denetleme hakkı verilmelidir.

11. Dış ticarette tek yanlı yönelim kaldırılmalı, ticaret bütün dünya ülkeleri ile eşit hak ve karşılıklı fayda temeli üzerinde geliştirilmelidir.

12. Sömürücü zümrelerin çıkarına işleyen bugünkü adaletsiz vergi sistemi kökünden değiştirilmelidir. Ağırlık dolaylı vergilerden, dolaysız vergilere kaydırılmalıdır. Gelire oranla vergiler progresif olarak artmalı, az veya orta gelirler için vergi oranı indirilmelidir. İşçilerin, küçük ve orta memurların, köy emekçilerinin, orta halli kent tabakalarının vergi dışında tutulan gelir payı yükseltilmelidir.

Zanaatkârlardan, küçük esnaftan ağır vergiler alınmamalıdır.

13. Türkiye Komünist Partisi, ilk adım olarak bütün bu yukarıda sayılanların yerine getirilmesinin, emperyalist tekellerin memleketteki her tür üstünlüğü, büyük yerli tekel sermayesinin diktatorasını yıkmakla gerçekleşeceğine inanır. Türkiye halkının mutlak çoğunluğunu emperyalizmin ve işbirlikçi burjuvazinin ezgisinden, asalaklığından kurtarmak ve memleketin ulusal temel üzerinde kalkındırılmasına geçmek olanağını sağlayacağına inanır. TKP'ye göre, bu yol, Türkiye'nin endüstrileşmesine başlamak, vakit kaybetmeden ağır endüstrinin ana kollarını, makine yapımını, tarım makineleri üretimini, modern kimya ve elektronik sanayi kollarını kurmak ve aynı zamanda geniş tüketim mallarını yurdun kendi üretimiyle sağlayacak endüstriyi geliştirmek olanağını verecektir.

İLERİ DEMOKRASİ

1. Demokratik toplum düzeni işçi sınıfının ağır bastığı işçi-köylü bağlaşıklığına, emekçi yığınların, halkın egemenliğine dayanır. Demokratik devlet, işçi sınıfının, halk yığınlarının egemenliğini sağlar. Köklü, devrimci dönüşümleri gerçekleştirir.

Yasama organı, Millet Meclisi, işçi sınıfının kent, köy emekçilerinin halk tabakalarının temsilcilerinden kurulur. Millet Meclisi halkın bütün sorunlarını egemence çözmeli, karşısında sorumlu bulunan hükümeti kendisi seçmeli, kurmalı, kendisini dağıtma yetkisi kendisinin olmalı.

Bütün devlet organları aşağıdan yukarı, bütün yersel ve yöresel organlar halk tarafından seçilir. TKP halkın oyuna güvenir, ona tam bir saygı gösterir.

Seçim organlarının doğru işleyip işlemediklerini halk kontrol eder. Bütün toplumsal örgütler ve her yurttaş, bu organların belgelerini serbestçe incelemek, bunların ve ayrı ayrı her saylavın eylemlerini eleştirmek, kendi fikrini açıkça söylemek hakkına sahiptir.

Her örgüt ve yurttaşlar görevini kötüye kullanan, verdiği sözü tutmayan saylavların geri alınmasını isteyebilir. Bu istek belli bir seçmen sayısı tarafından benimsendiğinde o saylavın yerine yenisi seçilir.

Meclis, yersel, özerk ve yöresel bütün organlar, orantılı temsil, ulusal artık sistemi, tek dereceli, gizli, eşit genel oylamayla yapılır.

Hangi ulustan olursa olsun, kadın, erkek, okumuş, okumamış, asker, sivil 18 yaşını dolduran her yurttaşın seçmek, 21 yaşını dolduranın da seçilmek hakkı vardır.

2. Demokratik hükümet, kişi, konut, dokunulmazlığını, vicdan, söz, toplantı, basın, haberleşme, örgüt ve parti kurma özgürlüğünü, yaşam gizliliğini, grev hakkını, din ve mezhep özgürlüklerini, yurt içinde gezi ve yerleşme özgürlüğünü güvenlik altına almalı, fiilen sağlamalıdır.

Bütün anti-demokratik kanunlar ve kararnameler: Grev ve Toplu Sözleşme Kanunu, Sendikalar Kanunu, Basın Kanunu, Ceza Kanunu'nun bütün anti-demokratik, faşist maddeleri, özellikle 141, 142, 146 gibi maddeleri kaldırılmalıdır. Grev, Toplu Sözleşme, sendikalaşma, parti kurma, gösteri ve yürüyüş hakları Anayasa ile garantilenir ve bunlar hiç bir kanunla kaldırılmaz, sınırlandırılmaz.

3. Demokratik fikir ve eylemlerden ötürü tutuklu ve hükümlü olanları kapsayan şartsız genel bir af çıkarılmalıdır.

4. Bütün azınlıkların din ve mezhep gruplarının hakları eşit olmalıdır.

5. Türkiye Komünist Partisi, ulusların yazgılarını kendilerinin çizmesi konusundaki, Leninci ilkelere bağlıdır. Memleketimizde yoğun, kaynaşmış yığınlar halinde yaşayan uluslara, ulusal azınlıklara (Kürtlere, Lâzlara vb.) tam demokratik, eşit Anayasal haklar tanınmalı, bu uluslara kültürlerini geliştirmek olanakları yaratılmalıdır.

Uluslara bu hakları tanımak, her zaman için onların birbirinden ayrılmalarını istemek ve propaganda etmek zorunluluğunu koşmaz. Kendi yazgısını çizmek hakkı uluslara demokratik devletin bütünlüğünde kalmak, onunla sıkı ekonomik ve politik işbirliği kurma hakkını da kendinde taşır.

TKP, ırk ve ulus aşağılamasına karşıdır. Her ulusun kendi dilinde okuması, yazması, devlet dairelerinde konuşması, yayın yapması serbesttir.

Ulusal azınlıkların komünistleri, Leninci enternasyonalistler olarak, uluslararası emekçilerin sıkı dayanışmasını propaganda etmekle yükümlüdürler. Memleketimizde ulusal azınlıkların egemen sınıflarından bir kısmı gericiliğin, emperyalistlerin işbirlikçileri duru-

mundadırlar. Ülkemizde komünistler, hangi ulustan olursa olsunlar Türk işçi ve köylüleri ile, ulusal azınlıkların emekçilerinin kardeşçe birliği için savaşırlar.

6. Türkiye Komünist Partisi halkın dinsel inançlarına tam bir saygı gösterir. Dine bağlılık, barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm için mücadelede aktif olmaya engel değildir. Memleketimizde gericiler ve emperyalistler dine bağlı yurttaşları ilerici çevrelere karşı kışkırtmak, aralarında politik çelişkiler yaratmak, halkın dinsel inançlarını sınıfsal çıkarları için sömürmek peşindedirler.

Din ve demokratik devlet ilişkileri laiklik ilkelerine göre ayarlanır. Komünist Partisi, dinin dünya işlerinden ayrılması ilkesine bağlıdır.

7. Ulusal bağımsızlığı, demokratik düzeni savunan, sosyalizmi benimseyen, sosyal ilerleme ve halklararası barış ve dostluk için savaşan bütün partiler ve örgütler serbesttirler.

İşçi sınıfı ve onun partisi, devrim kazanımlarını karşı devrimcilerin, emperyalizm ajanlarının saldırılarından korumak zorundadır.

Demokratik devrimci hükümet, faşistlerin eylemlerini, harp ve ulusları birbirine düşürme propagandası yapılmasını, dinsel duyguların politik amaçlarla sömürülmesini, düzeni bozucu, demokratik topluma aykırı davranışları yasaklar.

8. Bütün devlet mekanizması: Ordu, polis, jandarma, adalet mekanizması, radyo, basın, televizyon, bütün bakanlıklar gericilerden, emperyalizmin ajanlarından, faşistlerden temizlenmelidir. Halk emperyalizme karşı demokratik haklarını savunabilir duruma getirilmelidir.

Hiçbir yüksek memurun aylığı uzman bir işçinin aylığının iki katını aşamaz.

Valiler, kaymakamlar, bucak müdürleri, güvenlik şefleri halk tarafından seçilmeli.

Bugünkü adalet sistemi de kaldırılmalı, yerine halkın demokratik haklarını savunan bir adalet sistemi kurulmalı. Yargıçlar ve savcılar gizli oyla halk tarafından seçilmeli.

Emperyalizme hizmet, demokratik düzeni yıkmaya çalışmak, sabotaj ağır suç sayılır ve bu suçları işleyenler ağır ceza görür.

İşçi Sınıfının Politik Sosyal Hakları

1. İşçi sınıfı toplum gelişmesinin, devrimlerin yapıcısı, yöneticisi ve koruyucusudur. Bütün politik, demokratik ve sendikal haklarına kısıntısız kavuşmalıdır.

2. Genellikle 8 saatlik iş günü uygulanır. Yeraltı madenlerinde, ağır ve sağlığa zararlı işlerde çalışma günü 6 saati geçemez.

3. Haftalık ve yıllık ücretli dinlenme izni uygulanır.

4. İşçi ücretleri dört kişilik bir işçi ailesinin geçimini karşılayacak bir düzeyde olmalı. Ücretler işçi ve sendika temsilcilerinden kurulu bir komisyon tarafından geçim endekslerine göre tesbit edilir. Gece işlerinde, tatil günlerinde çalışanlara, fazla mesai yapanlara iki kat ücret ödenir. Yeraltı madenlerinde, ağır ve sağlığa zararlı işlerde ücretler daha yüksek bir düzeyde tesbit edilir. Çalışma şartlarına, uzmanlık derecesine göre ücretlerde ayırım yapılır. Kadın erkek ve yaş farkı gözetmeden eşit işe eşit ücret verilir. İş saatleri azaltıldığında, iş ücretleri eksiltilemez. İş ücretlerinde hiçbir türlü kısıntı yapılmaz, ceza kesilemez.

5. Sağlığa zararlı ve ağır işlerde kadınlar çalıştırılamaz. 14 yaşına kadar çocuklar işe alınamaz. Çırakların korunması için hükümet ve sendikalar tarafından gereken bütün tedbirler alınır.

6. Sendika kurmak, toplu sözleşme bağlamak, grev yapmak ve bütün sosyal haklardan yararlanmak tarım işçilerinin de hakkıdır.

Tarım işçilerinin en az ücretleri, onların yoğun çalışma koşullarına göre ayarlanır.

Tarım işçilerine çalışma yerinde bedava barınak ve ulaşım sağlanır.

7. İşsizlik, yarı işsizlik, geniş bir devlet ve belediye yapı işleri ile, memleketi endüstrileştirme, köklü toprak reformu ile geniş, planlı bir kalkınma programının gerçekleştirilmesi yoluyla ortadan kalkar.

İşsizlik sigortaları kanunu derhal kabul edilerek uygulanmalıdır.

Bütün sosyal sigorta paralarını, bütün sosyal yardım ödemelerini ve zamlarını devlet ve patronlar öder.

8. İş kazalarına uğrayanlara, emeklilere sosyal sigortalardan geçimlerini sağlayacak kadar aylık bağlanır.

9. Sosyal sigorta sisteminin, yeni çıkarılacak İş Kanunu'nun uygulanmasını işçi sendikaları, işçiler tarafından seçilecek örgütler yönetir.

Sigorta ve emeklilik aylıkları geçim endekslerine göre arttırılır. Halk sağlığı korunur. Bütün işçilere doktor, ilaç, hastane, sanatoryum, doğum evi, çocuk yuvası, çocuk bahçeleri sağlanır. Sağlık sistemi devletleştirilir. İşçiler, ihtiyarlık, iş sakatlığı, meslek hastalıklarına vb. karşı sigorta edilir. En çok emekçilerin katlandığı konut bunalımını ortadan kaldırmak, onlara ucuz ev sağlamak için, mümkün olduğu kadar kısa bir zamanda ucuz ve konforlu ev yapımına geçilir.

İşçi ve sendikaların katılmasıyla etkili bir iş denetlemesi kurulur.

10. Sendikalar işçi sınıfının yığınsal ve bağımsız örgütleridir. Sendikalar, ekonomik, sosyal ve politik bütün sınıfsal ve ulusal sorunların işçi sınıfının, emekçi halkın yararına çözümlenmesi için çaba göstermelidirler.

TKP, sendikaların, burjuvazinin politikasına alet edilmesine, sarı sendikacılığa karşı, genel grev, dayanışma grevi haklarının elde edilmesi, sendikal ve toplu sözleşme haklarına konan kısıtlamaların kaldırılması için sürekli bir savaş yürütür.

Sendikalar, dünya sendikalar federasyonu ve konfederasyonları ile serbestçe bağlar kurabilirler.

Dış Ülkelere Göç

1. Türkiye'den sürekli bir göç sonucunda, Batı Avrupa ülkelerinde aileleri ile birlikte 1 milyona yakın işçi var. Bunların büyük çoğunluğu Federal Almanya'da bulunuyor. Süregen ekonomik ve politik bunalımlar sonucunda göçler gittikçe yoğunlaşıyor. 1 milyona yakın işçi yabancı ülkelere gitmek için İş ve İşçi Bulma Kurumu'nda sıra bekliyor.

TKP, yurdun en yaratıcı, en yapıcı gücü olan işçilerin yabancı tekellere köle gibi satılmasına karşıdır. Bütün emekçilere Türkiye'de iş sağlanması için gereken bütün tedbirleri almayı istiyor.

Emperyalizmin, işbirlikçilerin halka dayattığı bugünkü düzen bu güçleri doğuruyor.

Türkiye Komünist Partisi yurt dışında bulunan işçilerimizin politik ve sosyal sorunlarıyla yakından ilgileniyor ve bu sorunların çözümü için savaşıyor.

TKP'nin çözümlemek için savaştığı sorunlar şunlardır:

a) Türkiyeli işçilere eşit işe eşit ücret, eşit sosyal ve politik haklar sağlanması.

b) Türkiyeli işçilerin haklarını savunmak ve elde etmek için örgüt kurmaları ve bulundukları ülkelerdeki sendikalara aktif üye olmaları, bulundukları ülkelerdeki işçi sınıfı ve öteki yabancı işçilerle enternasyonalist dayanışma bağları kurmaları.

c) Patron, tekel ve polis baskısına, işten çıkarma ve sınır dışı etme gibi zorbalıklara son verilmesi.

ç) İşçileri mesleklerinden başka işlerde çalıştırmak, horlamak, aşağılamak, en ağır işlerde çalıştırmak gibi yöntemlerin kaldırılması.

d) İşçilere mesleklerinde gelişme imkânlarının sağlanması.

e) Turist işçilerin durumlarının yasallığa kavuşturulması, onların barbarca sömürülmesi, sürekli baskı altında tutulmasının önlenmesi.

f) Tercümanların patronların memuru olmaktan çıkarılması, sendikalara bağlanması.

g) Konut sorununun işçiler yararına çözümlenmesi, kira soygununa ve kötü şartlarda yaşamaya zorlama yöntemlerine son verilmesi.

h) Ailelerin birleşmesi, çocukların ana dillerinde de demokratik bir eğitim görmesi.

ı) İşçi dövizlerinin memlekete girerken gerçek değeri ile Türk parasına çevrilmesi, büyük sermaye çevrelerinin işçi dövizlerine el koyarak kendi çıkarlarına göre işletilmesinin yasaklanması.

TKP, burjuva hükümetlerinin ve sarı sendikacıların Batı Avrupa ülkelerindeki işçilerimizin sorunları ile uğraşmamalarına, tersine büyük emperyalist tekellerle birlik olmalarına karşı sürekli bir mücadele yürütür.

Köy Emekçileri ve Demokratik Toprak Reformu

1. İşçi sınıfının doğal müttefiki topraksız ve az topraklı köylülerin gerçek menfaatlerini savunan Türkiye Komünist Partisi, toprak ağalığını ortadan kaldıracak demokratik bir toprak reformu yapılmasını zorunlu sayar.

2. Büyük toprak sahiplerinin, hazinenin, vakıfların toprakları bedava kamulaştırılır ve bedava topraksız ve az topraklı köylülere dağıtılır ve tapuları verilir. Orta köylünün toprağına ve malına dokunulmaz.

3. Büyük çiftlikler yerine göre, devlet çiftliği haline getirilir, devlet çiftlikleri de geliştirilir.

Tarımda bütün yabancı işletmeler, tarım tekelleri, aracı kum-

panyalar devletleştirilir.

4. Büyük toprak beylerinin tarım aletlerine, hayvanlarına, ambarlarına, yapılarına, bütün zenginliklerine el konulur, kamulaştırılır. Derebeylik artığı bütün ilişkiler: Marabacılık, yarıcılık, ortakçılık, tefecilik, alivrecilik, şeyhlik gibi kurumlar ve sömürü biçimleri kökünden kaldırılır.

5. Toprak reformu ile topraklandırılan köylüye elverişli şartlarla tohumluk, tarım alet ve araçları, gübre, kredi, tarım uzmanlarının yardımı sağlanır.

6. Sular ağaların elinden alınır. Sulama, kanal açma işlerini devlet yükümlenir. Bu hizmetler için devlet köylüden hiçbir şey almaz.

7. Topraksız, az topraklı ve orta köylülerin, devlete, ağalara, tefecilere, tüccarlara, büyük tarım tekellerine olan borçları (vergi borçları da dahil) tamamen silinir.

8. Hayvancılık bölgelerinde celeplerin, büyük sürü sahiplerinin, malları, otlakları, bedava kamulaştırılır, yoksul köylüye, kooperatiflere, devlet çiftliklerine verilir.

9. Bütün ormanlar, koruluklar devletleştirilir. Orman köylüleri topraklandırılır, orman köylerinde kereste, tahtacılık ve mobilyacılık işletmeleri, kooperatifleri kurulur.

10. Tarım ürünlerini yerinde işleyen hafif ve gıda sanayii işletmeleri köylere kadar götürülür.

11. Kooperatifler büyük kumpanyaların, büyük toprak ve çiftlik beylerinin çıkarlarına yaramaktan kurtarılır. Bunlar, topraklandırılan köylünün yararına işler birer kurum haline getirilir. Üretim, satış, satın alma ve kredi kooperatiflerinin kurulmasına yardım edilir. Kooperatiflerin yönetimi, genel, eşit, gizli oyla üyeler tarafından seçilir.

12. Hayvan cinslerinin iyileştirilmesi için kooperatif ve devlet veteriner istasyonları ve örnek çiftlikler kurulur. Köylüye kimyasal tarım ilaçları sağlanır. Tarım üretimi makineleştirilir, tarımda çağdaş yöntemler kullanılması teşvik edilir. Tarım aletleri makine ve traktör istasyonları açılır, tarım ürünlerinin üretiminin ucuza maledilmesi sağlanır.

13. Köylünün okutulması, köyde ilk öğretim sisteminin kesin

olarak düzenlenmesi, genişletilmesi için gereken tedbirler alınır. Köy enstitüleri daha demokratik bir biçimde düzenlenir, memleket ölçüsünde yeniden açılır.

14. Köyde sağlık hizmetleri sistemi kurulur.

15. Demokratik toprak reformu ve ona bağlı bütün bu sorunların çözümü için, topraksız ve az topraklı köylülerden Köy Komiteleri kurulur.

TKP, memleketin değişik koşullarına göre ayrıntılı demokratik bir Toprak ve Tarım Reformu Tasarısı'nın hazırlanmasını zorunlu sayar.

Orta Tabakalar

1. Orta tabakalar, emperyalist tekellerin, büyük burjuvazinin sömürüsü altında eziliyor, dağılıyor, binlercesi proleterleşiyor.

Türkiye Komünist Partisi, orta tabakaların, küçük ve orta sanayicilerin, atelyecilerin, esnafın, küçük tüccarın, zanaatçıların çıkarlarını, yerli ve yabancı tekellere, emperyalizme ve bunların hükümetlerine karşı savunur.

Mühendis, mimar, doktor, avukat, yazar ve sanatçı gibi serbest meslekten olanların yaşama düzeyinin yükseltilmesi için savaşır.

Memur, öğretmen, subay gibi aydın emekçilerin haklarına sahip çıkar. Maaşlarının kültürel ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde olmasını ister.

2. Emekçilerin konut sorunlarının çözümlenmesi, ucuz konut kredileri bütün orta tabakaları ve dar gelirli yurttaşları kapsamına almalıdır.

3. Orta tabakalar, esnaf ve fakir işçiler vergi ağırlığından kurtarılmalıdır.

4. TKP, küçük tüccarların, küçük sanayicilerin az faizli ve uzun vadeli kredi sağlama isteklerini destekler.

5. TKP, bankaların, yerli-yabancı tekellerin orta tabakaları sömürmesine, ezmesine karşı savaşır ve bu tabakaların ekonomik, politik, sosyal isteklerini, çıkarlarını savunur.

Ordu

1. Türkiye Komünist Partisi, orduyu emperyalistlerin, NATO'nun, işbirlikçilerin, militarist kliğin elinden kurtarmayı öngörür.

2. Ordunun ana yığını, erleri ve assubayları ile halktan, emekçi

yığınlardan gelmedir. Ordu, memlekete dalan emperyalistlere karşı Ulusal Kurtuluş Savaşı'nda kurulmuştur. Bundan ötürü görevi emperyalizme karşı, işbirlikçilere karşı savaşmak, yurdun bağımsızlık, egemenlik ve halkın demokratik haklarını savunmaktır.

3. Oysa ordu, emperyalistlere dayanan işbirlikçiler, militarist klik eliyle, sıkıyönetimlerle, halka, işçi sınıfına bütün öteki devrimcilere karşı vurucu güç olarak kullanılmaktadır.

4. Yurtsever subayların, erlerin yeri halkımızın yanındadır. Anti-faşist, anti-emperyalist cephenin içindedir.

Kadın Hakları

1. Kadın ve erkek, ekonomik, politik ve sosyal alanlarda eşit hakka sahiptirler. TKP, kadınla erkek arasındaki hak eşitsizliklerinin kaldırılmasını, emekçi kadınlara eşit işe eşit ücret ilkesini savunur.

2. Kadın işçiler ağır, sağlığa zararlı ve gece işlerinde çalıştırılamaz.

3. Devlet, analığı ve çocukları korur. Devlet ve patronlar, çocuk yuvaları, çocuk bahçeleri ve sağlık istasyonları açarlar.

4. Gebelik, doğum ve lohusalık süresi için üç ay ücretli izin verilir.

5. İlkokul çağındaki çocukların çalıştırılması yasak edilmelidir.

6. Türkiye Komünist Partisi, aile yuvasını bugünkü düzenin dayattığı yıkıma karşı savunur.

Barış, demokrasi, sosyal ilerleme uğrunda ve emperyalizme karşı mücadelede, kadınlar arasında özel örgütler kurulur. TKP, kadınların toplum hayatında aşağılanması ve ezilmesine karşı savaşır.

Gençlik

1. Gençlik halkımızın geleceğidir. TKP, gençlik sorunları üzerinde özel bir önemle durur. İşçi, köylü, öğrenci gençlik arasında ayrı bir özenle çalışır.

2. Yurtsever, devrimci, anti-emperyalist gençliğin savaşı, işçi sınıfının ulusal, sosyal kurtuluş savaşı ile çitişmiştir.

TKP, devrimci, yurtsever gençliğe emperyalizmin, işbirlikçi burjuvazinin uyguladığı kanlı terörüne karşıdır ve gençliği var gücü ile savunur.

TKP, burjuvazinin, gençlik hareketini parçalamak, işçi sınıfından koparmak, hedefinden ayırmak için giriştiği bütün provokasyonlara, ters akımlara, Maoculuğa, Troçkizme, anarşizme karşı var gücüyle savaşır.

3. Genç işçilere eşit iş için eşit ücret verilmelidir.

4. Genç işçiler için orta meslek okullarına geniş ölçüde yer verilmeli ve bunlar modern ihtiyaçları karşılayacak şekilde geliştirilmelidir. Eğitim sonunda bu gençlere, uzmanlıklarına uygun iş bulmaları garanti edilmelidir.

5. TKP, sıkıyönetim yasakları, gerici yasalarla kapatılan ilerici, demokratik gençlik ve üniversite örgütlerinin açılmasını ister. Polis ve hükümetin baskı ve denetimine karşı savaşır.

6. Yurdumuzun bağımsızlığına aykırı bugünkü eğitim sisteminin kaldırılması, ulusal, demokratik ve halkçı bir eğitim sisteminin kurulması için gençliğin verdiği haklı savaşı TKP bütün gücüyle destekler.

7. Üniversitelere özerklik verilmeli, üniversite öğrencilerine ve örgütlerine yönetim işlerine geniş ölçüde katılma hakkı tanınmalıdır.

8. Gençlik ve öğrenci örgütleri, devrimci, ilerici dünya gençlik örgütleri ile serbestçe bağ kurabilmelidirler.

9. Gençliğin, bedence ve fikirsel gelişmesini sağlamak için yığınsal spor ve kültür hareketlerine özel bir önem verilmelidir.

Ulusal Kültür ve Eğitim

Türkiye Komünist Partisi, kültür ve eğitim işlerini memleketin en önemli sorunlarından biri sayar.

1. Okuma-yazma bilmezlikle kesin bir savaş açılmalı, halk okutulmalıdır.

2. Halk eğitimi ilk öğretimden üniversiteye kadar yeniden düzenlenmeli. Orta ve yüksek okullar, üniversiteler halk çocuklarına açık ve parasız olmalıdır. Halk çocuklarına geniş burs sistemi uygulanmalıdır. Pedagoji, teknik ve bilim kadroları sayıca arttırılmalı, bunların yetişme düzeyi yükseltilmelidir.

3. Eğitimde, kültürde, emperyalizmin, militarizmin, gericiliğin bütün etki ve izleri kökünden silinmelidir. Bütün eğitim kurumları ve sistemi gericilerden, faşistlerden temizlenmelidir.

4. Halk eğitimine devlet bütçesinden ayrılan pay arttırılmalıdır.

5. Devlet, okul yapımına, öğretmen yetiştirilmesine hız vermeli, modern laboratuvarların, kitaplıkların, araştırma ve bilim enstitülerinin sayıları önemli ölçüde arttırılmalıdır.

6. Genel, zorunlu, parasız ilkokul öğretimi gerçekleştirilmelidir.

Okullarda, orta ve yüksek öğretim kurumlarında öğretim karşılığı olan bütün ödemeler kaldırılmalıdır.

7. Öğrenci yurtları bedava olmalı, sayıları da arttırılmalıdır.

8. Gençler, öğrenciler, barış ve halkların dostluğu idealleri ile emperyalizme karşı uzlaşmaz bir ruhta yetiştirilmek için ulusal eğitim işleri kökten, yeniden düzenlenmelidir.

Devlet bütçesinden bilimsel-teknik araştırmalar için ayrılan para arttırılmalıdır.

9. Bilimin, edebiyatın, güzel sanatların gelişmesine her türlü yardım yapılmalı, halkın yaratıcılığına tam bir özgürlük verilmelidir.

10. Azınlıkların ulusal kültürlerinin ve dillerinin gelişmesini engelleyen etkenler, yasaklar ortadan kaldırılmalıdır.

11. Beden eğitimi, spor ve kültür geniş halk yığınlarının yararlanacağı bir şekilde geliştirilmelidir.

***

İşçi sınıfının, emekçi yığınların savaşkan öncü örgütü olan Türkiye Komünist Partisi'nin amaçlarından biri de işçi sınıfının, emekçi halkın yığınsal partisi olmaktır.

Bu ödev başarıldığı oranda TKP bu programla açıkladığı amaçlarına ulaşacaktır.

Türkiye Komünist Partisi, çok zor olan bu dönemeci aşabilmek, amacına varabilmek için en başta işçi-köylü bağlaşıklığını kurmak zorundadır. TKP, bununla birlikte halkın bütün emekçi tabakaları ile de bağ kurmalıdır.

Yukarıda sözü edilen ödevlerin yerine getirilebilmesi için, emperyalizme ve memleket içinde emperyalizmin politikasını yürütenlere karşı, büyük sermaye ve toprak ağaları oligarşik grubuna karşı ulusal demokratik cephede bütün halkın sağlam birliği ve birleşik mücadelesi gerekir. Bu cephe, proletaryanın, köylülerin, aydınların, orta tabakaların kendi hakları uğrunda verdikleri ortak savaş sürecinde meydana gelir.

TKP, ulusal burjuvazinin, emperyalizme, gericiliğe, faşizme karşı her ileri adımını destekler. Ulusal burjuvazinin ilerici politik, sosyal örgütleri ile işbirliği ve ittifaklar kurmak yollarını arar.

Türkiye Komünist Partisi, derin ve ağır gizlilik koşulları içinde

savaşıyor. Çok ağır kayıplara mal olan bu savaşlar boşa gitmemiştir. Bu savaşlar işçi sınıfının, kent ve köy emekçilerinin bilinçlenmesine, halk yığınlarının uyanmasına, anti-emperyalist, anti-feodal mücadelenin genişlemesine, devrimci gençlik hareketinin yükselmesine, sosyalist ülkünün yayılmasına yardım etmiştir.

Ulusal egemenlik haklarını geri almak, demokratik bir düzen kurmak savaşı, Türkiye'de geniş halk yığınlarını kapsamaktadır.

Bu program, TKP'nin, bütün komünistlerin, komünistlere yakın olanların, bütün ilericilerin, işçi sınıfının ve bütün halkın ortak çabaları, ortak savaşı ile gerçekleşecektir.

~~ ∞ ~~

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ PROGRAMI

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ PROGRAMI

Türkiye
Komünist Partisi
5. Kongre
Belgeleri
(III)

TKP YAYINLARI

BASIM TARİHİ: Kasım 1983

Giriş

TKP'nin kuruluşu ve devraldığı miras

Türkiye Komünist Partisi Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin doğrudan etkisiyle, yeryüzünde yepyeni bir çağın, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağının açıldığı bir dönemde, Türkiye'de ulusal kurtuluş savaşına atılan işçi sınıfının, halkımızın bağrından doğmuştur.

Sömürgeci boyunduruğa, saldırgan yabancı devletlere ve Osmanlı zorbalığına karşı verilen ulusal kurtuluş savaşımızın ve Türkiye işçi sınıfının tarihi boyunca yürüttüğü sınıf savaşlarının şanlı geleneklerini, Türk ulusunun ve Anadolu'da yaşayan Kürt ulusu ve öteki milliyet ve azınlık halkların yarattıkları tüm insancıl, halkçı, ilerici kültür mirasını; 10 Eylül 1920'de kurulan, ülkemizin en eski partisi Türkiye Komünist Partisi yaşatıyor.

TKP kurulduğu günden bu yana halkımızın emperyalizme, iç gericiliğe, büyük sermayenin ve toprak ağalarının egemenliğine karşı savaşlarının ön sıralarında yer aldı; komünistler ulusal kurtuluş savaşına silah elde katıldı. TKP, halkın ulusal çıkarlarını, ulusal bağımsızlığı, genel demokratik hak ve özgürlükleri, çalışan insanların, işçi, köylü, zanaatkar, memur tüm halkın sosyal, ekonomik haklarını, kurulduğu günden beri aralıksız süren barbarca zorbalıklara göğüs gererek savundu.

TKP'nin yakın ve uzak amacı

TKP'nin güncel olarak başlıca amacı, Türkiye'yi emperyalizmin saldırgan politikasına araç olmaktan ve işbirlikçi oligarşinin faşist diktatörlüğünden kurtarmak, ulusal demokrasiyi gerçekleştirmek, emekçilerin yaşam koşullarını iyileştirmek, ülkede ulusal baskıya son vermek ve Türkiye'yi bölgede bir barış etkeni durumuna yükseltmektir. Antiemperyalist demokratik halk devrimi bu yoldan başarıya ulaşacaktır.

TKP'nin vazgeçilmez amacı sosyalizmdir. Türkiye işçi sınıfını ve halkının çoğunluğunu bu yüce ülkü çevresinde birleştirmek ve onları sosyalizm için savaşa hazırlamak, TKP'nin tüm politik çalışmalarının içeriğini oluşturur.

TKP, Türkiye işçi sınıfının devrimci partisidir. İşçi sınıfının tarihsel öz görevi insanın insan tarafından sömürülmesine dayanan kapitalist düzene devrimci yoldan son vermek, biricik insancıl, adaletli, demokratik toplum olan sosyalizmi ve sonra da komünizmi kurmaktır. İşçi sınıfı kendi komünist partisi öncülüğünde birleşmeden bu amacını gerçekleştiremez.

TKP'nin ilkeleri

Çağımızın tek doğru, bilimsel, devrimci öğretisi olan yaratıcı Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi, TKP'nin tüm eylemlerinin yol gösterici ülkesi ve politikasının bilimsel temelidir. TKP, burjuva ideolojisine, milliyetçiliğe ve şovenizme, antikomünizme ve antisovytizme, sağ ve "sol" oportünizme karşı aralıksız ideolojik savaş yürütür.

TKP, uluslararası komünist hareketin ayrılmaz bir parçasıdır; bu hareketin birliği ve onun tüm antiemperyalist güçlerle ve barış güçleriyle bağlaşıklığı uğruna aralıksız çalışmak partinin ödevidir. Uluslararası komünist hareketin öncüsü, temel dayanağı olan SBKP ile kardeşçe birlik ve başta Sovyetler Birliği olmak üzere tüm reel sosyalizm ülkeleriyle dayanışma TKP'nin temel enternasyonalist ilkesidir.

TKP, Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının ulusal kurtuluş savaşlarıyla dayanışma içindedir. TKP aynı zamanda ulusların kendi kaderini tayin hakkını, ayrılma hakkını ödünsüz savunur.

TKP'nin kurucusu ve ilk genel başkanı Mustafa Suphi tüm yaşamı ile enternasyonalistliğin ve yurtseverliğin büyük örneği oldu. O, Bolşeviklerin safında karşı-devrimle savaştı, halkımızın ulusal ve sosyal kurtuluşu yolunda can verdi.

TKP, Mustafa Suphi'nin çizgisinden ayrılmadı, ayrılmıyor.

TKP, proleter enternasyonalizmi yolunda ilerliyor. Bu yolda, Türkiye işçi sınıfının ve halkının ulusal görevleri ile uluslararası işçi sınıfının ve toplumsal ilerleme güçlerinin ortak görevlerini; partinin kendi ülkesinin işçi sınıfı önündeki sorumluluğu ile tüm ülkelerin işçileri önündeki sorumluluğunu birleştiriyor.

Ulusal kurtuluş savaşında

TKP'nin 5. Kongresinde onaylanan bu program, TKP'nin 4. Programıdır.

TKP'nin Birinci Programı, ulusal kurtuluş savaşını başarıya ulaştırma ve demokratik bir cumhuriyet kurma görevlerini içeriyordu. 1919-1923 yıllarında ulusal kurtuluş savaşı başarıya ulaştı. Ulusal kurtuluş güçleri, Osmanlı Padişahlığını ve Halifeliği silip süpürdü, bağımsız genç Türkiye Cumhuriyeti kuruldu. Böylece partimizin Birinci Programı ile öne konan amaçlardan bir bölümü gerçekleşmiş oldu.

Bağımsızlığı savunma savaşımında

TKP'nin İkinci Programı ulusal burjuvazinin devlete egemen olduğu yeni koşullara göre hazırlandı. 1926 Programı, ulusal kurtuluş devriminin yarıda kalan görevlerini antiemperyalist, antifeodal demokratik devrimle çözme ve emperyalizme bağımlılığa kapitülasyon koşullarına geri dönüş yönündeki her tür girişime karşı savaş ödevlerini içerdi. İkinci Program, kapitalist ülkelerde faşizmin büyük bir tehlike olduğu ve emperyalistlerin yeni bir dünya savaşına hazırlandıkları koşullarda hareketin gereklerini karşılamaz oldu. 1932 yılında yapılan 4. Parti Kongresi, İkinci Programın değiştirilmesi kararını aldı.

Faşizme ve savaşa karşı

TKP, İkinci Dünya Savaşı öncesinde ve savaş yılları boyunca ağır baskılara göğüs gerdi. Parti, Türkiye'yi Nazi Almanyası'nın yanında

savaşa sürüklemek isteyen faşizm yanlısı hükümetlere ve Nazi ajanı ırkçı-faşist harekete karşı savaştı. Savaş vurguncusu kapitalistlere karşı emekçilerin çıkarlarını savundu. TKP, 1943 yılında yapılan MK Plenumunda, faşizme ve vurgunculuğa karşı geniş bir cephe platformunu onayladı. Komünistler ve tüm antifaşist güçler, Türkiye'nin Nazi Almanyası ile birlikte savaşa sürüklenmesini önlemede önemli bir rol oynadılar.

Demokrasi için

Savaş sonrasında TKP tek partili rejime son verilmesi, genel demokratik özgürlüklerin elde edilmesi, barışın ve ulusal bağımsızlığın savunulması, toprak reformunun gerçekleşmesi için tüm demokratik güçlerin işbirliğini sağlamaya çalıştı. Dünyada ve Türkiye'de değişen koşullarda, 1946 yılında legal olarak kurulan Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi'nin programı, TKP'nin güncel politik amaçlarını yansıtıyordu. 1950 sonrasında iktidarın Amerikan emperyalizminin güdümündeki büyük burjuvazi ile büyük toprak sahiplerinin eline geçmesiyle, emperyalizmin "soğuk savaş"ı kışkırttığı koşullarda, ülkede antidemokratik halk düşmanı bir baskı rejimi kuruldu. Hükümetin halk düşmanı politikasına ve Kore savaşına karşı savaşıma atılan TKP'ye karşı, o güne kadar eşi görülmedik bir saldırı başladı.

Atılım öncesi geçici zayıflıklar

1950-1960 döneminde, ağır tutuklamalar nedeniyle parti çalışmasında geçici zayıflıklar ortaya çıktı. 27 Mayıs 1960 devirmesiyle ortaya çıkan elverişli koşullardan TKP bu nedenle yararlanamadı.

TKP, 1960-1970 yılları boyunca Türkiye'de kapitalizmin gelişmesindeki yeni özelliklere ve dünya kapitalizminin genel bunalımındaki yeni aşamaya uygun bir program hazırlamak ve bu temelde parti kadrolarının ideolojik, politik birliğini gerçekleştirmek için çalıştı. 1961 yılında kurulan Türkiye İşçi Partisi'ni destekledi ve antiemperyalist, demokratik güçlerin tek bir cephede birleşmesi için yol gösterici çabalarda bulundu. Parti, çalışmasındaki zayıflıkları gidermeye çalıştı.

Atılım dönemi

TKP'nin 1973 yılında aldığı kararlar, parti tarihinde yeni bir dönem başlattı. Bu dönem her bakımdan yeni bir atılım dönemi, eylem yıllarıydı. Partinin yeni programını onaylama görevini, 1977 Parti Ulusal Konferansı yerine getirdi. Partinin Üçüncü Programı, Marksizm-Leninizm ışığında çağımızı ve Türkiye'deki sosyal-ekonomik koşulları çözümlemesi ve buradan çıkardığı uzak ve yakın amaçlar bakımından genel olarak değerini koruyor.

Yeni durum, yeni program

Ancak, geçen dönem içinde dünyada ve Türkiye'de önemli değişiklikler oldu. Emperyalizm uluslararası alandaki yumuşamayı baltalamaya yöneldi, gerginlik ve çatışma politikasını öne çıkardı. Bunun sonucunda dünya çapında bir nükleer savaş tehlikesi son derece arttı. Türkiye'de Amerikan emperyalizminin desteğiyle faşist bir diktatörlük kuruldu. Bu gelişmeler ve tüm barış yanlısı ve diktatörlük karşıtı güçlerle geniş bağlaşıklıklar kurmak, yığınların savaşımını yükseltmek görevleri, parti strateji ve taktiğini yeniden düzenlemeyi zorunlu kıldı. TKP 5. Kongresi, Üçüncü Program'ı yeni duruma uygun geliştirerek bu görevi yerine getirdi.

Çağımızın karakteri ve Türkiye'nin emperyalist sistem içindeki yeri

Dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'yle başlayan içinde yaşadığımız çağ, dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır. Çağımızdaki temel çelişki kapitalizm ile sosyalizm arasındadır. Evrensel gelişmenin ana yönünü, başta Sovyetler Birliği olmak üzere dünya sosyalist sistemi belirliyor. Kapitalist ülkeler işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketi, dünya sosyalist sistemiyle birlikte emperyalizme karşı savaşımın temel güçlerini oluşturuyor, dünya devrimci sürecini ilerletiyorlar.

Günümüzde sosyalist ülkeler çok yönlü gelişmelerini sürdürüyor, yeni yeni ülkeler sosyalist gelişme yoluna koyuluyor. Kapitalist ülkelerde işçi sınıfının toplumsal gelişme üzerindeki etkisi artıyor, bağlaşıklarıyla birlikte tekellerin egemenliğine karşı savaşımı yükseltiyor. Asya, Afrika, Latin Amerika halkları antiemperyalist savaşımda yeni kazanımlar elde ediyor. Bağlantısız ülkeler hareketinin antiemperyalist içeriği derinleşiyor. Emperyalizmin etki alanı daralıyor.

Kapitalizmin bunalımı ve emperyalizmin saldırgan politikası

Kapitalizmin genel bunalımı derinleşiyor, devresel bunalımlarla içiçe geçiyor. Kapitalist sistem içindeki istikrarsızlıklar artıyor. Emperyalistler arası çelişkiler keskinleşiyor. Emperyalizm zayıfladıkça saldırganlığı daha da artıyor. Uluslararası gericiliğin başını çeken ABD emperyalizmi, tarihin gidişini çevirmek amacıyla saldırgan stra-

tejisini başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelere, dünyadaki tüm antiemperyalist güçlere yöneltiyor.

ABD egemen çevreleri sosyalist ülkeler karşısında askersel üstünlük kazanmak amacıyla silahlanma yarışına eşi görülmedik bir hız veriyor. NATO yeni bir dünya savaşı hazırlıklarında baş rolü oynuyor. ABD emperyalizminin ilk nükleer vuruş yapma olanağını elde etmeyi amaçlayan girşimleri, insanlığın bir nükleer savaşta yok olması tehlikesini artırıyor.

Bugün dünyamızda ABD emperyalizminin kendi yararına bir değişiklik elde etmek için baskı, tehdit ve zorbalığa başvurmadığı tek bir kıta, tek bir bölge yoktur. ABD emperyalizmi Ortadoğu bölgesini de kendi yaşamsal çıkar alanı sayıyor ve buradaki antiemperyalist gelişmeleri önlemek için her yola başvuruyor.

Türkiye: Emperyalizme bağımlı ülke

Dünya kapitalist sisteminin bir parçası ve emperyalizme ekonomik, politik ve askersel bakımdan bağımlı bir ülke olan Türkiye, kapitalist dünya sisteminin derinleşen genel bunalımının ağır sosyal, ekonomik, politik sonuçlarının doğrudan etkisi altındadır. Aynı zamanda, emperyalizmin, dünyanın neresinde olursa olsun, girişti̇ği her türlü askeri serüvenin tehlikeli sonuçlarıyla yüzyüze bulunuyor.

Türkiye, ilk sosyalist ülkenin, Sovyet Rusya'nın büyük yardımlarıyla, yeryüzünde emperyalizme karşı ilk ulusal kurtuluş savaşlarından birini utkuya ulaştırarak kurulmuştur. Türk-Sovyet dostluğu, genç Türkiye Cumhuriyeti'nin dış politikasında önde gelen ilkelerden biri olmuştur.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında emperyalizm, özellikle ABD emperyalizmi, "Truman Doktrini" ve "Marshal Planı"nda somutlanan yeni-sömürgeci yöntemlerle, iç gerici güçlere, büyük burjuvaziye ve büyük toprak sahiplerine ve bürokratik burjuvaziye dayanarak, Türkiye üzerinde egemenlik kurdu. Türkiye NATO'ya ve bir dizi ikili kölelik anlaşmalarıyla ABD'ye bağımlı, uydu bir ülke durumuna geldi.

Bölgedeki stratejik coğrafi konumundan dolayı Türkiye, NATO'nun ve ABD emperyalizminin savaş planlarında önemli bir yer tutuyor. Sovyetler Birliği ile en uzun sınıra sahip NATO ülkesi olan Tür-

kiye, aynı zamanda Balkanlar, Doğu Akdeniz, Yakındoğu arasında bir düğüm noktasıdır. Emperyalistler, Türkiye'nin bu stratejik konumunu, hem Sovyetler Birliği'ne ve Balkanlardaki sosyalist ülkelere, hem de Ortadoğu'daki ulusal kurtuluş hareketlerine karşı bir sıçrama tahtası olarak görüyorlar. Türkiye üzerindeki çok sayıdaki NATO ve Amerikan üssü, Türkiye'yi tüm komşu ülkelere karşı bir tehdit unsuru durumuna getiriyor ve ülkemizi nükleer savaş alanı olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakıyor.

Ülkenin ekonomik politikasını, İMF-Dünya Bankası gibi yeni-sömürgeci emperyalist finans kuruluşları dikte ediyor. Uluslararası tekeller artan ölçüde ekonomiye sızıyor. Emperyalist ülkeler, AET aracılığıyla Türkiye'nin yeni-sömürgeci bağımlılığını daha da arttırmaya çalışıyorlar.

Emperyalistler ve özellikle Amerikan emperyalizmi, ülkemizdeki konumlarını pekiştirmek için her yola başvuruyor. Geçmişte çok yönlü baskılarla, hükümetlerin kuruluşundan dış politikaya kadar her alanda içişlerimize karışan, en temel insan haklarını kabaca çiğneyen işbirlikçi, burjuva hükümetleri destekleyen, antiemperyalist, demokratik halk hareketine karşı terörizmi tırmandıran, gerici askersel müdahale ve devirmeleri kışkırtan emperyalistler, bugün de kendi bencil çıkarlı için faşist diktatörlüğü destekliyorlar. Onu halka, barış ve demokrasi güçlerine karşı saldırılarında yüreklendiriyorlar.

İşbirlikçi oligarşinin ideolojik saldırı cephaneliği, emperyalizmin antikomünist, antisovyet saldırı silahlarından ve şovenizmden oluşuyor. Bu silahlar yalnız 1922'den bu yana illegal çalışmak zorunda olan komünistlere karşı değil, tüm barışsever, demokrat güçlere karşı amansızca kullanılıyor. İşbirlikçi oligarşi, onun faşist diktatörlüğü, uluslararası yumuşamayı kendi varlığı için bir tehlike olarak görüyor.

Türkiye: Emperyalizmin zayıf halkası

Tüm bunlara karşın, Türkiye emperyalizmin zayıf bir halkasıdır. Türkiye halkının ulusal ve sosyal kurtuluşu için uluslararası koşullar elverişlidir. Dünyadaki karşılıklı güçler ilişkisi yer yer ortaya çıkan geçici başarısızlık ve yenilgilere karşın, sürekli olarak antiemperyalist güçlerden yana değişime uğruyor. Sosyalist sistemin başarıları ülke-

miz emekçilerini devrimcileştiriyor, Türkiye halkını savaşımda esinlendiriyor.

SSCB: Barışın kalesi

İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana, insanlığın yeni bir dünya savaşıyla karşılaşmaması, devletler arası ilişkilerde yumuşama ve silahsızlanma yolunda atılan tüm adımlar, en önce Sovyetler Birliği'nin kararlı barış politikasının ve onun ekonomik, politik, askersel her alandaki büyük gücünün eseridir. Barışın kalesi olan sosyalist sistemde, savaştan, savaş hazırlığından, silahlanma yarışından, yayılmacılıktan çıkarı olan sınıf ve kesimler, politik güçler yoktur. Barış sosyalizmin doğası gereğidir.

Barış içinde yanyana yaşama

Barış içinde yanyana yaşama, ekonomik, politik ve ideolojik alanda süregiden uluslararası sınıf savaşımının bir biçimidir. Karşıt toplumsal sistemlerin barış içinde yanyana yaşaması, devletler arasındaki anlaşmazlıkların zora ve zor tehdidine başvurmadan çözülmesi, devletlerin egemenliğine, toprak bütünlüğüne, eşitliğine saygı, iç işlerine karışmama demektir. Bu ilkelerin eksiksiz gerçekleşmesi için savaşımın amacı, insanlığın yaşamından savaşı çıkarıp atmaktır. Barış içinde yanyana yaşama emperyalizmin baskısı altındaki halkların ve kapitalist ülkelerdeki emekçilerin kurtuluşları için savaşımlarını güçlendiriyor. Emperyalizmin en gerici güçlerini zayıflatıyor. Sosyalizmin kapitalizme olan üstünlüğünü çok daha iyi kanıtlamak için elverişli dış koşulları olgunlaştırıyor.

En önemli görev: Dünya barışını korumak

Empryalizmin özü değişmedi. O, dün olduğu gibi bugün de insanlığın baş düşmanı, sömürünün, baskının, eşitsizliğin ve savaş tehlikesinin kaynağıdır. Günümüzde uluslararası alandaki en önemli görev barışı korumaktır. Her zaman sömürü ve baskıya karşı savaşımın en önünde yer alan komünistler, insanların en temel hakkı olan yaşama hakkını savunmak için, barış savaşımının da en önünde yer alıyorlar. Emperyalistlerin saldırganlığını gemlemek için, sosyalist ülkelerin,

uluslararası işçi hareketinin, ulusal kurtuluş hareketinin, tüm savaş karşıtı güçlerin barış için birliğini, dayanışmasını güçlendirmek için her çabayı gösteriyorlar. Barış uğrunda savaşım, emperyalizme karşı savaşımdan, demokrasi ve toplumsal ilerleme uğrundaki savaşımdan ayrılmaz.

Türkiye'nin durumu

Bağımlı ve görece geri kapitalizm

Türkiye'nin tüm olanaklarına karşın on yıllardır gerilikten ve derin bunalımlardan kurtulamamasının ana nedeni, ülkedeki emperyalizme bağımlı kapitalizmdir. Türkiye bugün dünya kapitalist sistemi içinde orta derecede gelişmiş kapitalist ülkelerin alt sıralarında yer alan bir tarım-sanayi ülkesidir. Türkiye kapitalizminin temel karakteri, emperyalizme çok yönlü bağımlılık ve görece geriliktir.

Türkiye'de kapitalist gelişme

Kapitalizm Türkiye'de Osmanlı döneminde, görece geç ve karmaşık koşullarda gelişmeye başladı; 1930'larda uygulanmaya başlanan ekonomik "devletçilik" ile, yani devlet kapitalizmi ile yerleşti. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, emperyalizmin yeni-sömürgeci yöntemlerle desteklediği kapitalist ilişkilerin hızlı bir gelişme içine girmesiyle: Feodal kalıntılar yok olmaya başladı; iç pazar genişledi; üretici güçler kimi sektörlerde görece hızlı bir gelişme gösterdi; birçok dalda üretim arttı; kapitalizm tarımda da egemen oldu. 1970'li yıllarda: Sanayi üretimi tarımı geçti, yeni dallar oluştu; üretim çeşitlendi; hizmetler sektörü hızlı bir büyüme ve genişleme gösterdi; kentsel nüfus kırsal nüfusa yetişti; sanayide, inşaat, ulaşım ve hizmet sektöründe çalışanların toplam sayısı ekonomik bakımdan aktif nüfusun %40'ına çıtı. Tarımda ücret karşılığı çalışanların oranı hızla arttı. Dünya sosyalist sistemi bu gelişmeler üzerinde dolaylı, dolaysız etkilerde bulundu. Türkiye ile eşit haklı ve karşılıklı yarar sağlayan ekonomik ilişkiler kurdu.

Tekelci sermaye ve devlet tekelci kapitalizmi ilişkileri

Bugün en tepede 8-10 tekelci grup olmak üzere işbirlikçi tekelci burjuvazi ekonomide önemli bir denetim gücüne sahiptir. Tekelci grupların özel bankalarla içiçe geçmesiyle finans-kapitalin çekirdeği oluştu. Bağımlı bir devlet tekelci kapitalizmine özgü ilişkiler gelişiyor, devlet ile tekellerin içiçe geçme süreci ilerliyor.

Kapitalizmin sosyal, ekonomik ve politik sonuçları

Türkiye ekonomisindeki bu değişiklikler, işçi sınıfı hareketinin güçlenmesi için gerekli koşulları ve sosyalizmin sosyal-ekonomik temelini hazırlıyor. Öte yandan bir avuç parababası artan ölçüde zenginleşirken, nüfusun ezici çoğunluğu yoksullaşıyor. İşçi sınıfının sömürüsü yoğunlaşıyor. İşgücüne değerinin çok altında ödeme yapılıyor. Çalışma koşulları kötüleşiyor. Emek yoğunluğu baskı ve zorbalıkla arttırılıyor. Kadın ve genç işçiler, tarım ve orman işçileri vahşice sömürülüyor.

Kentteki ve kırdaki küçük üreticilerin, orta katmanların durumu kötüleşiyor. Çok sayıdaki küçük ve orta işletme sahibi kapitalistin durumu sarsılıyor.

İşsizlik en büyük sosyal sorun olarak öne çıkıyor. Enflasyon, süregen fiyat artışları ulusal gelir dağılımındaki dengesizlikleri daha da derinleştiriyor. Emekçilerin konut, sağlık, eğitim vb. sosyal ve kültürel gereksinimlerinin karşılanma düzeyi geriliyor. Bilim, sanat ve kültürün gelişmesi, halka ulaşması güçleşiyor.

Bağımlı kapitalist gelişme ülkemizin emperyalizme daha sıkı bağlanmasına ve gericiliğin her alanda tırmanmasına yol açtı. Egemen güçler halkın demokratik haklarını kabaca çiğniyorlar. Sermayenin bir avuç elde yoğunlaşması süreci, işçi sınıfına, tüm emekçilere, Kürt halkına ve ilerici güçlere karşı artan baskı ve zorbalıkla atbaşı gidiyor.

Çokyapılı ekonomi

Türkiye ekonomisi çokyapılı bir karakter taşıyor. Ekonomi, kapitalizm öncesine ve kapitalizmin ilk, gelişmiş ve son aşamalarına özgü üretim ilişkilerini birarada bağrında taşıyor.

Kapitalizmin gelişmesi, tarımda, ticarette, para işlerinde ortakçılık, yarıcılık, tefecilik, geçimlik tarım biçimlerinde görülen kapitalizm öncesi, yarı-feodal ilişkileri ve yaygın küçük meta üretimini yok etmedi. Bu ilişkilerin önemi azalsa da, varlıkları sürüyor.

Büyük toprak mülklerinin büyük çoğunluğu bugün sahiplerince ya da kiracılarca kapitalist ilişkilerle işletiliyor. Küçük köylülerin topraklarının ele geçirilip ya da kiralanarak birleştirilmesiyle oluşturulan kapitalist çiftliklerin sayısı artıyor. Büyük toprakların düzenli ücretli işçi çalıştıran kapitalist işletmelere dönüşmesi uzun ve sancılı bir süreçtir.

Tarımda çalışan nüfusun çoğunluğunu oluşturan küçük üreticiler giderek yıkıma uğruyorlar. Ama küçük üretim tarımda hâlâ çok yaygındır ve büyük önemini koruyor.

Küçük üretim yalnız tarımda değil, sanayide de önemli bir yer tutuyor. Türkiye'deki kapitalist işletmelerin ezici çoğunluğu, az sayıda işçi çalıştıran ve geri teknoloji kullanan işyerlerinden oluşuyor. Kapitalizmin gelişmesi ile bunlar bir yandan yıkıma uğrarken, öte yandan yenileri türüyor. Özel kapitalist sektörün modern imalat sanayi işletmeleri bile, çağdaş ölçütlere göre geri nitelikler taşımaktadır. Teknolojisi geridir, dışa bağımlıdır. Büyük sanayi işletmelerinin kendi aralarındaki girdi ve çıktı bağlantıları zayıftır, üretim araçları üretimi çok geri bir düzeydedir.

Türkiye'de yatırım malları ve aramalları üretiminin ana bölümünü devlet işletmeleri yapıyor. Devlet, elindeki işletmeleri ve öteki araçlarıyla sanayide, tarımda, bankacılıkta ve ticarette yönlendirici bir rol oynuyor. Ekonomideki farklı yapılar arasındaki görece uyum, ancak devletin düzenleyici etkinliği ile sağlanabiliyor. Bu uyumun sağlanması her geçen gün zorlaşıyor.

Tekelleşme sürecinin hızlanması, tekellerin en başta siyasal erk aracılığıyla devlet kapitalizminin güçlü maddi olanaklarını kendi çıkarları için daha çok kullanmaları, yabancı sermaye ile işbirliğini güçlendirmeleri, bağımlı ve geri kapitalizme özgü çelişkileri ve oransızlıkları, bunalımı daha da arttırıyor.

Emperyalizme bağımlılık, ağır emperyalist sömürü ve yağma ekonomik bunalımı derinleştiriyor. Türkiye sürekli emperyalist ülkelerin kredilerine muhtaç durumda bulunuyor. Emperyalist devletler ve İMF,

Dünya Bankası gibi yeni-sömürgeciliğin kollektif örgütleri Türkiye'ye verdikleri krediler için hem yüksek faizler dayatıyorlar, hem de bunlar karşılığında büyük ekonomik ve politik ödünler alıyorlar. Dış borçlar sürekli büyüyor. Uluslararası tekeller Türkiye'deki dolaylı ve dolaysız yatırımlarından büyük kârlar elde ediyorlar. İMF'nin dayattığı ekonomik politikaların uygulanmasıyla ekonominin dışa bağımlılığı daha da artıyor. Dışalım mallarının fiyatları yükseliyor. Buna karşılık dışsatım ürünlerinin fiyatları sürekli düşüyor. İMF'nin dayattığı devalüasyonlarla, emperyalizmin ticaret alanındaki bu sömürüsü daha da artıyor. Dış ticaret açığı, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana kronik bir sorun oldu. NATO'nun silahlanma harcamalarını arttırması, dev ulusal fonların kaybına yolaçıyor. Türkiye hükümütlerinin AET ile yaptığı anlaşmalar halkımızın ve ulusal ekonominin zararına işliyor.

Yapısal bunalım

Türkiye ekonomisi sürekli bir yapısal bunalım içindedir. 1975'lerden sonra yıkıcı sonuçları daha da derinleşen bu bunalımın temelinde ekonominin çokyapılı karakteri yatıyor. Ekonominin bu yapısı, üretici güçlerin gelişmesini güçleştiriyor, emperyalizme bağımlılığı arttırıyor, üretim sürecinde sürekli olarak tıkanıklıklara yol açıyor. Sanayi ve tarım, sanayinin çeşitli dalları, coğrafi bölgeler, üretim malları üretimi ile tüketim malları üretimi, genel olarak üretim ile tüketim arasında büyük dengesizlikler ve eşitsiz gelişme hızları oluşuyor. Karaborsa, spekülasyon, kaçakçılık, rüşvet, vurgun hızla yaygınlaşıyor. Sosyal eşitsizlikler, sınıfsal ayrışmalar derinleşiyor.

Bunalımın kimi göstergelerinde görece ve geçici iyileşmeler ortaya çıksa bile, kapitalizmin Türkiye'de ekonomideki çokyapılılığı ve yapısal bunalımı ortadan kaldıramayacağını bugüne kadarki gelişme açıkça kanıtlamıştır. Köklü antiemperyalist, demokratik dönüşümler gerçekleştirilmeden bu bunalıma son verilemez.

İşbirlikçi tekelci burjuvazi

Emperyalizmin ve iç gericiliğin Türkiye'deki en önemli sosyal-sınıfsal dayanağı işbirlikçi büyük burjuvazi ve özellikle onun tekelci kesimidir. Varlığını ve gücünü en başta emperyalizme ve devlet desteği-

ne borçlu olan tekelci burjuvazi büyük burjuvazinin en örgütlü, en aktif, en hızlı güçlenen ve en asalak, en gerici kesimidir.

İşbirlikçi, tekelci burjuvazi en başta holdingler biçiminde örgütlenmiş, sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinde çok sayıda işletmeyi mülkiyetinde tutan, kimi dallarda küçük ve orta işletmeleri kendine çeşitli yollardan bağlamış küçük bir azınlıktır. Bu azınlık, hem kendi işletmelerindeki işçileri sömürüyor, hem de tüm tekel dışı kesimleri yağmalıyor, büyük tekel kârları elde ediyor. Az sayıda holding tüm özel bankaları ve sigorta şirketlerini ele geçirmiştir.

İMF'nin dayattığı ekonomik politikaların uygulanmasıyla işbirlikçi, tekelci burjuvazi tüm öteki kesimlerin zararına daha da güçlendi, asalaklığı, spekülatörlüğü, vurguncu karakteri daha da belirginleşti. Emperyalizmle daha sıkı bağlandı, daha da gericileşti. Sıralarında faşist, şovenist, yayılmacı, gerginlik yanlısı, serüvenci eğilimler güç kazandı, giderek öne çıktı.

Bürokratik burjuvazi

Devlet bürokrasisinin üst kesiminden çıkan bürokratik burjuvazi bakanlıklardaki, devlet işletmelerindeki konumlarını kullanarak sermaye sahibi oluyor, özel tekellerle dolaylı ve dolaysız ilişkiler kuruyor, İMF, Dünya Bankası, Rotary Klüp vb. aracılığıyla emperyalist çevrelerle bağlanıyor.

Ordunun üst kesimi OYAK ve Ordu Vakıfları gibi özgül ekonomik dayanaklara sahiptir, birçok yoldan özel tekellerle bağlar kurmuştur. Bu kesim 12 Eylül 1980'den sonra bu bağları ve ekonomik gücünü daha da arttırdı. Pentagon ve NATO ile, silah tekelleriyle olan dolaysız ilişkileri ile emperyalizmle, özellikle de ABD emperyalizmiyle bağlıdır. Bu ilişkiler onu daha da gericileştiriyor.

Aracı, vurguncu burjuvazi

Karaborsa, spekülasyon, tefecilik, kaçakçılık ve devlet sektörüne ve orduya müteahhitlik yoluyla yasal ve yasadışı yollardan büyük kârlar sağlayan aracı-vurguncu burjuvazi, bir dizi dolaylı-dolaysız yolla emperyalist çevrelerle ve işbirlikçi tekelci burjuvaziyle, bürokratik burjuvaziyle, ordu üst yönetimiyle ilişki içindedir.

Büyük toprak sahipleri

Büyük toprak sahipleri egemen güçlerin özgül bir kesimini oluşturuyorlar. Bu kesim kırsal alandaki en gerici güçtür. Cumhuriyetin kurulmasından bu yana, görece azalmış da olsa, her dönemde, politik erk üzerinde önemli bir etkiye sahip olmuştur.

İşbirlikçi oligarşi

Bugün Türkiye'de ekonomi ve devlet üzerindeki egemenliği işbirlikçi oligarşi elinde tutuyor. İşbirlikçi oligarşi, işbirlikçi tekelci burjuvaziden ve onun çevresinde kenetlenmiş olan işbirlikçi büyük burjuvazinin, büyük toprak sahiplerinin, bürokratik burjuvazinin, aracı-vurguncu burjuvazinin en kodamanlarından, ordu üst yönetiminden ve emperyalizmin, özellikle Amerikan emperyalizminin ülkedeki temsilcilerinden oluşuyor. Bu kesimler, aralarındaki kimi çelişkilere karşın, halka ve onun ulusal çıkarlarına karşı sıkı sıkıya kenetlenmişlerdir.

Burjuvazi içindeki ayrışma

Burjuvazi içindeki ayrışma da artıyor. Emperyalizmle ve tekellerle bağı olmayan, sanayide etkinlik gösterenler başta olmak üzere küçük ve orta işletme sahiplerinin ve köy burjuvazisinin çıkarları işbirlikçi oligarşi ile çatışıyor, bunların ekonomik konumları geriliyor. Burjuvazinin bu kesiminin barış ve ulusal demokrasi savaşımında işçi sınıfıyla işbirliği yapması kendi çıkarınadır.

İşçi sınıfı

İşbirlikçi oligarşiye karşı ana gücü işçi sınıfı oluşturuyor. İşçi sınıfı üretimde ve üretimin gerçekleşmesi için temel bir işlev gören alanlarda ücret karşılığında çalışan kol ve kafa emekçilerinden oluşuyor. 1980'lerin başında ekonomik bakımdan aktif nüfusun yaklaşık %25'i işçidir. İşçi sınıfı ana üretici güçtür. Onun ekonomideki ve toplumsal yaşamdaki rolü artıyor. Kapitalizm kendi mezar kazıcısını, amansızca sömürdüğü işçi sınıfını kaçınılmazlıkla güçlendiriyor. Onun belli merkezlerde ve büyük işletmelerde toplanmasını hızlandırıyor.

İşçi sınıfının çekirdeğini sanayi proletaryası oluşturuyor. Sanayi işçilerinin yaklaşık yarısı genellikle beş büyük kentin çevresinde yoğunlaşmış olan büyük işletmelerde çalışıyor. Sanayi işçilerinin geri kalan bölümünün ana yığını küçük işletmelere dağılmış bulunuyor. Geleneksel sanayi bölgeleri dışında yeni sanayi bölgeleri oluşuyor, küçük kentlerdeki sanayi işçilerinin sayısı artıyor.

Tarım ve orman işçileri içinde düzenli olarak bir işletmede çalışanlar sayıca büyüyor. Ama topraktan tamamen kopmuş olanların oranı düşük kalıyor, çoğunluğu mevsimlik işçiler oluşturuyor.

Banka ve büro personelinin, öğretmen vb. devlet memurlarının, ücret karşılığı çalışan aydınların geniş bölümünün ekonomik ve sosyal konumları giderek işçi sınıfınınkine yakınlaşıyor.

Türkiye işçi sınıfı toplumda sayısal gücünün çok üzerinde bir rol oynamaktadır. 1960'lı ve 1970'li yıllarda işçi sınıfının sendikal savaşımı toplumsal yaşamı derinden etkiledi. Özellikle sanayi proletaryası önemli bir politik savaş deneyimi kazandı, geniş işçi yığınlarının sendikal savaşıma atılmasına öncülük etti. Marksist-Leninist ideoloji ile işçi hareketinin birleşmesi süreci önemli adımlar attı.

Günümüzde işçi sınıfının birliğinin ve savaşımının önünde en büyük engel emperyalist ve gerici burjuva ideolojisidir. Öte yandan burjuva reformizmi ve küçük burjuva ideolojisi işçi hareketini derinden bölüyor. Tüm bunlar işçi sınıfının sendikal ve politik örgütlenmesini güçleştiriyor.

Son yirmi yılın tarihinin kanıtladığı gibi, işçi sınıfı toplumda gelişip güçlenen en devrimci sınıftır. Ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımını, tüm öteki halk güçlerini çevresinde birleştirerek utkuya ulaştırabilecek, toplumun devrimci yenilenmesine öncülük edebilecek tek sınıf işçi sınıfıdır.

Kent yoksulları

Köylerden gelip büyük kentlerin çevresinde biriken ve sürekli bir iş bulamayan kent yoksullarının işçi sınıfının savaşımına kazanılması büyük önem taşıyor.

Köylülük

Köylülük işçi sınıfından sonra toplumda en büyük ağırlığa sahip kesimidir. Köylülüğün ezici çoğunluğu kapitalist sömürü altında her geçen gün yoksullaşıyor, yıkıma uğruyor. Devletin, tarım politikasıyla köyde sınıf çelişkilerini yumuşatma olanakları daralıyor. Taban fiyatları uygulaması, tarım kredi ve subvansiyonları artan ölçüde yerle ve yabancı tekellerin, büyük tüccarların ve büyük toprak sahiplerinin çıkarına işliyor, bunların sömürüsü, vurgunu köylü yığınlarının belini büküyor. Yerli ve yabancı tekeller tarımdaki etkinliklerini arttırıyorlar.

Köylülük aynı zamanda kapitalizmin geriliğinden, feodal kalıntılardan, tefeci-aracı sömürüsünden, gitgide ufalan toprak parçasına kölece bağlı kalmaktan dolayı derin yoksul ve acılı bir yaşam sürüyor. Tarımda gizli işsizlik artıyor.

Kapitalizm köylülük içindeki, topraksız ve az topraklı köylüler, küçük ve orta köylüler, zengin köylüler (köy burjuvazisi) arasındaki ayrışmayı hızlandırıyor. Kırda sınıf çelişkileri derinleşiyor.

Kırsal bölgelerde kapitalist sanayi ve tarım işletmelerinin artmasıyla köyde yaşayan işçilerin sayısı artıyor. Topraksız ve az topraklı köylüler içinde büyük kentlere göç büyüyor, bunlar kentlerin çevresinde biriken kent yoksullarına katılıyor.

Köylülüğün çıkarları onun işçi sınıfıyla bağlaşıklık içine girmesini zorunlu kılıyor. Köylülük, Türkiye'de ancak bu yolla devrimci bir rol oynayabilir. Devrimin utkusu için işçi-köylü bağlaşıklığının sağlanması zorunludur.

Kent orta katmanları aydınlar

Kent orta katmanları Türkiye toplumunda önemli bir yer tutuyor. Kapitalizm bunlar içinde sınıfsal ayrışma sürecini hızlandırıyor. Bu katmanların belli bölümleri yıkıma uğruyor, bir yandan da bu katmanlar genişliyor. Esnaf ve zanaatkârların, ücret karşılığı çalışan kafa emekçilerinin, devlet memurlarının önemli bölümleri eski ayrıcalıkları hızla yitiriyor. Serbest olarak çalışan avukat, doktor, mühendis vb.lerinin, çok küçük bir bölümü burjuvazi ile bütünleşirken geniş kesimlerinin durumu sarsılıyor.

Kent orta katmanlarının geniş kesimleriyle işçi sınıfının bağlaşıklığını sağlamak zorunludur. Küçük bir bölümü egemen güçlerin hizmetine giren aydınlar işçi sınıfının en yakın bağlaşıklarından biridir. Aydınlar halkımızın ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımında önemli bir rol oynayacaklardır.

Gençlik

Toplumumuzda gençlik özel bir yer tutuyor. İşbirlikçi oligarşi ve hükümetleri gençlik üzerinde ağır ekonomik, politik baskılar uyguluyorlar, ona hiçbir olumlu gelecek hazırlamıyorlar. Artan sayıda okumuş-okumamış genç işsiz kalıyor. Gençlik emperyalizme ve gericiliğe karşı savaşımda özel ve onurlu bir rol oynuyor. Her zaman halkımızın savaşımlarında yer alan yurtsever gençlik işçi sınıfımızın güvenilir savaş arkadaşıdır.

Kadınlar

Kapitalizm, kadının ezilmesini kaldırmak şöyle dursun, giderek sanayiye çekilen kadın emeğini yağmalayarak bu ezgiye yeni boyutlar kattı. Öte yandan bu durum, kadınların politik ve sendikal savaşıma katılması sonucunu getiriyor. Toplumsal yaşamın demokratikleşmesinden en büyük yararı sağlayacak olan kadınlarımızın, işçi sınıfının savaşımına kazanılması büyük önem taşıyor.

Kürt halkı

Türkiye nüfusunun çok önemli bir bölümünü oluşturan Kürtler çifte ezgi altında yaşıyorlar. Kürt halkı yalnızca yerli ve yabancı tekeller, büyük toprak sahipleri, aracı ve tefeciler, vurguncular tarafından sömürülmekle kalmıyor. Bunun da ötesinde Türk burjuvazisi Türkiye Kürdistan'ında barbarca bir ulusal baskı uyguluyor.

Kürt emekçilerini Türk emekçileriyle bağlayan güçlü bağlar vardır. İki halkın düşmanı ortaktır. Türkiye işçi sınıfı, Kürt ulusu üzerindeki baskılara karşı çıkıyor. Emperyalizme ve faşizme karşı savaşım, anti-emperyalist demokratik halk devrimi ancak iki halkın güçlerini birleştirmesiyle utkuya ulaşabilir.

Bağımlı, geri kapitalizmin çelişkileri

Kapitalizmin temel çelişkisi olan emek-sermaye çelişkisi bugün Türkiye'de büyük ve tekelci burjuvaziyle geniş halk yığınları arasındaki artan çelişki olarak keskinleşiyor. Bu emperyalizm ile Türkiye halkı arasındaki çelişkinin keskinleşmesiyle birlikte ilerliyor. Büyük toprak sahipleri ve kapitalizm öncesinin damgasını taşıyan öğelerle geniş köylü yığınları arasındaki çelişki, egemen Türk burjuvazisi ile Kürt halkı arasındaki çelişki toplumsal yaşamı belirleyen başlıca çelişkiler içinde yer alıyorlar.

Tüm bunların sonucunda bir yanda emperyalizm ve işbirlikçi oligarşi öte yanda tüm öteki sosyal sınıf, katman ve gruplar arasında keskinleşen çelişki öne çıkıyor. Toplumsal ilerlemeyi sağlamak, sömürenlerle sömürülenler arasındaki temel çelişkiyi çözmenin koşullarını yaratabilmek için öncelikle çözülmesi gereken çelişki budur.

Kapitalizmin tarihsel aşılmışlığı

Tüm bu çelişkiler ülkemizdeki sosyal-politik bunalımların temelidir. Kapitalizmin gelişmesi, tekelleşme, emperyalizme bağımlılığın artması, ABD emperyalizminin savaş kışkırtıcısı politikası, burjuva devletin sınıfsal temelini daraltıyor, onu daha da gericileştiriyor, militarizmi güçlendiriyor.

Halkımızın baş düşmanları, emperyalizm ve işbirlikçi oligarşi kendi bencil çıkarları için sınıf savaşımının yükselmesine, her zaman işçi sınıfı ve tüm emekçiler, ilerici güçler üzerindeki baskıları ve saldırıları arttırarak yanıt verdiler.

Bütün bunlar gerici güçlerin egemenliklerini parlamenter yöntemlerle sürdürmelerini olanaksız kılan bunalımların kaçınılmazlığını gösteriyor. Öte yandan işçi sınıfının bağlaşıklık tabanı genişliyor, savaşım olanakları artıyor ve tüm bunlar geniş bir ulusal, demokratik cepheyi hem olanaklı, hem de zorunlu kılıyor.

Bugün Türkiye işbirlikçi oligarşinin terörist diktatörlüğü altında bulunuyor. Faşist rejim, ABD emperyalizminin uşağıdır, Türk ulusunun ve Kürt ulusunun ezici çoğunluğunun düşmanıdır ve Türkiye'de-

ki bağımlı ve görece geri kapitalizmin can çekişme sürecini zorbalıkla uzatmaktan başka bir işlev görmüyor.

Kapitalizm tarihsel bakımdan aşılmıştır ve toplumun sosyalist temelde devrimci yoldan yenilenmesi kaçınılmazdır.

Türkiye halkının ulusal ve sosyal kurtuluş yolu

FAŞİST DİKTATÖRLÜĞÜN YIKILMASI VE ULUSAL DEMOKRASİNİN KURULMASI

İvedi görev

Günümüzün en ivedi görevi faşist diktatörlüğü yıkmaktır. TKP'nin bu dönemdeki amacı, diktatörlüğün yıkılmasıyla, halkın genel demokratik özgürlüklerini yeniden elde etmek ve genişletmektir. Bu, barışın savunulması, Türkiye'nin bir nükleer felaketten korunması, ABD emperyalizminin jandarması olmaktan kurtarılması, bölgede bir barış etkeni, egemen, bağımsız bir ülke olmasını sağlamak görevidir. Bu, emekçilerin, memurların, köylülerin, gençlerin, esnaf ve zanaatçıların yağmalanan sosyal, ekonomik kazanımlarını yeniden elde etmek ve genişletmek görevidir. Bu, Kürt halkının üzerindeki ulusal baskıyı ortadan kaldırmak görevidir.

Devrimin yolu

Bu görevler, ancak işçi sınıfının ulusal demokratik cephede en geniş barış ve demokrasi güçlerini birleştirmesi, işbirlikçi oligarşinin faşist diktatörlüğünün, halk yığınlarının bağımsız aktif eylemiyle yıkılması, erkin ulusal demokratik güçlerin cephesine geçmesi, ulusal demokrasinin kurulması, antiemperyalist demokratik dönüşümlerin başlatılması ve bu süreç boyunca işçi sınıfının hegemonyasının pekişmesi oranında, antiemperyalist, demokratik halk devriminin derinleşerek tamamlanmasıyla kesin olarak çözülebilir.

TKP, devrimci sürecin gelişmesindeki nesnel olarak zorunlu adım ve aşamaları atlamanın ağır yenilgilere neden olacağını belirtirken, şu gerçeğin de bilincindedir: Devrim soyut şemalara göre değil, on milyonlarca emekçinin kendi somut çıkarları için atılacakları günlük savaşlarının, yaratıcı ve aktif girişimlerinin ürünü olarak somut biçimler, özellikler kazanacaktır.

Faşist diktatörlük devrimin barışçıl yoldan utkuya ulaşmasını büsbütün olanaksız kıldı. Parlamento faşist cuntanın bir kılıfıdır. Şimdi, parlamento dışı savaşımın hemen her biçimi, karşısında devletin silahlı güçlerini buluyor.

TKP, en küçük bir barışçıl olanağı kullanmaktan geri kalmayacak, buna karşılık yığınları, devrimin barışçıl olmayan bir yol izleyeceği konusunda kendi deneyleri temelinde aydınlatacak ve parti her türlü savaşım biçimine hazırlıklı olacaktır. Kurulduğu günden beri amansız baskı ve saldırılara hedef olan TKP, yığınlar içindeki çalışmalarının sürekliliğini, ancak parti örgütlerini ve kadrolarını polise karşı koruma önlemlerini titizlikle uygulayarak sağlayabilir.

Partinin rolü ve yığınlar

TKP, işçi sınıfının, Türk, Kürt ve tüm azınlıkların işçilerinin öncü partisidir. TKP, Türk ve Kürt işçilerinin tek bir işçi sınıfı partisinde ve sendikalarda en sağlam birliği için çalışır ve işçileri ulusal kökenlere göre ayrı örgütleme girişimlerine ilkesel karşı çıkar.

Komünistler, dikkatlerini her zaman yığınlara çeviriyorlar. Onlar, önlerine koydukları görevlerin yerine getirilmesinde halk yığınlarına, onların örgütlü gücüne güveniyorlar.

Komünistler her zaman yığınların savaşımlarının en ön sıralarında yer alır. Onlar, halkın davası için hiçbir özveriden geri durmaz, işçi sınıfının, tüm halkın çıkarlarını savunmada, onun savaşım yolunu aydınlatmada en büyük kararlılığı ve girşimciliği gösterirler. Komünistlerin çalışan insanların çıkarlarından ayrı özel çıkarları yoktur. Onlar tüm varlıklarını, işçi sınıfının ideolojik eğitimine, onun olgunlaşmasına, örgütsel düzeyinin yükselmesine ve devrimci süreçte öncü rolünü yerine getirmesine adarlar. Onların yığınlar arasındaki çalışmalarının başlıca amacı, halkın politik deneyim kazanmasına ve devrimci dönüşümlerin,

sosyalizmin zorunluluğunun bilincine varmasına yardım etmektir.

Komünistler sendikalarda, kooperatiflerde, meslek örgütlerinde, gençlik ve kadın örgütlerinde, ilerici yönetimli olsun, olmasın tüm yığın örgütlerinde çalışır ve bu örgütlerde yığınların çıkarlarının baş savunucusu olurlar. Barış hareketinde aktif olarak yer alırlar. Ordu içindeki yurtsever kesimlerin halkın safına çekilmesi için aralıksız çaba harcarlar.

Tek cephe

TKP, barış ve ulusal demokrasi için tüm ulusal demokratik güçlerin tek cephesini kurmak için çalışacaktır. Sol güçlerin işbirliği, tüm ulusal demokratik güçlerin tek cephesini gerçekleştirmede büyük bir rol oynayabilir. Komünistler, bağlaşıklarıyla eşit haklılık temelinde işbirliği yapıyor, hiçbir ayrıcalık talep etmiyorlar.

TKP'ye göre ulusal demokratik güçlerin tek cephesini sağlamanın temel yolu, milyonlarca emekçinin tabanda, günlük savaşlar içinde eylem birliğini gerçekleştirmektir.

Halkın savaşımı

Türkiye'deki gelişmeleri, yalnızca emperyalizm ve işbirlikçi oligarşi belirlemiyor. Türkiye'nin tarihi, aralıksız süregiden ulusal kurtuluş ve sınıf savaşımlarının tarihidir.

Türkiye işçi sınıfı tarihi boyunca en elverişsiz koşullarda bile kendi sınıf örgütlerini, sendikalarını yaratabildi ve çetin savaşlarla, 15-16 Haziran 1970 hareketiyle, 1977-1978 ve 1979-1980 büyük grevleriyle birçok sosyal haklar elde etti. Önemli deneyler kazandı. İşçi sınıfı bir dizi fabrika işgalinde, 1 Mayıs ve öteki yığın gösterilerinde kanlı saldırılara göğüs gerdi ve daha da çelikleşti.

Halk düşmanı Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ne, faşist teröristlere yığınsal karşı koyuş hareketinde, genel grevlerde, TARİŞ direnişinde, gençliğin Amerikan emperyalizmine karşı şanlı protesto eylemlerinde, faşist MHP başlarını Diyarbakır'a sokmayan Kürt halkının direnişinde, kadın hakları için savaşımda, barış savaşçılarının çıkışlarında, topraksız ve az topraklı köylülerin toprak işgallerinde, küçük üreticilerin mitinglerinde halkımızın devrimci, demokratik gelenekleri yansıdı.

Halkımızın savaşım geleneklerini ve potansiyelini işbirlikçi oligarşi hiçbir baskı ve demagojiyle yok edemez.

12 Eylül 1980 sonrasındaki en karanlık dönemde, işçi sınıfı herşeye karşın yokedilemeyen direnişleriyle geniş halk yığınlarının güvenini kazanıyor, onları barış, demokrasi, bağımsızlık, iş, ekmek ve toprak için savaşıma esinlendiriyor.

ULUSAL DEMOKRASİ

Birleştiklerinde barış ve ulusal demokrasi uğrundaki savaşımı başarıya ulaştıracak güçler daha belirgin ortaya çıkmıştır. Bu güçler, çıkarları emperyalizmle ve işbirlikçi oligarşiyle çatışan tüm sınıf ve katmanlardır. Onların politik, sendikal ve mesleki örgütleridir. TKP'nin ödevi, tüm bu güçleri, barış ve ulusal demokrasi uğrundaki savaşıma kazanmaktır.

Ulusal demokrasinin sınıfsal temeli

Ulusal demokrasi, işçi sınıfının, köylülerin, esnaf ve zanaatçıların, yurtsever erlerin, assubay ve subayların, aydınların ve gençliğin, küçük ve orta işletme sahiplerinin, kürt halkının, diktatörlüğe karşı çıkan ve ortak bir program çevresinde birleşen tüm güçlerin işbirliği ile, işçi sınıfının öncülüğündeki yığınların bağımsız, aktif savaşımıyla kurulabilir.

Ulusal demokrasi, tüm bu sınıf ve katmanların erkidir. Bu erk, emperyalizme ve çekirdeğini bir avuç tekelin oluşturduğu, işbirlikçi oligarşiye karşıdır.

Ulusal demokrasinin görevleri

Ulusal, demokratik güçlerin hükümeti, politik özgürlükleri tanıyacak, barışın korunması için ivedi adımları atacak, faşizmin yeniden dirilmemesi, gerici askersel darbelerin kökünün kazınması, militarizmin toplum yaşamından sökülmesi için, işbirlikçi oligarşinin ve ABD emperyalizminin konumlarına ağır darbeler indirecek, devleti ve toplumsal yaşamın tüm alanlarını demokratikleştirecektir.

TKP, bu dönemde aşağıdaki istemlerin ivedilikle gerçekleştirilmesi için savaşacaktır:

Barış, ulusal bağımsızlık ve halklararası dostluk için

Barışı korumak

NATO'nun nükleer silahlanma programına verilen onayın geri alınması, Varşova Antlaşması ve NATO arasında bir saldırmazlık anlaşmasının imzalanması, NATO'nun etkinlik alanını genişletme çabalarına karşı çıkılması; Sovyetler Birliği'nin ilk nükleer vuruşu yapmama ve topraklarında nükleer silah olmayan ülkelere karşı bu silahı kullanmama yükümlülüğünü açıklamasına dayanılarak, topraklarımızdaki tüm nükleer depoların kaldırılması, Balkanların nükleer silahsız bölge yapılması yönündeki Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin önerisine olumlu yanıt verilmesi; Türkiye topraklarına Amerikan atom roketlerinin yerleştirilmesine izin verilmemesi;

Bölgede barış ve halklararası dostluk

ABD "Çevik Kuvvetler"inin topraklarımıza yerleştirilmesine karşı çıkılması, genişletilmiş üsler planlarına ve uygulamalarına son verilmesi, AWACS casusluk uçaklarının topraklarımızda barındırılmaması; bölgede gizli ya da açık yeni saldırgan askersel blok kurma girşimlerine karış çıkılması;

Türk-Yunan anlaşmazlıklarının NATO'yu karıştırmadan iki ülkenin hak eşitliği ve uluslararası hukukun ve uygulamaların temelinde, barışçıl görüşmeler yoluyla giderilmesi ve Ege Denizi'ni ve hava sahasını NATO'nun, ABD'nin egemenliğine veren Rogers Planı'nın tanınmaması;

Türkiye'nin 1974 yılındaki Kıbrıs'tan askerlerin geri çekileceği yolundaki sözlerini yerine getirmesi, Kıbrıs'ın tüm yabancı askerlerden arındırılması, adanın bağımsızlığı, toprak bütünlüğü ve egemenliği ilkelerinin tanınması, Kıbrıs sorununun adadaki Türk ve Rum toplumlarının kardeşçe yaşaması yönünde çözülmesi;

Tüm komşu ülkelerle karşılıklı saldırmazlık anlaşmalarının bağlanması;

Ortadoğu'da tüm antiemperyalist güçlerle, başta Filistin halkıyla, FKÖ ile dayanışma, Filistin halkının kendi devletini kurma hakkının savunulması, İsrail'in işgal ettiği topraklardan çekilmesi;

Ulusal egemenlik

Cuntanın onayladığı "Savunma İşbirliği Anlaşması" ile ulusal egemenliğimizle bağdaşmayan, ABD'yle imzalanmış tüm ikili kölelik anlaşmalarının yırtılması, topraklarımızdaki Amerikan ve NATO üslerinin sökülmesi;

Amerikan silah ambargosundan gereken sonuçlar çıkarılarak ulusal savunmamızın, ekonomik gelişmeyi kösteklemeksizin çok yönlü ilişkilerle, kendi gücümüz temel alınarak sağlanması, ulusal güvenlik politikasının Amerikan askersel doktrinlerine göre değil, ulusal çıkarlara göre yeniden düzenlenmesi;

Barış içinde yanyana yaşama

Bağlantısızlık yönünde adımlar atılması;

Karşılıklı eşitlik, egemenliğe ve toprak bütünlüğüne saygı, içişlerine karışmama, anlaşmazlıkların zora ya da zor tehdidine başvurmadan çözülmesi gibi barış içinde yanyana yaşama ilkelerinin dış politikanın temeli olması;

Bölgede tüm ülkelerle iyi komşuluk ve karşılıklı yarar sağlayan işbirliği kurulması;

Demokratik hak ve özgürlüklerin yeniden kazanılması ve genişletilmesi için

Genel politik af

Genel politik af çıkarılması, koğuşturmaların sona erdirilmesi, idam cezasının kaldırılması; politik göçmenlerin yurttaşlık haklarının geri verilmesi ve kendilerine özgürce yurda dönme hakkı tanınması;

12 Eylül'cü Anayasanın yürürlükten kaldırılması ve 1961 Anayasası'nın demokratik ilkeleri temelinde ulusal, demokratik nitelikli bir Anayasa hazırlanması; bu hazırlığa tüm yurttaşların aktif, demokratik katılımının sağlanması ve anayasanın özgürlük koşullarında yapılacak bir referandumla yürürlüğe girmesi;

Uusal demokratik anayasa

Bu anayasayla:

-Tüm erkin demokratik koşullarda oluşacak parlamentoya geçmesi ve hükümetin yalnızca parlamentoya hesap vermesi, ancak onun kararıyla görevden alınması; halk oylarının parlamentoya eşit bir biçimde yansımasına olanak verme ilkesi temelinde, orantılı seçim sisteminin benimsenmesi; 18 yaşındakilere seçme ve 21 yaşındakilere seçilme hakkının tanınması;

-Yerel yönetimlerin seçimle oluşturulması, yetkilerinin arttırılması ve mali olanaklarının genişletilmesi;

-TKP de içinde politik partilerin üstündeki yasağın kalkması, partilerin, sendikaların, derneklerin üstündeki devlet denetimi adı altındaki her türlü antidemokratik karışmaların sona ermesi;

-Tüm çalışanlara grev hakkının, özgür toplu sözleşme ve sendikalaşma haklarının eksiksiz tanınması;

-Örgütlenme, basın, gösteri, düşünce özgürlüğünün sağlanması, dini ve vicdani inançlarından dolayı kimseye baskı yapılmaması;

-Yargı bağımsızlığının, TRT ve üniversite özerkliğinin sağlanması;

-Başta 141 ve 142'nci maddeler olmak üzere, DGM, Olağanüstü Hal ve benzeri eski ve yeni antidemokratik tüm yasaların yürürlükten kalkması, faşist, ırkçı, savaş yanlısı partilerin yasaklanması;

-Kürt halkı üzerinde ulusal baskıların sona erdirilmesi.

Devletin demokratikleştirilmesi

-Devlet aygıtının, özellikle ordunun, faşistlerden, cunta kalıntılarından, emperyalizmin ajanlarından arındırılması; bunlardan halka karşı işledikleri suçların hesabının sorulması;

-Milli Güvenlik Kurulu ve MİT gibi organların devlet içinde dev-

let olmaktan çıkarılması; tüm güvenlik organlarının, CİA ve öteki emperyalist gizli servislerle ilişkilerine son verilmesi ve demokratik temeller üzerinde yeniden örgütlenmesi;

-Ulusal demokrasinin kendisini her türlü emperyalist ve karşıdevrimci saldırıya karşı savunmak için tüm önlemleri alması;

-Ordunun ulusal bağımsızlığı ve demokratik kazanımları korumakla görevlendirilmesi; ordunun iç yaşamının demokratikleştirilmesi; baskı, dayak vb. uygulamaların kaldırılması;

-12 Eylül sonrasında politik nedenlerle görevlerinden uzaklaştırılan devlet memurlarının ve üniversite öğretim üyelerinin yeniden işlerine dönmesi.

Ekonomik bağımlılığa, işsizliğe ve pahalılığa karşı halk yararına bir ulusal ekonomi için

Ekonomik politikada değişim

-Devletin izlediği ekonomik politikanın kökten değiştirilmesi; emperyalist ülkelerin dayattığı ekonomik bağımlılığı arttıran, bunalımın yüklerini emekçilerin sırtına bindiren 24 Ocak kararlarına ve bunun değişik türden uygulamalarına son verilmesi;

-İşsizliğe karşı savaşımın ekonomik politikanın temel sosyal hedefi olması, işsizliği azaltacak özel programlar uygulanması;

Ekonomik bağımsızlığa yöneliş

-Emperyalist ülkelerle eşitsiz ekonomik ilişkiler yerine, bütün ülkelerle karşılıklı yarar ve eşitlik temelinde ekonomik ilişkilerin kurulması; ekonominin dış finansman gereksinimleri için de aynı yolun izlenmesi; İMF ve Dünya Bankası gibi yeni-sömürgeci kuruluşlara olan bağımlılığın sona ermesi; Uluslararası Yeni Bir Ekonomik Düzen için dünya çapında verilen savaşımın desteklenmesi

-Yabancı sermayeye tanınan tüm ayrıcalıkların kaldırılması; iç pazarın yabancı sermayeye karşı korunması; dışalım ve dışsatımda devletin rolünün sürekli artırılması;

Demokratik toprak ve tarım reformu

-Demokratik bir toprak ve tarım reformunun yapılması; büyük toprak sahiplerinin topraklarının köylü komiteleri eliyle topraksız ve yoksul köylüye dağıtılması; tarımın modernleştirilmesi; köylü işletmelerine ucuz fiyat ve düşük faizli krediyle gübre, ilaç, tohumluk ve araç gereç sağlanması; üretimden girdi sağlanmasına ve satışa kadar her alanda gönüllülük temelinde kooperatifleşme hareketinin desteklenmesi; tarımda devlet işletmelerinin rolünün arttırılması; taban fiyatlarının köylünün emeğini değerlendirici düzeyde saptanması;

Tekellerin eylemlerinin sınırlanması, vurgunculuğun yokedilmesi

-Devlet işletmelerinin ve ekonomik kuruluşlarının özel kapitalist tekellerin, vurguncuların çıkarlarına kullanılmasına son verilmesi; holdinglere devlet bütçesinden "teşvik", "vergi muafiyeti", "vergi iadesi" gibi adlar altında yapılan ödemelerin durdurulması, bu fonların devlet işletmelerinin güçlendirilmesine yöneltilmesi;

-Ağır silahlanma harcamalarının azaltılması; NATO içinde ikinci büyük orduyu besleyen Türkiye'nin asker sayısında indirim yapması ve ordunun ulusal savunmamıza yeterli düzeye indirilmesi; askerlik süresinin kısaltılması;

-Yeraltı ve yerüstü doğal zenginliklerin devletleştirilmesi; devlet işletmelerinde ve büyük kapitalist işletmelerde, işçilerin yönetime demokratik katılımının sağlanması;

-Fiyatların denetim altına alınması; tüketicinin korunması; vurgunculuğun önlenmesi; kredilerle ilgili emekçileri, küçük ve orta işletme sahiplerini koruyucu önlemler alınması; bankalarda biriken mali fonların devlet denetimi altında ulusal kalkınmanın hizmetine verilmesi;

-Vergi kaçakçılığının önlenmesi, çok kazanandan çok, az kazanandan az ilkesi temelinde, emekçi yığınlara yüklenen dolaylı vergileri azaltan, lüks tüketime gereken vergileri getiren adaletli bir vergi reformunun yapılması;

Sanayileşme:

-Ekonomide, sanayi ve tarımda, ekonomik bağımsızlığı sağlayacak, yapısal bozuklukları ve bölgesel derin eşitsizlikleri giderecek

planlı bir kalkınma politikasının izlenmesi her şeyden önce, sanayide dinamik, bilimsel-teknik devrimin sonuçlarıyla bağlı sektörlerin devlet eliyle kurulması ve modern teknolojinin yaratılması için kaynakların seferber edilmesi; sanayi ve tarımın uyumlu gelişiminin sağlanması; ülkenin kendi ulusal enerji kaynaklarına dayanma ilkesinin benimsenmesi;

-Ülkenin sanayileşmesine, ekonomik bağımsızlığın temellerinin güçlenmesine katkıda bulunan özel işletmelerin korunması, zor durumda olan küçük ve orta işletmelerin desteklenmesi, küçük esnaf ve zanaatçıların korunması ve bunların ekonomiye daha etkin katkıda bulunmalarının sağlanması;

İşçi sınıfı için

-Asgari ücretin her yıl ve insanca yaşam düzeyine göre tüm bölgeler ve işkolları için eşit olarak, demokratik işçi katılımıyla saptanması ve vergi dışı bırakılması; ücret ve maaşların satın alma gücünün insanca yaşam düzeyi sağlayacak biçimde arttırılması; 40 saatlik iş haftası ve ağır işlerde 6 saatlik işgünü uygulamasının getirilmesi; sigortasız işçi kalmaması; İş Yasası'nın emeğin haklarını koruyacak yönde değiştirilmesi, tarım ve orman işçilerini de kapsaması; işsizlik sigortasının kurulması; iş kazalarını önleyici ve çalışma sağlığını koruyucu önlemlerin ivedi olarak alınması;

Köylülük için:

-Köyün ve köylünün gerilikten, yoksulluktan, bilgisizlikten kurtarılması için gereken önlemlerin alınması; köylere elektrik, su, yol, sağlık hizmeti götürülmesi; okul ve kültür evleri kurulması; köylerde sanayi tesislerinin kurulmasının desteklenmesi; köylünün sağlık ve yaşlılık sigortası hakkının gerçekleştirilmesi; konut yapımına yardımcı olunması;

Gençlik için:

-Gençliğe güvenli bir gelecek, çağdaş ve demokratik bir eğitim, iş için: eğitim sisteminin tüm düzeylerinin sosyal-ekonomik gelişmenin, çağdaş bilimin gereklerine göre demokratik ve köklü bir biçimde

yeniden düzenlenmesi; herkese eğitim hakkının gerçekleşmesi; öğrencilerin burs ve yurt sorunlarının çözülmesi; orta öğretimi, meslek okulunu, yüksek okulu bitirmiş her gence iş sağlayacak bir planlamanın gerçekleştirilmesi; gençliğin uyuşturucu kullanımı, alkolizm, pornografi gibi kötü alışkanlıklara karşı korunması, boş zamanlarını değerlendirme olanaklarının sağlanması; çırak ve genç işçilerin, ücret kaybı olmaksızın, çalışma saatleri içinde mesleki ve genel eğitiminin sağlanması;

Kadınlar için:

-Çalışan kadını korumak için eşit işe eşit ücret, iş bulmada ve terfide fırsat eşitliği ilkelerinin uygulanması; analığın toplum ve devlet tarafından korunması; kreşler açılması;

Sağlık

-Emekçilerin ücretsiz bakımının sağlanması; önleyici hekimliğin geliştirilmesi; köye sağlık hizmetlerinin götürülmesi; tüm resmi sağlık kuruluşlarının birleştirilmesi; hastanelerin modernleştirilmesi, yaygınlaştırılması;

Sosyal güvenlik

-Çağdaş bir sosyal güvenlik sisteminin oluşturulması; sigorta kuruluşlarında sigortalıların demokratik denetiminin sağlanması; emekli, dul ve yetimlerin, sakatların korunması;

Konut ve kentleşme

-Kiraların denetlenmesi; konut üretiminin devletin ana bir görevi olması; emekçilere sağlıklı, düşük kiralı, sağlam konutlar sağlanması; konut kooperatiflerinin geliştirilmesi; çevre sağlığını koruyan modern kentleşme planlarının yapılması ve uygulanması; kanalizasyon sorununun çözülmesi;

Bilim, kültür, sanat

Bilim, kültür ve sanatın emperyalist, şoven ve ahlak dışı yozlaştırmalara karşı korunması; çağdaş, insancıl, ulusal ve demokratik niteliğinin güçlendirilmesi için devlet tarafından desteklenmesi;

Yurt dışındaki işçiler

-Yurt dışındaki işçilerin yasal durumlarını güvence altına alan, bulundukları ülkenin işçilerinin sahip olduğu tüm sosyal, ekonomik ve demokratik hakları tanıyan anlaşmaların yapılması; kimi hükümetlerin zorla kesin dönüşü dayatmaya yönelik politikalarına karşı aktif savaşım yürütülmesi; kesin dönüş yapanlara yerleşme ve iş olanakları sağlanması; tasarruf ve yatırımların tekellere karşı korunması ve devlet öncülüğünde ulusal kalkınmaya yönlendirilmesi; konsolosluklar eliyle yürütülen politik baskılara, harç ve masraf adı altında alınan haraçlara ve "bedelli askerlik" uygulamasıyla yürütülen soygına son verilmesi; ülkede yurtdışına göçü gereksiz kılacak bir kalkınma planının gerçekleştirilmesi.

* * *

Türkiye Komünist Partisi, bu programın tüm ulusal, demokratik güçlerin eylem ve cephe birliği için bir temel olabileceği görüşündedir. Bunun yanısıra TKP, ulusal demokrasi programını tümüyle benimsemeyen cunta karşıtı güçlerle, cuntanın yıkılması ve halkın kendi iradesini özgürcü dile getirebileceği koşulların yaratılması için işbirliği yapabilir.

ANTİEMPERYALİST DEMOKRATİK HALK DEVRİMİNİN TAMAMLANMASI

Devrimin başlangıcı ve tamamlanması

Faşizme karşı güçlerin birleşmesi, halk yığınlarının aktif eyleme geçmesi ve faşist diktatörlüğün yıkılması, antiemperyalist demokratik halk devriminin yolunu açacaktır. Erkin işbirlikçi oligarşiden ulusal demokratik güçlere geçmesi, ulusal demokrasinin kurulması, yukarıdaki dönüşümlerin gerçekleşmesi, antiemperyalist demokratik halk devriminin ilk basamağıdır. İşçi sınıfının bağlaşıklarıyla birlikte erk organlarındaki konumları, hegemonyası pekiştiği ölçüde, ulusal demokrasi demokratik halk erkine dönüşecek, antiemperyalist, demokratik halk devriminin görevlerini tamamlamaya yönelecektir.

Antiemperyalist demokratik halk devriminin görevlerini, işçi sınıfının öncülüğünde, işçi-köylü ittifakı temelinde tüm halkın birleşik güçleri tamamlayabilir. İşçi sınıfı ulusal demokrasinin kuruluş aşamasında işbirliği yaptığı öteki güçlerle de, onlar, yeni görevlerin çözümüne yaklaştıkları ölçüde işbirliğini sürdürecektir.

Devrimci dönüşümler

Antiemperyalist demokratik halk devriminin tamamlanması döneminde:

Ulusal bağımsızlık sağlamlaşacak, NATO'yla her türlü bağlar koparılacak, AET ile yapılmış eşitsiz anlaşmalar iptal edilecektir.

Büyük ve tekelci burjuvazinin, yabancı şirketlerin ulusal ekonomi için önem taşıyan şirketleri, bankalar, sigortalar, dış ve toptan iç ticaret devletleştirilecektir.

Kooperatif mülkiyetinin desteklenmesi ve devlet işletmelerinin güçlendirilmesiyle demokratik toprak ve tarım reformunun geri dönülmezcesine sağlamlaşması gerçekleşecektir.

Planlı ekonomi uygulamasına başlanacaktır.

Politik yaşam ve genel olarak tüm kamu yaşamı kökten demokratikleştirilecek, emekçilerin toplumsal yaşamın her alanında yönetime katılması, demokratik işçi denetiminin yaygınlaşması sağlanacaktır.

Halk erki devrimin kazanımlarını korumak için gerekli önlemleri alacaktır.

Kültür devrimi başlatılacaktır.

Ulusal sorunun çözümü

Halk erki ulusal sorunu çözecektir. Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı, yani ayrılma hakkı gerçekleşecektir.

Eğer Kürt halkı özgür iradesi ile Türk halkı ile birlikte kalmaya karar verirse, ortak devlet, somut tarihsel koşullara uygun bir biçimde düzenlenecektir. Demokratik devletin anayasasında Kürt halkının ayrılma hakkı güvence altında olacaktır.

Komünistler her zaman gönüllülük temelinde demokratik merkezi bir devletten yanadırlar ve ulusal sorunun çözümüne, işçi sınıfının sosyalizm savaşımının çıkarlarını başa alarak yaklaşırlar.

SOSYALİST AMACIMIZ

Sosyalizmi kurmak ve oradan da bayrağında "herkesten yeteneğine, herkese ihtiyacına göre" ilkesi yazılı komünizme geçmek Türkiye Komünist Partisi'nin uzak amacıdır.

Antiemperyalist, demokratik halk devriminin sosyalist devrime büyümesi

İki aşamalı bütünsel devrim sürecinde demokratik devrim bir dizi ara basamaktan geçerek yolu sosyalizme açacaktır. Ulusal demokrasiyle başlayan devrimci sürecin derinleşmesiyle, antiemperyalist, demokratik halk devriminin tamamlanan görevlerinin giderek sosyalist görevlerle iç içe girmesiyle, devrimin sosyalist aşaması başlayacaktır.

Sosyalist devrimin öncü, itici gücü, emekçi köylülükle ve kent emekçileriyle bağlaşıklık kuran işçi sınıfıdır. İşçi sınıfı, sosyalizme geçiş öncesinde işbirliği yaptığı güçleri de sosyalizm amacına kazanmak, onlarla işbirliğini sürdürmek için çalışacaktır.

Proletarya diktatörlüğü

İki aşamalı bütünsel devrimin tüm gelişme süreci boyunca parçalanan ve yokedilen burjuva devlet aygıtının yerini işçi sınıfının güçlü erki, proletarya diktatörlüğü alacaktır. İşçi sınıfının erki ve üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti temelleri üzerine oturacak olan yeni toplumsal düzen, gerçek demokrasidir.

Sosyalizm

Geniş halk yığınlarının toplum yönetimine fiilen katılması için, halklar arasında dostluk ve eşitlik için gerekli koşulların yaratılmasını, ekonominin halk yararına, planlı ve bunalımsız gelişmesini, emekçi halkın toplumsal ve politik haklarının güvence altına alınmasını yalnız sosyalizm sağlayabilir.

Sosyalist mülkiyet, üretimin planlı örgütlenmesine ve kafa-kol emekçilerinin ekonominin yönlendiriciliğine ve yönetimine etkinlikle katılmasına temel olacaktır. Böylece sosyalizmde bilim, çeşitli top-

lumsal ve ekonomik alanlara girecek, bilimsel-teknik devrimin yarattığı tüm potansiyeller ekonomik gelişmenin hızlanması, toplumun tüm üyelerinin gereksinimlerinin karşılanması için tam ve kapsamlı kullanılacaktır. Kültür devrimi sonuçlanacak, tüm kültür değerleri en geniş yığınlara ulaşacaktır. İnsancıl ve ahlaki değerler egemen olacaktır.

Böylece insanın insan tarafından sömürülmesinin ve ulusal eşitsizliğin tüm biçimlerini sonsuza kadar yoketmek olanaklı olacaktır.

Sosyalizmin kurulup geliştirilmesi, işçi sınıfının esinlendirip yönlendireceği en geniş yığınların destek, katılım ve girişimlerine dayanacaktır. Komünist Partisi tüm olarak sosyalist toplumun öncüsüdür. Emekçi halkın, yığın örgütlerinin artan politik etkinliği, kişi haklarının çoğaltılması ve sosyalist demokrasinin çok yönlü geliştirilmesi, halkın eylem ve irade birliğini ilerletecektir.

Sosyalizmde sömürücü sınıfların ortadan kalkması, emekçi sınıfların artan kaynaşması, sosyalist kuruluşun gelişip güçlenmesi koşullarında proletarya diktatörlüğü tüm halkın devletine dönüşecek ve demokrasi daha da gelişip bir üst düzeye çıkacaktır.

* * *

Türkiye halkı, yüzyıllardır özlemini duyduğu baskısız ve sömürüsüz bir toplum düzenine ancak bu programın yaşama geçirilmesiyle erişebilir. Halkın genliği ve mutluluğu ancak bu yolla sağlanabilir ve sürekli genişletilebilir.

Türkiye Komünist Partisi, tüm komünistler bu programı gerçekleştirmek için hiçbir özveriden kaçınmayacak, tüm güçlerini bu yüce amaç uğrunda aralıksız savaşıma adayacaklardır.

MUSTAFA SUPHİ
100. YIL TEZLERİ

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ
5. KONGRE BELGELERİ (IV)

MUSTAFA SUPHİ
100. YIL TEZLERİ

TKP YAYINLARI
BASIM TARİHİ: Şubat 1984

I- ÇAĞIMIZIN KARAKTERİ, DÜNYADA DURUM VE TKP'NİN GÖREVLERİ

1) Büyük Ekim Sosyalist Devrimi ile başlayan çağımız, dünya ölçüsünde kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır. Temel çelişkisi kapitalizm ile sosyalizm arasında olan çağımız, sosyalist devrimler, ulusal kurtuluş devrimleri, sömürgecilik sisteminin çökmesi, emperyalizmin yıkılması ve sosyalizmin dünya çapında zafer kazanması çağıdır.

Dünya sosyalist sistemi, kapitalist ülkeler işçi sınıfı, ulusal kurtuluş hareketi emperyalizme karşı savaşımın temel güçleridir. Bunlar arasındaki birliğin gelişip güçlenmesi dünya devrimci sürecinin ilerlemesinin anahtarıdır. Dünya üzerindeki gelişme, 100. ölüm ve 165. doğum yıldönümünde, bilimsel dünya görüşünün kurucusu Karl Marks'ın öngördüğü yolda ilerliyor.

2) Bugün dünya üzerinde yeni bir karşılıklı güçler ilişkisi oluşmuştur. Reel sosyalizm, ekonomik gücünü arttırmış, askersel-stratejik bakımdan emperyalizm karşısında yaklaşık bir eşitlik elde etmeyi başarmıştır ve tarihsel insiyatifi elinde tutmaktadır. Tarihte ilk kez, emperyalizm ile antiemperyalist güçler arasındaki güçler ilişkisinde bir denge sağlanmıştır. Gelecek, antiemperyalist güçlerindir. Eğer gerici, emperyalist çevrelerin tüm çabalarına karşın yaklaşık 40 yıldır yeni bir dünya savaşının çıkması önlenebilmişse, yumuşamanın tümüyle ortadan kaldırılması ve gerginliğin egemen olması girişimleri başarısız kalıyorsa, bunda, özellikle, Varşova Antlaşması Örgütü ve NATO arasında yaklaşık bir askersel-stratejik dengenin sağlanabilmiş olması belirleyicidir.

3) Çağımızda, dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecinin ilerletilmesinde yer alan farklı sosyal ve politik güçlerin savaşımlarının bir bütünü olan dünya devrimci sürecinin genel yasallıkları şöyle beliriyor:

- Sosyalist sistemin, uluslararası işçi sınıfının, dünya komünist hareketinin rolünün giderek artması;

- Demokrasi için savaşım ile antiemperyalist savaşımın organik olarak birbirine yaklaşması, günümüzde ulusal kurtuluş devrimlerinin sosyalist eğilimler taşıması;

- Dünya devrimci sürecinin, tek tek ülkelerde kimi dönemlerdeki geçici gerilemelere karşın, geri döndürülemezliği;

- Dünya devrimci sürecinin sıçramalı ve eşitsiz gelişmesi, devrimlerin emperyalizmin zayıf halkalarında gerçekleşmesi.

4) Dünya devrimci sürecinin bileşenleri, sosyalist sistem, kapitalist ülkeler işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketidir. Bu üç temel gücün ortak savaşımı, dünya devrimci sürecini ilerletiyor.

a) Başını Sovyetler Birliği'nin çektiği dünya sosyalist sistemi, dünya üzerindeki gelişmenin ana yönünü belirliyor, dünya devrimci sürecine öncülük ediyor, onun devrimci merkezini oluşturuyor. Karşılıklı güçler ilişkisinin devrimci güçler yararına değişmesinin ve dünya devrimci sürecinin ilerlemesinin ana yükünü bu güç taşıyor. Sosyalist sistem, komünist partilerinin öncülüğünde işçi sınıfının, kooperatif köylülerinin ve aydınların ortak aktif savaşımları sonucu sosyalizm-komünizm kuruculuğunda atılan adımlarla ve sosyalist ülkeler topluluğunun çok yönlü gelişmesi ve bütünleşmesi yolundaki girişimlerle dünyanın devrimci yenilenmesi sürecinin başını çekiyor. Sosyalist ülkelerdeki tüm sorunların çözüm yollarının varlığı, emekçilerin eşsiz ekonomik, sosyal, kültürel kazanımları, bilimsel teknik devrimin kazanımlarıyla sosyalizmin üstünlüklerinin birleştirilmesinin olumlu sonuçları, sosyalist demokrasinin olanakları, ulusal sorunun çözümü, kapitalist ülkeler emekçileri ve ulusal ve sosyal kurtuluş savaşı veren halklar için güç ve esin kaynağı oluyor. Sosyalist sistemin ulusal ve sosyal kurtuluş için savaşan tüm güçlere verdiği çok yönlü destek ve onun ekonomik, politik ve askersel gücüyle emperyalist saldırganlığın önündeki en önemli engeli oluşturması, barışın kalesi olması, dünya devrimci sürecinin

ilerlemesini hızlandırıyor. Sosyalist ülkelerin Leninci dış politikası, halkların egemenlik haklarının ve özgürlüklerinin korunmasına belirleyici bir katkı sağlıyor.

b) Kapitalist ülkelerde işçi sınıfının sayısının ve etkisinin giderek artması emperyalizmin konumlarını sarsıyor. Bu ülkelerde son yıllarda grev hareketinin görece büyük boyutlara varması, bu grevlerde ekonomik istemlerin yanı sıra politik istemlerin öne çıkması, barış ve demokrasi için savaşım çevresinde geniş yığınların birleşmesi, ulusal kurtuluş hareketi ile reel sosyalizmle dayanışma eylemlerinin yükseltilmesi, devrimci sürece önemli etkilerde bulunuyor. Kapitalist ülkelerde işçi sınıfı, tekellerin egemenliğine, artan politik gericiliğe, silahlanma yarışına, savaş tehlikesine, derinleşen ekonomik bunalımın yükünün emekçilerin sırtına bindirilmesine karşı ve tüm antitekel, demokratik güçlerin, barış güçlerinin savaşım birliğinin sağlanması uğrunda yoğun çabalar harcıyor.

c) Günümüzde, büyük çoğunluğu politik bağımsızlığına kavuşmuş olan Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının emperyalizme karşı savaşımı yeni bir ivme kazandı. Bu ülkelerde ulusal kurtuluş ile sosyal kurtuluş uğruna savaşım giderek içiçe geçiyor. Bu ülkeler halklarının savaşımları emperyalizme büyük darbeler vuruyor. Sosyalist yönelimli ülkeler, dünya sosyalist sistemi ile işbirliği ile işbirliği içinde emperyalizmin hareket alanını daraltıyorlar. Bağlantısızlar Hareketi'nin, emperyalizme ve yenisömürgeci uluslararası işbölümüne karşı yeni bir uluslararası ekonomik düzen için savaşımının önemi artıyor. Bir sıra ülkede işçi sınıfı ulusal kurtuluş savaşımının başını çekiyor. İşçi sınıfı, ulusal bağımsızlık için, demokrasi için, faşizme, askersel diktatörlüklere, ırkçılığa, ırk ayrımına, sömürgeciliğe, yenisömürgeciliğin her biçimine, silahlanma yarışına, emperyalizmin müdahalelerine, savaş kışkırtıcılığına karşı savaşımların en kararlı yürütücüsü oluyor. Öteki ulusal, demokratik, ilerici güçlerin savaşımlarını destekliyor, bunlarla ortak düşmana karşı savaşım birliğini savunuyor.

5) Sosyalizm karşısında çürüyen ve çöken bir sistem olan kapitalizmin genel bunalımıyla onun devresel bunalımlarının içiçe geçmesi, enflasyon ve işsizliğin artışı gibi bir dizi bunalım öğesini süregenleştiriyor. Enerji, para, ekoloji bunalımları gibi yapı bunalımları ortaya çı-

kıyor. Kapitalizmin değişen dünya koşullarına uyum gösterme olanakları azalıyor, devlet tekelci kapitalizminin düzenleme yöntemleri aşınıyor. Bilimsel teknik devrimin sonuçlarının silahlanma ve azami kâr amacıyla kullanılması, işsizliği daha da arttırıyor. 1980-1981 yıllarında tüm gelişmiş kapitalist ülkelerin ardarda girdikleri son devresel bunalım, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana en derin ve en uzun bunalımdır. Bu arada emperyalistler arası çelişkiler de keskinleşiyor.

6) Kapitalizmin bunalımlarının derinleşmesi emperyalizmi daha da saldırganlaştırıyor. Emperyalizmin aşırı gerici çevrelerinin başını çeken ABD emperyalizmi, nesnel gerçeklere karşı durarak, tarihin gidişini geri döndürmek, yitirdiği konumları geri kazanmak için her düzeyde bir karşı saldırıya geçmiştir. Dünya çapında hegemonya peşinde koşan ABD emperyalizmi sosyalist ülkelere, kapitalist ülkeler işçi sınıfına, ulusal kurtuluş hareketine karşı politik baskı ve tehditleri artıyor, ekonomik şantaj ve psikolojik savaşın yanı sıra, uluslararası ilişkilerde gerginliği arttırıcı, yumuşama sürecini baltalayıcı her çabaya başvuruyor, askersel faktörü öne çıkarıyor. Sosyalist ülkeler karşısında askersel üstünlük elde etmek amacıyla silahlanma yarışına görülmedik bir hız veriyor. Sosyalist ülkelerin çevresini nükleer silahların da konumlandırıldığı üslerle sarıyor. Yeni bir dünya savaşı hazırlıklarında NATO başrolü oynuyor. ABD emperyalizminin askersel-politik stratejisi, "sınırlı", "uzun süreli" nükleer bir savaşın olanaklı ve "kazanılabilir" olduğu yolundaki çılgınca savları, ilk nükleer darbe olanağını elde etme çabaları, insanlığın nükleer bir savaş sonucu yokolması tehlikesini arttırıyor. Başta ABD emperyalizmi olmak üzere, emperyalizm, "Sovyet tehdidi" yalanı temelinde, tarihteki en kapsamlı askersel hazırlıkları yapıyor.

1983 sonunda Batı Avrupa'ya yeni Amerikan nükleer roketleri yerleştirme girişimi, tüm dünyada gerginliği arttıracak, nükleer silahlanma yarışını hızlandıracak, nükleer bir savaş tehlikesini son derece yakınlaştıracak bir nitelik taşıyor. ABD emperyalizmi, tüm silahsızlanma girişimlerini engellemeye ve baltalamaya çabalıyor.

7) ABD emperyalizmi dünya çapındaki ve bölgemizdeki yayılmacı girişimlerini arttırıyor. Bir petrol bölgesi olan Ortadoğu'yu "yaşamsal çıkar bölgesi" sayıyor, bölgedeki emperyalist çıkarların korunması

ve ilerici, antiemperyalist gelişmelerin önlenmesi amacıyla, buradaki askersel varlığını arttırıyor. "Çevik Kuvvetler" ve CENTCOM'u kurması, Lübnan'a doğrudan saldırması, bölgedeki ülkelerin içişlerine karışmayı arttırması, bölgede yeni askersel ve gerici paktlar oluşturma çabaları, NATO'nun etkinlik alanının özellikle Ortadoğu'ya yönelik genişletilmesi girişimleri, yalnızca bölge barışını değil, aynı zamanda dünya barışını da tehdit eden önemli bir etken oluyor.

8) Emperyalizm, sosyalist ülkelerin içişlerine karışma çabalarını yoğunlaştırıyor. Sözde "insan hakları", "sosyalist ülkeleri demokratikleştirme", kampanyaları ile yoğunlaştırılan bu girişimler temelinde, sosyalist ülkelerdeki karşıdevrimci öğeler her türlü araçla aktif desteklenıyor, sosyalist ülkelerdeki durumu olumsuz göstermek için yoğun bir antisovyetik ve antikomünist propaganda yürütülüyor. Emperyalizm tarihsel yarışmada sosyalizm karşısında her gün yeni konumlar yitirmesi karşısında, bu ülkeleri "içten zayıflatma" hayaline kapılıyor. Sosyalist Polonya'nın içişlerine kabaca karışıyor.

9) Kapitalist ülkelerde iç politikada işçi sınıfına tüm barış ve demokrasi güçlerine yönelen saldırılar artıyor. Bu ülkeler egemen güçleri, burjuva demokrasisinin bile birçok ilkesini çiğniyorlar. Neofaşist akım ve gruplara taze kan veriliyor. Emekçilerin kazanımlarına yönelik saldırılar artıyor. Sendikal haklar kısıtlanmak isteniyor. Komünist partilerine yönelik saldırılar tırmandırılıyor. Yurttaşların özel yaşamına dek uzanan yoğun bir polis denetimi getiriliyor. Antisovyetizm ve antikomünizm kaba-ince her tür yöntemle görülmedik boyutlara vardırılıyor.

10) Emperyalizm, en başta ABD emperyalizmi, bir yandan yenisömürgecilik yöntemleriyle, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerini kendi sömürü sistemine daha sıkı bağlamaya ve onları kendi saldırgan politikasının dümen suyuna sokmaya çalışıyor. Bu ülkelerin kalkınmasını engelliyor, içişlerine karışıyor, sosyalist ülkelerle ilişkilerini baltalamaya çabalıyor. Öte yandan ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımı veren halklara ve kurtulmuş ülkelere karşı doğrudan silahlı müdahale de içinde olmak üzere, her türlü yolla saldırıyor. Dünya çapında gerici, faşist ve askersel diktatörlüklere, dünyanın çeşitli bölgelerinde temsilcisi saydığı saldırgan rejimlere açık destek veriyor.

11) Geride bıraktığımız yıllar, farklı toplumsal sistemlere sahip devletlerin barış içinde yanyana yaşaması politikasının, tüm dünya halklarının çıkarlarına uygun olduğunu somut olarak gösterdi. Barış içinde yanyana yaşamanın korunması ve yumuşamanın egemen olması, herşeyden önce sosyalist ülkeler topluluğunun ardıcıl çabalarının, sosyalizmin, emperyalizm karşısında ekonomik, politik ve askersel bakımdan güçlenmesi, nükleer güç açısından yaklaşık bir eşitlik sağlamasının, uluslararası işbölümünün gelişmesi ve sosyalist ülkelerin bu işbölümünde vazgeçilmez bir yer almalarının ve dünya devrimci sürecinin üstüste başarılarının sonucudur.

12) Farklı toplumsal sistemlere sahip devletler arasındaki ilişkilerin bir biçimi olan barış içinde yanyana yaşama, bu devletler arasındaki anlaşmazlıkların kuvvet ya da kuvvet tehdidi kullanmadan çözümlenmesidir. Barış içinde yanyana yaşama, sınıf savaşımının bir biçimidir. İşçi sınıfının bağımsız dış politikası olan barış içinde yanyana yaşama, dünya devrimci sürecinin bileşenlerinin çok yönlü gelişmeleri için elverişli bir temel oluyor. Sosyalist sistemin çok yönlü gelişmesi, sosyalizm-komünizm kuruculuğunun hızla ilerlemesi, kapitalist ülkeler işçi hareketinin gelişmesi ve güçlenmesi, ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımı veren halkların başarıları için dünya barışının korunması gereklidir. Ne ki günümüzde, artık barış içinde yanyana yaşama politikası, tüm insanlık için de yaşamsal önemdedir. İnsan uygarlığını, yeryüzünde yaşamı yok edebilecek bir nükleer savaş tehlikesinin arttığı koşullarda, barış içinde yanyana yaşama, devletler arasındaki ilişkilerin tek gerçekçi, akılcı biçimidir, nesnel bir zorunluluktur.

13) Barış, sosyalizmin doğası gereğidir. Sosyalizmde, savaş hazırlığından, silahlanmadan, yayılmacılıktan çıkarı olan sınıf ve tabakalar, güçler yoktur. SBKP'nin 26. Kongresi'nde onaylanan "1980'ler için Barış Programı" doğrultusunda Sovyetler Birliği, barışı korumak için somut ve yapıcı önerilerde ve girişimlerde bulunuyor. Varşova Antlaşması Örgütü üyesi devletlerin 5 Ocak 1983 günlü Politik Deklarasyonu, eşitlik ve eşit güvenlik ilkesi temelinde barışı korumanın, yumuşamayı güçlendirmenin, silahlanma yarışını durdurmanın, nükleer ve konvansiyonel silahsızlanmayı başlatmanın, genel ve tam silahsızlanmaya ulaşmanın yolunu gösteriyor. Kapitalist ülkelerde son yıllarda

hızla büyüyen, çok geniş ve çok çeşitli güçleri içeren barış hareketi, emperyalist saldırganlığın gemlenmesine büyük katkılarda bulunuyor. Sosyalist yönelimli ülkeler, Bağlantısızlar Hareketi, dünya barışının korunması yönünde çaba gösteriyorlar.

14) Savaş tehlikesi, tüm insanlığı yok edebilecek nükleer bir savaş tehlikesi, emperyalizmin doğasından kaynaklanıyor. Ama, emperyalizm henüz varlığını sürdürürken de savaşı insanlık yaşamından çıkarmak, barışı egemen kılmak olanaklıdır. Bunu sağlayacak güçler vardır. Barış savaşımını yükseltmek, en geniş barış güçlerinin birliğini bozucu çabaları geri püskürtmek ve tüm barış güçlerinin sosyalist ülkelerle dayanışmasını sağlamak için savaşım, en önemli görev olarak öne çıkıyor. Saldırgan emperyalist güçler, ancak barış için savaşımla gemlenebilir.

15) Komünistler, barışın en ardıcıl savunucularıdır. Her zaman sömürü ve baskının her türüne karşı savaşımın en ön sırasında savaşan komünistler, bugün en temel insanlık hakkı olan yaşama hakkını savunmak için barış savaşımının aktif savaşçıları oluyorlar. En geniş barış güçlerinin saldırgan emperyalist güçlere karşı birliği için her çabayı gösteriyorlar.

16) Çağımızda dünya çapındaki en etkin ve en örgütlü politik güç dünya komünist hareketidir. Gücünü Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizminden alan dünya komünist hareketi, dünya devrimci sürecine yön veren politik güçtür.

Günümüzde komünist ve işçi partileri, artık yalnızca muhalefet partileri olmaktan çıktılar, bir dizi ülkede erk partileri oldular, sosyalizm-komünizm kuruculuğuna öncülük ediyorlar.

Kapitalist ülkelerdeki komünist ve işçi partilerinin etkinliği artıyor. Her geçen gün halk yığınları bu partilerin katılımı olmaksızın demokrasi ve toplumsal ilerleme yolunda kalıcı adımlar atmanın olanaksız olduğunu daha çok kavrıyorlar. Dünya komünist hareketinin ulusal kurtuluş hareketine etkisi günümüzde daha da belirginleşiyor, çok sayıda genç devlet sosyalizme yöneliyor. Komünist partileri, ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımının içiçe geçmesinin bağlantısı oluyorlar. Bu bağlamda dünya komünist hareketi, uluslararası planda da devrimci güçleri pekiştiren, birbirine bağlayan bir rol oynuyor.

Dünya komünist hareketinin büyümesi, genişlemesi ve güçlenmesi, komünist partilerinin sayısının, üyelerinin ve yığın bağlarının artmasında da ifadesini buluyor. 1970'li yıllar boyunca yeryüzündeki komünistlerin sayısı 27 milyon arttı. Bugün yaklaşık 90 ülkede komünist partileri 77 milyonu aşkın komünisti saflarında birleştiriyor.

17) TKP, ulusal görevleri, özgül koşulları reddeden, uluslararası deneyimi dogmatik yorumlama anlamına gelen ulusal nihilizme de, ulusal görevleri enternasyonal görevlerin karşısına koyan ve uluslararası deneyimi reddeden milliyetçi konumlara da karşıdır. "Avrupa Komünizmi" ve Maoculuk gibi akımların, gerek tek tek komünist partilerinin etkinliğine, gerekse dünya komünist hareketinin bütünlüğüne zarar verdiği görüşündedir.

18) Bugün dünya komünist hareketinde, komünist ve işçi partilerinin farklı koşullarda ve eşitsiz gelişmeleri, burjuvazinin baskısı, antikomünist ve milliyetçi propagandanın etkisi, komünist hareketin sosyal tabanının genişlemesi gibi faktörlerden ortaya çıkan bazı sorunlar vardır. TKP'ye göre, bu sorunların tümü, Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temeli üzerinde çözülebilir ve çözülmelidir.

Komünist ve işçi partileri arasındaki her türlü işbirliği, karşılıklı bağların güçlendirilmesi, deney ve bilgi alışverişi ile dünya komünist hareketinin önünde duran teorik sorunların ortaklaşa çözümü için ortaklaşa teorik, ideolojik çalışma, bu sorunların aşılmasına katkıda bulunacaktır.

TKP dünya komünist hareketinin birliği yolunda çalışmayı, bu birliği perçinlemek için çaba göstermeyi görev sayar. TKP, 1957, 1960 ve 1969 komünist ve işçi partileri uluslararası danışma toplantıları ve 1976 ve 1980 Avrupa komünist ve işçi partileri toplantıları kararlarına sahip çıkar. TKP, dünya komünist ve işçi partilerinin yeni bir uluslararası forumunun toplanmasını destekliyor. TKP, tüm komünist ve işçi partilerinin dünya barışını korumak için ortak savaşımı güçlendirmelerini savunuyor. TKP, Çin Halk Cumhuriyeti ile sosyalist ülkeler arasındaki ilişkilerin normalleşmesinin, barış ve toplumsal ilerleme savaşımına önemli bir katkı olacağı görüşündedir.

19) TKP, dünya komünist hareketinin bir parçası, onun ülkemizde-

ki temsilcisidir. Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temeli üzerinde dünya komünist hareketiyle, öteki komünist ve işçi partileriyle kardeşçe bağlıdır.

TKP, Leninci bir partidir. Leninizm, çağımızın Marksizmidir. Çağımızda, Leninizmden başka Marksizm yoktur.

TKP, proleter enternasyonalizmi ilkelerini gözbebeği gibi korumayı, işçi sınıfını utkuya götürecek devrimci politikasının zorunlu bir öğesi olarak görür. Türkiye işçi sınıfının savaşımının ulusal ve uluslararası yanlarını birleştirmeyi, Marksizm-Leninizmi Türkiye koşullarına uygulamayı, devrimin bu temelde utkuya ulaşmasını hedefler. İşçi sınıfının tarihsel misyonunu Türkiye'de de yerine getirmesi için savaşır.

20) TKP, aynı zamanda öteki ülkelerde aynı amaçlar doğrultusunda savaş veren tüm güçlerle, uluslararası işçi sınıfı hareketiyle dayanışmayı da temel görev kabul eder. Başını Sovyetler Birliği'nin çektiği sosyalist sistemle, kapitalist ülkeler işçi sınıfı hareketiyle, ulusal kurtuluş hareketiyle dayanışma, proleter enternasyonalizminin en önemli ölçütleridir. TKP, Lenin'in partisi SBKP'ye ve Lenin'in ülkesi Sovyetler Birliği'ne karşı olumlu tutumu, dün olduğu gibi bugün de, Marksizm-Leninizmin ve proleter enternasyonalizminin vazgeçilmez ölçütü sayar. TKP kendini yalnız Türkiye işçi sınıfının önünde değil, uluslararası işçi sınıfının önünde de sorumlu sayar.

21) TKP, insanlığın genel sorunu durumuna gelmiş olan barış ve silahsızlanma savaşımını uluslararası alandaki en önemli görev sayar. TKP, barış ve silahsızlanma yolunda sosyalist ülkeler topluluğunun tüm girişimlerini ve önerilerini vargücüyle destekler.

22) TKP, SBKP ile ve sosyalist ülkelerin kardeş komünist ve işçi partileriyle Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelindeki ilişkilere büyük değer biçer. TKP, reel sosyalizmin kazanımlarının savunulmasını ve bunların ülkemiz emekçilerine tanıtılmasını, sınıf savaşımının önemli bir öğesi sayar, bunun işçi sınıfının ulusal görevleriyle uyum içinde olduğunu saptar. TKP, Sovyetler Birliği'ne ve tüm sosyalist ülkelere yönelen antisovyet, antikomünist kampanyanın boşa çıkartılması için çalışır.

23) TKP, Doğu Akdeniz, Yakın ve Ortadoğu ve Kızıl Deniz Ko-

münist ve İşçi Partileri'nin sıkı işbirliğine büyük değer biçer. Bu partilerin Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelindeki birliğinin, bölgemizdeki tüm antiemperyalist, savaş karşıtı güçlerin birliğini sağlamlaştırmada belirleyici bir etmen olarak görür.

TKP, bölgedeki tüm kardeş partilerle, bu arada kardeş Yunanistan KP ve AKEL ile ilişkilerini geliştirmeye özel bir önem verir. Bölgemizde ağır baskılar altında bulunan tüm kardeş partilerle, İran TUDEH Partisi ile dayanışma içindedir.

TKP, kapitalist ülkelerde baskı ve koğuşturmaların her çeşidiyle karşı karşıya bulunan tüm komünist ve işçi partileriyle dayanışma içindedir. F. Almanya'da uygulanan antikomünist meslek yasağına karşı çıkar. TKP, Batı Avrupa'da Türkiyeli işçilerin bulunduğu ülkelerdeki kardeş komünist partilerle birliğe ve ortak savaşıma özel önem verir.

24) TKP, Kıbrıs'ın bağımsızlığına, bağlantısızlığına, toprak bütünlüğüne ve egemenlik hakkına saygıyı; başta Türk Silahlı Kuvvetleri olmak üzere Kıbrıs'daki tüm yabancı askerlerin geri çekilmesini, adanın tam demilitarizasyonunu; BM kararlarının uygulanmasını savunur. Kıbrıs sorununun çözümü için yüksek düzeyde yapılmış ikili anlaşmalar temelinde toplumlararası görüşmelerin sürdürülmesini ve BM gözetiminde uluslararası bir konferansın toplanması önerilerini destekler. Adanın kuzeyinde sözde bağımsız bir Türk devleti kurma görüşlerine karşı çıkar.

25) TKP, Türkiye ile Yunanistan arasındaki Ege sorununun Helsinki Sonuç Belgesi ve uluslararası hukuk kuralları, tarafların ulusal bağımsızlığına ve egemenlik haklarına saygı temelinde, herhangi bir emperyalist örgüt ya da ülkenin karışması olmaksızın, barışçı görüşmeler yoluyla çözülmesinden yanadır.

26) TKP, Filistin halkının kendi yazgısını belirleme ve kendi bağımsız devletini kurma hakkını savunur. Filistin halkının tek yasal temsilcisi olan FKÖ'nün savaşımını destekler. İsrail'in 1967'de işgal ettiği Arap topraklarından çekilmesini, bölgedeki tüm devletlerin egemenlik hakkına saygı gösterilmesini, tüm tarafların katılacakları uluslararası bir konferansın toplanmasını, bu sorunun çözülmesi için zorunlu sayar.

TKP, İsrail'in işgal ettiği Lübnan topraklarından geri çekilmesi,

Amerikan emperyalizminin Lübnan'a yönelik saldırısının durdurulması, Suriye'ye yönelik emperyalist, siyonist komplonun boşa çıkartılması için savaşım veren tüm güçlerin yanındadır.

27) TKP, emperyalizme, faşizme, ırkçılığa ve ırk ayrımına, gericiliğin her türüne karşı savaşan tüm halklarla dayanışma içindedir. Küba'ya yönelik emperyalist komployа karşı çıkar. Şili, Uruguay, El Salvador ve Nikaragua halklarıyla omuz omuza savaşım verir. TKP, Güney Afrika ve Namibya halklarıyla dayanışma içindedir. Irkçı Güney Afrika rejiminin Angola'ya, Mozambik'e ve öteki bölge ülkelerine yönelik saldırılarının durdurulmasını savunur. TKP, emperyalizmin ve bölgedeki gericilik güçlerinin kışkırtma ve yıkıcı faaliyetlerine karşı Afganistan halkının savaşımını, Sovyetler Birliği'nin bu savaşıma gösterdiği enternasyonalist yardımı destekler. TKP, Güneydoğu Asya halklarının barış, güvenlik ve toplumsal ilerleme savaşımıyla dayanışma içindedir. Vietnam, Kamboçya ve Laos halklarına yönelik tüm saldırgan faaliyetlere karşı çıkar.

II- NÜKLEER SAVAŞ TEHLİKESİNE, AMERİKAN VE NATO DAYATMALARINA KARŞI - BARIŞ, YUMUŞAMA, SİLAHSIZLANMA VE HALKLAR ARASI DOSTLUK İÇİN

28) Emperyalizmin, en başta Amerikan emperyalizminin saldırgan politikasından kaynaklanan nükleer bir savaş tehlikesinin arttığı günümüz koşullarında dünya barışının savunulması, en temel ve en ivedi görevdir. Bu görev, ülkemiz için özellikle yakıcıdır. Türkiye, çıkabilecek bir nükleer savaşın ilk dakikalarında yok olmak, bölgesel bir savaşın içine sürüklenmek tehlikesiyle karşı karşıyadır.

29) Ülkemiz açısından tehlikenin bu kadar büyümesinde, Türkiye'nin Amerikan emperyalizmine bağımlılığı başrolü oynuyor. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra burjuvazinin erkini güvence altına almak amacıyla ülkemizi saldırgan NATO askersel paktına sokması, Amerikan emperyalizminin Türkiye üzerindeki planları, egemen güçlerin ABD ile bağladıkları ikili anlaşmalar, topraklarımız üzerindeki Amerikan ve NATO üsleri, süreç içinde Türkiye'nin emperyalizme askersel-politik bağımlılığını daha da arttırdı. Bu bağımlılık, ülkemizin bağımsız ve barışçı bir dış politika izlemesini engelliyor, ulusal güvenliğini tehlikeye atıyor. Bu nedenle TKP, ABD ile bağlanan ikili kölelik anlaşmalarının yırtılmasını, topraklarımızdaki Amerikan ve NATO üslerinin sökülüp atılmasını, ülkemizin barışçı geleceğini sağlamanın temel önkoşulları olarak görüyor.

30) Amerikan emperyalizmi ve NATO egemen çevreleri, öteden beri Türkiye topraklarını ve Türk askersel birliklerini, sosyalist ülkele-

re karşı bir saldırı üssü, sıçrama tahtası, ucuz asker deposu olarak görüyor.

Türkiye'deki Amerikan üslerini genişletmek, nükleer silah depolarının sayısını arttırmak, AWACS sistemini konumlandırmak, Batı Avrupa'dan sonra Türkiye'ye de orta menzilli Amerikan roketlerini yerleştirmek vb. girişimler, bu planların günümüzdeki uzantısıdır.

Amerikan emperyalizmi ve NATO egemen çevreleri, öteden beri Türkiye topraklarını ve Türk askersel birliklerini, Ortadoğu'daki ilerici rejim ve güçlere, ulusal kurtuluş hareketlerine karşı her yolla kullanmak amacındadır. Ortadoğu'da İsrail, Mısır, Suudi Arabistan, Pakistan gibi gerici rejimli ülkelerle oluşturulmaya çalışılan üstü örtülü askersel pakta Türkiye'yi de katma girişimleri, "Amerikan Çevik Kuvvetleri"ne Türkiye'de her türlü olanağın sağlanması çabaları bu planların günümüzdeki somutlanmasıdır. NATO'nun etkinlik alanının Ortadoğu'ya yönelik olarak genişletilmesi girişimleri, Türkiye'ye bölgede saldırgan bir rol verilmesi planıyla da bağlıdır.

31) Amerikan emperyalizmi, Türkiye üzerindeki askersel-politik amaçlarına ulaşmak için her yola başvuruyor. Ülkemizin emperyalizme ekonomik bağımlılığının ve NATO üyeliğinin, askersel-politik bağımlılığın kendisine sağladığı her olanağı kullanıyor. Ekonomik bunalımı, politik istikrarsızlığı, baskılarının temeli yapıyor. Türkiye'nin sosyalist ülkelerle, tüm komşularıyla ilişkilerinin bozulması için her yola, "Ermeni terörizmi" vb. provokasyonlara başvuruyor.

ABD emperyalizmi ülkemizin içişlerine, politik yaşamına karışıyor. Antiemperyalist güçler üzerindeki baskıları destekliyor. Türkiye'de faşist hareketin örgütlenmesinde başrolü oynayan emperyalizm, Türkiye'yi kendisine daha sıkı bağlamak için gerici, askersel devirmelere arka çıkıyor. Emperyalizm, 12 Eylül devirmesini, bugünkü askersel diktatörlüğün yerleşmesini ve adım adım faşistleşmesini de vargücüyle destekledi.

CİA, Türkiye'de yoğun bir faaliyet yürütüyor. MİT ile işbirliği yapıyor, partilere, basına, yığın örgütlerine sızıyor. AAFLİ adlı CİA'ya bağlı örgüt Türk-İş içinde çalışıyor. Rotary Clup, vb. örgütler, mason örgütleri, SİSAV türü vakıflar, "Yabancı Sermaye Derneği" vb. ülkemizdeki emperyalist faaliyetin en yoğun alanlarıdır. Yeraltı dünyasının

vurguncuları, uluslararası vurgunculuk şebekeleriyle birlikte çalışıyor. Emperyalizm, tüm bu ve benzeri araçlar, örgütler ve kanallar aracılığıyla ülkemizin politik, ekonomik, sosyal yaşamına müdahale ediyor.

32) 12 Eylül 1980'de ordu üst yönetiminin erke el koymasından sonra cuntanın izlediği dış politika, Amerikancı çevreleri güçlendiren 24 Ocak programı ve içerde yurtseverler ve barış güçleri üzerindeki ağır baskılar, Amerikan emperyalizminin Türkiye ile ilgili güncel hedeflerini yaşama geçirmesine olanak verdi. Emperyalizme olan askersel-politik bağımlılık daha da arttı.

33) İç pazarları tıkanan, dışa açılmak için ekonomik güçleri çok sınırlı olan işbirlikçi oligarşi içinde ABD emperyalizminin savaş arabasına binerek ve bölgede askersel-politik güç kullanarak yeni konumlar elde etme düşleri yaygınlaşıyor. Bölgedeki Amerikan talanından pay almayı uman bu çevreler, orduya mal satmaktan askersel endüstriye ortak olmaya dek varan eğilimler gösteriyorlar. Cuntacı generaller, Amerikan silah tekelleriyle yeni yeni pazarlıklara oturuyor. Bu tekeller ile militarist ordu başları arasında dolaysız çıkar ortaklıkları oluşuyor.

34) Türkiye bugün bölgede bir güvensizlik ve tehdit öğesine dönüştürülmüştür. Cunta yönetimi, Amerikan planları doğrultusunda sosyalist ülkelere yönelik kin, nefret yayan bir propaganda örgütlüyor, ülke topraklarını antisovyetik provokasyonlara araç ediyor. Cunta yönetimi, Yunanistan'daki antiemperyalist, savaş karşıtı güçlerin güçlenmesini önlemek için bu ülkeye baskı uyguluyor. Kıbrıs sorununu çözümsüz bırakıyor, Suriye'ye yönelik kışkırtmalara araç oluyor, İran'daki antiemperyalist eğilimlerin ve güçlerin ezilmesine yardım ediyor, bölgedeki Kürt ulusal hareketinin ezilmesi yolunda çaba harcıyor, Arap ilerici güçlerine karşı Arap gericiliğiyle bağlaşıklık yapıyor, el altından siyonizmle işbirliğine yöneliyor.

35) Türkiye'nin nükleer bir savaşta yokolmasını, Amerikan emperyalizminin planları doğrultusunda sosyalist ülkelere yönelik saldırılara araç edilmesini ve bölge halklarına jandarma yapılmasını önlemek, ancak barış için savaşımı yükseltmekle olanaklıdır. Barış için savaşım, halkımızın yaşama hakkı için savaşımdır.

36) Günümüzde, ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımlarının başarıla-

rı, reel sosyalizmin güçlenmesiyle, dünya barışının korunmasıyla ve silahlanma yarışına son verilmesiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Bu nedenle, halkımızın hiçbir ulusal çaptaki sorunu, iki karşıt sistem arasında yürüyen savaşımdan ayrı çözümlenemez. Ülkemizde de ekonomik ve sosyal kurtuluş uğruna savaşımın başarısı, dünya barışının korunmasına yapılacak aktif katkıyla, dünya barış güçleriyle dayanışmayla sıkı sıkıya bağlıdır.

ABD emperyalizmine ve onun dümen suyundaki faşist cuntaya karşı savaşım; barış, yumuşama ve silahsızlanma için savaşım ile demokrasi ve sosyalizm için savaşım, birbirinden ayrılamaz. TKP, barış uğruna savaşım ile sosyal devrim için savaşımı birbirinin karşısına koyan görüşlere de, savaş tehlikesinin kaynağının emperyalizm olduğunu gizlemeye yarayan ve barış güçlerini bölen "iki süper güç" teorisine de karşı çıkar. Bu türden sahte ikilemler emperyalizmin işine yarıyor.

37) Bugün cuntanın izlediği dış politika, işbirlikçi oligarşi dışında kalan sınıf ve katmanların çıkarlarıyla çelişiyor. Bu nedenle, faşist diktatörlük koşulları altında da barış savaşımını yükseltmenin nesnel temeli, olanakları vardır. Barışın savunulması, barış içinde yanyana yaşama politikasının uygulanması, silahsızlanmanın sağlanması için savaşım, aralarındaki tüm görüş ayrılıklarına karşın, geniş ve çeşitli politik ve sosyal güçleri birleştiren bir temel oluyor.

38) Ülkemizin tezelden ABD emperyalizminin dümen suyunda sürüklendiği serüvenci gidişten kurtarılması için;

NATO'nun nükleer silahlanma programına verilen onayın geri alınması, Varşova ve NATO askersel paktları arasında bir saldırmazlık anlaşmasının imzalanması, NATO'nun etkinlik alanını genişletme çabalarının önlenmesi, Sovyetler Birliği'nin ilk nükleer vuruşu yapmama ve topraklarında nükleer silah bulundurmayan ülkelere karşı bu silahı kullanmama yükümlülüğünü açıklamasına dayanılarak topraklarımızdaki tüm nükleer depoların kaldırılması, Akdeniz'in ve Balkanlar'ın nükleer silahsız bölge yapılması için;

Türkiye topraklarına Amerikan nükleer roketlerinin yerleştirilmesinin önlenmesi için;

ABD Çevik Kuvvetlerinin topraklarımıza yerleştirilmesine karşı

çıkılması, genişletilmiş üsler plan ve uygulamalarına son verilmesi, AWACS sisteminin topraklarımıza konumlandırılmasının durdurulması için;

Türk-Yunan anlaşmazlığının NATO karışması dışında çözümlenmesi, Kıbrıs sorununun kalıcı ve hakça bir çözüme ulaştırılması için;

Ortadoğu'da gizli ya da açık her türlü yeni askersel bloklar oluşturma çabalarına karşı durulması; bölgede tüm antiemperyalist güçlerle dayanışma, Filistin halkının kendi devletini kurma hakkını savunma, İsrail ile ilişkilerin tümüyle kesilmesi, emperyalizmin bölgeye askersel-politik müdahalesine karşı çıkılması için;

Cuntanın onayladığı "SİA" anlaşmasının ve ulusal egemenliğimizle bağdaşmayan ABD ile imzalanmış ikili kölelik anlaşmalarının yırtılması, topraklarımızdaki Amerikan ve NATO üslerinin sökülmesi için;

Amerikan silah ambargosundan gerekli sonuçlar çıkartarak, ulusal savunmanın ekonomik gelişmeyi kösteklemeden çokyönlü ilişkilerle, kendi gücümüz temel alınarak sağlanması; ulusal güvenlik politikasının Amerikan askersel doktrinlerine göre değil, ulusal çıkarlara göre düzenlenmesi için savaşım görevdir.

Türkiye, Cumhuriyetin ilk döneminde olduğu gibi, bölgemizde ve uluslararası alanda barışçı bir rol oynayabilir. Bunun için farklı toplumsal sistemlere sahip ülkelerin barış içinde yanyana yaşaması ilkeleri, bağlantısızlık perspektifi, tüm komşularımızla iyi komşuluk ve dostluk ilkeleri, dış politikanın temel ilkeleri olmalıdır. Tüm komşularla saldırmazlık anlaşmaları imzalanmalıdır.

III- EKONOMİK YAPI

39) Ülkemiz Türkiye, güçlü ve bağımsız bir ekonomik kalkınma gerçekleştirmek, sanayileşmek, tarımını modernleştirmek, uluslararası işbölümünde eşit haklı bir ülke olarak sağlam bir yer elde etmek ve böylece halkımızın yaşama ve çalışma koşullarını artan ölçüde iyileştirmek için gerekli maddesel potansiyele ve insan gücüne sahip bir ülkedir.

Çalışkan ve özverili halkımızın, sanayi ve tarımımızın, doğal kaynaklarımızın israf edilen, kullanılmayan geniş potansiyelleriyle, üretimi kesintisiz genişleterek büyütmek, ulusal zenginliği sürekli arttırmak ve bunu ülkenin ve halkın gereksinimlerine göre değerlendirmek olanaklıdır.

40) Ülkemiz, kişi başına ulusal gelir, enerji kullanımı, demir-çelik üretimi, dış ticaret hacmi vb. bakımlardan çok sayıda dünya ülkesinin gerisinde bulunuyor. Emekçilerin yaşam düzeyi, beslenme, barınma ve sağlık koşulları, eğitim ve kültür düzeyi, çalışma koşulları, gelişmiş kapitalist ülkelerin ve sosyalist ülkelerin çok gerisindedir. Türkiye bugün Avrupa'daki ülkelerle karşılaştırıldığında, en geri ve en yoksul ülkedir. Sayılan alanlarda gelişmiş kapitalist ülkelerle aramız giderek daha da açılıyor. Sosyal eşitsizlikler hızla derinleşiyor. Toplumsal yaşamın tüm alanlarına derin bir yozlaşma ve çürüme egemen oluyor. Halkımız derin ekonomik, politik, sosyal bunalımların cenderesi altında eziliyor.

41) Türkiye'nin tüm olanaklarına karşın gerilikten ve derin buna-

lımlardan kurtulamamasının ana nedeni, ülkedeki emperyalizme bağımlı kapitalizmdir. Türkiye bugün dünya kapitalist sistemi içinde orta derecede gelişmiş kapitalist ülkelerin alt sıralarında yer alan bir tarım-sanayi ülkesidir. Türkiye kapitalizminin temel karakteri, emperyalizme çokyönlü bağımlılık ve görece geriliktir.

42) Türkiye'de kapitalizm görece geç ve karmaşık koşullarda gelişti. Buna, özel kapitalist mülkiyetin gelişmesini güçleştiren Osmanlı feodal toplum ve devlet yapısı, öncelikle ticarette oluşan burjuvazinin komprador, işbirlikçi karakteri, feodal ağalarla bağlaşıklığı, feodal kalıntıların uzun süre varlığını sürdürmesi, emperyalist ülkelere bağımlılık ve egemen sınıfların bunlara kölelik politikası neden oldu.

43) Kapitalizmin yavaş da olsa gelişmesi, 1908'deki burjuva devrimine bir temel oldu. Ama erke gelen "İttihat ve Terakki"nin ve onu izleyen hükümetlerin emperyalizmle işbirliği politikası izlemesi, Osmanlı devletinin Birinci Dünya Savaşı sonunda emperyalist işgal altına girmesiyle sonuçlandı.

44) Sovyet Rusya'nın desteklediği ulusal kurtuluş savaşıyla ulusal burjuvazinin öncülüğündeki Kemalist ulusal kurtuluş devrimi, emperyalist işgale ve Osmanlı devlet düzenine son verdi. Cumhuriyet kuruldu. Ne ki, ulusal burjuvazinin görece zayıflığı, kapitalizm öncesinin ilişkilerine karşı kararlı önlemler almaması, emperyalizmle uzlaşma kapısını açık bırakması, işçi hareketine ve onun öncüsü TKP'ne karşı sınıfsal, düşmanca tutumu, devrimin yarıda kalması sonucunu getirdi. İşçi sınıfının 1930'lardaki gücü, bu devrimi tamamlamaya, onu ulusal demokratik devrime dönüştürmeye yeterli değildi.

45) 1930'larda uygulanmaya başlanan ekonomide devletçilik (devlet kapitalizmi), kapitalizmin yerleşmesi ve gelişmesinde belirleyici rol oynadı. Bu dönemde izlenen sanayileşme politikası ve Sovyetler Birliği'nin yardımlarıyla kurulan devlet sanayi işletmeleri, ulusal ekonominin yaratılmasının temeli oldu. Kemalistlerin devletçiliği, devletin devlet sektörünü büyütme yatırımları, ulusal burjuvazinin gelişmesi, konumlarını güçlendirmesi için olanaklar yarattı.

46) 1930'ların ikinci yarısında devlet ihaleleriyle güçlenen ulusal ticaret sermayesinin bir bölümü, öncelikle gıda ve tekstil dallarına yönelen sanayi burjuvazisine dönüştü. Özel sanayi gelişmeye başladı.

Aynı yıllarda, devlet bürokrasisinin üst kesimi içinde, bürokratik burjuvazi oluştu. Türk burjuvazisinin üst kesimi kapitalizmi geliştirmek ve korumak için önce İngiliz, Fransız, sonra Alman emperyalizmiyle işbirliğine girdi. Kapitalistlerin İkinci Dünya Savaşı sırasındaki vurgunları, özel sermaye birikimini hızlandıran bir etmen oldu.

47) İkinci Dünya Savaşı sona erdiğinde, ulusal burjuvazinin Türkiye'de ulusal bir kapitalizm geliştirme çabalarının perspektifsizliği iyice belirginleşti. Türkiye'deki kapitalist gelişmenin gerekleri, artan ölçüde yabancı donatım ve teknoloji dışalımını zorunlu kılıyordu. Türkiye'nin döviz kaynakları, bunu sağlamaya yeterli değildi. Türk burjuvazisi, böylece ABD emperyalizmi ile işbirliğine yöneldi.

ABD emperyalizmi 1945'den sonra Türkiye vb. ülkelerde bağımlı kapitalist gelişmeyi hızlandırmak için önlemler alıyordu. Bununla, hem kendi pazarını genişletmeyi, hem de bu ülkeleri dünya kapitalist sistemine daha sıkı bağlayarak artık bir dünya sistemi olmuş olan sosyalizmden olumlu etkilenmelerini önlemek istiyordu. Ayrıca iki sosyalist ülkeye komşu olan Türkiye, ABD emperyalizminin askersel-politik planları açısından büyük jeostratejik önem taşıyordu. Bu nedenlerle ABD Türkiye'ye Marshall Planı çerçevesinde büyük krediler verdi. Aynı zamanda emperyalist tekeller, ulusal burjuvazinin üst kesimi ile ortaklıklara girmeye başladılar. Ticaret ve sanayi burjuvazisinin bu kesimi işbirlikçi karakter kazandı.

48) Bu gelişmeler, 1950'deki erk değişikliğine temel oldu. Politik erk, işbirlikçi burjuvaziye ve kapitalistleşmeye başlayan büyük toprak sahiplerine dayanan Demokrat Parti'nin eline geçti. Ulusal burjuvazinin devlet üzerindeki etkinliği azalmaya başladı. DP'nin erke gelmesiyle, devlet sektörünün gelişmesinin değil, devletin olanaklarıyla özel kapitalizmin gelişmesini başa alan, ulusal ekonominin emperyalizm karşısında korunmasına gereken önemi vermeyen bir ekonomik politika egemen oldu. Devlet sektörü antiemperyalist içeriğini giderek yitirmeye başladı. Ülke emperyalist sömürü ve yağmaya açıldı. İşbirlikçi burjuvazi, emperyalizmin desteğine de dayanarak burjuva devletin ekonomik olanaklarından daha çok yararlanmaya başladı. İşçi sınıfının sömürülmesini, köylülüğün yağmalamasını arttırarak kısa sürede büyüyüp güçlendi.

49) Emperyalizme ekonomik, özellikle de mali bağımlılık, adım adım politik bağımsızlığı zayıflattı. Türk burjuvazisi savaş sırasında Hitler faşistleriyle Sovyetler Birliği'ne karşı belli bir işbirliği yapmış anti-Hitler koalisyona destek vermemişti. 1945'te Hitler faşizminin yıkılması, tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de demokrasiden yana olumlu etkiler yaptı. Faşizmin belkemiğinin kırılmasında Sovyetler Birliği'nin oynadığı belirleyici rol, halkımızın her zaman dostu olmuş olan bu ülkenin saygınlığını arttırdı. Bir dizi Avrupa ülkesinde halk demokrasilerinin kurulması, gelişen işçi sınıfı üzerinde olumlu etkilerde bulundu. 1946 ve 1947'de politik partilerin ve sendikaların serbest bırakılmasından sonra işçi sınıfının politik etkisinin hızla artabileceği açık ortaya çıktı. Kapitalist sömürüyü daha da arttırmak isteyen Türk burjuvazisi, işçi sınıfını ve onun politik öncüsü TKP'yi uzun vadede etkisizleştirmede yetersiz kalacağını gördü. Tüm bu nedenlerle ABD emperyalizmi ile Türk burjuvazisi arasında antisovyetizm ve antikomünizm temelinde sıkı bir işbirliği kuruldu. DP hükümeti, Türkiye'yi emperyalizmin saldırgan örgütlerine, NATO ve CENTO'ya soktu. Ulusal çıkarlara ters, Amerikan yanlısı bir dış politika izledi.

50) 1950'li yıllarda kapitalizmin hızlı ve eşitsiz bir gelişme göstermesi, işbirlikçi burjuvazinin güçlenmesi, emperyalizme bağımlılığın artması, ekonomideki oransızlıkları ve sosyal eşitsizlikleri arttırdı. Tüm bunlar 1960'a gelindiğinde ekonomik ve politik bir bunalıma yol açtı. Ulusal burjuvaziye dayanan subaylar, 27 Mayıs hareketini gerçekleştirdi. Ne ki hareket, kısa sürede işbirlikçi burjuvazinin ve bürokratik burjuvazinin etkisi altına girdi. Üst yapıdaki burjuva demokratik reformlarla sınırlı kaldı, ekonomide ve dış politikada bir değişikliğe gitmedi, emperyalizmin, işbirlikçi burjuvazinin ve büyük toprak sahiplerinin konumlarına dokunmadı. Bu nedenle DP'nin devamı olan AP, önce erke katılma, sonra da tek başına erke gelme olanağını buldu.

51) 1960'lı yıllarda sanayi, ticaret ve finans burjuvazisinin en üst kesimi devletin olanaklarını kullanarak ve yabancı tekellerle sıkı işbirliği içinde adım adım tekelci ilişkileri geliştirdi, işbirlikçi tekelci burjuvaziye dönüştü. Emperyalizm, tekelci ilişkileri Türkiye'ye taşıyarak, bu ilişkilerin gelişmesini hızlandırdı.

1960'ların sonlarında ve 1970'lerde tekelci burjuvazi güçlendi, sa-

nayide, bankacılıkta ve ticarette konumlarını arttırdı, emperyalizmle daha sıkı bağlandı. Politik erk üzerindeki etkisini genişletti. 12 Mart 1971'deki askersel müdahale ve özellikle 12 Eylül 1980'deki askersel devirme, işbirlikçi tekelci burjuvazinin ekonomik ve politik gücünün daha da artmasının aracı oldular.

Bugün en tepede 8-10 tekelci grup olmak üzere işbirlikçi tekelci burjuvazi, sanayide, bankacılıkta, iç ve dış ticarette önemli bir denetim gücüne sahiptir. Bunlar tarımı da etkiliyorlar. Tekelci grupların özel bankalarla içiçe geçmeleriyle finans-kapitalin çekirdeği oluştu. Bağımlı devlet tekelci kapitalizmine özgü yöntemler gelişiyor, devlet ile tekellerin içiçe geçme süreci ilerliyor. Bu süreçler İMF'nin dayattığı 24 Ocak politikasının uygulanmasıyla daha da hızlandı.

52) 1950'lerden sonra emperyalizmin yenisömürgeci yöntemlerle desteklediği kapitalist ilişkilerin hızlı bir gelişme içine girmesiyle: Feodal kalıntılar yok olmaya başladı, iç pazar genişledi, dış ekonomik ilişkiler gelişti, üretici güçler kimi sektörlerde görece hızlı bir gelişme gösterdi, üretim arttı. Kapitalizm, tarımsal üretimin önemli bir bölümünü de dolaysız egemenliğine aldı. Tarımda kapitalizm öncesi üretim ilişkileriyle bağlı kesimleri dolaylı denetimi altına soktu. 1970'li yıllarda sanayi üretimi tarımı geçti. Yeni sanayi dalları oluştu. Üretim çeşitlendi. Hizmetler sektörü hızlı bir büyüme ve genişleme gösterdi. Nüfusun bileşiminde önemli değişiklikler yer aldı, kentsel nüfus kırsal nüfusa yetişti. Sanayide, inşaat, ulaşım ve hizmet sektöründe çalışanların toplam sayısı ekonomik bakımdan aktif nüfusun % 40'ına çıktı. Tarımda ücret karşılığı çalışanların oranı hızla arttı.

Söz konusu gelişmeler, emekçilerin artan sömürüsü, kentte ve kırda orta katmanların ayrışması, yıkımı sonucunda gerçekleşti.

Öte yandan dünya sosyalist sisteminin varlığı ve sosyalist ülkelerle gelişen ekonomik ilişkiler üretici güçlerin gelişmesi üzerinde dolaylı ya da dolaysız olumlu etkilerde bulundu.

53) Türkiye'de sanayi, ağırlıklı olarak iç pazara yönelik tüketim malları üretiminde yoğunlaşmıştır. Gıda ve tekstil dalları sanayinin en gelişmiş dallarıdır. Dayanıklı tüketim malları sanayiyi, metal, kimya, lastik ve gemi yapım dalları da gelişmiştir. Ne ki, bu dallar, daha çok montajcı bir karakter taşımaktadır. Az sayıdaki ağır sanayi işletmeleri,

yatırım mallarını ve temel sanayi hammaddelerini üreten işletmeler, devlet sektöründedir. Sanayi, genel olarak, makine, donatım, ara malı ve hammadde ve özellikle teknolojik açıdan emperyalizme bağımlıdır. Bu malların kapitalist dünya pazarında artan fiyatları, sanayi yatırımlarının artmasını güçleştiriyor. Özel sektörün yatırımları, çabuk kâr getiren dallara yöneliyor. Özel sektör içinde ancak devletin büyük yardımlarını ve emperyalist sermayenin desteğini elde edebilenler büyük yatırımlara girişebiliyor. Devlet yatırımları ağırlıklı olarak altyapıya yöneliyor.

500'den çok işçi çalıştıran büyük işletmelerin sayısı 500 dolaylarındadır. Buna karşılık sanayi işletmelerinin ezici çoğunluğunu, az sayıda işçi çalıştıran ve geri teknoloji kullanan küçük işletmeler oluşturuyor. Büyük kapitalist üretimin gelişmesi, küçük çaplı üretimi ortadan kaldırmıyor, birçok dalda onun gelişmesini destekliyor. Sanayide dalar arası girdi-çıktı bağlantıları son derece düşüktür ve kapasite kullanımı, % 50 dolaylarındadır.

54) Türkiye bugün dünyada gıda maddeleri gereksinimini karşılama bakımından kendine yeterli az sayıdaki ülkeler arasında yer alıyor. Ulusal gelir içindeki görece payı azalmasına karşın, tarım, ülke ekonomisinin temel bir direği olmayı sürdürüyor. Dışsatımın ana ağırlığı, tarım ve tarıma dayalı sanayi ürünlerinden oluşuyor. Ekonomik bakımdan aktif nüfusun % 60'ı tarımda çalışıyor. Tarımda üretici güçlerin gelişme düzeyi düşük kalıyor. Makine ve ilaç kullanımının artmakta olmasına, sulama vb. tesislerin gelişmesine karşın tarımda üretici güçler yavaş bir gelişme gösteriyor.

Türkiye'nin tarımının büyük potansiyellerinden yeterince yararlanamamasının ana nedeni, topraktaki mevcut mülkiyet ilişkileridir. Milyonlarca köylü topraksızken, bir yanda çok az sayıda mülk sahibi elinde toplanmış çok büyük toprak mülkiyeti, öte yanda çok yaygın, parçalanmış küçük toprak mülkiyeti ve çok sayıdaki topraksız köylü bulunuyor. Kapitalizm öncesi üretim ilişkilerinin kalıntıları karmaşık biçimde varlığını sürdürüyor. Kapitalist ilişkilerin gelişmesi, bu yapıda sürekli engellerle karşılaşıyor, kapitalizm tarımda Prusya tipi yoldan çok sancılı ve karmaşık biçimde gelişiyor.

Büyük toprak mülklerinin feodal ve yarıfeodal üretinm ilişkileriy-

le işlenmesi giderek azalmıştır. Bu işletmeler bugün daha çok ya sahipleri ya da kiracılar tarafından kapitalist ilişkilerle işletiliyor. Küçük köylülerin topraklarının ele geçirilerek ya da kiralanarak birleştirilmesiyle oluşturulan büyük kapitalist çiftliklerin sayısı da artıyor. Köylerde sosyal ayrışma hızlanıyor. Düzenli ya da mevsimlik işçi çalıştıran işletmelerin sayısı artıyor. Köy burjuvazisi güçleniyor. Tarımda çalışan nüfusun çoğunluğunu, küçük üreticiler oluşturuyor. Küçük üreticilerin içinde pazar için üretim yapanların sayısı çoğunluktadır. Tarımsal üretimin ana yığınını, tahıl üretimi oluşturuyor. Ne ki, sebze, meyva ve sanayide kullanılan tarım ürünlerinin ve hayvancılık ürünlerinin payı da sürekli artıyor.

Devlet tarımda kapitalizmin gelişmesini, tarımsal üretimin sanayi üretimiyle dolaylı, dolaysız bağlanmasını destekliyor. Büyük ve tekelci burjuvazinin tarımsal alandaki faaliyetleri artıyor. Tarım-sanayi kompleksleri gelişiyor. Büyük sermaye, dolaylı yollardan küçük üreticileri kendine bağlıyor.

Yerli sanayi, tarımın gelişme gereksinimlerini yeterince karşılayamıyor. Öte yandan sanayileşmenin geri düzeyi, tarımda sürekli bir nüfus fazlası oluşturuyor.

Kapitalizm, dolaylı ve dolaysız yollardan tarımı egemenliğine almış olmasına karşın, kırsal alanda üst yapıda, toplumsal ve ideolojik yaşam üzerinde kapitalizm öncesinin ilişkileri ağır etkisini sürdürüyor.

55) Ticaret ve hizmetler sektörü, ekonomide ağırlıklı bir yer tutuyor. Sanayi ve tarım arasında, büyük ve küçük üretim arasında, üretici ve tüketici arasında çok geniş ve çok kademeli bir ticaret sektörü bulunuyor. Büyük ticaret sermayesi bağımsızlığını giderek yitiriyor, sanayi sermayesine bağımlı duruma geliyor. Tekellerin ticaretteki etkinliği artıyor. Dış ticareti de denetimleri altına alıyorlar.

Devlet sektörüne ve orduya mal satan büyük tüccarlar ve müteahhitler büyük kârlar sağlıyorlar. Son yıllarda inşaat şirketleri oluşuyor. Kara ve deniz taşımacılığı hızla gelişiyor. Bu alanda son yıllarda büyük yatırımlar yapılıyor ve tekelleşme hızlanıyor.

Arsa spekülasyonu, önemli bir vurgun alanı olmaya devam ediyor.

56) Banka sermayesinin ekonomideki rolü artıyor. Banka fonları,

ulusal gelirin yaklaşık üçte birine eşit bir miktardadır. Banka kredilerinin büyük bölümü, iç ve dış ticarete yöneliyor. Tarım kredilerinin ve esnaf ve zanaatkar kredilerinin payı azalıyor. Bankaların önemli bölümü devletin mülkiyetinde ya da ortaklığındadır. Öte yandan tekelci burjuvazinin içinde sivrilen 8-10 holding, tüm özel bankaları ve sigorta şirketlerini denetiminde tutuyor. Bu olgu, finans kapitalin gelişmesine temel oluyor. Son yıllarda sayıları artan yabancı bankalar, özellikle dış ticareti denetimleri altına almaya yöneliyor ve görece büyük sermayelerle dev kârlar sağlıyorlar.

Büyük burjuvazinin yatırımları, kendi kaynaklarından çok bunun beş katına varan kredilerle gerçekleşiyor. Yüksek faiz oranları yatırımları olumsuz etkiliyor. Artı-değer ve artı-ürün içinde faiz gelirlerinin payını arttırıyor. Banka sermayesinin güçlenmesi, legal ve illegal yollardan spekülasyonun, vurgun ve kaçakçılığın, dolandırıcılığın artmasıyla birlikte gidiyor. Bankalarla sıkı bağlar içindeki tefeciler ve büyük ticaret sermayesi, küçük üreticilerin sömürülmesine aracılık ediyorlar.

57) Devlet, ekonomide belirleyici bir rol oynuyor. Devlet işletmeleri üretimin yaklaşık % 40'ını sağlıyor. Demir-çelik, enerji, petrokimya, madencilik gibi stratejik dallar devlet işletmelerinin egemenliğindedir. Devlet işletmeleri, birçok sanayi dalında teknik göstergeler, üretim ve sermaye yoğunlaşması açısından özel işletmelerden daha büyük ve güçlüdür. Genişletilmiş yeniden üretimin ana görevini, devlet işletmeleri yerine getiriyor.

Devlet işletmeleri bankacılıkta, ticarette, ulaşım ve tarımda da belirleyici bir rol oynuyorlar. Yalnızca, bir devlet bankası olan Ziraat Bankası ile gene önemli ölçüde devletin denetiminde olan İş Bankası tüm mevduatların yarısını ellerinde topluyorlar. Öteki devlet bankalarının eklenmesiyle bu oran % 65'e çıkıyor. Devlet, Merkez Bankası aracılığıyla, özel bankaları da etkileyebiliyor. Toplam kredi akışını düzenleyebiliyor.

Devlet kendi işletmeleriyle, sulama, teknik vb. hizmetleriyle, TMO ve çeşitli birlik ve kooperatiflerle, Ziraat Bankası'yla, taban fiyatlarıyla ve destekleme alımlarıyla tarımsal üretime yön veriyor. Tarımda kapitalizmi geliştiriyor, tarım-ticaret-sanayi arasındaki ilişkileri düzenliyor.

Ulusal gelirin egemen sınıfın yararına yeniden dağılımının bir aracı olan devlet bütçesinin ulusal gelire oranı bugün % 40'a çıkmıştır. Bütçe gelirleri içinde halktan toplanan dolaylı ve dolaysız vergilerin payı artmaktadır.

Devletin ekonomideki bu büyük olanakları, onun sınıfsal niteliğine, sosyal işlevine uygun olarak burjuvazinin ve büyük toprak sahiplerinin desteklenmesinde kullanılıyor. Büyük ve tekelci burjuvazi, devletin ekonomik olanaklarından giderek daha çok yararlanıyor. Devlet sermayesi, işbirlikçi tekelci sermaye ve yabancı sermaye, ortak yatırımlara giriyorlar. Devlet ve işbirlikçi tekellerin içiçe geçme süreci, bağımlı bir devlet tekelci kapitalizmi ilişkilerinin gelişmesi süreci ilerliyor. Devlet Planlama Teşkilatı, bu amaca hizmet ediyor.

Bürokratik burjuvazinin en üst kesimi, işbirlikçi tekelci burjuvaziyle, emperyalizmin ülkedeki temsilcileriyle içiçe geçiyor. Diktatörlük, devlet sektörünün olanaklarını kendini güçlendirmek için kullanıyor.

Ekonomideki çeşitli sektörler ve farklı üretim ilişkileri yapıları arasındaki görece dengeyi kuran ve genişletilmiş yeniden üretimin olanaklı olmasını sağlayan ana güç, devlet sektörüdür. O nedenle devlet sektörünü yalnızca tekellerin çıkarına vermenin önünde nesnel engeller duruyor. Devlet sektörü aynı zamanda geniş ulusal, antitekel kesimlerin varlığının nesnel bir temeli oluyor. O, öte yandan sosyalist ülkelerle karşılıklı yarar sağlayıcı, ekonominin ulusal temellerini güçlendirici, eşit haklı ekonomik ilişkilerin gelişmesi için elverişli bir temeldir.

58) Türkiye ağır bir emperyalist sömürü ve yağma altındadır. Ülke ekonomisi, artan ölçüde emperyalizme bağlanıyor, ulusal temelleri zayıflıyor. Türkiye'deki kapitalizmin geriliği emperyalizme bağımlılıkla sonuçlanmış, ama bağımlılık bu geriliği daha da arttırmıştır. Türkiye her alanda gelişmiş kapitalist ülkelerin gerisinde kalıyor, ara daha da açılıyor. Bu, bağımlılığın daha da artmasını getiriyor.

Bağımlılık, sanayileşmek için gerekli sermaye birikimini önlüyor. Tersine, sanayinin bağımlı gelişmesi, dışalımın sürekli artmasını getiriyor. Türkiye bugünkü üretimini ayakta tutabilmek için bile her yıl emperyalizme daha çok döviz ödemek zorunda kalıyor. Buna karşılık

emperyalizm, İMF aracılığıyla uygulattığı devalüasyonlarla ve başka yollardan Türkiye'den aldığı malların fiyatını düşürüyor. Bu eşitsiz değişim yoluyla emperyalistler, halkımızı artan ölçüde sömürüyor, ulusal kaynaklarımızı yağmalıyorlar. Emperyalist devletler, Türkiye'yi uluslararası kapitalist işbölümünde, bir hammadde ve ucuz işgücü kaynağı, pazar ve sermaye ihraç alanı olarak tutmak istiyorlar. Bu koşullarda Türkiye'nin dış ödemeler dengesi, sürekli büyük açıklar veriyor.

Türkiye, bu nedenlerle, sürekli emperyalist ülkelerin kredilerine muhtaç durumda bulunuyor. Dış borçlar sürekli artıyor. Emperyalist devletler ve İMF, Dünya Bankası gibi yenisömürgeciliğin kollektif örgütleri Türkiye'ye verdikleri krediler için hem yüksek faizler dayatıyorlar, hem de bunlar karşılığında büyük ekonomik ve politik ödünler alıyorlar. Kredilerin yalnızca kendi belirledikleri alanlarda kullanılmasını şart koşuyorlar. Türkiye hiç yeni borç almasa bile 1988'e kadar 21 milyar dolar dış borç ödemek zorundadır. Emperyalizme olan bu mali bağımlılık sonucunda Türkiye hükümetlerinin izledikleri ekonomik politikalar, en başta İMF tarafından belirlenir olmuştur. İMF'nin amacı, ekonominin ulusal dayanaklarını yıkmak, Türkiye'yi emperyalist zincire çok daha sıkı bağlamaktır. Türkiye'nin emperyalizme bağımlılığında mali bağımlılık belirleyici rol oynuyor.

Emperyalist tekeller, Türkiye'deki dolaylı ve dolaysız yatırımlarından, patent ve know-how satışlarından büyük kârlar elde ediyorlar. Yabancı sermaye, görece küçük yatırımlarla sanayinin dinamik sektörlerinde, madencilikte, ticaret ve bankacılıkta önemli bir denetime sahiptir. Yabancı sermaye, yerli sermayeye oranla daha yüksek kâr sağlıyor, bunları yasal ve yasal olmayan yollardan yurt dışına çıkarıyor. Son dönemde işbirlikçi tekelci burjuvazi ile ortak yatırımlarını arttırıyor. Böylesi işletmelere, devlet sektörünün de katılmasıyla yabancı sermaye devletin olanaklarından yararlanma olanağını elde ediyor. Genişletilmiş yeniden üretim sürecinin dışa bağımlılığı artıyor. Son yıllarda yabancı sermaye girişi görece bir artış gösteriyor ve öncelikle bankacılık, dış ticaret ve dışsatıma yönelik tarımsal sanayiye yöneliyor. "Serbest Bölge"lerin kurulması, yabancı sermayenin sömürü ve

yağmasını daha da arttıracaktır.

Türkiye'yi emperyalizme bağlayan bağlar, aynı zamanda dünya kapitalist sistemindeki devresel bunalımın yıkıcı sonuçlarının ülkemize aktarılmasına da aracılık ediyor. Böylesi dönemlerde Türkiye'deki kapitalist genişletilmiş yeniden üretimin iç ve dış koşulları daha da kötüleşiyor.

Türkiye'nin AET ile ortaklık anlaşması, halkımızın zararına oluyor. AET tekelleri, Türkiye'nin kendilerine sağladığı gümrük indirimlerinden yararlanıyor, ama kendi çıkarları zedelendiğinde, Türkiye'nin en önemli dışsatım malları olan tekstil vb.'ne dışsatım engelleri koyuyorlar. Geçmişte yıllarca azgınca sömürdükleri Türkiyeli işçileri şimdi geri dönüşe zorlayarak halkımızın sırtına yeni sorunlar bindiriyorlar. Federal Alman tekellerinin Türkiye'ye verdikleri önemin artması beklenmelidir. İşbirlikçi tekelci burjuvazi AET tekelleriyle halkımızın ulusal çıkarlarına karşı daha sıkı bir işbirliği yapabilmek için AET'ye tam üye olmak istiyor.

Emperyalizm, en başta da ABD emperyalizmi saldırgan NATO planları gereğince, Türkiye'yi askersel harcamaları sürekli arttırmaya zorluyor. NATO üyeliği, dev ulusal fonların silahlanma harcamalarına yatırılmasını getiriyor. Saldırgan emperyalist çevrelerin Türkiye ile sosyalist ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerin gelişmesini baltalama çabaları sonuçsuz kalmıyor.

Emperyalist sömürü ve yağma sonucunda dışa bağımlı sanayinin dış maliyetinin sürekli artması, kâr peşinde koşan işbirlikçi burjuvaziyi, sanayinin iç maliyetini azaltmak için, gerçek işçi ücretlerini ve tarımsal ürünlerin fiyatlarını düşürme girişimlerinde daha da saldırganlaştırıyor.

59) Türkiye ekonomisi, sürekli bir yapısal bunalım içindedir. 1975'lerden sonra iyice açığa çıkan bunalımın temelinde ekonominin çok yapılı karakteri yatıyor. Ekonomi, kapitalizm öncesine, ve kapitalizmin ilk, gelişmiş ve son aşamalarına özgü üretim ilişkilerini birarada bağrında taşıyor. Üretim ilişkileri, tek ve bütünsel bir yapı değil, birbiriyle bağlı olan ama farklı nitelikler taşıyan ayrı yapılar oluşturuyorlar. Her birinin özgül ekonomik yasallıkları olan bu yapılar analiz

için şöyle sıralanabilir: Tarımda, ticarette, para işlerinde ortakçılık, yarıcılık, aracılık, tefecilik vb. görülen kapitalizm öncesi, yarıfeodal ilişkiler; Tarımda, zanaatkârlıkta görülen küçük meta üretimi; Kapitalist küçük üretim; Büyük yerli kapitalist üretim; Tekelci sermaye; Devlet kapitalizmi; Yabancı sermaye.

Türkiye'de kapitalizmin gelişmesi, ilk iki yapının önemini azaltıyor, ama bunların varlığı sona ermiyor. Tarımda küçük meta üretiminin, sanayide küçük kapitalist üretimin önemi azalmıyor. Büyük kapitalist üretimin gelişmesi tekelleşmeyi hızlandırıyor. Devlet ile tekellerin içiçe geçme süreci ilerliyor, ama her iki yapı farklılıklarını koruyorlar. Yabancı sermayenin etkinliğini arttırması, büyük kapitalist üretimle ve yeni yeni devlet sektörüyle işbirliği yapması, onun ayrıcalıklı konumunu daha da güçlendiriyor. Farklı yapılar, birbirlerini karşılıklı etkiliyor, içiçe geçiyorlar, ama aralarındaki çelişkiler de varlığını sürdürüyor. Ekonomideki bu farklı yapılar arasındaki görece uyum, ancak devlet kapitalizminin yönlendirici ve düzenleyici faaliyeti ile sağlanabiliyor. O nedenle bağımlı devlet tekelci kapitalizmi ilişkilerinin gelişmesi, ekonomideki çelişkileri ve oransızlıkları daha da arttırıyor, geri yapıların çözülme sürecine acılı ve karmaşık bir karakter kazandırıyor.

Ekonominin bu yapısı, üretici güçlerin gelişmesini güçleştiriyor, emperyalizme bağımlılığı arttırıyor, kapitalist genişletilmiş yeniden üretim sürecinde sürekli olarak tıkanıklıklara yol açıyor. Sanayi ve tarım, sanayinin çeşitli dalları, coğrafi bölgeler, üretim malları üretimi ile tüketim malları üretimi, genel olarak üretim ile tüketim arasında yapısal büyük oransızlıklar, dengesizlikler ve eşitsiz gelişme hızları oluşuyor. Sosyal eşitsizlikler, sınıfsal ayrışmalar derinleşiyor. Enflasyon, işsizlik sürekli artıyor. İşsizlik, en önemli sosyal sorun olarak öne çıkıyor.

Türkiye'deki sosyal, politik, tüm alanlardaki bunalımların temelinde yatan süregen ekonomik bunalım yapısaldır, yapıdan kaynaklanmaktadır ve bu çok yapılılık sürdükçe sona ermez. Kapitalizmin bağımlı ve görece geri karakterinin sonucudur. Kapitalist ilişkilerin daha ileri gitmesi de, ancak bunalımın kimi göstergelerinde geçici iyileştirmeler sağlayabilir, ama bu çok yapılılığı ve yapısal bunalımı ortadan kaldıramaz.

Köklü antiemperyalist, demokratik dönüşümler gerçekleştirilmeden bu yapısal bunalıma son verilemez.

60) Köklü antiemperyalist, demokratik dönüşümler gerçekleşmeden bunalımları aşmanın olanaksız olduğunun en açık kanıtı, 24 Ocak politikasının sonuçlarıdır. Bunalımı aşmak savıyla uygulamaya konulan 24 Ocak önlemleri, bunalımın kimi göstergelerinde geçici, konjonktürel ve zorlama, görece iyileştirmeler sağlamış, ama çok kısa sürede bunlar ortadan kalkmış ve bunalım daha da derinleşmiştir.

24 Ocak 1980 öncesinde, döviz bunalımı vardı, işsizlik artıyordu, enflasyon artıyordu, sanayide kapasite kullanımı düşüyordu, ulusal gelir artışı durmuştu, dışsatımın dışalımı karşılama oranı düşüyordu, dış borçlar artıyordu, yatırımlar azalıyor ve üretici olmayan dallara kayıyordu.

Bugün 24 Ocak önlemlerinin dördüncü yılı dolarken, enflasyon gene artıyor, işsizlik hızla büyüyor, sanayide kapasite kullanımı artmıyor, ulusal gelir artış hızı geriliyor, dışsatımın dışalımı karşılama oranı geriliyor, dış borçlar artıyor, yatırımlar azalıyor ve gene üretici olmayan alanlara kayıyor, yeni bir döviz bunalımı olgunlaşıyor. Bunalım, bir üst düzeyde yeniden üretiliyor.

Geçen süre içinde işçilerin ve öteki emekçilerin satın alma güçleri zorbalıkla, büyük ölçüde düşürüldü, bankerler vurgunu gibi en iğrenç yöntemlerle halk soyuldu, çok sayıda küçük işletme iflasa sürüklendi. Halkın sömürüsü en büyük boyutlara ulaştı. Buna karşılık tekelleşme hızlandı. İşbirlikçi tekelci burjuvazi hızla güçlendi. Ulusal gelirin dağılımı, çalışan yığınlar zararına ve bir avuç holdingin, büyük sermaye sahibinin yararına daha da bozuldu. Emperyalist sömürü ve yağma büyüdü. Ekonominin ulusal dayanakları zayıfladı, emperyalizme bağımlılık daha da arttı. Çok yapılı ekonomideki tüm çelişkiler daha da keskinleşti, istikrarsızlık daha da arttı.

24 Ocak politikasını halkımıza emperyalizm ve işbirlikçi tekelci burjuvazi birlikte süngüyle dayattılar, sonuçlarından yalnızca bunlar yararlandı, bunalımın tüm yükünü halkımızın sırtına bindirip, kendi sömürülerini daha da arttırdılar. Bu politikanın ana amacı budur.

1980'de açıkça iflas edene kadar uygulanan ve "ithal ikamesi" di-

ye adlandırılan ekonomik politika, Keynesçilikten esinleniyordu. 24 Ocak politikasına ise Friedman'cı monetarizm temel yapıldı. Gelişmiş kapitalist ülkelerin koşullarında türetilen ve o ülkelerdeki bunalımların düzenlenmesini bile başaramayan ve iflas eden burjuva ekonomi politiğinin yaklaşımları, Türkiye gibi çok yapılı ülkelerde uygulandığında, yapısal bunalımı daha da derinleştiriyor.

61) Emperyalizmin ve işbirlikçi tekellerin çıkarlarını başa alan ekonomik politikaların uygulanması, yapısal bunalımı daha da derinleştirecektir. Türkiye'deki bağımlı ve geri kapitalizmin gelişmesi, bağımlı devlet tekelci kapitalizminin oluşması, pratikte ülkemizin gelişmiş kapitalist ülkelerin düzeyine ulaşması gibi bir sonuç getirmeyecektir. Onun önünde böylesi bir perspektif durmuyor. Onun önünde, emperyalizme daha sıkı bağlanma, daha yoğun bunalım duruyor.

Kapitalist ilişkiler geliştikçe, emekçilerin sömürüsü daha da artıyor. Bir yanda bir avuç işbirlikçi oligarşi artan ölçüde zenginleşirken, öte yanda milyonlarca emekçinin yoksulluğu daha da artıyor.

Mutlak ve görece artı-değer sömürüsü artıyor. İşçi sınıfı, mutlak ve görece yoksullaşıyor. İşgücüne, kural olarak değerinin altında ödeme yapılıyor. Bugün emekçilerin gerçek gelirleri, 25 yıl öncesinin altına düşmüştür.

Çalışma koşulları kötüleşiyor. Burjuvazi yatırımlarını arttırmaktan çok, emek yoğunluğunu arttırma yolunu izliyor. Akord, prim sistemleri, fazla mesai, vardiyalar, işyerlerindeki baskılar, sendikal hakların kullanılmaz duruma getirilmesi ile emek yoğunluğu arttırılıyor. Kadın işçilerin ve genç işçilerin sömürülmesi artıyor.

Yeni istihdam yaratılması çok düşük düzeyde kalıyor. Yeni yaratılan işyerleri, bunalım nedeniyle işten çıkartılan işçilerin sayısının bile altında kalıyor.

Bu durumda artan işsizlik, en büyük sosyal sorun oluyor. İşsiz oranı, özellikle 1980'den bu yana daha hızlı artıyor. Bugün çalışabilir nüfusun en az yüzde 20'si işsizdir. Bu durum, tüm ekonomi üzerinde çok olumsuz etkilerde bulunuyor.

Tarım ve orman işçilerinin, kent ve kırdaki küçük üreticilerin sömürülmesi yoğunlaşıyor. Orta katmanların geniş kesimlerinin durumu

kötüleşiyor. Çok sayıda küçük ve orta işletme sahibi kapitalistin durumu sarsılıyor. İflaslar artıyor.

Enflasyon, süregen fiyat artışları halkın soyulmasının bir başka aracı oluyor. Kentte ve kırda ayrışma süreci hızlanıyor. Ulusal gelir dağılımındaki dengesizlikler, özellikle 24 Ocak politikasının uygulanmasıyla derinleşiyor.

IV- SOSYAL YAPI

62) Kapitalist gelişme ilerledikçe, burjuvazi içindeki ayrışma süreci de derinleşiyor. Bugün burjuvazi içindeki çelişkiler çok çeşitlidir. Burjuvaziyi bugünkü gelişme aşamasında tek bir ayraçla iki karşıt kampa ayırmak olanaklı değildir.

Burjuvazi içindeki çelişkiler en başta 1- farklı alanlarda etkinlik göstermekten (sanayi, ticaret, vb.); 2- farklı sermaye büyüklüklerinden (büyük-orta); 3- tekelleşmeden (tekel-tekel dışı); 4- emperyalizme bağımlılıktan (işbirlikçi-ulusal) kaynaklanıyor. Bu çelişkilerin her biri sözkonusu burjuva kesimlere farklı özellikler kazandırıyor. Bu çelişkilerin karşıt yanlarında yer alan kesimler, her çelişki için özdeş olmuyor, ayrıca her bir çelişkinin derinliği farklı oluyor. Emperyalizme bağımlılığın artması, tekelleşmenin hızlanması nedeniyle son iki çelişkinin önemi artıyor.

63) İşbirlikçi burjuvazi, etkinlik gösterdiği alanda emperyalist tekellerin yeniden üretim süreciyle bağlıdır. Bu tekellerle olan bağları olmadan, etkinlik yürütemez. Büyük burjuvazinin büyük bir bölümü işbirlikçidir. İşbirlikçi burjuvazi, emperyalizmin Türkiye'deki sosyal-sınıfsal dayanağıdır. Ulusal burjuvazi ekonomik etkinliğini ulusal ekonomik temellere dayanarak yürütür.

Emperyalizme bağımlılığın artması, ulusal burjuvazinin ekonomik dayanaklarını zayıflatıyor.

Tekelci burjuvazi bugün özellikle holdingler biçiminde örgütlenmiş ve sanayi, ticaret, hizmet sektörlerinde çok sayıda işletmeyi mül-

kiyetinde ve denetiminde tutan küçük bir azınlıktır. Az sayıda holding bugün tüm özel bankaları ve sigorta şirketlerini de denetimine almıştır. Tekelci burjuvazi tarımdaki etkinliğini de arttırıyor. Tekeller, dolaylı ve dolaysız yollardan tekel-dışı burjuvazinin önemlice bir kesimini de kendilerine bağlamışlardır. Tekelci burjuvazi işbirlikçidir. Bugün bütün tekelci birlikler emperyalizmle işbirliğinden yanadır.

Tekelci burjuvazinin oluşmasında ve güçlenmesinde, üretimin yoğunlaşması ve merkezileşmesi belirleyici bir rol oynamamıştır. İşbirlikçi burjuvazinin üst kesiminin tekelci burjuvaziye dönüşmesinde belirleyici etmen, emperyalizmle işbirliği ve devletin bunlara sağladığı olanaklar olmuştur. O nedenle, tekelci burjuvazinin ekonomik gücü, en başta üretimden, sahip olduğu işletmelerin üretiminin ulusal gelir içindeki payından kaynaklanmıyor. Ne ki tekeller, emperyalizmin ve devletin desteğine dayanarak, hem kendi işletmelerindeki işçileri sömürüyorlar, hem de tüm tekel-dışı kesimleri yağmalıyor, büyük tekel kârları ediyorlar. Ellerinde, artan ölçüde, sermaye yoğunlaşıyor. Devlet üzerindeki etkileri, devlet sektöründeki etkinlikleri artıyor.

24 Ocak politikasının uygulanması, işbirlikçi tekelci burjuvaziye eşi görülmedik vurgun olanakları sağladı. Tekelleşme aşırı hızlandı. İşbirlikçi tekelci burjuvazi sanayi yatırımlarından çok dışsatıma ve onunla bağlı taşımacılık, müteahhitlik, tarımsal-sanayi alanlarına yöneldi. Banka sermayesinin etkisi arttı. Tüm bunlar işbirlikçi tekelci burjuvazinin asalak karakterini, dolayısıyla gericiliğini daha da derinleştirdi. Finans kapitalin güçlenmesi bu asalaklığı ve gericiliği daha da arttıracaktır.

Üretici yatırımların azalması, halkın satın alma gücünün düşürülmesi, iç pazarın daha da daralması sonucunu getiriyor. İşbirlikçi tekelci burjuvazi, uluslararası tekellerle işbirliği içinde, devlet sektörü ve tarım üzerindeki etkisini daha da arttırmaya, dış etkinliğini yoğunlaştırmaya yöneliyor. Bunlar onun sıralarında yayılmacı eğilimin güç kazanmasına temel oluyor. İşbirlikçi tekelci burjuvazi, burjuvazinin en işbirliçi, en örgütlü, en aktif, en hızlı güçlenen ve emekçi halkın sömürülmesinden en büyük payı alan kesimidir. Onun en asalak ve en gerici kesimidir.

İşbirlikçi tekelci burjuvazinin, burjuvazinin öteki geniş kesimleriy-

le arasındaki nesnel çelişkilere ve ekonomideki sınırlı gücüne rağmen, bu gücün çok üzerinde belirleyici bir politik ve ideolojik güç elde etmiş olması, yalnızca onun uluslararası sermaye ile işbirliğine ve etkin örgütlere sahip olmasına dayanmıyor. O, büyük bir politik ve ideolojik ustalıkla burjuvazinin öteki kesimlerini, küçük mülk sahiplerini, bunları antikomünizmle korkutarak, onların "özel mülkiyetleri"ni savunur görünerek, kendi amaçlarına bağlıyor. Sol hareketin zayıflığından ve dağınıklığından yararlanıyor, bunu sürdürebilmek için her yola başvuruyor, antiemperyalist ve antitekel güçleri zayıflatmak ve birleşmelerini önlemek için her aracı kullanıyor. Burada en güçlü silah, antisovyetizm ve antikomünizmdir. Ulusal demokratik güçlerin birleşememekten gelen güçsüzlüğü, işbirlikçi tekelci burjuvazinin gücünün en önemli kaynağı oluyor.

64) Devlet bürokrasisinin üst kesiminden çıkan bürokratik burjuvazi, burjuvazinin özgül bir kesimidir. Bürokratik burjuvazi, bakanlıklardaki, devlet işletmelerindeki konumlarını kullanarak sermaye sahibi oluyor, artı-değer elde ediyor, özel tekellerle dolaylı ve dolaysız ilişkiler kuruyor, İMF, Dünya Bankası, Rotary Clup vb. aracılığıyla emperyalist çevrelerle bağlanıyor. burjuvazinin gerici bir kesimini oluşturuyor.

Ordunun üst kesimi de burjuvazinin özgül bir kesimidir. Bu kesim OYAK ve Ordu Vakıfları gibi özgül ekonomik dayanaklara sahiptir. Birçok yoldan özel tekellerle bağlar kurmuştur. Bu kesim 12 Eylülden bu yana ekonomik gücünü daha da arttırdı. Pentagon ve NATO ile, silah tekelleriyle olan dolaysız ilişkileri nedeniyle emperyalizmle, özellikle de ABD emperyalizmiyle bağlıdır. Bu ilişkiler, onu daha da gericileştiriyor.

65) Karaborsa, spekülasyon, tefecilik, kaçakçılık ve devlet sektörüne, orduya müteahhitlik yoluyla legal-illegal yollardan büyük kârlar sağlayan "aracı-vurguncu" burjuvazi asalak, gerici bir burjuvazi kesimidir. Bu kesim bir dizi dolaylı yolla emperyalist çevrelerle ve işbirlikçi tekelci burjuvaziyle, bürokratik burjuvaziyle, ordu üst yönetimiyle bağlıdır.

66) Giderek kapitalistleşen büyük toprak ağaları ve büyük tarım kapitalistlerinden oluşan büyük toprak sahipleri, toprak rantı elde edi-

yor, egemen güçlerin özgül bir kesimini oluşturuyorlar. İşbirlikçi burjuvaziyle, bürokratik burjuvaziyle çeşitli yollardan bağlı olan bu kesim, kırsal alandaki en gerici güçtür. Cumhuriyetin kurulmasından bu yana, görece azalmış da olsa, her dönemde, politik erk üzerinde büyük bir etkiye sahip olmuştur.

67) Tarımda kapitalizmin gelişmesi, köylülük içindeki ayrışma, az sayıda sürekli ya da mevsimlik ücretli işçi çalıştıran köy burjuvazisini (zengin köylü) geliştiriyor. Oluşum süreci yavaş ilerleyen bu kesimi, küçük üretici orta köylüden ayıran sınırlar, birçok bölgede henüz tam belirginleşmiş değildir. Ücretli işçileri sömüren bu kesim, aynı zamanda tekellerin ve büyük tüccarların etkinliklerinden zarar görüyor.

68) Burjuvazi içindeki farklı, ayrışma ve çelişkilerin toplam sonucu olarak, iki karşıt ana kesim ortaya çıkıyor:

1) Birinci kesim: İşbirlikçi burjuvaziden ve onun tekelci kesiminden, büyük toprak sahiplerinden, bürokratik burjuvaziden, ordu üst yönetiminden, aracı-vurguncu burjuvaziden ve bunların yanı sıra ülkedeki yabancı sermayenin temsilcilerinden oluşuyor. Bu kesim gerici, tutucu, antidemokratik, ulusal olmayan, emperyalizm yanlısı, işbirlikçi, şoven bir karakter taşıyor. Burjuvazinin bu kesimi görece daha dinamik ve örgütlü ve kendi içinde daha sıkı bağlıdır.

Süreç içinde bu kesimin en tepesi, işbirlikçi tekelci burjuvazinin çevresinde kenetlenen oligarşik bir yapı kazanmıştır. Bu gelişme ve devlet tekelci kapitalizmi öğelerinin güçlenmesiyle, egemen güçlerin sıralarında ekonomik ve politik ayrıcalıkların yeniden dağılımının gündeme gelmesi, burjuvazinin bütünü içinde olduğu gibi bu kesim içinde de yeni ayrışma ve çelişkiler yaratıyor.

2) İkinci kesim: Ulusal burjuvaziden, tekellerle bağlı olmayan ve sanayide etkinlik gösterenler başta olmak üzere, orta ve küçük işletme sahiplerinden ve köy burjuvazisinden oluşuyor. Bu kesim, emperyalizme karşı, antitekel, demokratik, antifeodal, ulusal reformist bir karakter taşıyor. Burjuvazinin bu kesimi, görece daha örgütsüz ve dağınıktır.

69) Bugün ekonomi ve devlet üzerindeki egemenliği, işbirlikçi oligarşi elinde tutuyor. İşbirlikçi oligarşi; işbirlikçi tekelci burjuvaziden, ve onun çevresinde kenetlenmiş olan işbirlikçi büyük burjuvazinin,

büyük toprak sahiplerinin, bürokratik burjuvazinin, aracı-vurguncu burjuvazinin en kodamanlarından, ordu üst yönetiminden ve Amerikan emperyalizminin ülkedeki temsilcilerinden oluşuyor. Bu kesimler, aralarındaki kimi çelişkilere karşın, halka ve onun ulusal çıkarlarına karşı sıkı sıkıya kenetlenmişlerdir.

70) İşçi sınıfı, üretim sürecinde ve üretimin gerçekleşmesi için temel işlev gören alanlarda ücret karşılığı çalışan kol ve kafa emekçilerinden oluşuyor. İşçiler, ekonomik bakımdan aktif nüfusun yaklaşık dörtte birini oluşturuyor. Bu oran büyüyor. İşçi sınıfının toplumdaki nicel ve nitel gücü artıyor.

Son yirmi yılda sanayi işçilerinin sayısı hızla birm artış gösterdi. İşçi sınıfı, bugün sağlam bir sanayi proletaryasına sahiptir. Sanayi işçilerinin önemli bir bölümü 500'den çok işçi çalıştıran ve belli merkezlerde yoğunlaşmış işletmelerde çalışıyor. Buradaki işçilerin ana yığını, işçi sınıfı içinde kalifiyelik, disiplin, genel kültür ve eğitim düzeyi görece yüksek bir kesim oluşturuyor. Bu nitelikler, bu işçilere görece uzun bir süre aynı işyerinde çalışma olanağı sağlıyor.

Büyük işletmelerde çalışan işçiler, bilinç, örgütlülük ve savaşkanlık açısından öne çıkıyorlar. Ama bu, devlet işletmelerinde özel sektöre oranla geri kalıyor. Egemen güçlerin devlet sektörünü geçmişte sosyal çelişkileri yumuşatmada bir araç olarak kullanması, buna bir neden olmuştur. Son yıllarda onların bu olanakları azalıyor.

Sanayi işçilerinin % 80'i beş büyük ilde yoğunlaşmıştır. Buralarda sendikalaşma oranı % 100'e yakındır ve işçilerin büyük çoğunluğu grev okulundan geçmişlerdir. Öte yandan son on yıl içinde Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde oluşan kırsal alan ortası sanayi adaları ayrı bir özellik taşıyor. Buralarda büyük işletmelerde çalışan işçiler, aynı zamanda birlikte, aynı koşullarda oturuyorlar. Bu olgu, buralarda sınıf savaşımının hızla yükselmesi için elverişli bir ortam yaratıyor.

Son yıllarda ikinci kuşak işçiler, babadan işçi olan genç işçiler oluşuyor. Türkiye işçi sınıfının tarihsel gelişmesindeki bu yeni olgu, sınıf savaşımında yeni bir dönemin başlamasına temel olacaktır.

Türkiye işçi sınıfı, toplumda, sayısal gücünün çok üzerinde bir rol oynuyor. O, yükselen ve tek doğru dünya görüşüne sahip sınıftır. Sanayi proletaryası, son yıllarda önemli bir politik savaşım deneyi kazan-

mış, geniş işçi yığınlarının sendikal savaş deneyimi kazanmasına öncülük etmiştir. Marksist-Leninist ideoloji ile işçi hareketinin birleşmesinde önemli adımlar atılmıştır.

Son yirmi yılın tarihinin gösterdiği gibi, ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımının, tüm öteki halk güçlerini çevresinde birleştirerek, utkuya ulaştırabilecek, toplumun devrimci yenilenmesine öncülük edebilecek tek sınıf, işçi sınıfıdır.

71) İşçi sınıfının büyümesi ve gelişmesi, kendi içinde eşitsiz bir nitelik taşıyor. Ekonomideki çokyapılılık, işçi sınıfının gelişmesi üzerinde olumsuz etkilerde bulunuyor. Farklı sektörlerdeki, kamu işletmeleri ile özel işletmelerdeki, yabancı işletmeler ile yerli işletmelerdeki, büyük işletmelerle küçük işletmelerdeki, eski işletmelerle yeni işletmelerdeki işçiler arasında, çalışma koşullarına, kalifiyelik düzeyine, genel kültür ve eğitim düzeyine ilişkin farklar artıyor. Ücretli işçi sayısı, en hızlı olarak ticaret ve hizmet sektörlerinde artıyor, buradaki işçiler çoğunluğu oluşturuyor, genellikle küçük birimlerde çalışıyor.

İşçilerle önproleter ve yarıproleter kesimler arasındaki sınırlar, her durumda kesinleşmiş olmaktan uzaktır. Sanayi merkezleri çevresinde yığılmış ya da sürekli bu merkezlerle kırsal alan arasında hareket halinde olan önproleter ya da yarıproleter kesimlerin varlığı, öte yandan işçilerin hala kırsal kesimle olan çeşitli bağları ve küçük işletmelerdeki çalışma koşulları, genel olarak yüksek olan işçi devri, işçi sınıfının nicel ve nitel oluşması ve gelişmesi üzerinde olumsuz etkilerde bulunuyor. Onu, burjuva akımların etkisine açık tutuyor. İşçi sınıfının geniş yığını üzerinde burjuvazi-reformist görüşlerin bölücü etkisi vardır. Genelde sendikal örgütlenme düzeyi % 50'yi bulmamıştır.

Sanayi merkezlerinde işçilerin genellikle oturdukları gecekondu vb. gibi emekçi semtleri, çok çeşitli sınıf ve katmanları birlikte barındırıyor. Ayrıca bu semtlerde işçiler, bölgesel ve etnik kökenlerine göre de ayrılıyorlar. Bu durum işçi sınıfının sosyal oluşmasını, sınıf değerlerinin ve savaşım deneylerinin gelenek olarak sınıf içinde yerleşmesini, sınıf bilincinin gelişmesini güçleştiriyor.

Emperyalizm ve işbirlikçi burjuvazi, işçi hareketini güçten düşürmek için, işyerlerinde, işkollarında ve ülke çapında işçilerin birleşmesini, sınıf bilincinin gelişmesini, savaşımın yükselmesini önlemek, ya-

vaşlatmak ya da yanlış yollara yöneltmek için ekonomik, politik, ideolojik, sosyal her çabaya başvuruyor.

72) Tarım ve orman işçileriyle topraksız ve aztopraklı köylüler arasındaki sınır büyük ölçüde belirsizdir. Tarım işçileri içinde düzenli olarak bir işletmede çalışanların ve topraktan tamamen kopmuş olanların oranı düşük kalıyor (% 10). Mevsimlik işçiler çoğunluktadır. Tarım işçilerinin örgütlenme, sendikalaşma ve bilinç düzeyi çok düşüktür. Devlet Üretme Çiftlikleri, tarım işçilerinin önemli yoğunlaşma merkezleridir. Son yıllarda kırsal alanda kurulan sanayi işletmelerinin sayısı hızla arttı. Bu fabrikalarda, öte yandan madenlerde çalışan işçiler, topraksız, aztopraklı köylülerden geliyor. Köylerde yaşayan nüfus içinde, geçimini tarımdışı alanlardan kazananların oranı artıyor. Tarımsal sanayinin gelişmesi, bunu hızlandıracaktır. Köylerin sosyal yapısı değişiyor. 1980'li yıllarda kırsal alanda sınıf savaşımının yükselmesinin koşulları olgunlaşıyor. Kırsal alanda sınıf savaşımının yükselmesinde kırsal alandaki işçilerin örgütlenmesi ve bilinçlenmesi belirleyici bir rol oynayacaktır. Topraksız ve aztopraklı köylülüğün büyük toprak sahiplerine karşı hareketlenmesi, işçi sınıfının desteğine bağlı kalıyor.

73) Küçük ve orta büyüklükteki toprak sahibi köylüler, köy esnaf ve zanaatkârları, köy orta katmanlarını oluşturuyorlar. Köyde ev zanaatlarıyla uğraşanların sayısı artıyor.

Büyük toprak sahipleri, yerli ve yabancı kapitalistler, tekeller, büyük tüccar ve tefeciler, bunların ardındaki bankalar ve devlet, elbirliğiyle küçük üreticiyi sömürüyor. Toprağı az, aracı-gereci eksik, parası ve kredi kaynağı çok az olan, ürününü genellikle en elverişsiz zamanda ve en düşük fiyatla satmak zorunda kalan, pazardan aldıklarının fiyatı sürekli artan örgütsüz küçük üreticilerin ekonomik durumu, son altı-yedi yıl içinde büyük ölçüde sarsıldı. Kooperatifleşme hareketi bu dönemde hızlandı. 1950-1980 arasında kırda kapitalizmin gelişmesiyle, kendi içine kapanıklıktan kurtulan, ulusal alana açılan köy, şimdi dış satımın artması, tarım sanayinin desteklenmesiyle, uluslararası alana açılıyor. Bu olgu, en başta tarım kapitalistleri ve zengin köylü için geçerli de olsa, küçük ve orta köylüyü de etkileyecek, ayrışmayı hızlandıracak, köyün politik yaşamında sert çelişkilere yol açacaktır.

Köy orta katmanları, toplumda büyük yer tutuyorlar. Köylülüğün çoğunluğunu oluşturuyorlar. Nesnel çıkarları onları işçi sınıfına yakınlaştırıyor, bir dizi sosyal-psikolojik etmen ve üretimden gelen dağınıklık, onları, burjuva güçleri desteklemeye yöneltiyor. Küçük üretici, orta ve küçük köylü içinden bir kesim köy burjuvazisine (zengin köylü) dönüşüyor. Köylü yığınları üzerinde burjuvazinin değişik akımları etkide bulunuyor. Yurt dışındaki işçilerin köyleriyle olan bağları, reformist etkilerin köye taşınmasının bir aracı oluyor. Bu bağlar ayrıca köyde kapitalist ilişkilerin ve köy burjuvazisinin gelişmesini hızlandıran bir ekonomik temeldir. Köyde yaşayan ve köyle bağlı emekçi aydınlar, ilerici akımların köye girmesinin taşıyıcısı oluyorlar.

Sosyal ayrışmanın hızlandığı köyde, köylülüğün (zengin köylü de içinde) nesnel çıkarları, işçi sınıfıyla bağlaşıklık içine girmesini zorunlu kılıyor. Köylülük, Türkiye'de ancak bu yolla devrimci bir rol oynayabilir. İşçi-köylü bağlaşıklığı, Türkiye'de devrimin utkusu için birincil önemdedir. Küçük üreticilerin kooperatif hareketi, kırsal alandaki yığınsal halk hareketinde geçmişte olduğu gibi önemli rol oynayacaktır.

74) Geleneksel üretim ilişkilerinden kopmuş, tarımsal nüfus fazlasından kaynaklanan ve kapitalist işletmelerde sürekli bir iş bulamayan geniş bir önproleter ve yarıproleter tabaka, bugün büyük kentlerin çevresinde birikiyor. Kent yoksulları diyebileceğimiz bu kesimin sayısı hızla artıyor, üç milyonu aşıyor. Bu kesimle kırdaki aztopraklı, topraksız yoksul köylülük arasında sürekli bir yer değiştirme oluyor. Bu kesim kapitalizm öncesinin sosyal ilişkilerinin derin etkisi altında bulunuyor. Burjuvazi, bu kesimin varlığından, iş güvenliğini tehdit etmede ve ücretleri düşürmede yararlanıyor. Geleceğe güvenle bakmak için hiçbir nedeni olmayan ve kendiliğinden hareketlenmeye görece açık olan bu kesim, faşist ve faşizan akımlara olduğu kadar "sol" serüvenci akımlara da temel oluyor. Bu kesimin en alt tabakası lümpenleşiyor, suçlular dünyasına karışıyor. Nesnel çıkarları işçi sınıfının savaşına omuz vermekte olan ama örgütlenmesi büyük zorluklar taşıyan kent yoksullarının işçi sınıfının yanına çekilmesi büyük önem taşıyor.

75) Son yirmi yıl içinde kent orta katmanları içinde önemli değişiklikler yer aldı. Gelişmiş kapitalist ilişkiler, bir yandan bu katmanların

belli bölümlerinin yıkıma uğramasını, konumunu yitirmesini, öte yandan da bu katmanların genişlemesini getirdi. Aynı zamanda katman-içi sosyal-sınıfsal ayrışma, kutuplaşma derinleşti.

Bu ayrışmayı, bu katmanları oluşturan: a) Ücret karşılığı çalışan aydınlar, büro ve banka personeli, devlet memurları, subaylar, polisler, teknik elemanlar ve sanatçılar vb.; b) serbest çalışan esnaf, zanaatkâr, dükkan sahiplerinin ve; c) serbest olarak çalışan aukat, doktor, mühendis, aydın vb.'lerin sıralarında izlemek olanaklıdır. Her üç kesimde de çok küçük bir azınlık, azalan ölçüde, konumlarını sağlamlaştırıp burjuvazinin sıralarına girebilmiş, geniş orta bölümler oluşmuş ve daha geniş bölümler ise ekonomik bakımdan işçi sınıfının konumlarına benzer bir konuma düşmüşlerdir. Özellikle ücret karşılığı çalışanların sıralarında eski ayrıcalıklarını hızla yitirip işçi sınıfının durumuna yaklaşanların oranı çok yüksektir.

76) Ücret karşılığı çalışan aydınlar ve devlet memurları, özellikle öğretmenler, teknik elemanlar, sağlık personeli içinde ilerici düşünceler köklü bir yer edinmiş, demokrasi savaşımında güçlü bir gelenek oluşmuştur. Ekonomik durumlarının giderek kötüleşmesi, uğradıkları ağır baskılar, teknik elemanların üretimdeki rolünün artması, bu kesimin ilerici temsilcilerini işçi sınıfıyla savaş arkadaşlığına yönlendiriyor. Bu kesimdeki ekonomik sosyal durumun kötüleşmesi, eziği çoğunluğu gelecekte bu kesimde yer almaya aday olan yüksek öğrenim gençliğinin radikalleşmesinin bir nedeni oluyor.

Esnaf ve küçük dükkan sahiplerinin geleneksel kesimlerinin oranı azalırken, yeni türleri artıyor. Sosyal-ekonomik yapı, bu kesimi sürekli yeniden üretiyor. Bu kesimin içinden burjuvaziye yükselme perspektifi giderek daralıyor, kalkıyor. Bu kesimin geniş bölümleri büyük güçlüklerle varlığını sürdürebiliyor.

Esnaf ve küçük dükkan sahiplerinin çoğunluğu, antikomünizmin güçlü etkisi altında, nesnel çıkarlarının tersine, burjuvaziye politik destek veriyor. Son yıllarda durumlarının hızla kötüleşmesi, onları bir yandan ilerici akımlara, öte yandan da faşist, faşizan, ve "sol" serüvenci akımlara açık bir duruma getiriyor. Dinsel politik akımlar, bu kesimde geniş bir taban buluyorlar.

Sayısal oranı düşük olmasına karşın, serbest çalışan doktor, avukat

vb.'leri Türkiye'de önemli bir sosyal ve politik rol oynuyorlar. Bu kesimin üst tabakaları burjuvazi politik akımlara güç ve kadro sağlıyor. Öteki tabakaları, artan ölçüde, demokrasi savaşımında yer alıyor.

Bilinçli işçiler, orta katmanların ana yığınıyla sağlam bir bağlaşıklık kurmak, onlara kendi nesnel çıkarlarını göstermek ve onların antikomünizmin etkisinden kurtulmalarını sağlamak için her çabayı gösterecektir. Orta katmanlar içinde aydınlar, öncelikle öğretmenler, işçi sınıfının yakın bağlaşığıdır.

77) Toplumda, sınıfsal ilişkilerin ötesinde, bunlardan farklı bağlarla birbirine bağlanan, ortak çıkarlara sahip üyelerden oluşan sosyal gruplar vardır. Toplumun sınıflara bölünmüşlüğü, bu sosyal gruplara da yansır, onları da kendi içinde ayrıştırır. Ama gene de tüm sosyal grubu ilgilendiren grubun özgül koşullarından kaynaklanan ortak sorunlar, varlığını sürdürür. Kadınlar, gençler, ordu mensupları, Türkiye'de yaşayan Kürt ulusu, Arap, Ermeni vb. gibi ulusal azınlıklar, Alevi vb. dinsel topluluklar böylesi sosyal gruplar oluşturuyorlar. Böylesi sosyal grupların ortak sorunları, farklı sınıflardan üyelerin birlikte davranabildiği, ortak sorunun çözümü için ortak savaşım verebildiği bir hareket için nesnel bir temel yaratıyor.

Gençlik ve Kürt ulusu, özgül durumları nedeniyle, Türkiye devrim sürecinin itici birer gücüdür. İşçi sınıfının bu sosyal gruplarla bağlaşıklığı, devrim sürecinin her aşamasında belirleyici bir rol oynayacaktır. Öte yandan kadınların katılmadığı bir hareket hiçbir zaman başarıya ulaşamaz.

78) Sosyal yapı üzerinde şu sonuçlara varılabilir: Sınıfların oluşum (formasyon) süreci, henüz tamamlanmış değildir. Sınıflar ve özellikle katmanlar arası sınırlar çok akışkandır, içiçe geçmektedir. İşçi devrinin, işsizliğin, gizli işsizliğin boyutları büyüktür, marjinal kesimler geniştir. Küçük üretim, gerek tarımda, gerekse sanayide, tüm olarak küçük işletmecilik büyük önem taşıyor. Tüm bu olgular, sınıf bilincinin biçimlenmesini, sınıf savaşımının açık bir karakter kazanmasını güçleştirici bir rol oynuyor. Ezilen sınıfların politik aktifliğinin düşük kalmasında neden oluyor. Oligarşi, karşıtı güçlerin dağınıklığından ve bölünmüşlüğünden yararlanarak egemenliğini elinde tutabiliyor.

Ama son yılların sınıf savaşımlarının kanıtladığı gibi, güçlü ve deneyli bir çekirdeğe sahip ve tüm öteki ezilen sınıf ve katmanları kendi çevresinde birleştirmeye yetenekli bir işçi sınıfı vardır. İşbirlikçi oligarşi, attığı her adımla ister istemez işçi sınıfının bağlaşıklık tabanını genişletiyor, halkın geniş kesimlerinin durumunu işçi sınıfının durumuna yakınlaştırıyor. İşçi sınıfının işbirlikçi oligarşinin diktatörlüğü ile çelişki içinde olan kesimler üzerindeki hegemonyasını kurmasının olanakları artıyor.

V- POLİTİK YAPI

79) Türkiye'deki bugünkü rejim, faşist bir rejimdir. Faşizm, işbirlikçi oligarşinin terörist diktatörlüğüdür. Onun temel karakteri, başını ABD'nin çektiği emperyalizmin en gerici kesimlerine bağımlı olması, dış emperyalist güçlerin ve antiulusal işbirlikçilerinin aracı olmasıdır.

6 Kasım 1983'de yapılacak sözümona "seçim"le işbaşına gelecek parlamento, faşist rejimin sivil kılıfından başka bir şey olmayacaktır.

80) Türkiye devleti başından beri burjuvazinin ve onunla içiçe geçmiş olan büyük toprak sahiplerinin çıkarlarını temsil eden bir burjuvazi devletidir, burjuvazi diktatörlüğünün bir aracıdır. Devletin görevi, her zaman kapitalist sömürü düzeninin korunması ve güçlendirilmesi, ekonominin egemen sınıfın çıkarları doğrultusunda düzenlenmesi ve yönlendirilmesi olmuştur.

Burjuvazi devlet hiçbir zaman burjuvazi-demokratik bir devlet karakterini tam olarak kazanmamıştır. Egemen güçler, hiçbir zaman burjuva-demokratik hak ve özgürlükleri eksiksiz savunmamışlardır. Halkın demokratik hak ve özgürlüklere sahip olmasına her zaman karşı çıkmışlardır. Burjuvazinin işbirlikçi, gerici rejimi, 1945'lerde demokrasi güçlerinin faşizme karşı kazandığı dünya çapındaki utkunun getirdiği koşullarda, kendi çıkarları için halkın demokrasi istemine sahip çıkar görünmüş, bunu politik erki dolaysız ele geçirmede kullanmış, ama 1950'lerden sonra demokrasi güçleri üzerindeki baskılar daha da arttırılmıştır.

1960'da halkın, gençliğin ve yurtsever subayların DP hükümetine yönelen tepkisi, ulusal burjuvazinin etkisindeki 27 Mayıs hareketine

yol açtı. 1961 Anayasası, dünyada gelişen güçler ilişkisi ortamında, işçi sınıfına ve öteki emekçilere sınırlı da olsa burjuvazi demokratik özgürlükler sağladı. Ne ki işçi sınıfının, demokrasi güçlerinin bu özgürlükleri kendi çıkarları doğrultusunda yaşama geçirme çabaları, her seferinde 27 Mayıs'tan kısa süre sonra politik erk üzerindeki etkinliğini yeniden kuran işbirlikçi, gerici güçlerin karşı saldırılarıyla karşılaştı. Ulusal burjuvazi, antidemokratik saldırılar karşısında ikircimli ve tutarsız bir konum aldı, işçi sınıfına karşı tutumu, onu kendi nesnel çıkarlarının tersine, gericilikle uzlaşmaya itti.

1965'lerden sonra ekonomideki yapısal bunalım temelinde, sınıf çelişkileri derinleşti, sınıf savaşımı keskinleşmeye başladı. Bu süreçte 15-16 Haziran büyük işçi direnişi tepe noktası oldu. Gerici güçler, politik egemenliği, ancak 12 Mart 1971 askersel müdahalesiyle güvence altına alabildi. Anayasada bir dizi antidemokratik değişiklikler yapıldı. Ne ki, halkın yükselen tepkisi ve uluslararası alanda yumuşamanın güçlenmesi koşullarında askersel yönetimin sürmesi olanaksızlaştı. Halkın demokrasi istemine dayanan ve burjuvazinin ulusal-reformist kesiminin desteğini alan CHP erke geldi. Ama onun ülkedeki yapısal bunalımın temelinde yatan emperyalizme bağımlılığa ve işbirlikçi tekelci burjuvazinin ekonomik konumlarına karşı hiçbir önlem almaması, bunalımları reformist yoldan aşmaya çabalaması, işçi sınıfına karşı tutum alması, erkin yeniden gericiliğin eline geçmesiyle sonuçlandı.

81) 1975-1980 arasını iki temel süreç belirlemiştir. Bir yanda burjuvazi içinde derinleşen ayrışma süreci ve burjuvazinin işbirlikçi, gerici kesiminin en tepesinin, güçlenen işbirlikçi tekelci burjuvazi çevresinde kenetlenerek oligarşik bir yapı kazanmaya başlaması. Öte yanda işçi sınıfının, öteki emekçi halk kesimlerinin yükselen savaşımı, TKP'nin ve öteki sol güçlerin etkilerinin artması ve bu ortamda ulusal-reformist burjuvazinin artan hareketlenmesi. Bu süreçler, sınırlı parlamenter rejimi yıprattı, işlemez duruma getirdi. Sınırlı burjuvazi demokrasisini bile kendisi için bir ayak bağı olarak gören işbirlikçi gerici güçler, faşist MHP'yi, terörizmin tırmandırılmasını destekledi. İşçi sınıfı hareketini, demokrasi güçlerini ezmek, emekçi yığınları amansızca sömürmek ve kapitalizmin bunalımını aşmak için, bilinçli olarak, ordunun kışladan çıkmasını kışkırttı. Bu, ABD emperyalizminin dün-

ya çapındaki ve Türkiye üzerindeki saldırgan planlarıyla da bağlıydı.

82) Büyük ve tekelci burjuvazinin, büyük toprak sahiplerinin ve emperyalizmin çıkarlarını savunan AP, 1975-1980 arasında izlediği antikomünist, işçi düşmanı, faşist MHP'yi destekleyen, Amerikan yanlısı çizgisiyle politik istikrarsızlığı derinleştirdi. Ulusal reformist burjuvazinin ağırlığındaki CHP içinde, işbirlikçi gerici burjuvaziyle uzlaşma, sol güçlerle işbirliğini reddetme, işçi sınıfına karşı tutum alma, emperyalizme boyun eğme eğilimi ve bunun CHP'nin ana koalisyon ortağı olarak işbaşına geldiği hükümetlerin politikasında belirleyici olması da politik bunalımın derinleşmesine neden oldu.

1875-1980 arasında doğrudan CİA ve MİT tarafından yönlendirilen uluslararası faşist hareketten kan alan, burjuvazinin işbirlikçi, gerici kesimince beslenen ve desteklenen faşist MHP, politik istikrarsızlığın daha derinleştirilmesinde, özellikle de terörizmin alabildiğine yaygınlaştırılmasında belirleyici rol oynadı. MHP, 1975-1980 arasında işbirlikçi tekelci burjuvazinin ve emperyalizmin ülkemize yönelik planlarının uygulanmaya konabilmesi için gerekli olan ortamı yaratmada araç oldu. MHP binlerce ilericiye, demokrata, devrimciye, komüniste yönelik kanlı cinayetleri, toplu kırımları ile, halk yığınlarının terör aracılığıyla sindirilmesine hizmet etti.

Bu dönemde Türkiye solu adına ortaya çıkan anarko terörist grupların bireysel terör eylemleri, bunlarla öteki "sol" radikal akımlar arasındaki sınırların çoğu kez silikleşmesi, bir yandan işbirlikçi gerici güçler ile emperyalizmin işine yaradı, sol güçlerin saygınlığını azalttı, öte yandan da ilerici, sol güçlerin birliğini zedeledi, birlik eğilimini baltaladı. Faşist saldırılar ve askersel devirme olasılığı karşısında ilerici güçlerin güçten düşürülmesinde önemli bir rol oynadı.

Bu dönemde, sol güçlerin, ulusal demokratik güçlerin birliğinin sağlanamamış olması, faşist terörün geriletilememesinde, askersel devirmenin önlenememesinde önemli bir rol oynadı.

Tüm bu etmenler, Amerikan emperyalizminin saldırgan politikası ve Türkiye üzerine planlarıyla, kapitalizmin yeni bir devresel bunalıma girmesi ve bunun etkilerinin ülkemize yansımasıyla birleşti. 12 Eylül 1980 askersel devirmesi oldu.

83) Egemen güçlerin en tepesinin giderek oligarşik bir yapı kazan-

masının, bağımlı devlet-tekelci kapitalizmi ilişkilerinin güçlenmesinin önündeki en önemli iki engel, sosyal çelişkilerin şu ya da bu biçimde yansıdığı parlamento ile yükselen işçi ve emekçi halk hareketiydi. Egemen güçlerin bir fraksiyonu olan generaller, bu iki engeli yok etmek amacıyla 12 Eylül 1980'de erke el koydular.

12 Eylül 1980 devirmesi, parlamentoyu dağıttı. 1961 Anayasasını iptal etti. İşçi sınıfına onun politik ve sendikal örgütlerine, ilerici, yurtsever ve barış yanlısı güçlere vargücüyle saldırdı. Bu nedenle 12 Eylül devirmesi, bir önleyici karşı-devrimdir. Devirme bu niteliğiyle, büyük burjuvazinin geniş kesimlerinin desteğini kazanmıştır. Antikomünizmle şaşırtılmış orta katmanlar içinde destek bulmuştur.

84) Askersel diktatörlük altında devletin baskı aygıtları hızla güçlendirildi, yaygınlaştırıldı. Ordunun halka karşı örgütlenmesi güçlendirildi, derinleştirildi. "Demokrasiye geçilecek" demagojisiyle tüm demokratik haklar yok edildi. İlerici güçler ağır baskılar altına alındı. Devlet daha da merkezileştirildi. Ordu üst yönetimi, MİT, siyasal polis ve ABD emperyalizmi ve CİA ile dolaysız bağlar içinde olan güçler, 1982 Anayasası ile devlet içinde devlet oldular. Tüm kilit sorunlarda parlamentonun yetkileri yok edildi. Cumhurbaşkanına olağanüstü yetkiler verildi. Örgütlenme, basın, gösteri, düşünce, sendikal ve toplu sözleşme, grev hakları son derece sınırlandı. Cumhurbaşkanına verilen yetkilerle her an tümüyle yok edilmeye açık hale getirildi. Kürt ulusu üzerindeki şoven baskılar anayasa maddesi yapıldı.

Askersel diktatörlük, İMF'nin dayattığı Friedmancı ekonomik politikayı uygulayarak, tekellerin güçlenmesine, devlet tekel kapitalizmi yöntemlerinin gelişmesine, yabancı sermayenin konumlarını pekiştirmesine olanak sağladı. İşbirlikçi oligarşinin temellerini güçlendirdi.

Askersel diktatörlük ABD emperyalizminin saldırgan politikasının dümen suyuna girdi, ABD emperyalizmine bir dizi yeni politik askersel ödün verdi. Pentagon'un "ulusal güvenlik" doktrinini benimseyerek, "iç düşmana karşı aralıksız savaş" paravanası ardında antikomünizmi, antisovyetizmi ve şovenizmi tırmandırdı.

Tüm bu etmenlerin sonucu olarak rejim adım adım gericileşti, sonunda faşist bir karakter kazandı.

85) Tüm bu gelişmeler, tekelleşmenin her alanda gericileşmenin te-

meli olduğunu bir kez daha kanıtlıyor. Ekonomik güçleri görece zayıf olan tekeller, devlet egemenliğinin tümünü ele geçirmek, bu yolla bağımlı devlet tekelci kapitalizmini geliştirmek için gericiliği her araçla destekliyorlar. Ordu üst yönetiminin ve büroktarik burjuvazinin en tepesinin, ekonomideki etkinlikleri arttıkça, ekonomide kök saldıkça, halkın sömürülmesindeki payları arttıkça, yerli, yabancı tekellerle daha sıkı bağlandıkça, devleti halka karşı daha da gerici, baskıcı yollarla kullanıyorlar.

Türkiye, 1968-1969'lu yıllardan bu yana, temelinde yapısal ekonomik bunalımın yattığı politik istikrarsızlıklarla karşı karşıyadır. Egemen güçlerin politik egemenlik sistemindeki bu süregen bunalım, geçen süre içinde 10'u aşkın hükümet değişikliğinde, askersel müdahalelerde ve sonuçta diktatörlüğün kurulmasında ifade buldu.

12 Eylül askersel devirmesinden sonra da ekonomik bunalımın aşılamamış olması, emperyalizme bağımlılığın daha da artması, işçi ve emekçi halkın sömürüsünün daha da arttırılması sonucunda, politik egemenlik sistemindeki bunalım çözülmedi. İşbirlikçi oligarşinin ekonomik ve politik alanda attığı adımlar, sosyal çelişkileri daha da derinleştiriyor, burjuvazi içindeki bölünmeleri hızlandırıyor, halkın demokrasi istemini, ekonomik ve sosyal hak istemlerini arttırıyor. Faşist rejim, Türkiye'deki bağımlı ve görece geri kapitalizminin can çekişme sürecini zorbalıkla uzatmaktan başka bir işlev görmüyor.

VI- TKP'NİN STRATEJİ VE TAKTİĞİ

86) 1970'lerden bu yana Türkiye'de devrimci gelişmeleri önlemek için girişilen ve 12 Eylül 1980'den sonra doruk noktasına ulaşan çabalarına karşın, emperyalizm ve işbirlikçileri Türkiye'deki egemenlik sistemlerini içine girdiği bunalımlardan çıkaramamışlardır. Türkiye emperyalizmin zayıf bir halkasıdır.

87) Türkiye'deki ekonomik, sosyal, politik tüm gelişmelerin temelinde şu çelişkiler yatıyor:

a) Kapitalizmin temel çelişkisi olan emek-sermaye çelişkisi: Bu çelişki bugün en başta büyük ve tekelci burjuvaziyle geniş halk yığınları arasındaki çelişki olarak keskinleşiyor.

b) Türkiye halkı ile emperyalizm arasındaki çelişki: Emperyalizm özellikle de ABD emperyalizmi Türkiye'de artık bir dış faktör değildir, o artan ölçüde bir iç faktöre dönüşmüştür. Yeniden üretim süreci dışa bağımlıdır. İşbirlikçi burjuvazi emperyalizme bağımlılık ilişkilerinin iç sosyal taşıyıcısıdır. Emperyalizm birçok yoldan ülkenin ekonomik, politik yaşamına içerden müdahale edebiliyor, kararların alınmasına katılıyor. Emperyalizm ile halk arasındaki ulusal çelişkinin sosyal-sınıfsal içeriği derinleşiyor, ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımı içiçe geçiyor.

c) Büyük toprak sahipleri ve kapitalizm öncesinin damgasını taşıyan öteki öğelerle köylülük arasındaki çelişki.

d) Egemen Türk burjuvazisi ile Kürt halkı arasındaki çelişki.

Karşılıklı olarak birbirlerini de etkileyen bu çelişkilerin sonucunda,

Türkiye'de bugün bir yanda emperyalizm ve işbirlikçi oligarşi, öte yanda tüm öteki sosyal sınıf ve katmanlar vegruplar arasındaki keskinleşen çelişki, tüm gelişmelere damgasını vuran çelişki olarak öne çıkıyor. Toplumsal ilerlemeyi sağlamak için, sömürülenlerle sömürenler arasındaki temel çelişkiyi çözmenin koşullarını yaratabilmek için öncelikle çözülmesi gereken çelişki budur. Bu ancak köklü antiemperyalist, antioligarşik, antitekel, antifeodal, demokratik dönüşümlerin gerçekleşmesi, ulusal sorunun çözümü ile olanaklıdır.

Bu görevler, iki aşamalı bütünsel bir süreç olan devrimin antiemperyalist, demokratik aşamasında yerine getirilecektir. Antiemperyalist, demokratik halk devrimi, TKP'nin yakın amacıdır.

Bu devrimin başlıca gelişme yolu, işçi sınıfının ulusal demokratik cephede en geniş barış ve demokrasi güçlerini birleştirmesi, işbirlikçi oligarşinin askersel faşist diktatörlüğünün, halk yığınlarının bağımsız aktif eylemiyle yıkılması, ulusal demokrasinin kurulması, politik erkin ulusal, demokratik güçlerin hükümetine geçmesi, antiemperyalist demokratik dönüşümlerin başlatılması ve bu süreç boyunca işçi sınıfının hegemonyasının pekişmesi oranında, antiemperyalist, demokratik halk devriminin tamamlanmasıdır.

88) Bugünkü durumda bir yandan ülkemizin, halkımızın önüne yeni yeni tehlikeler dikiliyor. İşbirlikçi oligarşinin parlamenter kılıflı faşist diktatörlüğün elinde ülkemizin Amerikan çıkarları doğrultusunda savaşlara sürüklenmesi, ulusal ekonominin emperyalizme tümden kurban verilmesi, halkın yaşam koşullarının çok daha kötüleşmesi, baskıların daha da artması sözkonusudur.

Öte yandan ülkemizin ve halkımızın yazgısında köklü bir değişiklik sağlamak için ilerici güçlerin önünde tarihsel olanaklar açılıyor.

89) Barışçı, bağımsız, demokratik ve sosyalist bir Türkiye'nin yolunu açmak için, Amerikan emperyalizminin baskı ve dayatmalarına son vermek, faşist rejimi yıkmak ve ulusal demokrasiyi kurmak zorunludur. TKP'nin ivedi amacı budur.

İç ve dış koşullar demokrasinin kurulması için elverişlidir.

Dünyada emperyalizmin güçleriyle, başta sosyalist sistem, tüm antiemperyalist güçler arasında bugün yaklaşık bir güç dengesi oluşmuş-

tur. Dünya çapında yükselen barış hareketi ABD emperyalizminin yalıtlanmasına katkıda bulunuyor.

Ortadoğu'da emperyalizm ve gerici rejimler tüm çabalarına karşın güçler ilişkisini kendi yararlarına kalıcı biçimde kökten değiştirmeyi başaramıyorlar. Türkiye reel sosyalizmin dolaysız etkisinin durdurulamadığı bir bölgede bulunuyor.

Ülkede karşılıklı güçlerin yer alımı, barış ve ulusal demokrasi güçlerinden yana ağır basıyor. Amerikancı, en gerici, faşist güçler giderek yalıtlanıyorlar. Geniş halk yığınları demokrasi, ekonomik ve sosyal haklar istiyorlar. Savaş serüvenlerine sürüklenmek istemiyorlar. Halkın bu istemlerini savunan geniş politik güçler var. ABD emperyalizminin ve faşist diktatörlüğün politikası, burjuvazinin geniş kesimlerinin çıkarlarıyla da çelişiyor.

90) Ulusal, demokratik güçlerin birliği ve yığınsal halk hareketinin, ulusal çapta bir direnişin yükselmesi ile faşist cunta rejimine ivedilikle son vermek olanaklıdır. Bu rejimin gücü karşıtlarının dağınıklığından kaynaklanıyor. TKP faşist diktatörlüğü yıkmak için tüm cunta karşıtı güçlerin işbirliğini savunuyor, tüm güçleri bugünden ulusal direnişi hazırlamaya çağırıyor. İşçi sınıfının ve köylülüğün savaşımının yükselmesi, sol güçlerin birliğinin sağlanması, ilerici güçlerin eylem birliğinin güçlenmesi, Türk ve Kürt emekçilerinin ortak savaşımı, faşist diktatörlüğe son verecek bir güçler ilişkisinin oluşmasında belirleyici olacaktır. Ulusal demokrasinin kurulması, cuntayı destekleyen bir avuç işbirlikçi oligarşinin dışında kalan, işçi sınıfından ulusal-reformist burjuvaziye kadar tüm sınıf ve katmanların gereksinimidir. Ulusal demokrasi ancak, cunta rejimine son verecek, ulusal demokratik cephede birleşmiş güçlerin ortak hükümetinin kurulmasıyla yaşama geçebilir.

91) Ulusal demokrasi programı özetle şunları içermelidir:

- Türkiye dünya barışının korunmasına aktif katkıda bulunmalı, sosyalist ülkelerle, tüm komşularıyla barış içinde yanyana yaşamalı, buna zarar veren ABD ve NATO anlaşmalarının getirdiği üsler vb. tüm yükümlülüklerden kurtulmalıdır. ABD ve NATO'nun ülkemiz topraklarını ve silahlı kuvvetlerini üçüncü ülkelere karşı tehdit ya da saldırı

amaçlarıyla kullanılmasına olanak verilmemelidir. Türkiye komşularıyla olan tüm anlaşmazlıklarını yalnızca barışçı yollardan çözme ilkesini uygulamalıdır. Tüm ülkelerle karşılıklı yarar ve eşitlik temelinde çok yönlü ilişkiler geliştirilmelidir.

- Genel politik af çıkarılmalı, koğuşturmalar durdurulmalı, politik göçmenlerin yurttaşlık hakları geri verilmeli, özgürce ülkeye dönmelerine izin verilmelidir. 1982 Anayasası iptal edilmeli, 1961 Anayasasının demokratik ilkeleri temelinde ulusal demokratik bir anayasa yapılmalıdır. Bu anayasayla tüm erk egemenliği ulus adına kullanılacak parlamentoya verilmeli, politik özgürlükler ve sendikal özgürlükler, düşünce ve vicdan özgürlüğü eksiksiz sağlanmalı, faşizm yasaklanmalı, Kürt halkı üzerindeki ulusal baskıların kaldırılması güvence altına alınmalıdır. Devlet aygıtı ve özellikle ordu faşistlerden, cunta kalıntılarından ve emperyalizmin ajanlarından arındırılmalı, tüm devlet aygıtı demokratik temeller üzerinde yeniden örgütlenmeli, ordu ulusal bağımsızlığı ve demokratik kazanımları korumakla görevlendirilmelidir.

- Ekonomik bağımlılığa son vermeyi amaçlayacak, demokratik bir toprak ve tarım reformunu gerçekleştirecek, yerli ve yabancı tekellerin, büyük burjuvazinin, ayrıcalıklarına son verecek, eylemlerini sınırlayacak, aracı-vurguncu burjuvazinin eylemlerine son verecek, devlet ekonomik sektörünün öncülüğünde, endüstrileşmeye yönelecek, işsizliğe karşı önlemler alacak halkın ekonomik, sosyal, kültürel yaşam düzeyini yükseltmeyi, ulusal gelirin emekçiler yararına daha adaletli dağılımını amaçlayacak bir ekonomik ve sosyal politika uygulanmalıdır. NATO'nun dayattığı aşırı askersel harcamalar azaltılmalıdır.

92) Ulusal demokrasi programının yaşama geçmesiyle antiemperyalist demokratik halk devrimi başlamış, ilk basamağı aşılmış olacaktır. İşçi sınıfı, köylülük ve orta katmanlarla bağlaşıklık içinde antiemperyalist demokratik halk devrimini tamamlamaya yönelecektir. İşçi sınıfı bu ulusal demokrasinin kurulmasında işbirliği yaptığı öteki güçleri de köklü dönüşümlere kazanmak için çalışacaktır.

Antiemperyalist, demokratik halk devriminin tamamlanması için: Ulusal bağımsızlığın sağlamlaşması, NATO'dan çıkılması ve AET ile eşitsiz anlaşmalara son verilmesi büyük ve tekelci burjuvazinin, ya-

bancı şirketlerin önemli işletmelerinin, bankaların dış ve toptan iç ticaretin devletleştirilmesi, demokratik toprak ve tarım reformunun sonuçlandırılması, planlı ekonominin uygulanması, politik yaşamın ve genel olarak kamu yaşamının tam demokratikleştirilmesi, emekçilerin toplumsal yaşamın her alanında yönetime aktif katılmasının sağlanması, Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkının gerçekleşmesi, kültür devriminin başlatılması, sosyalist ülkelerle dostluk ve işbirliği ilişkilerinin geliştirilmesi zorunludur.

93) Sosyalizmi kurmak ve oradan da bayrağında "herkesten yeteneğine, herkese ihtiyacına göre" ilkesi yazılı komünizme geçmek, TKP'nin uzak amacıdır.

İki aşamalı bütünsel devrim sürecinde demokratik devrim bir dizi ara basamaktan geçerek, yolu sosyalizme açacaktır. Ulusal demokrasiyle başlayan devrimci sürecin derinleşmesiyle, antiemperyalist demokratik halk devriminin tamamlanan görevlerinin giderek sosyalist görevlerle içiçe girmesiyle devrimin sosyalist aşaması başlayacaktır.

Sosyalist devrimin öncü, itici gücü, emekçi köylülükle ve kent emekçileriyle bağlaşıklık kuran işçi sınıfıdır. İşçi sınıfı, sosyalizme geçiş öncesinde işbirliği yaptığı güçleri de sosyalizm amacına kazanmak onlarla işbirliğini sürdürmek için çalışacaktır.

Üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti ve işçi sınıfının güçlü iktidarı olan proletarya diktatörlüğü temelleri üzerine oturacak olan yeni toplumsal düzen, gerçek demokrasidir. Proletarya diktatörlüğü, işçi sınıfına ve emekçilere hiçbir kapitalist ülkede erişilmeyecek genişlikte bir demokrasi sağlayacaktır. Geniş halk yığınlarının toplum yönetimine fiilen katılması için, halklar arasında dostluk ve eşitlik için gerekli koşulların yaratılmasını, ekonominin halk yararına, planlı ve bunalımsız gelişmesini, emekçi halkın toplumsal ve politik haklarının güvence altına alınmasını yalnız sosyalizm sağlayabilir.

Sosyalist mülkiyet, üretimin planlı örgütlenmesine ve kafa-kol emekçilerinin ekonominin yönlendiriciliği ve yönetimine etkinlikle katılmasına temel olacaktır. Böylece sosyalizmde bilim çeşitli toplumsal ve ekonomik alanlara girecek, bilimsel-teknik devrimin yarattığı tüm potansiyeller ekonomik gelişmenin hızlanması, toplumun tüm

üyelerinin gereksinimlerinin karşılanması için tam ve kapsamlı kullanılacaktır. Kültür devrimi sonuçlanacak, tüm kültür değerleri en geniş yığınlara ulaşacaktır. İnsancıl ve ahlaki değerler egemen olacaktır.

Böylece insanın insan tarafından sömürülmesinin ve ulusal eşitsizliklerin tüm biçimlerini sonsuza kadar yoketmek olanaklı olacaktır.

Sosyalizmin kurulup geliştirilmesi, işçi sınıfının esinlendirip yönlendireceği en geniş yığınların destek, katılım ve girişimlerine dayanacaktır. Komünist Partisi tüm olarak sosyalist toplumun öncüsüdür. Emekçi halkın, yığın örgütlerinin artan politik etkinliği, kişi haklarının çoğaltılması ve sosyalist demokrasinin çok yönlü geliştirilmesi, halkın eylem ve irade birliğini ilerletecektir.

Sosyalizmde sömürücü sınıfların ortadan kalkması emekçi sınıfların artan kaynaşması, sosyalist kuruluşun gelişmesi koşullarında proletarya diktatörlüğü tüm halkın devletine dönüşecek ve demokrasi daha da gelişip bir üst düzeye çıkacaktır.

94) TKP yığın eylemlerini temel savaşım biçimi olarak alır. TKP her zaman, verili koşullarda işçi ve emekçilerin olanaklı olan en geniş kesimlerini eyleme çekici, onların savaşım deneylerini genişletecek ve derinleştirecek, bilinç ve örgütlülük düzeylerini yükseltecek ve işçi sınıfının en ilerici kesimlerini daha ileri ve yüksek istem ve savaşım konumlarına yöneltecek eylem biçimlerini uygular.

Komünistler yığınların olduğu her yerde çalışırlar. Yönetimlerinin niteliğine bakmaksızın, sendikalarda, kooperatiflerde, geçlik, kadın ve meslek örgütlerinde, her tür yığın örgütünde çalışır ve bu örgütlerde halkın çıkarlarını savunurlar. Ordunun yurtsever kesimlerini halkın yanına çekmek için her çabayı göstermek komünistlerin görevidir.

Komünistler her zaman yığınların savaşımlarının en ön sırasında yer alır. Onlar, halkın davası için hiçbir özveriden geri kalmaz, işçi sınıfının, tüm halkın çıkarlarını savunmada, onun savaşım yolunu aydınlatmada en büyük kararlılığı ve girişimciliği gösterirler. Komünistlerin, çalışan insanların çıkarlarından ayrı, özel çıkarları yoktur. Onlar tüm varlıklarını, işçi sınıfının ideolojik eğitimine onun olgunlaşmasına, örgütlülük düzeyinin yükselmesine ve devrimci süreçte öncü rolünü yerine getirmesine adarlar. Onların yığınlar arasındaki çalışmaları-

nın başlıca amacı, halkın politik deneyim kazanması ve devrimci dönüşümlerin zorunluluğunun bilincine varmasına yardım etmektir.

95) İşçi sınıfı ve bağlaşıklarının, önlerine çıkan tarihsel olanakları ne ölçüde değerlendireceği, güçler ilişkisini ne ölçüde kendi yararlarına değiştirebilecekleri, topluma ne ölçüde ileri bir yön verebilecekleri, TKP'nin yığınlar içindeki etkinliğine, ideolojik-politik olgunluğuna, ulusal demokratik güçlerin eylem ve cephe birliğinin gerçekleşme düzeyine ve yığın savaşımlarının ne ölçüde köklü hedeflere yöneleceğine bağlı kalıyor.

Ulusal demokratik güçlerin eylem ve cephe birliği, sol güçlerin politik bloku için çalışmak, işçi sınıfının eylem birliği için çalışmak ve partiyi güçlendirmek, onun ideolojik-politik olgunluğunu ve yığınlar içindeki etkisini yükseltmek için çalışmak, her üçü de, diyalektik olarak birbiriyle bağlıdır, subjektif faktörün etkinliğinin yükseltilmesinin birbirinden ayrılmayan farklı yanlarıdır. Bugünkü somut durumda, tüm bu çalışmalarda belirleyici olan, partiyi güçlendirmektir.

96) Devrimci bir durum olmadan, işçi sınıfının bağlaşıklarıyla birlikte erki ele alması olanaklı değildir. Devrimci durum istemekle yaratılamaz. Ancak, işçi sınıfının, başdüşmanı yalıtlayıcı, onun egemenlik aparatını zayıflatıcı, bilinçli eylem ve cephe birliği politikasıyla bağlaşıklarıyla birlikte yükselteceği savaşım, devrimci bir durumun oluşmasını hızlandırabilir.

97) Devrim, yığınların devrimci zor kullanımı olmadan başarıya ulaşamaz. Halkın düşmanları, halka gönüllü olarak erki teslim etmezler. Devrimci zor kullanılmasının ne biçim alacağı, devrimin silahların kullanılmasıyla mı, yoksa kan dökülmeden mi utkuya ulaşacağı tamamen egemen güçlerin tutumuna bağlıdır. Eğer onlar halka karşı zor kullanarak direnirlerse, iç savaşa, silahlı ayaklanmalara yol açmış olurlar. Eğer halkın birleşik gücü karşısında zorbalığa başvurmaya cesaret edemezlerse, devrim barışçı yoldan başarıya ulaşabilir.

TKP, kapitalizmin tarihsel aşılmışlığı ve uluslarlarası güçler oranının dünya devrimci sürecinden yana olduğu saptamasından çıkardığı tarihsel iyimserliği, ülkemizdeki objektif gerçekliğin soğukkanlı analiziyle birleştirmektedir. Emperyalizmin boyunduruğunu kırmak, işbir-

likçi oligarşinin egemenliğine son vermek, halkın refahı için, adaletli, kalkınmış, kültürel bakımdan gelişmiş bir toplum, barış yanlısı bir devlet kurmak savaşımı, işçi sınıfının, halkın eşi görülmedik fedakarlığını ve kahramanlığını gerektiren uzun ve çetin bir savaşımdır.

TKP, devrimin nasıl bir ol izleyeceği sorununda, ülkemizdeki burjuva parlamenter geleneklerin görece zayıflığını, devlet aygıtının geleneksel militarist, baskıcı niteliğini ve gücünü, periyodik bir dizi askersel devirmenin gerçekleşmiş olmasını, Cumhuriyet tarihinin büyük bir bölümünün sıkıyönetim altında geçmesini ve işçi sınıfının yasal politik ve sendikal örgütlerinin her zaman barbarca saldırılarla karşı karşıya kalmasını dikkate alıyor. Bu somut durum tarihsel ve nesnel nedenlere bağımlı ve geri kapitalizmin yapısal bunalımının ve istikrarsızlığının aşılamamasına, sosyal çelişkilerin yumuşatılmamasına, Türkiye'nin coğrafi konumunun emperyalizm için stratejik önem taşıyor olmasına vb. de sıkı sıkıya bağlıdır.

12 Eylül devirmesinden sonra, Türkiye'de devrimin barışçıl yoldan utkuya ulaşması olasılığı büsbütün yokolmuştur.

TKP, her zaman devrimin barışçıl yoldan gelişmesini tercih edecek, çıkan barışçıl her olanağı kullanacaktır, ama işçi sınıfını, emekçi halkı Türkiye'de devrimin barışçı olmayan bir yoldan utkuya ulaşacağı konusunda kendi deneyleri temelinde sürekli aydınlatacak, işçi sınıfının her türlü savaşım biçimine hazırlıklı olması için çalışacaktır.

98) Faşizmin yıkılmasından sonra kurulacak rejim, onu yıkacak güçlerin bileşimine ve uluslararası koşullara bağlı olarak şu ya da bu ölçüde sınırlı bir burjuva demokrasisi de olabilir. Bu durumda işçi sınıfının önünde duran görev, bu yeni koşullarda yeni bir eylem programıyla antiemperyalist, demokratik halk devrimine yaklaşmak için savaşmak olacaktır.

Eylem ve Cephe Birliği Politikası

99) Partimizin strateji ve taktiğini yaşama geçirmek, işçi sınıfına tarihsel misyonunu yerine getirmesinde öncülük edebilmek, ancak eylem ve cephe birliği politikasını başarıya ulaştırmakla olanaklıdır. Son yılların tarihi hiçbir ilerici gücün tek başına kendi amaçlarına ulaşamayacağını çok açık kanıtladı.

TKP, ulusal demokratik güçlerin, sol güçlerin eylem birliğinin ve ulusal demokratik bir cephenin, tek cephenin kurulmasının zorunlu olduğu görüşünü politikasına temel yapan ve bunu sürekli propaganda eden ilk politik güçtür. Bugün sol güçler içinde bu görüşün genel geçer benimsenmesi, en başta TKP'nin sürekli çabalarıyla bağlıdır.

TKP propagandasıyla, değişik politik güçlere yaklaşımıyla, yığın örgütleri içindeki çalışmasıyla, eylem birliği yolunda attığı somut adımlarla, bu politikanın yaşama geçmesine çalıştı. İşçi sınıfının yığınsal eylemlerine öteki halk kesimlerinin de çekilmesinde uzun süreli grevlere bu kesimlerin gösterdiği dayanışmanın örgütlenmesinde, sendika, gençlik, barış, demokratik kooperatif, kadın, meslek adamları hareketlerinde ve bunlar arasında eylem birliklerinin sağlanmasında, CHP'nin önemli kesimlerinink işçi sınıfının savaşımlarıyla dayanışma içine girmesinde, 1979 ara seçimlerinde kimi sol güçler arasında eylem birliği sağlanmasında, TKP önemli bir rol oynadı ve önemli deneyler kazandı. Ne ki, bu eylem birliklerinde kalıcı sonuçlara ulaşmak başarılamadı.

TKP MK 1981 Plenumu, partinin eylem ve cephe birliği politikasındaki sekterlik temelindeki kimi yanlışları düzeltti, partiyi bu alanda güçlü bir silahla donattı. TKP geçen dönem içinde, gerek ülkedeki ağır illegal koşullarda, gerekse B. Avrupa'daki karmaşık koşullarda Türk ve Kürt sol güçlerle eylem birliği yolunda bir dizi somut adım attı. TİP ile ilişkilerinde sürekli ve yapıcı bir işbirliği olanakları arttı. TKP öteki sol güçlerle birlikte bir dizi yığınsal eylemin gerçekleştirilmesine aktif katıldı. Anayasaya hayır kampanyasında ve Türkiye ile dayanışma hareketinin örgütlenmesinde eylem birliği yönünde somut adımlar attı. TKP bu adımları genişleterek sürdürmeye çalışıyor.

100) TKP ulusal demokratik güçlerin tek cephesinin kurulmasını amaçlıyor. Tek cephe bugün barış yanlısı ve antifaşist Türk ve Kürt tüm güçlerin cephesi olmalıdır. TKP, Ulusal Demokrasi programının bugün tek cephe için ortak bir platform oluşturmada bir çıkış noktası olabileceği görüşündedir. Elbette cephenin platformu ona katılan tüm güçlerin ortak eseri olacaktır. TKP hiçbir zaman kendi görüşlerini cepheye dayatma yolunu izlemeyecektir. TKP, tek cephenin antiemperya-

list demokratik halk devriminin tamamlanması ve sosyalizmin kurulmasına kadar zorunlu olduğu görüşündedir. TKP tüm bu süreç içinde, cephenin sınıfsal tabanının değişeceği ve farklı biçimler altında da olsa, tek cepheyi güçlendirerek korumanın olanaklı olduğu görüşündedir. Cephenin platformu her farklı aşamada ona gönüllü katılan eşit haklı güçlerin ortak eseri olmalıdır. Tek cephe ancak politik platformun yanısıra ortak politik yönetime de sahip olursa yaşayabilir.

Bugün sol politik güçlerin, sosyalizmi savunan güçlerin, barış yanlısı, antifaşist bir politik blokunun kurulması, ulusal demokratik güçlerin tek cephesinin kurulmasını hızlandıracaktır.

TKP, antisovyetik ve antikomünist görüşleri ortak amaçların önüne çıkarmayan her güçle eylem birliği yapabilir.

101) TKP, eylem ve cephe birliği politikasını yaşama geçirmek için:

Politikasında ilkesellikle esnekliği bağdaştırmayı yetkinleştirerek, işçi sınıfının politik-ideolojik ve örgütsel bağımsızlığından ödün vermeden, politik koşulları en doğru, en tam ortaya koymaya çalışarak, gerektiğinde, işçi sınıfının savaşımını ve bilinç düzeyini yükseltmeye yardımcı olacaksa, politik ödünler vererek;

politikasında ve ajitasyon propagandasında köylülüğün, orta katmanların, aydınların, gençliğin, kadınların ve Kürt halkının çıkarlarını daha iyi savunarak, bu kesimler ve silahlı kuvvetler içinde parti çalışmasını güçlendirerek, öteki halk kesimlerinin içinde işçi sınıfının saygınlığını arttırarak, onları işçi sınıfı ile bağlaşıklığın zorunluluğuna ikna ederek;

yığınları yüreklendirecek onlarda coşku uyandıracak, onların duygu ve düşüncelerini yansıtan politik belgiler formüle ederek, onların savaşımlarının en ön sırasında yer alarak, en büyük özveriyi göstererek, en kritik yerde en büyük katkıyı yaparak, ardıcıl, dayanıklı, kahraman komünistlerin örneğini yaygınlaştırarak;

politik güçlere ayrımlı, eşit haklı yanaşarak, bağlaşıklık içine girmek istediği güçlerin politik ve kültürel geleneklerini, öznel tutumlarını dikkate alarak, ortak yanları ve çıkarları öne çıkararak, ayrılıklara birlik yanlısı bir konumdan, yapıcı yaklaşımını yetkinleştirerek;

sabırla, adım adım hiçbir ulusal demokratik gücü dışlamadan biriyle birliği ötekinin karşısına koymadan, eylem birliklerini geliştirerek;

anti-TKP önyargılara ve antisovyetizme karşı ideolojik savaşımı, emekçilerin enternasyonalist ruhta eğitimini güçlendirerek;

öteki ilerici güçlerle birlikte faşist diktatörlük koşullarına uygun somut örgütsel biçimler bulmaya çaba harcayarak çalışacaktır.

Eylem ve cephe birliği politikasının, sınıfsal ve politik bağlaşıkların başarısı, işçi hareketinin etkisi ve olgunluk düzeyiyle bağlıdır. TKP ideolojik savaşımı ile bağlaşıklık politikasını birbirinin karşısına koymaz.

TKP ve Öteki Politik Akımlar

102) Faşizm, halkımızın baş politik düşmanıdır. TKP'nin ivedi görevi işbirlikçi oligarşinin terörist diktatörlüğü olan faşist erkin yıkılması, yerine ulusal demokratik bir hükümetin kurulması, faşist örgüt ve akımların tasfiye edilmesidir. TKP diktatörlüğe karşı çıkan tüm güçlerle işbirliğinden yanadır.

103) Geçmişte AP olarak örgütlenen, büyük ve tekelci burjuvazinin, büyük toprak sahiplerinin ve emperyalizmin çıkarlarını savunan faşizmin erke gelmesinde büyük sorumluluğu olan, tutucu, sağcı politik akım, bugün emperyalizm yanlısı bir reformist anlayışla cunta karşıtı bir tutum alıyor. Oy tabanının faşizme karşı tepkisinin artması, geçmişte desteğini kazandığı, hatta çıkarlarını savunduğu kesimlerin önemli bölümünün şimdi faşizmle çelişki içinde olması, bu akımı cuntaya karşı çıkaran bir etmen oluyor. Bunun nesnel olarak burjuvazinin politik egemenlik sistemindeki bunalımı daha da derinleştirdiğinin bilincinde olan AP yöneticileri, cuntayla uzlaşma yolunu seçiyor ve diktatörlüğe karşı halk muhalefetini kendi politik çıkarlarına araç etmeye çalışıyorlar. TKP bu akımın tabanındaki emekçi kesimlere bu çevrelerin emperyalizm ve diktatörlükle uzlaşma yanlısı tutumlarını sergiler. Bu çevrelerin cunta karşıtı tutumları, bunları izleyen kesimlerin, özellikle emekçi tabanının ortak savaşıma kazanılması için olanaklar sağlıyor.

104) Geçmişte ulusal reformist burjuvazinin öncülüğünde CHP içinde örgütlenen ya da CHP'ni dışardan destekleyen çeşitli politik

akımlar, burjuva reformizmi, sosyal demokrasi, devrimci demokrat Kemalistler varlıklarını dağınık biçimde sürdürüyorlar. TKP bu akımlarla cunta karşıtı harekette işbirliğinden yanadır. Bu kesimler geçmişteki birlik karşıtı tutumlarının olumsuz sonuçlarından dersler çıkarmalı ve ancak işçi sınıfıyla birleşebilirlerse barış ve demokrasi için başarılı bir savaşım yürütebileceklerini görmelidirler. TKP geçmişte CHP içinde örgütlenen politik güçlerin önemli bir bölümünü ulusal demokrasi için savaşıma kazanmaya çalışacaktır.

105) Geçmişte MSP içinde örgütlenen ve son yıllarda Amerikan emperyalizmine, işbirlikçi tekellerin vurgunlarına ve cuntaya karşı artan ölçüde eleştirel tutum alan dinsel akım içinde fanatik görüşler ve antisovyetik, antikomünist önyargılar etkisini koruyor. TKP buna karşın bu akımı diktatörlük karşıtı harekete kazanmak için çalışacaktır.

106) Sol radikal akımlar içinde, ayrışmalar derinleşiyor, Maoculuğun ve anarko terörizmin antisovyetizmin bu akımlar üzerindeki etkisi görece azalıyor, Marksizm-Leninizmin etkisi artıyor. Sol güçlerin eylem birliği yolundaki görüşler güçleniyor. Ne ki antisovyetizmin, antikomünizmin, reformizmin küçük burjuva milliyetçiliğinin etkileri, Dev-Yol gibi örgütlerle TKP arasında kalıcı bir eylem birliği kurulmasını güçleştiriyor. TKP buna karşın Amerikan emperyalizmine ve işbirlikçi oligarşinin diktatörlüğüne karşı, bu akımlarla eylem ve cephe birliğinden yanadır.

107) TKP, Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi temelinde, TİP'le politik birliği amaçlayan her alanda bir eylem ve işbirliğinden yanadır. TİP ile kurulan olumlu ilişkileri derinleştirmek için ilkesel çabalarını sürdürecektir.

108) TKP Marksizm-Leninizmden ardan ölçüde etkilenen Kürt devrimci demokrat akımlarıyla diktatörlüğe karşı ve tüm devrimci süreç boyunca eylem ve cephe birliğinden yanadır.

109) TKP sol radikal akımlar içinde çıkan Türk ve Kürt anarko-terörist grup ve örgütlerin geçmişten ders çıkarmaları gerektiği görüşündedir. Terörist politikada ayak direyen örgütlere karşı, bunlar ne kadar "sol" tutumlar alsalar da, ideolojik politik savaşımın sürdürülmesi, bunların sol içinde yalıtlanmasının sağlanması zorunludur.

110) TKP en geniş ulusal demokratik güçlerin Amerikan emperyalizmine ve faşist diktatörlüğe karşı birliği yolunda, Türk-Kürt tüm sol güçlerin birliğinin sağlanmasını ivedi politik bir hedef görüyor. Türk ve Kürt sol güçlerin birliği ulusal demokratik cephenin çekireği olacaktır. Batı Avrupa'da sol güçler arasında gelişen eylem birlikleri, cezaevlerindeki ortak direnişler, ülkede tabanda gelişen eylem birlikleri bu hedefin gerçekleştirilmesi için büyük olanaklar yaratıyor. TKP bu uğurda her çabayı gösterecektir. TKP parti örgütleri sol güçlerin tabandaki birliği için çalışmakla yükümlüdürler.

VII-TKP ve YIĞINSAL HALK HAREKETİ

İşçi Hareketi, Sendikal Hareket

111) Türkiye işçi sınıfı tarihinin en ağır koşulları altında savaşımını sürdürüyor. Gerçek işçi ücretleri sürekli geriliyor. İşsizlik hızla büyüyor. Sömürü, özellikle genç ve kadın işçilerin sömürülmesi artıyor. 12 Eylül 1980'den sonra, işçi sınıfının bir dizi kazanılmış ekonomik ve sosyal hakkı zorla geri alındı, sendikal hakları yokedildi, işyerlerindeki baskılar olağanüstü arttı. Binlerce öncü ilerici işçi tutuklandı, işten atıldı. DİSK kapatıldı, bini aşkın sendikacı idam ve ağır hapis cezaları istemiyle suçsuz, kanıtsız "yargılanıyor".

Faşist diktatörlük yeni sendikalar, grev ve toplu sözleşme, iş yasalarıyla, işçi sınıfının sömürülmesini arttırmaya, işçilerin özgürce sendikalaşmasını önlemeye, onları sendikal savaşımdan uzak tutmaya, sendikaları, sıkı devlet denetiminde göstermelik örgütler durumuna sokmaya, işçilerin özgür toplu sözleşme yapmasını önlemeye, grev vb. savaşım araçlarını kullanılmaz duruma sokmaya, işçi sınıfının sendikal birliğini ve sendikaların politik savaşıma katılmasını önlemeye çalışıyor. Cuntanın desteği ile Türk-İş yönetiminde bulunan bir avuç sendika ağası cuntayla işbirliği içinde Türk-İş üyelerini sendikal savaşımdan alıkoymaya çalışıyorlar. CİA ile bağlı AAFLİ örgütü Türk-İş içinde etkinliğini arttırıyor. Reformist akımlar işçi hareketini derinden bölüyor.

112) Türkiye işçi sınıfı 1970'li yıllarda büyük savaş deneyleri kazandı. Bu yıllar ülke tarihindeki işçi direnişlerinin, grevlerinin yığınsal işçi eylemlerinin en yoğun olduğu dönem oldu. DİSK'in etkinliği, sınıf sendikacılığının güçlenmesiyle arttı. İşçi sınıfı antitekel içerikli

uzun grevler, politik içerikli yığınsal çıkışlar gerçekleştirdi, demokrasi savaşımında artan bir rol oynadı. Büyük işçi önderi Kemal Türkler'in faşistlerce öldürülmesi üzerine ülke tarihinin en yığınsal eylemi gerçekleşti. Sendikal eylem birliği yolunda ilk adımlar atıldı. Türk-İş içinde sendika ağalarına sınıf uzlaşmacılığına karşı tepkiler güçlendi.

TKP, 12 Eylül öncesinde sendikal hareketin güçlenmesinde, sınıf sendikacılığının etkinliğinin artmasında, sendikal demokrasi ve sendikal birlik görüşünün yaygınlaşmasında ve yığınsal işçi eylemlerinin örgütlenmesinde büyük ve onurlu bir rol oynadı. İşyerlerindeki çalışmayı ve sendikal demokrasinin yaygınlaşması çabalarını esas alan, sendikaların her düzeyinde çalışmaya önem veren komünistler işçi eylemlerinin en ön sıralarında yer aldılar. Parti bu savaşımlar içinde yüzlerce komünist, savaşkan sendikacı yetiştirdi.

TKP bu dönemdeki çalışmalarında, sendikaların tabanındaki ve yönetim düzeylerindeki çalışmaların ağırlığının düzenlenmesinde yanlışlar yaptı. İşyerlerindeki çalışmalar görece zayıf kaldı. Sendikal birlik, eylem birliği çalışmalarında kimi zaman sekter yanlışlara düşüldü. Yönetim organlarında değişik politik akımlardan sendikacılarla birlikte çalışmalarda kimi başarısız örnekler vardır. DİSK dışındaki sendikalarda, en başta Türk-İş'de çalışmaya yeterince önem verilmemiştir.

12 Eylül'den bu yana işyerlerinde özellikle DİSK'e bağlı işyerlerinde işçiler küçük de olsa birçok eylem gerçekleştirdi. MESS'e karşı grevlerini askersel devirmeye karşın iki gün daha sürdüren Maden-İş üyeleri, sonraki dönemde de işçi sınıfının savaşım bayrağını yere düşürmediler. İşçi sınıfı faşist generallere teslim olmadı. Tutuklu sendika önderleri, sınıflarının haklı davasını boyun eğmeden mahkemelerde de savundular. Yurtdışındaki sendika önderleri dayanışmayı örgütledi. İşçiler tutuklu sınıf kardeşleriyle ve yakınlarıyla dayanışma içinde oldular, DİSK üyesi birçok işçi kendi aralarındaki örgütlü birliği korudu. İşyerlerinde illegal ve yarılegal sendikal amaçlı yapılar oluşturdular, açık sendikalarda, yasal olanaklardan yararlanmak için Türk-İş sendikalarına, bağımsız sendikalara başvurdular. Türk-İş içinde cunta işbirlikçisi yönetime karşı tepkiler arttı. TKP tüm bu savaşımları vargücüyle destekledi. İşçi sınıfı bugün sendikal savaşımını yeniden yükseltmek için güç topluyor.

113) Komünistler açık olan ayırımsız tüm sendikalarda çalışmalıdır. Komünistler DİSK üyesi işçilerin örgütlü birliklerini korumalarına yardımcı oluyor, Türk-İş içinde ise Türk-İş'in cuntanın denetiminden, devlete bağlılığından kurtulması için, demokratik bir işlerlik kazanması için çalışıyor, en geniş işçi yığınlarının gönüllü olarak her işkolunda, aynı sendikada ve ülke çapında tek bir federasyonda toplanması, sendikalarda sendikal demokrasinin yerleşmesi için savaşım veriyorlar. İşçi sınıfı ancak birliğini güçlendirerek haklarını savunabilir. Komünistler, işçilerin ekonomik, sosyal, sendikal en küçük bile olsa her istem için verdikleri legal, illegal tüm savaşımları destekliyor, bu savaşımların en önünde yer alıyorlar. Farklı politik görüşe sahip işçilerin ve sendikacıların eylem birliği için, en başta da işyerlerinde eylem birliği için çalışıyorlar. İşsizlerin, özellikle de işsiz kalmış sanayi işçilerinin örgütlenmesi, sendikalarla bağlarının kurulması için çalışma görevi önem kazanıyor.

Verili koşullarda, Türk-İş ve bağlı sendikalarda sendikal çalışma en uygun biçimi oluşturuyor. Bu sendikalar, işçilerin birliğinin aracı olabilirler. Türk-İş ve bağlı sendikalar esas olmakla birlikte, somut koşullara göre, bağımsız sendikalar da bu doğrultuda işlev görebilirler. Sendikal alandaki güncel görev, tüm olanakların kullanılmasıyla, işçilerin Türk-İş'de sendikal demokrasi için savaşımın yükseltilmesidir.

TKP, yurtdışına çıkmak zorunda kalmış olan sendika liderlerinin yeralacağı bir birliğin, sendikal birliğin sağlanmasına yararlı olabileceği kanısındadır.

Komünistler sendikalarda, faşist ideolojiye, sınıf gerçeğini reddeden görüşlere, sınıf uzlaşmacılığına, "politika dışı", "partiler üstü" sendikacılık anlayışına, sendikaların burjuva partileriyle bağlanması gerektiği görüşlerine, sendikaların öteki yığın örgütleriyle eylem birliğine karşı çıkan görüşlere, legal savaşımın yararsız ya da ikincil önemde olduğu görüşlerine, sendikal demokrasinin çiğnenmesine karşı savaşım veriyorlar. AAFLİ örgütünün sendikal harekete sızmasını önlemek için savaşıyorlar. DİSK'in şanlı savaşım geleneklerini sendikal harekete maletmek için her çabayı harcıyorlar.

Komünistler sendikalardaki çalışmalarını daha da yetkinleştirmeli, tüm barış yanlısı, antifaşist sendikacıların birliği için çaba harcamalı-

dırlar. İşçi sınıfının sendikal birliği için savaşım yığınsal halk hareketini yükseltmek için savaşımdır.

Köylü Hareketi

114) Kırsal alanda tarım işçileri, sigortasız, sendikasız, yasal güvenceden yoksun vahşice sömürülüyor. Yoksul, az topraklı ve topraksız köylülerin durumu her geçen gün daha da kötüleşiyor. Küçük üreticilerin gelirleri son yıllarda uygulanan ekonomik politikalarla yerli ve yabancı tekellerin sömürü ve vurgunlarına hedef oluyorlar. Cunta tarım işçilerinin ilerici sendikalarını kapattı, küçük üreticilerin kooperatiflerini tam denetimi altına aldı, KÖY-KOOP'u işlemez duruma soktu.

115) 12 Eylül öncesinde, kırsal alandaki yığınsal halk hareketi kentlerdeki düzeye ulaşamadı ise de, kırlar çok sayıda tarım işçisi eylemine, toprak işgaline, küçük üreticilerin çeşitli direniş eylemlerine tanık oldu. Tarım işçilerinin sendikal ve öteki yasal hak istemleri güçlendi. Küçük üreticilerin sıralarında demokratik kooperatif hareketi önemli bir güce ulaştı, vurgunculuğa karşı antitekel içerikli kimi çıkışlar gerçekleştirdi, işçi sınıfı ile köylülüğün eylem birliği yolunda ilk adımlar atıldı. Kırsal alandaki örgütlenmesi çok zayıf kalmasına karşın, TKP, özellikle demokratik kooperatif hareketinin güçlenmesinde ve burada büyük toprak sahiplerinin, tarım kapitalistlerinin ve vurguncu kapitalistlerin etkinliğinin kırılmasında küçümsenmeyecek bir rol oynadı. Başka sol akımlara bağlı güçler kırsal alanda emekçi köylülüğün savaşımına yardımcı oldular.

Askersel diktatörlük altında işçi sınıfının uğradığı büyük kayıplar, ilerici köylü önderlerinin tutuklanması ve baskı altına alınması, köylü örgütlerinin etkisizleştirilmesi, burjuva muhalefetin ikircimli tutumu köylülüğü eylemsiz bir bekleyiş içine soktu.

116) Önümüzdeki dönemde kırsal alanlarda geniş bir yığınsal köylü hareketinin, eskisinden daha ileri bir düzeyde ortaya çıkmasının koşulları vardır. Komünistler köylülüğün devrimci niteliklerinin hızla ve güçlü olarak kendini ortaya koymasına yardımcı olmalıdır. Köylülük hareketlenmeden, savaşıma katılmadan köklü dönüşümler gerçekleştirilemez. Köylülük, ancak işçi sınıfıyla bağlaşıklık içine girerse kendi kurtuluşunu gerçekleştirecektir.

Komünistler, kırsal alandaki çalışmalarını, örgütlenmelerini yoğunlaştırmalıdır. Her araçla köye ulaşmalıdırlar. Tarım işçilerinin, giderek topraksız ve az topraklı köylülerin örgütlenmesini, kooperatif hareketinin güçlenmesini ve demokratikleşmesini, antitekel bir içerik kazanmasını, işçi-köylü eylem birliğini sağlamak için çalışmalıdırlar. Tarım işçilerinin sendikaları, ziraat oda ve dernekleri, kooperatifler, köyle bağlı öğretmenlerin, teknik elemanların örgütleri, kırsal alandaki sanayi ve hizmet işçilerinin sendikaları, spor, kültür, folklor vb. çalışmaları köye ulaşmanın, köylü hareketini yükseltmenin, işçi-köylü bağlaşıklığını kurmanın birer aracıdır. Bugün Türkiye köylerinin geniş bölümünde, farklı köylü katmanlarının temsilcileri, çeşitli aydın kesimleri ve sanayi ve hizmet işçileri birlikte yaşıyorlar. Hem ortak, hem özgül sorunlara sahip bu kesimlerin savaşım birliğinin sağlanmasında, köylerde parti örgütlenmesinin güçlenmesi belirleyici olacaktır. Parti, köylü ve tarım sorununa ilişkin teorik çalışmalar başlatmalı, bunların sonuçlarını düzenli yaygınlaştırmalıdır.

Öğretmen Hareketi

117) Öğretmenlerin toplumumuzda her zaman saygın bir yeri olmuştur. Cumhuriyetten beri öğretmenler halkımıza bilgi taşıyan, onunla birlikte sıkıntılara katlanan geniş bir yığın oluşturmaktadır. Kısa bir dönem yaşayan Köy Enstitüleri, köylerle yakın, ilerici, yurtsever bir öğretmen kuşağı yetiştirmiştir. 1961 Anayasasıyla oluşan görece demokratik koşullarda TÖS hareketi doğmuş, ilk öğretmen direnişleri örgütlenmiştir. 12 Eylül öncesinde öğretmenler TÖB-DER'de örgütlenerek, bir yandan kendi özlük hakları için savaşım verirken eğitim sisteminin demokratikleştirilmesi için, faşist saldırılara karşı halkın savaşımına aktif katılmış, zaman zaman işçi sınıfı ile eylem birliğine girmiştir. Bu uğurda pekçok değerli öğretmen şehit düşmüş, baskılara, kıyıma uğramıştır.

12 Eylül devirmesinden sonra ilerici öğretmen hareketi büyük baskılara uğramış, TÖB-DER kapatılmış, yöneticileri işkencelere uğramış, haksız uzun ağır hapis cezalarına çarptırılmışlardır. Binlerce öğretmen işlerinden gerekçesiz atılmış, sürgün edilmiş, eşler birbirinden ayrılmış, okullar bir muhbir ağıyla örülmüş, ilerici öğretmenler ağır baskılara hedef olmuşlardır. Bugün öğretmenlerin meslek onurlarını

çiğneyen faşist cunta eğitim kurumlarını faşist kurumlar haline getirmeye çalışıyor. Genç dimağlara faşist, gerici, şoven, yoz ideolojiyi akıtmaya çalışıyor, bunun için ders kitapları hazırlatıyor, din derslerini zorunlu tutarak halkın din duygularını sömürüyor, öğretmenleri bu çağ dışı uygulamaların kör aracı yapmaya çalışıyor, zorluyor.

Bugün cunta öğretmenlerin uğradığı haksızlık ve baskılara karşı, gaspedilen, ellerinden alınan haklarını geri alma ve genişletme savaşımına katılıyorlar. Örgütlerin yeniden açılması savaşımını destekliyorlar.

TKP, tutuklu bulunan öğretmenlerle, baskıya uğrayan, işten atılan ilerici öğretmenlerle dayanışmayı güçlendirme, öğretmen hareketinin canlandırılması çabalarına yardım ediyor. Komünistler bütçedeki silahlanma harcamalarının azaltılması, bunların eğitime ayrılması, eğitimin parasız ve eşit hale getirilmesi, halkın çocukları için harcamak zorunda olduğu eğitim harcamalarının azaltılması, eğitim araçlarının ucuzlatılması, okulların ve okul araçlarının modernleştirilmesi, okulsuz köy, eğitimsiz insan kalmaması için öğretmenlerin savaşımlarını destekliyorlar.

Teknik Elemanlar Hareketi

118) Teknik elemanlar 12 Eylül öncesinde çeşitli örgütleri ve meslek odaları kanalıyla, ülkemizin, kendi meslekleriyle ilgili çeşitli sorunlarını, çözüm yollarını dile getirdiler, kendi hakları için ve mesleklerini ülke yararına kullanma yolunda savaşım verdiler. Konut ve gecekondu sorunu, kentleşme sorunu ile ilgili mimarların ve inşaat mühendislerinin; petrol ve madenlerin devletleştirilmesi ile ilgili petrol ve maden mühendislerinin; iş kazaları ve maden kazaları üzerine makina, maden ve gemi mühendislerinin açtığı kampanyalar ve yaptıkları bilimsel, mesleki araştırmalar, teknik elemanların mesleklerini ülke ve halk yararına kullanmak isteklerini yansıtıyordu. Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı işçi sınıfının direnişine katılmaları, antifaşist kampanyalara destek olmaları onların yurtsever, demokratik niteliklerini kanıtladı.

12 Eylül askeri darbesinden sonra teknik elemanların örgütleri kapatıldı ya da işlevsiz bırakıldı. Teknik elemanlar işsizlikle, baskılar ve ekonomik sıkıntılarla karşı karşıya bulunuyor. Kendi haklarını ve mesleksel çıkarlarını savunma olanaklarından yoksun bulunuyorlar.

Komünistler teknik elemanların en geniş kesimlerinin istemleri olan demokratik, mesleksel haklar için savaşımlarında onlara yardım etmelidir. TKP, meslek örgütlerinin bakanlıklara bağlanarak örgütsel bağımsızlığının yokedilmesine karşı savaşımı destekliyor. Teknik elemanlarla, özellikle fabrika ve işletmelerde, madenlerde, tarımda, ormancılıkta üretimle bağlı mühendis ve teknisyenler ile daha yakın savaş arkadaşlığı kurma, onları işçi sınıfının savaşımına kazanma görevleri de bugün daha büyük önem taşıyor.

Avukatlar ve Hukuk Adamları Hareketi

119) İlerici avukatlar ve hukukçular demokrasi hareketinde onurlu bir yere sahiptir. 1961 Anayasası'nda demokratik hakların yeralması, bu hakların yaşama geçmesi için çaba harcamış, burjuva hükümetlerinin yargı üzerindeki antidemokratik baskılarına karşı savaşım vermişlerdir. Barolar, ilerici avukatlar yargının görece bağımsızlığını da yok edecek olan Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı direnmiş, işçi sınıfı ile eylem birliği içinde olmuşlardır. 141-142 gibi çağdışı faşist yasalara, işkencelere karşı kampanyalar açmış, faşizme karşı kampanyalara destek olmuşlardır. Bir dizi yığınsal eylemler örgütlemişlerdir.

12 Eylül 1980 askersel devirmesinden sonra birçok ilerici avukat tutuklandı, işkence gördü ve haksız hapis cezalarına çarptırıldı. Barolar faşist yasalarla işlevsiz hale sokuldu. Avukatlar, savunma görevlerini yapamaz hale geldi, sıkıyönetim baskılarına uğradılar. Hukukun en temel kuralı olan savunma hakkı fiilen ortadan kaldırıldı, avukatların meslek onurları çiğnendi. Faşist cunta yargı mekanizmasını doğrudan kendine bağladı, hakim ve savcılar doğrudan yönetimin kararlarını uygulayan memurlar durumuna getirildi, yargı organlarındaki namuslu, ilerici hakim ve savcılar baskı altına alındı, birçoğu işten atıldı.

Bugün faşist cunta ilerici avukatların demokratik direnişini kıramadı. Onlar faşizmin mahkemelerinde her tür baskıya karşın onurlu bir görev yapıyor, tutuklu ilerici, yurtseverleri savunuyorlar.

TKP, demokrat, ilerici avukatların ve hukuk adamlarının, yargı organlarının faşist kurumlar haline getirilmesine karşı savaşımlarını, yargının bağımsızlığı ve özgürce görev yapma hakkı için, demokratik hak ve özgürlükler için savaşımını destekliyor. Onların genel politik af, cezaevlerindeki işkence ve barbarlığın açığa çıkarılması ve önlenmesi,

baskıların kaldırılması için verilen savaşıma daha aktif katılmaları için çaba gösteriyor.

Bilim Adamları ve Öğretim Üyeleri Hareketi

120) Ülkemizdeki demokrat yurtsever bilim adamları, her dönem gericiliğin, zorbalığın karşısında olmuş, gerici, çağdışı eğitime ve yönetimlere karşı çıkmış, demokratik, özerk eğitim kurumlarını savunmuşlar, üniversite gençliğinin savaşımına destek vermişlerdir. Bu nedenle dönem dönem çeşitli baskılara hedef olmuş, görevden alınmış, kitapları koğuşturmaya uğramış, kimileri hapse atılmış, kimileri faşist saldırılarda hedef olarak can vermiş ya da sakat kalmıştır.

12 Eylül askersel devirmesi sonucu erke el koyan cuntanın hedeflerinden biri de, demokrat öğretim üyelerini etkisizleştirmek ve üniversiteleri kendine doğrudan bağlı gerici, faşist sözde bilim adamları yönetiminde kışlaya çevirmek olmuştur. 12 Eylül'den sonra oluşturulan Yüksek Öğrenim Kurumu (YÖK) ile birlikte üniversitelerin idari ve bilimsel özerkliği tamamen yokedilmiştir. Öğretim kurumlarında kendi alanlarında otorite sayılan ilerici demokrat bilim adamlarının birçoğu, üniversitelerden uzaklaştırılmış, birçok dürüst bilim adamı da istifa etmek zorunda kalmıştır. Cunta, üniversiteleri de faşist kurumlar haline getirmeyi amaçlıyor. Ülke sorunlarından kopuk kendi rejimlerine hizmet eden bir gençlik ve bilim adamları kadrosu yaratmak istiyor.

Faşist diktatörlük altında, genel olarak ekonomik, sosyal, politik ve demokratik haklarından çok şey yitiren, meslek onurları ayaklar altına alman, atılan, kıyıma uğrayan bilim adamları; cuntaya karşı muhalefette yerlerini alıyorlar. Komünistler bilim adamlarının faşist cuntayı yıkma savaşımına aktif katılması için çalışmalı, ilerici demokrat bilim adamlarının YÖK'e karşı üniversitelerink özerkliği ve demokratik eğitim için savaşımına, üniversitelerden uzaklaştırılan öğretim üyelerinin görevlerine dönmesi savaşımına omuz vermelidirler. Üniversitelerin faşist kurumlar haline getirilmesine karşı gençliğin ve demokrat bilim adamlarının yürüttüğü savaşımın en geniş kesimlerce desteklenmesine çalışmalıdırlar.

Devlet Memurları Hareketi

121) Ülkemizde son yıllarda bürokrasinin genişlemesine paralel memurların sayısı da hızla arttı.

Cunta tüm devlet dairelerini kışlaya çevirdi. Memurların gerçek gelirlerini geriletti. Onbinlerce yurtsever memuru işten çıkardı. Politik haklarını, demokratik haklarını ellerinden aldı. Sendikalaşma ve grev yasağını anayasa maddesi yaptı. Devlet memurları içinde sürekli faşist ideolojinin propagandası yapılıyor, muhbirler faaliyet gösteriyor, rüşvet özendiriliyor, memurlarla işçi ve öteki emekçiler arasına kama sokulmak isteniyor.

12 Eylül öncesindeki demokratik memur örgütlerinin yürüttükleri savaşımlar, memurların işçi sınıfı ile eylem birliği içinde savaşıma yetenekli olduğunu kanıtladı. Komünistler bu savaşımları desteklediler.

Memurların örgütlenmesini, sendikal ve demokratik hakları için savaşımlarını desteklemek komünistlerin görevidir.

Esnaf ve Zanaatkârlar Hareketi

122) Uygulanan ekonomik politikanın bir sonucu olarak faşist diktatörlük altında esnaf ve zanaatkârların ekonomik ve sosyal durumları hızla kötüleşti. Bunların örgütlerinin gerici yöneticileri cuntayla işbirliği politikası izlediler, üyelerinin çıkarlarına ihanet ettiler. Komünistler ve öteki sol güçler geçmişte olduğu gibi, 12 Eylül sonrasında da bu kesimde etkili bir çalışma yürütemediler. Esnaf örgütlerinin demokratik bir yapıya kavuşması, antitekel, antifaşist bir savaşım yürütmeleri için çalışmak, esnaf ve zanaatkârların haklı direniş ve eylemlerini desteklemek, onlara işçi sınıfı ile dayanışmanın ve eylem birliğinin zorunluluğunu kavratmak komünistlerin görevidir.

Yurtdışındaki İşçilerin Hareketi

123) İki milyona yakın Türkiyeli bugün yurtdışında çalışıyor. Göçmen işçiler yaşadıkları ülkelerde eşit haklara sahip olmayan ulusal azınlıklar durumuna geliyorlar. En ağır ve güç işlerde çalışmakta, eşit işe eşit ücret alamamakta, en kötü konutlarda barınmakta, işten atılma, sınır dışı edilme, çalışma ve oturma izninin yitirme korkusuyla yaşamaktadır. Çocuklarının eğitimi, ana dillerini öğrenmeleri, meslek eğitimi, iş sorunu, yabancı düşmanlığı, kültürel yozlaşma yakıcı sorunlardır. Türkiye hükümetleri bu sorunlara çözüm bulunması için değil, işçilerin emperyalist tekellerce daha çok sömürülmesine yardımcı olmak ve onların dövizlerine el koymak için çalışmaktadırlar. Batı Avrupa'daki işçilerin sıralarında hareketlenme artıyor. Kapitalist bunalımın

derinleşmesi, artan işsizlik, yabancı düşmanlığı, nükleer savaş tehlikesi, cuntaya tepki bunun temelinde yatıyor.

Batı Avrupa'daki göçmen işçilerimizin örgütlenme ve savaşım deneyleri zengindir. Komünistler uzun yıllardır bu alanda önemli görevler yerine getirdiler.

Tüm Batı Avrupa'da, ülkeler çapında giderek bölge ve kıta çapında göçmen işçi hareketinin tüm örgütlerinin tek bir temsili örgüt içinde birleşmesi, en geniş yığınların bu örgütlere kazanılması görevi önde duruyor. Ortadoğu ülkelerindeki Türkiyeli işçilerin örgütlenmesi görevi önem kazanıyor.

Komünistler, göçmen işçi örgütlerinin, işçilerin yaşadıkları ülkelerdeki ekonomik ve sosyal haklar için, eşit demokratik haklar için savaşımlarını destekliyor, bu örgütler arasında eylem birliği sağlanması, göçmen işçilerin söz konusu ülkenin işçi sınıfı hareketiyle birlikte savaşımı için, barış savaşımına aktif katılmaları için ve Türkiye halkı ile dayanışmayı yükseltmeleri için çalışıyorlar. Yabancı düşmanlığına olduğu kadar, cuntanın uzantılarının baskılarına karşı ve faşist ve şoven Türkçülüğe karşı savaşım veriyorlar.

Göçmen işçilerin sorunlarına teorik, ideolojik, politik, sosyal-psikolojik, örgütsel çok yönlü yaklaşmak gerekiyor. Batı Avrupa, azımsanmayacak olanaklara sahiptir. Özellikle darbe sonrası bu olanaklar daha da artmıştır. Ama partimizin göçmen işçiler içindeki etkinliği olanakların çok gerisindedir. Güncel sorunlar temelinde, yığınlar içinde canlı bir politik çalışma götürmek kesin bir zorunluluktur. Göçmen işçi örgütlerinin bu yöndeki çalışmalarına partimiz her zaman destek olacaktır.

Gençlik Hareketi

124) Gençlik hareketi toplumumuzun dinamik ve ilerici bir gücüdür. Türkiye gençlik hareketinin savaşım tarihi halkımızın barış, demokrasi, bağımsızlık savaşımı ile içiçedir.

Ülkemiz gençliği emperyalizme karşı verilen ilk kurtuluş savaşımının en ön sıralarında yer aldı. Özgürlüklerin, demokrasinin, bağımsızlığın her zaman en ateşli savunucusu oldu. Bu uğurda pekçok gencimiz canını verdi, veriyor.

Gençlik ezici çoğunluğu ile her zaman en ileri düşüncelerin yanında yer aldı. 1960'larda yükselen antiemperyalist gençlik hareketi bugün Marksizm-Leninizm'den daha çok esinlenen bir konuma yükselmiştir. Öte yandan antiemperyalist, antifaşist, antişovenist gençlik hareketi geniş gençlik kesimlerine yayılmaktadır.

Bugün faşist diktatörlük gençliği ağır baskılar altında tutuyor. İşçi gençliğin sömürüsü çıraklar üzerindeki baskılar artıyor, çalışma koşulları kötüleşiyor, köylü gençler kendi geleceklerine terkedilmiş durumda, öğrenci gençlik öğrenimini sağlıklı sürdürme ve bilimsel temellerde eğitim görme olanaklarından, eğitim araç, gereçlerinden yoksundur, işsizlik en başta okumuş olsun olmasın, gençleri etkiliyor.

Binlerce yurtsever genç tutuklandı, okuldan atıldı, gençliğin ilerici örgütleri kapatıldı. Eğitim kurumları kışlaya çevrildi, gençlik faşist ve militarist propagandaya boğuldu, yozlaşmaya terkedildi.

125) Gençliğimizin ulusal bağımsızlık ve demokrasi uğrunda yürüttüğü savaşım, 1970'li yıllarda İGD'nin kurulup güçlenmesiyle yeni bir nitelik kazandı. Maoculuğa, anarko-terörizme ve faşist teröre karşın, ilerici gençlik hareketi işçi sınıfı ile eylem birliği içinde zorlu savaşımlardan yüzünün akıyla çıktı. Komünistler ilerici gençlik hareketine vargüçleriyle omuz verdiler.

İlerici gençlik hareketi, genç komünistlerin çevresinde cuntanın ağır terörüne karşın savaşımını sürdürdü, sürdürüyor. TKP, ilerici gençlerin özverili çabalarına büyük değer biçiyor. Komünistler gençlik içinde faşist demagojiye, militarist propagandaya, yozlaştırıcı etkilere, bireysel terörizm eğilimlerine, reformizme karşı ideolojik politik savaşım yürütüyor, antiemperyalist, antifaşist, antişovenist tüm gençlerin örgütsel birliği için çalışıyor, en geniş gençlik yığınlarının ivedi istemler çevresinde örgülenmesini ve savaşımını destekliyor.

TKP, gençliğin iş ve okul için, askerliğin gençlik için bir yıkım olmaktan çıkarılması ve demokratikleştirilmesi için, gençlik düşmanı tüm yasaların ve uygulamaların iptal edilmesi için, gençliğin örgütlenme özgürlüğünün kayıtsız-koşulsuz tanınması için, gençliğin toplumsal yaşamın her alanında yönetime tam ve eşit biçimlerde katılması için, Kürt gençliği üzerindeki ırkçı, şoven baskılara son verilmesi için, çalışma hakkı için, özgürce meslek seçimi sağlanması için, gençlerin

ve çocukların zararlı alışkanlıklara karşı toplumsal olarak korunması için, gençliğe boş zamanlarını değerlendirme olanakları sağlanması için, yurtdışındaki gençlerin sorunları için, gençliğe boş zamanlarını değerlendirme olanakları, ulusal demokratik halktan yana eğitim için, herkese öğrenim hakkı için, demokratik lise için, demokratik ve tam özerk üniversite için, emekçi gençlere eşit işe eşit ücret sağlanması için, çıraklığın kölelik olmaktan çıkarılması için, köylü gençliğe iş, toprak ve eşit öğretim hakkı için savaşımını destekliyor.

Kadın Hareketi

126) Kapitalist toplumda çifte sömürü altındaki kadınların aşağılanması, emekçi kadınların sömürülmesi artıyor. 12 Eylül öncesinde Türkiye'de ilk kez yığınsal bir kadın hareketinin oluşmasını sağlayan İKD'nin kapatılmasıyla kadınlarımız örgütsüz kaldı. İKD, komünistlerin aktif desteği ile çeşitli sosyal sınıf ve katmanlardan en geniş kadın yığınlarını birleştirmede, onların özgül istemleri uğrundaki savaşımlarını işçi sınıfının savaşımıyla birleştirmede, kadınlarımızı aydınlatmada önemli görevler gördü.

İlerici kadın hareketinin toparlanması, yeni koşullara uygun legal, yarı-legal biçimlerde örgütlenmesi, en geniş kadın yığınlarını örgütlemeye yönelmesi çabalarını desteklemek komünistlerin önünde duran görevlerdir.

İlerici kadın hareketinin baskı altına alındığı koşullarda boy veren ve kadın sorununun temelinde sınıf sorununun yattığını yok sayan, kadının kurtuluşunu erkeğe karşı savaşla olanaklı olduğu görüşlerini yayan feminist akımlara karşı ilkesel ideolojik savaşım önem kazanıyor. Bu görev feminist akımları da barış için savaşıma kazanma göreviyle birleştirilmelidir.

TKP, kadınların eşit işe eşit ücret, eğitimde, işte fırsat eşitliği, analığın korunması için, 24 Ocak politikasının sonuçlarına karşı, barış ve demokratik haklar için savaşımlarını destekliyor.

Sanat, Kültür ve Basın Adamları Hareketi

127) Ülkemizde sanat, kültür, basın adamlarının ilerici, demokrat görüşlerin yaygınlaşmasında önemli katkıları olmuştur. TKP bu geleneğe büyük değer biçiyor.

Faşist diktatörlük ülkemizin sanat ve kültür yaşamını kurutmaya,

düşünce özgürlüğünü tanımamaya, basını kölesi yapmaya kararlıdır. Sanat, kültür ve basın adamlarının örgütleri ya kapatıldı ya da işlevsiz duruma sokuldu, sansür ve sıkıyönetim yasakları, gerici anayasa halkımızı bilgisizliğe, kör inançlara mahkum etmenin aracıdır.

Sanat, kültür ve basın adamlarının örgütlenme düzeyi, 12 Eylül öncesinde, bu kesimlerin toplumsal etkinliklerinin çok gerisinde kalmıştır.

Faşizm, sanat ve kültür adamlarımızı yanına çekmeyi başaramamış, cuntacı generallere hizmet sunmaya sıvanan bir iki gazeteci vb. geniş kesimlerde yalıtlanmıştır. Azımsanmayacak sayıda sanat ve kültür adamının, gazeteci ve yazarın, karikatürcünün her şeyi göze alarak direnmesi, demokrasi ve barış için savaşımı sürdürmesi bunda belirleyici olmuştur. Halkımız onlarla övünüyor. Partimiz kurulduğundan bu yana halkın ve ulusal değerlerin, insanlığın yanında yer alan sanatçılara, sanat çevrelerine yakın olmuştur. Partimiz sıralarında azımsanmayacak sayıda değerli sanatçılar yetişmiştir. Partili sanatçı Nazım Hikmet, tüm gerçekçi, ilerici sanatçılar için tükenmez bir esin kaynağı oluyor.

128) Komünistlerin sanat ve kültür alanındaki etkinliği 12 Eylül öncesinde istenen düzeyde olmadı.

Partili sanat ve kültür adamlarının, gazetecilerin önünde ağır ve sorumlu görevler duruyor. Bu alandaki kafa emekçilerinin örgütlenmesine, faşist sansüre ve baskıya tekelci burjuvazinin bu alandaki etkinliğini arttırmasına karşı savaşımın yükselmesine yardımcı olmak, faşist ideolojiye, kozmopolitizme, yılgınlığa karşı savaşım vermek en başta komünistlerin görevidir.

Komünistler, antiemperyalist, ulusal ve evrensel değerleri birleştiren barış yanlısı her kültürel çabayı desteklemekle yükümlüdür. Komünistler sanat ve kültür adamlarının geniş kesimlerinin antifaşist, ulusal bir kültür hareketi içinde birleşmesine yardımcı olmalıdırlar, dürüst gazetecilik hareketini desteklemeli, sanat ve basın dünyasının görece geniş her legal olanağını kullanmalıdırlar.

Komünistler, amatör tiyatro, müzik, karikatür, fotoğraf vb. örgütlerinin ve girişimlerinin etkinliklerini arttırmalarına yardımcı olmalıdırlar.

Komünist Partisi, en küçük bir gerçekçi (realist) yanı olan her sanat ve kültür adamının yapıtlarına büyük değer biçer, onlara yönelik baskılara karşı çıkar.

Parti sanat ve kültüre ilişkin teorik çalışmalar başlatmalı, partili sanat ve kültür adamlarının sosyalist gerçekçiliği yetkinleştirmelerine yardımcı olmalı, onların emeğinin daha verimli sonuçlar getirmesi için gerekli olanakları sağlamaya çalışmalıdır.

Politik Tutuklular ve Yakınlarıyla Dayanışma Hareketi

129) Onbinlerce yurtsever bugün faşizmin zindanlarında, suçsuz ve en barbarca koşullar altında yaşamaya, daha doğrusu taksit taksit ölmeye mahkum edilmiştir. Onların çoğu bu barbarlığa karşı ölümü bile göze alarak direniyor. Politik tutuklular sorunu, yalnızca onbinlerce tutukluyu ve onların yüzbinlerce yakınını ilgilendiren bir insanlık sorunu değil, aynı zamanda demokrasi sorunudur.

Tutuklu komünistler zindanlardaki direnişlere vargüçleriyle katılmalı, tüm tutukluların eylem birliği için çalışmalıdırlar. Dışardaki komünistler, tutuklularla ve yakınlarıyla maddi-manevi dayanışmanın, cezaevleri ile ve cezaevleri arası haberleşmenin örgütlenmesi ve cezaevlerindeki durumun yurt ve dünya kamuoyuna ayrıntılı olarak duyurulması için öteki ilerici güçlerle birlikte çaba harcamalı, ülke çapında yığınsal bir politik tutuklularla dayanışma ve genel politik af hareketinin örgütlenmesi için çalışmalıdırlar.

Türkiye ile Dayanışma Hareketi

130) Türkiye ile dayanışma hareketinin güçlendirilmesi için, bu amaçla çalışan ayrı ayrı girişimlerink birleştirilmesi ve barış, sendika, bilim, sanat vb. adamlarının bu amaçla biraraya gelmesi için çalışmak görevi komünistlerin önünde duruyor. Tek ve yığınsal bir dayanışma hareketi, Batı kamuoyunun en geniş çevrelerini dayanışmaya kazanmada belirleyici rol oynayacaktır.

Politik Göçmenler Hareketi

131) Yurtdışındaki göçmen işçilerin örgütleriyle birlikte Türkiye halkı ile dayanışmayı güçlendirmek için özverili çalışmalar yürüten politik göçmenlerin bunun yanısıra politik sığınma hakkı, sosyal haklar, yurttaşlık haklarını yeniden kazanma, ülkeye özgürce dönüş gibi özgül sorunları çevresinde birleşmeleri, faşizme karşı savaşıma güç katacaktır.

Sporcular Hareketi

132) Spor yapmak isteyen milyonlarca yurttaş, özellikle gençler bu olanağa sahip değiller. Bu amaçla örgütlenmek, spor olanakları elde etmek için her girişimi komünistler destekleyecektir. Amatör spor kulüplerinin yaygınlaşması, bunların gençliğin yurtsever ve demokratik eğitimin birer yuvası olması için çalışmak komünistlerin görevidir. Profesyonel sporun, rejimin ve tekellerin, yeraltı çetelerinin nasıl bir aracı olduğunun sergilenmesi kadar, amatör spor çalışmalarının tüm ilericilerce desteklenmesinin sağlanması da görevdir.

Genel Hareketler

133) Eğitim hakkı için, eğitim harcamalarının azaltılması için üniversitelerde, yüksek okullarda, her tür öğretim kurumlarındaki öğretim üyesi, öğretmen ve öğrenci kıyımını durdurmak için, sağlığın korunması, sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi ve ucuzlatılması için, konut için, kiraların düzenlenmesi için, zararlı gıda maddelerinin önlenmesi için, karaborsaya karşı, ucuz tüketim malları için, hava kirliliğine karşı kıyıların temizliği için, hava kirliliğine karşı kıyıların temizliği için, kanalizasyon için, belediyelerin demokratikleştirilmesi için yerel ve ulusal çapta her hareketi, kooperatif, dernek vb. türü her örgütlenmeyi desteklemek, en geniş kesimleri birleştirecek böylesi girişimleri özendirmek komünistlerin görevidir.

134) Komünistler yığın örgütlerinde, bu örgütlerin güçlenmesi, demokratik bir işleyişe kavuşması, üyelerinin çıkarlarını ardıcıl savunması, onları kendi çıkarları için savaşıma yönlendirmesi ve bu savaşımın TKP'nin politik hedefiyle bağlanması için çalışırlar. Bu çalışmalarında örgütlerin tüzüğüne bağlı kalırlar. Komünistlerin yığın örgütlerinin üyelerinin çıkarlarından ayrı özel çıkarları yoktur.

Barış Hareketi

135) Türkiye bugün Barış Derneği'nin üye ve yöneticilerinin yargılandığı dünyadaki tek ülkedir. Türkiye bugün nükleer üstünlük peşinde koşan Amerikan yönetiminin bir anlık bir çılgınlığı sonucunda yok olacak ülkelerin ön sıralarında yer alan bir ülkedir.

Yığınsal, geniş bir barış hareketinin yükselmesi bugün Türkiye'de ne denli zor da olsa, en ivedi bir görevdir. Barış Derneği'nin savaşım deneyi, en geniş güçlerin barışı koruma hedefinde birleşebileceklerini,

Barış Derneği yöneticilerinin mahkemedeki yiğit tutumu da barış hedefi çevresinde birleşen güçlerin bu uğurdaki savaşımlarını en güç koşullarda da ve uyum içinde sürdürmeye yetenekli olduğunu gösteriyor.

Komünistler, şimdi daha geniş ve etkili bir barış hareketi için çalışmalıdırlar. Sorun en geniş güçlerin, barış dışındaki tüm konulara ilişkin görüş ayrılıklarını bir ana bırakarak bu somut hedefte birleşmesini ve savaşım vermesini sağlamaktır. Dünya barış hareketinin deneyleri ideolojik, politik, sınıfsal ayrılıklara karşın bir avuç Amerikancı dışında en geniş güçlerin tek bir örgüt içinde olmasa bile barışın korunması hedefi çevresinde birleşebileceğini gösteriyor.

136) Komünistler öteki sol güçlerle birlikte bugünün koşullarına uygun çeşitli somut örgütlenme ve savaşım biçimleri bulmaya çalışmalıdırlar. Komünistler en geniş güçlerin barış için savaşımı amaçlayan örgüt ve birliklerde birleşmesi için çalışırken, nükleer savaşı olumlayan, savaş tehlikesinin kaynağını yanlış gösteren, "iki süper devlet" görüşlerini savunan ve barış için savaşımın Sovyetler Birliği'ne "yarayacağı"nı öne süren gerici görüşlere ya da bu savaşımın sınıf savaşımını güçten düşüreceğini yayan sözde "sol" görüşlere karşı savaşım verir, barış yanlısı güçlerin birliğini engelleyici her tutumun karşısına çıkarlar. TKP başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerin barışı koruma yönündeki aralıksız ve özverili çalışmalarına büyük değer biçiyor.

Komünistlerin görevi sömürü ve baskıya karşı savaşımın olduğu gibi savaş tehlikesine karşı savaşımın da en ön sırasında yer almaktır.

137) Kapatılmamış her türlü örgüt, kurum ve kuruluşlar içerisinde onların ilgi alanlarıyla barış savaşımının konularının bağlanması, kongre vb. dönemsel toplantılarına yönelik çalışmalar yürütülmesi; 6 Ağustos ve 1 Eylül ile 23 Nisan, 30 Ağustos, 29 Ekim vb. gibi günlemelerde bu günlerle bağlı olarak barış ve silahsızlanma konularında etkinlikler örgütlenmesi; yasal olanaklardan yararlanarak yayın yoluyla barış ve silahsızlanma konuları ile bunlarla bağlı konularda yazılar, incelemeler yayınlanması, aydın çevrelerin bu konularda çalışmalarda bulunmaya özendirilmesi; yurtdışındaki "barış için bilim adamları" ya da "barış için doktorlar", "barış için sanatçılar" vb. kimi kuruluşların, yurt içindeki aynı alanlardaki örgütlere yayınlarını göndertmek sure-

tiyle onları bilgilendirmek ve duyarlı kılmak için çalışılması; Amerikan üslerinin ve atom depolarının bulunduğu bölgelerde bunlara karşı yöresel barış etkinliklerinin ve hareketlerin oluşumunun sağlanması; Batı Avrupa'daki Türkiyeli göçmen işçilerin ve politik göçmenlerin barış hareketine artan ölçüde katılması için çabaların arttırılması; yargılanan Türkiye Barış Komitesi ile dayanışmanın yükseltilmesi gibi çalışmalar barış hareketinin örgütlenmesi ve yükseltilmesine katkıda bulunacaktır.

VIII- TKP ve ULUSAL SORUN

Kürt Sorunu

138) Türkiye nüfusunun yaklaşık beşte birini oluşturan Kürt ulusu çifte boyunduruk altında yaşıyor. Kürt halkı hem yerli ve yabancı tekellerin, büyük toprak sahiplerinin, aracı ve tefecilerin, vurguncuların sömürüsü altındadır, hem de barbarca bir ulusal baskı altındadır.

139) Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu bölgelerinin büyük bir bölümünü kaplayan ve Kürtlerin yüzyıllardır toplu olarak yaşadıkları Türkiye Kürdistanı, zengin yeraltı ve yerüstü kaynaklarına sahiptir. Türk burjuvazisi, cumhuriyetin kuruluşundan bu yana, Kürtler üzerinde yoğun baskılar uygulayarak, bu zengin kaynaklardan kendi bencil çıkarları için yararlanıyor. Kürtler, ulusal kurtuluş savaşında emperyalist işgale karşı Türklerle omuz omuza savaşmış olmalarına karşın, Türk burjuvazisi Kürtlere karşı Osmanlı devletinin baskı ve zorbalık politikasını yoğunlaştırarak sürdüregelmiştir. Türk burjuvazisi Kürtlerin varlığını bile kabul etmemekte, burjuva erkleri onları zorla Türkleştirme politikası izlemekte, ulusal demokratik hak istemlerine artan baskılarla yanıt vermektedir.

140) Burjuva hükümetlerinin hiç azalmayan, tersine giderek artan şoven baskıları altında yaşayan Kürtlerin, kendi ana dillerinde özgürce konuşma, anadillerinde eğitim görme, devlet dairelerinde anadilleriyle iş görme, ulusal kültürlerini geliştirme, anadillerinde yayın yapma, kendi demokratik ve politik haklarını savunma gibi en temel demokratik hakları hiçbir zaman kendilerine tanınmamıştır. Bu hakları

savunan Kürt yurtseverleri her zaman ağır baskılara uğramışlardır.

Türkiye Kürdistanı ekonomik bakımdan geri bırakılmış, buradaki feodal ilişkilerin sürdürülmesine uzun yıllar destek verilmiş, bu bölgeye her zaman daha az yatırım yapılmış, sanayi geliştirilmemiş, bölgenin doğal kaynaklarından Kürt halkının yararlanması önlenmiş, halkın cahil kalmasına çalışılmış, toplumsal kültürel yaşamın gelişmesi güçleştirilmiştir. Türkiye'nin genelinde kapitalist ilişkilerin gelişip, ekonomiye egemen olması, Türkiye Kürdistanı'nı da etkilemiş, yavaş da olsa feoda ilişkilerin etkinliğini yitirmesini getirmiş, ama bölgenin Türkiye'nin en geri bölgesi durumuna son vermemiştir.

141) Kürt köylüsü ve aydınları üzerindeki şoven baskılar, cuntanın erke gelmesiyle, onun gericileşme sürecinin faşist bir nitelik kazanmasıyla daha da artmıştır. Cunta anayasası Kürt ulusal hakları üzerindeki yasakları katmerleştirmiş, ceza yasasında Kürt ulusal haklarını savunmanın cezasını arttırmış, 12 Eylül'den bu yana Kürt bölgelerinde barbarca cinayetler işlemiş, halk üzerinde en ağır baskıları uygulayagelmiştir. Faşist cunta barbarlığını, Irak topraklarında yaşayan Kürtlere saldıracak kadar arttırmıştır. Amerikan planları doğrultusunda İkinci Ordunun Malatya'ya taşınması, Türkiye Kürdistanı'ndaki baskıların daha da artmasını getirmiştir.

142) Türkiye Kürdistanı ve buradaki askersel üsler Amerikan saldırgan planlarında büyük stratejik önem taşıyor. ABD emperyalizmi Türk hükümetlerinin ve şimdi de cuntanın Kürt halkı üzerindeki baskılarını her zaman desteklemiştir. Emperyalistler, her zaman "böl ve yönet" politikasını uygularlar. Onlar Türk halkının olduğu gibi, Kürt halkının da düşmanıdırlar.

143) Kürt köylülerini ve emekçilerini sömüren Kürt toprak ağaları ve aşiret vb. başları, özellikle 1945'lerdene bu yana, Türk egemen güçleriyle işbirliği yolunu seçmişlerdir. Türk burjuvazisi, Kürt halkını sömürmeyi sürdürmek, onu baskı altında tutabilmek için Kürt egemen çevrelerini ekonomik ve politik araçlarla kendilerine bağlamışlardır. Onlar aynı zamanda Kürt ulusal hareketini güçten düşürmek için, her zaman Kürt aşiretleri arasındaki çelişkilerden de yararlanmışlardır.

144) Kürt halkı ulusal baskı ve eşitsizliğe karşı, ulusal hakları için,

uzun yıllardır savaşım veriyor. Kürt halkı 12 Eylül 1980 sonrasında da şovenizme boyun eğmedi, direnişini çeşitli biçimlerde sürdürdü. Anayasa referandumu sonuçları bunun bir göstergesi oldu. Kürt emekçileri bugün de, yer yer kendiliğinden yığınsal eylemlerle savaşlarını sürdürüyorlar. Kürt ulusal hareketi, yığınsal halk hareketinin ve ulusal çaptaki direnişin en önemli bileşenlerinden biridir.

145) Kürt ulusal hareketine ilk başta damgasını basan Kürt egemen güçleriyle bağlı Kürt milliyetçiliğiydi. Türkiye'de Kürdistan da içinde kapitalizmin gelişmesi, işçi sınıfı hareketinin, TKP'nin öteki sol akımların, Marksizm-Leninizmin güçlenmesi, dünyada sosyalist sistemin etkisinin artması ve onun dayanışma içinde olduğu ulusal kurtuluş savaşlarının utkuları 1960'ların sonundan bu yana Kürt ulusal hareketinde Kürt devrimci demokratlarının güçlenmesine temel oldu. Bugün bu harekete bu akımlar damgasını vuruyor. Irak'taki Kürt ulusal hareketine önderlik eden Barzani çevresinin ABD emperyalizmi ve İran Şahı ile işbirliği sonucunda 1975'lerde bu harekete verdiği büyük zarardan, Türkiye'deki Kürt devrimci demokratları olumlu dersler çıkardılar. Kürt devrimci demokrat akımlar, ezilen ulus milliyetçiliğinin ilerici eğilimlerinin olduğu kadar, Marksizm-Leninizmin de etkisi altındadırlar. Bu akımlar giderek Marksist-Leninist konumlara yaklaşıyorlar. Ne ki Kürt ulusal hareketi içinde, ezilen ulus milliyetçiliğinin gerici eğilimleri de etkisini tamamen yitirmiş değildir.

12 Eylül öncesinde Türkiye Kürdistanı'nda da terörist akımların ortaya çıkması ve terörizmin tırmanması, Kürt ulusal hareketine büyük zarar verdi. Türk egemen güçleri, Kürt ulusal hareketinin yığınsallaşmasını, bu hareketin içinde devrimci, demokrat güçlerin etkisini arttırmasını önlemek, TKP'nin Kürdistan örgütlerini güçten düşürmek için, terör eylemlerinin tırmanmasını desteklediler. 12 Eylül'den sonra tüm Kürt yurtseverlerin "terörist", "ayrılıkçı", "bölücü" suçlamalarıyla ağır baskılar altında alınabilmesinde, Kürt ulusal haklarını sözde savunan terör örgütlerinin eylemlerinin rolü büyük oldu.

Kürt ulusal hareketi Kürt aydınları, öğrenci ve köylü gençliği içinde destek buluyor. Kürt köylüsünün bu harekete katkısının artması söz konusu olabilir.

Önümüzdeki dönemde, Türkiye Kürdistanı'nda yığınların ulusal demokratik hakları için hareketlenmesi beklenmelidir. Artan ulusal baskı, sınıfsal çelişkileri daha da keskinleştiriyor. Cuntanın azgın Kürt düşmanlığı, militarizmin güçlenmesi, Kürt egemen çevrelerinin bir bölümünün de diktatörlük karşıtı konumlara gelmesine yol açabilir.

146) TKP, Kürt ulusal sorununa işçi sınıfının çıkarları açısından, proleter enternasyonalizmi ilkeleri ışığında yaklaşır. TKP, Türkiye'de yaşayan Kürtler üzerindeki tüm baskıların karşısına çıkar. Kürt ulusal hakları iiçn savaşım veren güçlerin işçi sınıfının çıkarlarıyla, toplumsal gelişmenin gereksinimleriyle uyum içindeki istemlerini destekler. Baskı altındaki Kürt yurtseverleri ile dayanışma içindedir. Baskı altındaki Kürt dilinin ve kültürünün korunması ve geliştirilmesi çabalarını destekler.

TKP'ne göre ulusal sorunun çözümü için Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını elde etmesi zorunludur. Türkiye'de hiçbir burjuva erk, Kürt ulusuna bu hakkı tanımaz. TKP Programı'ndaki antiemperyalist demokratik halk devriminin gerçekleşmesi, ulusal sorunun çözülmesinin, Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce tayin etmesinin önkoşullarını yaratacaktır.

Türkiye'de yaşayan Kürtlerin kendi kaderlerini tayin hakları, Türkiye'den ayrılarak ayrı bir devlet kurma hakkıdır. TKP kimsenin bu hakka karşı çıkma, onu yasaklama hakkı olmadığı görüşündedir. TKP bu hakkı ödünsüz savunur. Bu hak gerçekleştirilmeden eşitlikten söz edilemeyeceğini, Türkiye'de sonuna kadar tutarlı bir demokrasinin kurulamayacağını açıklar. Kürt yurtseverlerini bölücülükle suçlayan Türk şovenistlerinin amacı Kürtleri zorla Türkiye devleti içinde tutma isteklerini gizleme çabasıdır.

Ulusların ayrılma hakkı ile onların şu ya da bu dönemde ayrılmalarının uygun olup olmayacağı sorunu birbiriyle karıştırılmamalıdır. TKP bu sorunu o dönemdeki somut koşullara bakarak ve işçi sınıfının sosyalizm savaşımının çıkarlarını başa alarak çözümler. Eğer Kürt halkı örgür iradesi ile Türk halkı ile birlikte kalmaya karar verirse, ortak devlet, somut tarihsel koşullara uygun bir biçimde düzenlenecektir. Demokratik devletin anayasasında Kürt halkının ayrılma hakkı güven-

ce altında olacaktır. Komünistler her zaman gönüllülük temelinde demokratik merkezi bir devletten yanadır.

147) TKP, bugün Türk, Kürt tüm antifaşist güçlerin Amerikan emperyalizmine ve faşist diktatörlüğe karşı barış ve demokrasi için işbirliğini savunuyor. TKP'nin "ulusal demokrasi" programı, yalnızca Türk halkının değil, Kürt halkının çıkarlarını da dile getiriyor. TKP Kürt halkı üzerindeki ulusal baskıya son verilmesini savunuyor.

Türk emekçilerini Kürt emekçileriyle bağlayan güçlü kopmaz bağlar vardır. İki halkın düşmanı ortaktır. Türkiye işçi sınıfı, Kürt ulusu üzerindeki baskılara karşı çıkıyor. İki halkın Amerikan emperyalizmine ve işbirlikçilerine karşı demokratik bir Türkiye için güçlerini birleştirmeleri gerekiyor. Devrim ancak Kürt halkının aktif katılımıyla utkuya ulaşabilir.

TKP, Türk şovenizminin, ezen ulus milliyetçiliğinin, her türüne karşı savaşımı bir yurtseverlik görevi sayıyor. Türk şovenizmi yalnızca Kürt halkına değil, Türk halkına da büyük zararlar veriyor. TKP Kürt halkının çıkarlarını savunmayı, Türk işçi ve emekçilerini antişovenist bir ruhta eğitmeyi enternasyonalist bir görev olarak alıyor.

TKP, Kürt milliyetçiliğinin gerici eğilimlerine karşı savaşımı görev bilir. TKP Kürt ulusal hareketi içinde Marksist-Leniniz konumların güçlenmesi için çaba harcar.

TKP, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki bütün işçilerin -ulusal kökenleri Türk, Kürt, Ermeni, Rum, Arap, Laz, ne olursa olsun- en sağlam, en geniş birliği için, farklı ulusal kökenli işçilerin tamamen kaynaşması, aynı proletarya partisinde, aynı sendikalarda ve sınıfsal örgütlerde örgütlenmeleri için savaşım veriyor. İşçileri ulusal kökene göre örgütleme çabalarını milliyetçilik olarak mahkum ediyor.

TKP devrimci demokrat Kürt örgütleriyle eylem birliğini, karşılıklı görüş değiş tokuşunu güçlendirmeyi başa alır.

148) TKP komşu ülkelerde yaşayan Kürtlerin ulusal baskı altında tutulmalarına karşı çıkar, onların uluslararası işçi sınıfının çıkarlarıyla uyum içindeki savaşımlarını desteklemeyi enternasyonalist bir görev sayar. Türk, Kürt, Arap, Acem tüm Ortadoğu halklarının ulusal ve sosyal kurtuluşu için bu halkların Amerikan emperyalizmine ve siyoniz-

me, gericiliğe karşı dayanışması zorunludur. TKP, Ortadoğu'daki erkteki ve muhalefetteki tüm politik güçleri, en başta Amerikan emperyalizmine ve sosyalist sisteme karşı aldıkları tutuma göre değerlendirir.

149) TKP, Arap, Ermeni, Rum vb. ulusal azınlıklar üzerindeki baskılara karşı çıkar, onların ulusal hak eşitliğini savunur. Geçmişteki Ermeni kırımını lanetler.

IX- TKP ve SİLAHLI KUVVETLER

150) Egemen sınıfın bir baskı aracı olan ordunun politik yaşamdaki yeri son yirmi yıldır sürekli artıyor. Sivil politik güçleri aracılığıyla, sınırlı bir parlamenter demokrasi koşullarında bile egemenliklerini sürdürmede güçlük çeken işbirlikçi burjuvazi ve büyük toprak sahipleri, silahlı kuvvetlerin politik yaşama artan ölçüde karışmasını desteklediler. Silahlı kuvvetlerin politik yaşama karışması artan ölçüde gerici, antidemokratik bir doğrultuda oldu ve sonuçta tüm politik erk ordu üst yönetimin eline geçti. Silahlı kuvvetler, yalnızca egemen güçlerin halka karşı bir baskı aracı olmakla kalmamış, dolaysız erk aracına dönüşmüştür. Yeni Anayasayla ordu üst yönetiminin politik yaşama dolaysız karışması, damgasını basması kurumlaştı.

151) Ordu üst yönetimi her zaman egemen sınıfın bir parçası, onun en etkin bir kesimi olmuştur. Son yirmi yıl içinde OYAK ve ordu vakıfları vb. araçlarla ordu üst yönetimi ile işbirlikçi tekelci burjuvazi arasındaki ilişkiler gelişmiş, generaller tekelci burjuvazi ile içiçe geçmişlerdir. Onlar silahlı kuvvetleri kendilerinin ve bir avuç işbirlikçi tekelci burjuvazinin, büyük toprak sahibinin çıkarı için, halka karşı, demokrasi güçlerine karşı kullanıyorlar. 27 Mayıs 1960'daki askersel devirmenin tüm olumlu sonuçlarını yokettiler.

152) Son yirmi yıldır ordu üst yönetiminin ABD emperyalizmi ve NATO'ya egemen çevrelerle olan ilişkileri hızla genişledi. Türk generalleri Pentagon eliyle eğitiliyorlar. Silahlı kuvvetlerin silah bakımından Amerikan emperyalizmine bağımlı olması, ABD yönetimlerine,

ordu üst yönetimine kendi çıkarları doğrultusunda davranmayı dayatma olanağı veriyor. Ordu üst yönetimi ABD emperyalizminin bir uydusuna dönüşmüş, onun tüm çabaları antisovyetik ve antikomünist, ulusal olmayan bir nitelik kazanmıştır. Böylece ulusal kurtuluş savaşında emperyalist işgale karşı savaşmış, Sovyet Rusya'nın çıkar gözetmez silah ve politik yardımlarıyla ve halkın aktif katılımıyla ulusal kurtuluş savaşını utkuya ulaştırmış olan Türk Silahlı Kuvvetleri'ne, bugün, Vaşington'da düzülmüş sözde "ulusal güvenlik" doktrinin doğrultusunda, dışta Amerikan çıkarlarının bekçisi ve jandarması, içte halka, ilerici güçlere karşı bir saldırı aracı olma işlevi veriliyor.

153) Faşist cunta, subay, assubay ve erlerin değil, Amerikan emperyalistlerinin ve işbirlikçi oligarşinin temsilcisidir. Diktatörlük subay, assubay ve erlerin gönüllü desteğine değil, ordu içindeki sert disipline, antidemokratik emir kumanda zincirine, baskılara, istihbarat örgütlerine, ispiyonlara, rüşvet ve yolsuzluklarla zenginleşen bir avuç gerici asalağa dayanıyor. Cuntanın politikası silahlı kuvvetleri yozlaştırıyor. Halkla arasındaki uçurumu daha da derinleştiriyor. Bu politika subay, assubay ve erlerin ezici çoğunluğunun çıkarlarıyla derinden çelişiyor.

154) Ordu üst yönetiminin ulusal çıkarlara taban tabana karşıt, Amerikan yanlısı politikası, demokrasiye geçileceğine ilişkin orduya verdiği sözleri tutmaması, ordu içindeki baskıların artması, ülke içinde keskinleşen sınıf çelişkilerinin dolaylı da olsa silahlı kuvvetler içine yansıması, ordu içindeki huzursuzluğu arttırıyor. Silahlı kuvvetler içinde tepkiler, çelişkiler cunta karşıtı gruplaşmalar daha da artacaktır.

155) Silahlı kuvvetlerin görevi, ulusal bağımsızlığı korumak, dünya barışına ve halkın çıkarlarına hizmet etmek olmalıdır. Ordu, Amerikan doktrinlerine göre değil, ulusal çıkarları koruma görevine göre örgütlenmelidir. Ordunun silah gereksinimleri, NATO planlarına ve Amerikan kredilerine değil, ulusal kaynaklara dayanarak, çok yönlü ilişkiler içinde sağlanmalıdır. Ordu demokratik bir iç yaşama kavuşmalı, baskılara, dayak ve aşağılamalara son verilmelidir. TKP silahlı kuvvetler içinde böylesi hedefler savunan güçleri destekliyor.

156) Subay, assubay ve erlerin belli bir kesimi Amerikan emperyalizmine ve işbirlikçi oligarşiye karşı savaşım veren halkın yanında saf

tutmadan, cuntanın yıkılması, ulusal demokrasinin kurulması, antiemperyalist demokratik halk devriminin utkusu olanaksızdır. Ordu içindeki belli kesimlerin, Amerikan emperyalizmi ve işbirlikçi oligarşi ile halk arasındaki savaşımda tarafsızlaştırılması, ordu içindeki Amerikancı, faşist, halk düşmanı subayların tasfiye edilmesi, ancak silahlı kuvvetlerin yurtsever kesimlerinin halkın safına çekilmesiyle olanaklıdır. Ordu içindeki böylesi bir güçler ilişkisi ne bugün, ne de devrimci durumda kendiliğinden oluşur. Bunun için silahlı kuvvetler içinde bilinçli ve örgütlü çalışma yürütülmesi şarttır. Silahlı kuvvetler içinde ve askere gidecek gençler arasında antimilitarist, nükleer savaş karşıtı, antiemperyalist, antifaşist propaganda ve örgütlenmenin belirleyici önemi vardır.

157) Silahlı kuvvetlerin tümünün faşist sayan, silahlı kuvvetler içinde subaylarla erler arasında yapay bir "sınıf savaşımı" kışkırtmaya çalışan sözde "Marksist" kaba görüşler, silahlı kuvvetlerin gericiliğin, faşistlerin eline teslim edilmesine yarıyor.

Silahlı kuvvetlerin "toplumu yönetici" ya da "kurtarıcı" bir işlevi olduğu yolundaki görüşler, egemen güçlerin orduyu kendi çıkarları doğrultusunda kullanma çabalarını gizlemeye ve ordu içindeki yurtsever kesimlerin halkla birleşmesini önlemeye yarıyor.

Silahlı kuvvetlerin "tarafsız", "sağa da sola da karşı" olduğu ya da silahlı kuvvetlerin politikayla ilgilenmemesi gerektiği yolundaki görüşler, ordu içindeki kaçınılmaz politikleşme sürecinin şimdilik gericilik yönünde olduğunu gizlemeye ve ilerici yönde politikleşmeyi önlemeye yarıyor. Silahlı kuvvetlerin kışlaya dönmesiyle demokrasinin elde edilmiş olacağını savunan görüşler, demokrasinin gerçek düşmanlarının Amerikan emperyalizmi ve işbirlikçi oligarşi olduğunu gizliyorlar. Böylesi tutumlar, demokrasinin değil, bu güçlerin çıkarlarına çalışacak sivil alternatiflerin güçlenmesine yardımcı oluyor. Demokrasi güçleri silahlı kuvvetlerin tarafsız olmasını değil, halktan yana, barış ve ulusal demokrasiden yana taraf tutmasını savunmalıdır.

X- TKP ve DİNDARLAR

158) Türkiye'de son yıllarda dinsel ideolojinin dünyevileşmesi ve politikleşmesi süreci hız kazanıyor. Gerici, sömürücü sınıflar dini halkın dinsel duygularını sömürerek kendi bencil çıkarları doğrultusunda yararlanmak için kullanıyorlar. Öte yandan çeşitli halk kesimlerinin özellikle geleneksel kent ve kır orta katmanlarının ve küçük kapitalistlerin kimi temsilcileri, toplumsal sefaletin yaygınlaşmasına ve artmasına karşı tepkileri, antiemperyalist, antitekel içerik taşıyan istemlerini dinsel motifler aracılığı ile dile getiriyorlar.

159) TKP, antiemperyalist, antitekel istemleri dine dayanarak dile getiren güçleri diktatörlüğe karşı eylem birliğine kazanmaya çalışıyor. Dünya görüşlerindeki ilkesel farklılıklar daha iyi bir dünya için ortak savaşıma engel değildir.

160) TKP'nin din düşmanı olduğu, Marksist-Leninist ideolojinin siyonistlerce geliştirildiği yolundaki yalanlar, halk güçlerini bölmeyi, halkın sosyal, ekonomik, politik sorunlardan uzaklaşmasını sağlamayı, ulusal güçlerin sosyalist ülkelerle antiemperyalist dayanışmasını önlemeyi amaçlıyor.

TKP materyalizme dayanır, işçi sınıfının ideolojisiyle bağlıdır.

Devlet ve din işlerinin birbirinden ayrı olmasını savunan TKP, dinsel inançlara saygılıdır. Din ve vicdan, ibadet özgürlüğünü savunur. Alevilik ve öteki mezhepler, dinsel azınlıklar üzerindeki baskılara karşıdır. TKP halkın dinsel inançlarının gerici ve karşı devrimcilerin politik amaçlarına araç edilmesine karşı savaşım verir.

161) TKP, ülkemizin ve halkımızın sorunlarının yalnızca İslâma inananların dayanışmasıyla çözülebileceği görüşlerini ütopik ve son çözümlemede gerici amaçlara hizmet eden bir görüş olarak değerlendirir. Toplumun sınıflara, dünyanın karşıt sistemlere ayrıldığı, bu karşıtlıkların keskinleştiği günümüzde, sorunlar ancak çıkarları ortak olan sınıfsal güçlerin dayanışmasıyla, tüm antiemperyalist güçlerin dayanışmasıyla çözülebilir. Sınıfsal ayrılıklar, emperyalizm karşısındaki tutumlar, İslâma inananları bölüyor, uzlaşmaz konumlara sürüklüyor, sürükleyecektir. Ulusal ve sosyal kurtuluştan yana olan tüm güçler, bu amaçlarına ancak dünya görüşündeki ayrılıklara bakmaksızın işçi sınıfıyla, öteki ulusal demokratik güçlerle, dışarda sosyalist ülkelerle dayanışma içinde ulaşabilirler.

162) TKP yığınlar içindeki çalışmalarında dindar emekçiler içindeki çalışmalara özel bir önem verir.

XI- PARTİNİN DURUMU

163) TKP 10 Eylül 1920'de Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin doğrudan etkisi altında ve ulusal kurtuluş savaşında doğdu. Partimiz 63 yıldır sömürü ve baskıya, emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı en önde savaşıyor. Partimiz, her zaman proleter enternasyonalizmine bağlı kalmıştır. İşçi sınıfının uluslararası görevleriyle ulusal görevlerini birleştirmiş, Türk-Sovyet dostluğunu dış politikasına temel yapmıştır.

TKP, kurulduğundan iki yıl sonra illegaliteye geçmek zorunda kaldı. Tek parti diktatörlüğüne, işbirlikçi Bayar-Menderes hükümetine, gerici AP ve MC hükümetlerine karşı, gerici askersel müdahale ve yönetimlere karşı savaşımlarda deneyler kazandı. Bugün de faşist diktatörlüğe karşı savaşımın en ön sıralarında yer alıyor. Partimiz, kurulduğu günden bu yana halkın ulusal çıkarlarının önde gelen savunucusudur. O, her yönüyle ulusal bir partidir.

Partimiz, çok güç, acılı ve kahırlı dönemlerden geçti. 1921'de kurucusu Mustafa Suphi'den bugün Merkez Komitesi üyesi Deniz yoldaşa dek sayısı belirsiz yoldaşı sınıf savaşlarında şehit verdi. Açlık, yoksulluk, sürekli polis takibi, göçmenlik, kaç kuşak komünistin yaşam tarzı oldu. Nazım yoldaş ve daha pek çok parti üyesi, yirmi yılı aşkın bir süre zindanlarda yattılar. TKP'nin sayısız üyesi Sovyet Rusya'daki iç savaşta, Büyük Anayurt Savaşı'nda, İspanya İç Savaşı'nda, Yunanistan İç Savaşı'nda enternasyonalist coşkuyla savaşırken şehit düştü.

Yüzlerce komünist geçmişte, uzun yıllar savaşımı parti bağları kopuk kendi başlarına yürütmek zorunda kaldılar.

TKP tarihinde, dün Şevket Süreyya, Vedat Nedim Tör gibi, bugün

H. Erdal gibi dönekler ve hainler de çıktı. Ancak TKP tarihinde bu gibiler parmakla sayılacak kadar azdır. Partimizin tarihi, çoğu adsız, yiğit kahramanların kendini işçi sınıfı davasına adamış, her koşulda Marksizm-Leninizme ve proleter enternasyonalizmine bağlı kalmış özverili yönetici ve militanların tarihidir.

Mustafa Suphi, Şefik Hüsnü, Nazım Hikmet, Reşat Fuat Baraner ve Yakup Demir yoldaşlar partimizin işçi sınıfının davasına bağlı kalmış önderleridir.

Partimizin örgütlü savaşımı sürdürmesinde, geçmişte zayıf ve etkisiz kaldığı dönemler de oldu. 1920'den 1951-1952'ye dek onlarca tutuklama ve saldırıya ve dönem dönem kopuklukların olmasına karşın, örgütsel yapısını ve çalışmalarının sürekliliğini sürdürmeyi başaran partimiz, 1951-1952 saldırısının olumsuz etkilerini uzun bir dönem gideremedi.

Parti yönetici çekirdeğinin ana bölümünün tutuklanması, parti örgütlerinin bağlarının kopması, en önemlisi de, tutuklu parti yöneticileri arasında derin ayrılıkların ortaya çıkması, hem tutuklamaların genişlemesine, hem de partinin uzun yıllar güçsüz kalmasına yol açtı.

Tüm bunlara karşın parti 1958 yılında illegal radyo yayınını başlatmayı başardı. Ülke içinde dağınık durumda bulunan komünistler kendilerini korudular ve savaşımı sürdürdüler. 1962'de Parti, yeniden bir yönetim organına kavuştu. Dağınık komünist gruplarla parti yönetimi arasında bağlar kurulmaya başlandı.

Bunu izleyen dönemde parti yönetiminin o sıralarda tüm dikkatini, legal gelişme olanağı elde eden sosyalist hareketin güçlenmesine vermesinin ve illegal parti örgütlerinin güçlendirilmemesinin yanlışlığı, 12 Mart dönemi sırasında açık olarak ortaya çıktı.

Komünistler, başarılarıyla, eksiklik ve zayıflıklarıyla tüm TKP tarihinin sahibidirler. Parti düşmanlarının bu zayıflıkları abartmalarına, bunları öne çıkartarak partiye saldırmalarına karşı kesin savaşım yürütürler.

164) TKP tüm bu gelişmelerden gerekli dersleri çıkardı. 1973 yılında İ. Bilen yoldaşın öncülüğünde, onun devrimci girişkenliğiyle partiyi canlandırma, 12 Mart dönemi deneyiminden geçmiş, Marksizm-Leninizmden etkilenen kadroları saflarında birleştirme ve yığın-

larla bağlama kararı aldı. Önüne atılım hedefini koydu. Parti program ve tüzüğünü hazırladı. MK organı Atılım yayınlanmaya başladı. TKP'nin Sesi Radyosu kuruldu. Ülke içinde parti örgütleri oluşturulmaya başlandı.

1973 Atılımı, İ. Bilen yoldaşın önderliğinde TKP'nin ayağa kalkmasını sağladı. Bu, ülkemizde işçi sınıfının politik ve sendikal savaşımı yeni bir aşamaya yükseltmesinde, halk hareketinin yeni bir atılıma geçmesinde önemli bir rol oynadı.

1973 Atılımı, nesnel koşulların dayatması sonucu, ideolojik hazırlıkların eksikliğinden, kadro seçimlerindeki kimi yanlışlıklardan ve örgüt biçimlerinin yeterince saptanamamış olmasından kaynaklanan eksiklikler de taşıdı. Bu durum, parti birliğinin yeterince sağlanamamasına, parti disiplininin ve savaş yeteneğinin yeterince yükseltilememesine neden oldu.

Ama gericiliğin en ağır saldırılarına ve dönek ve hainlerin tüm yıkıcı çabalarına karşın, komünistler canlarını vererek, işkence merkezlerinde, zindanlarda yiğitçe direnerek ve her güçlüğü göze alarak yürüttükleri özverili savaşımlarıyla, partilerini işçi sınıfının politik savaşımına öncülük etme ve en ağır baskı koşullarında örgütsel varlığını sürdürebilme yeteneğinde bir parti durumuna getirdiler, Mustafa Suphi yoldaştan bu yana onbinlerce komünistin uğrunda herşeylerini feda ettikleri partinin yönetim ve savaşım sürekliliği güvence altına alındı. Bu işçi hareketimizin tarihsel bir kazanımıdır.

165) 1977 Parti Konferansı, TKP Program ve Tüzüğünü onayladı, Parti Merkez Komitesi'ni güçlendirdi, yöre ve il komitelerinin güçlenmesinin temellerini attı. Parti konferansından sonra illegal parti örgütlenmesi hızla gelişti, legal olanaklardan yararlanılarak partinin etkinliği arttırıldı. Çok sayıda kadro kazanıldı. Partinin işçi sınıfının, gençliğin, kadınların, orta katmanların ileri kesimlerinin savaşımlarını yönlendirme yeteneği arttı. Parti konferansı, partinin yönetim yöntemlerini geliştirme, partinin örgütsel, ideolojik, politik birliğini güçlendirme, yığınlar içinde partinin etkinliğini arttırma hedeflerini "Artizanlığa Son" ve "Fabrikalar Kalemizdir" belgileriyle ifade etti.

166) 1977-1980 dönemi TKP'nin tarihindeki en hızlı gelişme dönemi oldu. Hemen hemen tüm illeri kapsayan parti örgütleri ya da par-

ti görevlileri ağı kuruldu. Sendikal hareketteki parti etkinliği arttı. Gençlik ve kadın hareketlerinde parti yandaşı güçlü örgütler oluştu. Bir dizi legal yayın organı çıkarıldı. Komünistler yığın savaşımlarının örgütlenmesinde önemli rol oynadılar. Parti bir dizi politik kampanya örgütledi. 141-142'nin kaldırılması, TKP'ye legal çalışma olanağının tanınması istemi, "TKP'ye Özgürlük!" belgisi altında geniş kesimlere ulaştı. Parti örgütleri 1977 seçimlerinde ve 1979 ara seçimlerinde deneyler kazandılar. Komünistler faşist teröre yiğitçe göğüs gerdiler, çok sayıda yoldaş ve sempatizan antifaşist savaşımda canını verdi.

Partinin örgütsel büyümesi ile ideolojik, politik birliğini güçlendirme çalışmalarının aynı düzeyde geliştirilmemesi, sınıf savaşımının hızla karmaşıklaşan koşullarında, parti içinde fraksiyoncu eğilimlerin güç kazanmasına yol açtı. İçlerinde iki MK üyesinin de bulunduğu, ağırlıkla İngiltere parti örgütüne dayalı bir grup, parti yönetimine ve çizgisine "sol" oportünist, küçük burjuva anarşist konumlardan baş kaldırdı. Parti bu grubu yenilgiye uğratmayı başardı. Ne ki "İşçinin Sesi" adı altında ayrı bir örgüt oluşturan söz konusu grubun yürüttüğü yıkıcı faaliyet partimize önemli yaralar aldırdı.

167) 12 Eylül 1980'de kurulan askersel diktatörlük, TKP'ni yok etmek amacıyla yoğun bir saldırıya girişti. Parti bu saldırılarda ağır yaralar aldı. Bini aşkın parti üyesi tutuklandı, önemli iller de içinde birçok ilde parti örgütleri dağıldı, birçok örgütün partiyle bağları koptu, çok sayıda parti üyesi sürekli gizlenmek, kimileri yurtdışına çıkmak zorunda kaldı. Ağır işkencelerde MK üyemiz Deniz yoldaş ve Ali Güder yoldaşımız alçakça öldürüldü, birçok yoldaşımız sakat kaldı. Partiye karşı yoğun bir psikolojik savaş yürütüldü.

Cuntanın ağır baskı ve saldırısının yarattığı maddi ve manevi ortam, fraksiyoncu öğelerin faaliyetlerini arttırmalarına, hareketin yükseliş döneminde partiye girebilmiş küçük burjuva öğelerin umutsuzluğa ve yılgınlığa kapılmasına, partiye olan inançlarının sarsılmasına elverişli bir ortam yarattı. "İşçinin Sesi" grubu partiye yönelik saldırılarını alabildiğine arttırdı. 1982 Kasımında parti Politik Büro üyesi H. Erdal'ın, partiye ihanetinin ortaya çıkması üzerine partiden kaçarak "İşçinin Sesi" Grubuna katılması, provokatörlüğünü açıktan sürdürmeye başlaması ile bu saldırılar daha da yoğunlaştı.

168) TKP, 12 Eylül 1980'den bu yana karmaşık ve zorlu bir savaşım yürütüyor. TKP MK'nin 1981 Plenumu, bu savaşımda bir dönüm noktası oldu. 1981 Plenumu, geçmiş eleştirel yaklaşımının ilk adımı oldu, partinin ideolojik, politik olgunluğunu arttıran, partinin uğradığı saldırıda aldığı yaraları sarmasını, parti içi yaşama Leninci normların egemen olmasını sağlayacak kararlar aldı. Parti yönetimini güçlendirme yolunda adım attı.

Parti 1981 Plenumu'ndan sonra kadroları korumayı daha sıkı ele aldı, parti örgütlerinin düşmanın saldırılarına karşı direnme yeteneğini arttırdı, süreç içinde dağılan örgütlerin yerine yenileri kuruldu, bağı kopan örgütlerle dikkatli bir çalışma ile bağların yeniden kurulması, cezaevlerindeki parti çalışmasının örgütlenmesi, yurtdışına çıkan partililerin etkin bir politik çalışma için görevlendirilmesi çalışmaları başladı, sonuçta ülke içindeki parti örgütlerinin toparlanması ve düzenli çalışmaya başlamaları sağlandı.

1982 MK Plenumu cuntanın saldırısında uğranılan kayıpların nedenlerini ayrıntılı inceledi, gereken dersleri çıkardı. Cuntanın artan gericileşme sürecini analiz etti, cuntanın anayasasına karşı savaşımın politik çizgisini saptadı.

169) TKP MK Nisan 1983 Plenumu, parti yönetiminin ve örgütsel yapının sürekliliğinin güvence altına alındığını, 1973 atılımının hedeflerine başarıyla ulaşıldığını saptadı. TKP'yi, Türkiye halkının yakıcı sorunlarının çözümünde belirleyici katkıyı yapacak bir güce eriştirmek için her alanda güçlendirme hedefini koydu, yeni bir atılım görevini saptadı. TKP'nin 5. Kongresi yeni atılımına ana ivmeyi vermeli ve parti tarihinde yeni bir dönemi başlatmalıdır.

170) Partinin önündeki görevleri başarıyla yerine getirebilmesi için parti çalışmasını her alanda iyileştirmek zorunludur. Parti son yıllarda en ağır koşullarda başarılar elde etti. Ne ki şimdi, faşizmi yıkma, ulusal demokrasiyi kurma görevlerinin partiye yüklediği misyona uygun bir nitelik kazanabilmesi için, bu başarılara dayanarak her alandaki eksiklik ve zayıflıkların aşılması zorunludur. Partiyi koruma önlemlerinin yetkinleştirilmesi, partinin yönetim faaliyetinin her düzeyde sağlamlaştırılması, parti politikasının bilimsel temellerinin güçlendirilmesi, örgütlenmenin güçlendirilmesi, kadro politikasının iyileştirilmesi, ide-

olojik çalışmanın zenginleştirilmesi, ajitasyon ve propagandanın güçlendirilmesi, demokratik merkeziyetçilik ilkelerinin tam uygulanması, partinin düşünce ve davranış birliğinin sağlamlaştırılması görevleri bizleri bekliyor. Tüm bunlar 1973-1983 döneminin deneylerinin çok yönlü bilimsel genelleştirilmesine, bu deneylerden çıkarılan derslerin yaygınlaştırılmasına dayanmalıdır.

171) 12 Eylül 1980 öncesi dönem şöyle karakterize edilebilir: Bu dönemde, 1973 atılımı başlıca amaçlarına vardı. Parti kuruculuğu görevlerinde sıçramalı bir gelişme gerçekleşti. Öne konan ivedi görevler önemli ölçüde tamamlandı. TKP ideolojik, politik ve örgütsel etkinliğini ulusal çapta yaydı. Hareketli her toplumsal kesim içinde örgütlendi, ülkede politik yaşamın ayrılmaz bir parçası oldu, sesini geniş yığınlara duyurabildi. Savaşkan bir çizgi izledi. Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizminin, halkımızın ulusal çıkarlarının kararlı savunucusu oldu. İşçi sınıfının öncülüğünü, eylem ve cephe birliğinin zorunluluğunu sürekli savundu.

TKP bu dönemde illegal örgütlendi ve legal hiçbir olanağı dışlamadı.

Kimi zaman açıklıkla kavranmamış, sistemli uygulanmamış olsa bile genelde somut koşulların dayattığı her tür savaş yöntemini kullanmaktan geri durmadı. Ama hiçbir biçimi mutlaklaştırmadı.

Partimiz yığınlar içinde zengin bir çalışma deneyi elde etti. Fabrikalarda, işçi semtlerinde, emekçiler arasında, gençlik, kadın, meslek adamları, aydınlar, sendika, dernek, kooperatif gibi demokratik örgütler içinde, legal-illegal savaşımı birleştirme temelinde, yanlışları da içinde olmak üzere kazandığı politik yığınsal çalışma deneyi, geleceği aydınlatacak derslerle doludur.

172) TKP, halkımızın baş düşmanlarına, emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı savaşımın, MC hükümetlerine, faşist tırmanışa, terörizme karşı savaşımın, ABD emperyalizminin baskı ve dayatmalarına karşı savaşımın, barış ve yumuşama için demokrasi için savaşımın en önünde yer aldı.

173) 1977 genel seçimlerinde MC partilerinin ağır bir darbe yemesinde, ikinci MC hükümetinin kısa bir süre içinde yalıtlanmasında, TKP üzerine düşen görevi olanaklar ölçüsünde yerine getirdi. TKP,

CHP'nin öncülüğündeki hükümetin emperyalizmin ve işbirlikçilerinin halka ve onun ulusal çıkarlarına yönelik saldırılarına karşı tutum almasını sağlamak için çalıştı. Bunu yığınların CHP hükümetinin politikasına ilişkin yanlış beklentilere kapılmasını önlemek için savaşımla bağladı. Ancak yığınların savaşımının yükselmesi ve ulusal demokratik güçlerin birleşmesiyle ülkemizin geleceğinde köklü bir değişikliğin olanaklı olduğunu sürekli vurguladı.

TKP, faşist terörün tırmandırılmasına karşı aktif bir savaşım yürüttü. Faşist MHP'nin içyüzünü sergiledi, onun halktan yalıtlanmasında belirleyici işlev gördü. Can güvenliği komiteleri kurulması için çalıştı, anarko-terörist grupların sözde devrimci terör eylemlerine karşı ilkesel tutum aldı. "Sol" radikal akımların sıralarında bireysel terörizmin yalıtlanması için çalıştı.

TKP, eksikliklerine karşın barış savaşımının yükselmesinde belirleyici bir rol oynadı. Barış ve yumuşamanın, komşu sosyalist ülkelerle barış içinde yanyana yaşama ilkelerinin, Türk Sovyet dostluğunun başta gelen propagandacısı oldu.

TKP, ülkeyi bekleyen tehlikeleri çok önceden halka duyurdu, faşist ya da askersel bir devirme tehlikesine karşı halkı 12 Eylül öncesinde birçok kez uyardı. Bunu önlemek için yığınların savaşımını yükseltmeye, ulusal demokratik güçlerin birliğini sağlamaya ağırlık verdi.

TKP, 12 Eylül askersel devirmesini ve kurulan askersel diktatörlüğün niteliğini ve yapısını, özelliklerini, gelişme doğrultusunu genel olarak doğru saptadı, gerici askersel diktatörlük içinde faşistleşme tehlikesine dikkati çekti, bunu önlemenin ve demokrasi yönünde bir dönemeç almanın yolunu gösterdi.

Askersel diktatörlüğün açık faşist bir nitelik kazandığı koşullarda hazırladığı yeni parti programıyla TKP, halkımıza savaş tehlikesini önlemenin ve faşizmden kurtuluşun yolunu gösteriyor.

174) TKP, sendikal hareketin, sınıf sendikacılığının 1975'ler sonrasında güçlenmesinde, sınıf uzlaşmacılığının konumlarının zayıflatılmasında, işçi sınıfının grev savaşımlarının yürütülmesinde, bu savaşımların birçok durumda giderek antitekel bir karakter kazanmasında, sendikal birlik ve eylem birliği görüşlerinin yaygınlaşmasında, ilk eylem birliklerinin örgütlenmesinde önemli bir rol oynadı.

TKP, öteki işçi partileriyle eylem birliği sağlanması için çaba harcadı.

Başını işçi sınıfımızın çektiği, çok geniş öteki halk kesimlerinin de katıldığı 1 Mayıs eylemleri, DGM direnişi, DİSK'in bir dizi eylemi gibi politik içerik taşıyan ve ülke tarihimizin en yığınsal eylemleri olan eylemlerin örgütlenmesinde ve gerçekleştirilmesinde TKP'nin onurlu bir rolü oldu.

TKP, ilerici gençlik hareketinin güçlenmesinde, kadın hareketinin oluşmasında, demokratik kooperatif ve ilerici öğretmen hareketinde, meslek adamlarının yığınsal hareketlerinde ve tüm bu hareketlerin işçi sınıfıyla eylem birliğinin olanaklı olan ölçülerde sağlanmasında önemli rol oynadı.

Maoculuğun Türkiye'deki etkisinin silinmesinde ana etmen TKP'nin bu sapık akıma karşı savaşımı oldu.

TKP'nin savaşımı, Türkiye'de Marksizm-Leninizmin ve proleter enternasyonalizminin etkisinin sol akımlar içinde artmasına temel oldu.

175) Bu sonuçlar, bugün partimizin üzerinde yükseldiği sağlam temeller, yarını hazırlayacak dersler niteliğindedir. Partimizin kazanımlarıdır. Bu kazanımları, onları yok etmeye, gözlerden gizlemeye çalışan burjuvaziye, parti düşmanlarına karşı korumak, bu kazanımlar için özverili bir savaş veren tüm üyelerimizin görevidir.

176) TKP, öncülük rolünü yerine getirmede attığı tüm bu adımları Marksizm-Leninizme bağlılığına, işçi sınıfına olan güvenine borçludur. Ne ki partimizin politik öncülüğünü gereken ölçüde gerçekleştirebildiği söylenemez.

Partimiz Marksizm-Leninizmi her alanda yaratıcı biçimde ülke gerçeklerine uygulamada, politikasını yığınlara maletmede eksik kaldı, partiyi bolşevikleştirme sürecini gereken hızla yürütemedi, ulusal demokratik güçlerin, sol güçlerin eylem ve cephe birliğini sağlamada olanaklı kalıcı sonuçlar elde etmekte gecikti, zayıf kaldı.

177) Teoriye gereken ağırlığın ve önemin verilemeyişi, ideolojik zayıflık, bir dizi eksikliklerin ve hataların en temeldeki nedeni oldu. Bu durum politik planda somut ve esnek taktiklerin ortaya konmasını güçleştirdi, zaman zaman vurgu hatalarının ortaya çıkmasına neden ol-

du. Partinin ilkesel konumlarının her zaman net görülemeyişi, politikanın tüm parti örgütlerince aynı biçimde özümsenemeyişini doğurdu.

Parti politikası örgütlü pratik savaşımı politik amaçlar doğrultusunda yönlendirmede eksik kaldı, günlük savaşım ise politikayı her seferinde somutu kavrayacak biçimde düzeltmeye yardım edemedi. Kimi yerde pratikten kopuk bir politik çalışma, kimi yerde dar pratikçilik görüldü.

Bu durum tüm enerjik çalışmaya karşın parti politikasının yığınlara malolmasında engeller ortaya çıkardı. Partimizin politikası nesnel gerçeklere dayanmış olmakla, diğer tüm sol parti ve gruplardan daha fazla yığınların ruh halini yansıtmakla birlikte, politika ile örgütlü pratik arasındaki bu görece kopukluk, politikanın yığınların ruh halini yeterince kavrayamaması sonucunu yarattı.

178) Bu durum partinin ideolojik çalışmalarına, özellikle propaganda-ajitasyon çalışmalarına yansıdı, yığınları etkileyen somut, canlı bir propaganda götürmede, yığınlarla canlı bağları olan bir yayın faaliyetinde istenilen başarı düzeyine varılamadı.

179) Teorik-ideolojik çalışmalara gereken önemin verilemeyişi, partimizin bolşevikleşme sürecinde ciddi olumsuz etkiler yarattı. Kadroların eğitimi çok zayıf kaldı, günlük çalışmalar daha ağır bastı.

Bu durum, partinin en başta ideolojik birliğini pekiştirmede sağ ve "sol" ters eğilimleri, fraksiyonculuğu zamanında açığa çıkarmada ve onları herşeyden önce ideolojik planda yenilgiye uğratma görevinde dikkatleri gevşetti. "İşçinin Sesi" adlı "sol" oportünist, fraksiyoncu grup böyle bir zayıflığın sonucu ortaya çıktı ve bu ortamdan yararlanmak istedi. Partimize gelen ağır darbe sonucunda antiparti eğilimlerin ortaya çıkmasında bu zayıflığın önemli bir rolü oldu.

180) Pratik sonuçları açısından da önemli olumsuzlukların, eksiklik ve hataların doğmasının temel nedenlerinden biri de merkez yönetimi ile örgütler arasındaki karşılıklı bağın zayıf kalmasıdır. Bu kopukluğun sonucu parti merkezinin, politik ve pratik yöneticilik görevi tam olarak yerine getirilemedi. Bu, MK ve PB'dan taban örgütlerine kadar politik yönetim faaliyetinin yetersizliği, çalışmada verim düşüklüğü, artizanlığın aşılamayışı, günlük sorunlar içinde boğulmak gibi bir dizi

olumsuz sonuçların ortaya çıkmasına yol açtı.

Parti politikasının oluşmasında, kararlar almada parti üyelerinin aktif katılımı alt düzeyde kaldı.

181) Merkezi politik ve pratik yöneticiliğin eksikliği denetimi güçleştirdiği gibi, tüm parti örgütlerini, üyelerini ve tüm parti eylemlerini özel olarak denetleme mekanizmalarının oluşturulmadığı durumda çok olumsuz sonuçlar doğurdu. Yanlışların anında görülüp, enerjik bir çaba ile düzeltilemeyişi, parti çalışmalarını sürekli iyileştirme yönünde adım atılamayışı gibi sonuçların yanısıra partinin polise karşı korunmasında da derin zayıflık ortaya çıktı.

182) Kadro seçme, yerleştirme ve yetiştirme görevinde ciddi yanlışlar, eksiklikler yapıldı. Polis sızmalarına, fraksiyonculuğa kapı aralayan kadro politikasında subjektivizm yer yer ağır bastı.

"Artizanlığa Son" belgisi çok yinelendiği halde, artizanlık aşılamadı. Bunun temel nedeni yukarıda sayılanlarda yatıyor. Ayrıca parti çalışmaları somut iş üzerine otukmadıkça, çalışma planları olmadıkça, her iş için somut karar alıp, kararların uygulanıp uygulanmadığı denetlenmedikçe artizanlık aşılamazdı.

Her parti üyesine iş bulma değil, işe uygun parti kadrosu seçmek temel ilke olmalıdır. İşbölümü ve kollektif çalışma ancak bu temel üzerinde başarılabilir. Bu ilke yeterince gözetilemedi. İşlevsiz üye sayısı az değildi. Parti kadrolarının uzmanlaşması çok yavaş oldu. Özellikle, kalkınma döneminin nesnel bir zayıflığı olan yönetici kadro eksiği dikkate alınarak, yönetici üye yetiştirmeye ağırlık vermek zorunluydu. Partimiz yığın önderlerini kendine çekmede önemli bir başarı kazandı. İşçi liderleri, sendika aktivistleri, gençlik önderleri vb. partimize geldiler. Böylece partimizin yığın bağlarında hissedilir bir güçlenme ortaya çıktı. Ne yazık ki onların ideolojik-politik eğitimlerinin eksik kalması, politik görevleri saptanırken çok yönlü düşünülemeyişi çift taraflı olumsuzluklara neden oldu. Onların hem parti çalışmalarındaki hem de yığın örgütlerindeki eylemlerinde uyumsuzluklar, legal, illegal çalışmanın doğru birleştirilemeyişi, konspirasyonun zedelenmesi gibi sonuçlar doğdu.

183) Partiye kimlerin üye olabileceği, üyelik ölçütleri, her yöreye göre üyelerin bileşiminin ayarlanması sorunlarına titiz eğilinmedi. Bu

durum kimi yerde sağlıksız, kimi yerde henüz hazırlıksız sempatizanların partiye alınması sonucunu doğurdu. Kimi zaman da sempatizan kadrolara görev vermeyi beceremeyen parti örgütlerinin, bu pratik sorunu çözmek için onları partileme yoluna gittikleri de oldu.

Partiye üye olma normları, yöreden yöreye farklar gösterdiği gibi, ülke içi ve dışında da farklı oldu. Parti üyeliğinin yüksek bir onur olduğu, kolay elde edilemeyeceği, ama partinin kapısının hak eden herkese açık olduğu bilinci sempatizanlara yeterince aşılanamadı.

Yığınlarla, parti arasında sınır her yerde titizlikle korunamadı.

184) Bunun sonucu, kadro ve örgüt açısından kimi alanlarda gereksiz şişkinlikler ortaya çıktı, politik hareketliliğin az olduğu alanlarda ise parti örgütlenmesi yok denecek kadar cılız kaldı.

Örneğin köylerde, esnaflar içinde ve orduda partimizin etkinliği en alt düzeyde kaldı. İşçi sınıfının daha çok öncü hareketli kesimleri içinde çalışmalara ağırlık verilirken, politik bakımdan görece daha geri kesimleri içinde parti çalışması çok yavaş gelişti.

Kent yoksulları içinde parti çalışması zayıf kaldı, bunun sonucu "sol" maceracı akımlar, faşist örgütler buralarda üstlendiler.

Partinin örgüt stratejisi, sınıfsal analize, somut politik gelişmelere, yığınların durumuna ilişkin derin bir incelemeye dayandırılamadı. Bu nedenle örgütlenmede öncelikler, buna dayalı bir örgütlenme planı zamanında ortaya konulamadı.

Bu zayıflık kendini en açık biçimde köylerdeki örgütlenmenin geriliğinde ve burada uygun biçimler seçmedeki yanlışlar biçiminde ortaya koydu. Küçük üreticilerin kooperatif hareketine önem vermek yerine, perspektifsiz dernek biçiminin seçilmesi en önemli yanlışlardan biri oldu.

Şematik örgüt anlayışının dışına çıkılamadı, Leninci bir partide olması gerekli farklı ve karmaşık örgütsel yapılar, uzmanlık dalları kurulamadı.

Bu eksiklikler 1980 MK Plenumunda ele alınmışsa da, geç kalınmıştır.

185) Legal-illegal çalışma biçimlerinin uyumlaştırılmasında güçlükler, zayıflıklar belirdi. Olanaklı olduğu kadar legal, gerekli olduğu kadar illegal çalışma ilkesi bilinçle kavranıp, başarı ile uygulanamadı.

Demokratik yığın örgütlerinde ve yığınlar içinde çalışmada ortaya çıkan sekter çalışma anlayışının nedenlerinden biri de budur.

Bu ilkeye gerekli dikkatin verilmeyişi, legal çalışma biçimlerini çok daha yetkinleştirmek olanaklı iken bu soruna yeterince eğilinemeyişi, nesnel koşulların etkisi altında partimizin yarı legal konumlara çekilmesini doğurdu.

Deneyimimiz şunu gösteriyor. Legal olanakların fazla olduğu, yığın eylemlerinin yükseldiği görece demokratik koşullarda illegal durumda olan komünist partisi legal kanalları genişletemezse, gerekli yeni legal örgütlenme biçimlerini yaratmazsa, eylem birliğine hız vermezse, ya kaçınılmaz konspiratif açıklar verecek ya da gelişmenin dışında kalacaktır. Partimizin durumu birincisidir.

"Birlik Dayanışma" adı altında ortaya çıkan yarı legal, legal biçimler söz konusu durumun doğurduğu kendiliğinden bir gelişmedir. Partimiz, eksik de olsa, yer yer hatalı da olsa, somut koşulların ortaya çıkardığı bu biçimden yararlanmasını bildi.

Legal kanalların dikkatle hazırlanıp genişletilmesine çalışılırken, diğer yandan illegal parti örgüt yapısını güçlendirmeye özel bir önem vermek gerekiyordu. Bu yöndeki çaba da zayıf kaldı.

186) Partimizin yığın bağları, illegal bir parti oluşumuz dikkate alınırsa azımsanmayacak düzeydeydi. Ama bu bağlar yeterli bilinç unsuru ile donatılmamıştı. Daha önemlisi nesnel ölçütlerle sürekli denetim altında tutulamadı. Çoğu kez demokratik örgütlerin etkinlikleri ile partimizin dolaysız etkinlikleri içiçe girdi. Bu olumsuz değildi. Komünist partilerin elde etmek için uğruna savaştıkları olumlu bir sonuçtu. Ama partinin dolaysız etkilerini çok dikkatli eylemlerle geliştirmek ve ölçmek de gerekiyordu. Bu, belirli bir gelişme noktasında daha da zorunlu idi. Partinin bağımsız politikası ve savaş çizgisinin yığınlarca görülmesi, desteklenmesi yalnızca gericilik dönemlerine hazırlıklı olma açısından değil, genel olarak işçi sınıfımızın bağımsız savaşımı açısından da önemlidir.

187) Partimizin yığın bağlarını güçlendirmede ve yığınlar içinde politik yöneticiliğini gerçekleştirme açısından temel örgütler-hücrelerin rolü belirleyicidir. Bu nedenle yığınların olduğu her yerde parti hücrelerinin kurulması Leninci bir ilkedir.

Partimizin temel örgütleri yığınların içinde oluştu. Yığınları yönetmede önemli deneyler elde ettiler. Ancak yukardan beri sayılan eksikliklerin bir sonucu olarak, politik öncülük, önderlik rolleri olması gereken düzeye varamadı. Oysa parti tüm olanakları ile temel örgütleri ideolojik, politik, örgütsel, teknik silahlarla donatmaya en fazla ağırlığı vermek, onlarla daha sıkı bağlanmanın yollarını bulmak zorundadır. Faşizm koşullarında bu görev şimdi çok daha büyük önem kazanmıştır.

188) Yöneticilik görevlerinin önemli olduğu ikinci halka il komiteleridir. İl komiteleri kendi illerinde hareketin tüm sorunlarını çözmede politik ve pratik önderlikte en geniş girişimciliği göstermek zorundadırlar. İl komiteleri, yöre komitelerinin altında böylesi bir girişimciliği gerektiği ölçülerde gösteremediler. Yöre komiteleri ise koordinatörlük görevi ile sınırlandı. Bu doğru olmakla birlikte, politik yöneticilikle tamamlanmalıydı.

189) Pratik deneyimimiz bir örgütsel ilkeyi doğruluyor. Her örgüt kademesi, kendi sorumluluk alanında ortaya çıkan ve kendi çözebileceği hiçbir sorunu bir üst örgüte taşımamalı, buna üst örgüt de izin vermemelidir. Çözemiyorsa nedenleri araştırılıp bulunmalıdır. Tersi işleyiş üst örgütleri gereksiz sorunlar içinde boğar, aşağıdan yukarıya deney aktarımını, birikimini zayıflatır, üst örgütlerin politik yöneticiliğine zarar verir, sorumlulukların karışmasına neden olur.

190) TKP MK'si partinin politik ve pratik yöneticiliğini yerine getirmede zayıflıklar taşıdı. Tek tek MK üyeleri kendi alanlarında deneyli, yetişkin, değerli yoldaşlar olmalarına karşın MK, partinin kongreden sonra en üst organı işlevini bütünüyle yerine getiremedi. Bu durum, parti yöneticiliğinde bilgi ve deney azlığına, MK'ne bağlı uzmanlık büro ve seksiyonlarının zamanında kurulmayışına bağlı olduğu kadar PB'nun çalışma tarzından da kaynaklanıyordu.

191) PB, iki MK toplantısı arasında en yüksek yönetim organıdır. Onun çalışmaları MK'nin çalışmalarında başarıyı hazırlar. PB, MK'nin ele alacağı sorunları, konuları hazırlamakla görevlidir. Bu çalışma olmaksızın MK en doğru, en grekli kararları alamaz, somut politika çizmekte güçlük çeker. Kararların uygulanmasının, sonuçlarının MK'sine gelmesinin sağlanması da PB'nun görevidir. Bu

nedenle, PB'nun partinin durumuna ve politik ortamın acil görevlerine uygun bir işbölümü yapması, kollektif çalışma ilkelerine uygun, uyumlu bir çalışma göstermesi, sorunların çözümünde tutulacak halkadır.

192) Batı Avrupa'da parti çalışmaları bugün dünden çok daha fazla önem taşıyor. Göçmen işçiler arasında, bilimsel bir inceleme ve araştırmaya dayalı olarak örgütlenme ve politik çalışma perspektifleri gözden geçirilmek zorundadır. Bu yapılırken geçmiş dönemin deneyleri dikkatle değerlendirilmelidir.

Partimizin ayağa kalkma döneminde Batı Avrupa bir köprübaşı görevi gördü. Bunun kimi olumsuz sonuçları oldu ise de genelde partimizin ayağa kalkmasında önemli bir işlev gördü.

Olumsuz sonuçlar, yukarda belirttiğimiz eksik ve hatalardan ayrı değildir. Bunların Batı Avrupa koşullarındaki uzantısıdır. Ancak bu alanın özgüllükleri nedeniyle bu eksiklik ve hatalar değişik niteliklere büründü.

Ülkedeki sınıf savaşımı kendini ülke dışında dolaysız biçimde hissettiremez. Batı Avrupa'daki sınıf savaşımının kesinlik düzeyi Türkiye'ye oranla görece düşüktü. Ancak bu, bugün yükselme eğilimindedir ve Türkiyeli işçilerin savaşıma katılma oranı yüksektir.

Batı Avrupa koşullarının olumsuz etkileri de önemlidir. Tekelci burjuvazinin güçlü ideolojik etkisi, reformizmin güçlü konumları, göçmen işçilerin sınıfsal kökenleri, göçmenlik psikolojisinin yarattığı olumsuz milliyetçi duygu ve düşünceler, para biriktirme olanakları, artan işsizlik ve yabancı düşmanlığı, cuntanın dolaylı, dolaysız baskıları, bütün bunlar nesnel sayılması gereken olumsuz etkilerdir. İşte parti örgütlerimiz bu etkiler altındaki yığılar içinde çalışıyorlar. Bu etkileri dikkate alan bir örgüt ve kadro politikası zorunludur.

Bunların yanısıra, deneyimle kardeş partilerin varlığı ve enternasyonalist dayanışmaları, güçlü bir barış hareketinin yükselmesi, Türkiyeli işçilerin sendikal aktifliğinin görece yüksekliği, legal olanakların genişliği, yabancı düşmanlığına karşı antinazi temelde oluşan direniş gibi olumlu etmenler vardır. Bunlara dayanarak parti örgütlerinin yığınsal etkisini arttırmak olanaklıdır. Bunun için parti örgütlerinin ideolojik-politik etkinliğini arttırmak tutulacak temel halkadır.

Ne yazık ki, bu yöndeki çabalar yeterli olmadı. Batı Avrupa parti örgütlerimizin durumu ve sorunları MK'de enine boyuna ele alınamadı.

Özellikle 12 Eylül 1980 sonrasında parti politikasının doğru kavranması, parti birliği ve disiplini temelinde önemli sayılması gereken sorunlar ortaya çıktı. Bu durum, yine bu dönemde çeşitli politik akımların yurtdışında etkinliklerini arttırdığı koşullarda partimizin güç ve etkinliğine, yığın bağlarına zarar verdi.

Bugün Batı Avrupa'da partimizin gücü ve etkinliği olanakların altındadır. Hızla istenilen ve olması gereken düzeye varmak için ciddi hiçbir engel yoktur. Tersine hemen her ülkede olanaklarımız artmıştır. Yeter ki, esnek ama ilkeleri açık ve sağlam, somut duruma uygun bir parti çalışması gerçekleştirilebilsin.

Batı Avrupa'da artan gericilik koşullarında politik çalışmayı yükseltmek ulusal ve uluslararası, enternasyonalist bir görevdir.

Zaman zaman içinde düşülen bir yanlış, göçmen işçi derneklerinin politikası ile partinin bağımsız politikasının karışması, sınırların silikleşmesidir. Diğer yandan göçmen işçi derneklerinin yığınsal bir güce ulaşması için esnek çalışma biçimlerinin uygulanması ile bu derneklerin politik görevlerinin uyumlaştırılamamasıdır.

Batı Avrupa'da başarılı bir çalışma için, parti örgütsel yapısı kendine özgü biçimler almak zorundadır. Parti örgüt ve üyelerinin niteliğinin yükseltilmesi, sempatizan ve aktif sempatizanların arttırılması, bunların yönlendirilmesi, bu yollarla geniş legal yığınsal çalışmanın yürütülmesi ve partinin yığınlar içindeki etkisinin arttırılması sağlanmalıdır. Göçmen işçilerin ileri kesimlerinin harekete kazanılması görevi henüz tamamlanmamıştır. Politik göçmen kadrolarla sıkı bir kaynaşma yaratılmalıdır. İdeolojik-politik çalışma yükseltilmelidir. Diğer yandan çok daha esnek biçimler yaratılmalıdır. Marksist-Leninist konumları sağlam, tutarlı bir enternasyonalist çizgi izleyen kardeş partilerle daha koordineli, daha sıkı işbirliği içinde çalışılmalıdır.

Barış savaşımını yükseltmek, yabancı düşmanlığını, gerici hükümetlerin ve tekellerin işçi haklarına yönelik saldırılarına karşı savaşmak, Türkiye demokrasi güçleri ile dayanışmayı örmek, eylem birliğinde kalıcı, somut sonuçlar almak, Batı Avrupa'daki parti örgüt-

lerinin çalışmalarının başlıca yönüdür.

193) Partiyi koruma, partiyi örgütleme sorunuyla atbaşı gitmesi gerekli bir görevdir. Partiyi örgütlemeye başladığımız her alanda paralel olarak partiyi koruma önlemleri alınamazsa örgütlenme başarılamaz, kalıcı olamaz. Geçtiğimiz dönem bu alanda ciddi eksiklerimiz vardı.

Geçmişte uğradığımız ağır kayıpların ana nedeni politik polisin üstünlüğü değil bizim zayıflıklarımız, yanlışlarımız, gevşekliğimizdir. Bunun faturasını ağır ödedik.

Partinin polise karşı korunması tüm parti üyelerimizin uyanıklığına bağlı olduğu kadar, kadroların profesyonel devrimci niteliklerinin yükseltilmesine de sıkıca bağlıdır.

Parti örgütleri içinde belirli aralıklarla polise karşı uyanıklık kampanyaları açılmalıdır. Eğitici, aydınlatıcı broşürler çıkarılmalı ve polis taktikleri kadroları kavratılmalıdır. Polis ajanları deşifre edilmeli, poliste çözülenler kılı kırk yararak saptanmalı, ama çözülenlere karşı ödünsüz olunmalıdır. Deniz yoldaşımızın ser verip sır vermeyen tutumu örnek olmalıdır.

194) Partinin örgüt ilkeleri parti tüzüğünde yasallık kazanır. Leninci yeni tipten bir parti için tüzük partinin ideolojik-politik birliğini örgütsel birlikle tamamlama aracıdır. Pek çok kez sanılanın tersine tüzük donmuş bir kalıp değildir. Dahası partinin programına oranla daha da sık geliştirilmesi zorunludur. Parti canlı bir organizmadır. Gelişme sürecinde ortaya çıkan örgütsel deneyler derslere dönüşür ve onların en genel ilkeleri tüzüğe girer.

Parti tüzüğünü böyle kavramamak, onu yalnızca sorunlar çıktığı zaman baş vurulacak bir yasa gibi görmek yanlıştır.

Geçtiğimiz dönem ne yazık ki parti tüzüğü çoğu kez en az okunan parti belgesi durumunda kaldı. Bu ilgisizlik bir düzey düşüklüğünün hem sonucu, hem göstergesiydi. Kimi parti yöneticisi yoldaşların tüzüğe gereken önemi vermemeleri yüzünden, her üyenin tüzüğü okuma olanağı elde edemediği durumlar da oldu.

Tüzük, parti yöneticilerinin ve üyelerinin hak ve görevlerini saptar. Her parti üyesi yalnızca görevlerini yerine getirmekle sorumlu değil aynı zamanda haklarını kullanmakla da sorumludur.

Partinin eksikleri, yanlışları konusunda zamanında uyarı, eleştiri, öneri yapmayan, bu hakkını kullanmayan parti üyeleri de eksiklerin, hataların sorumluluğunu paylaşmak zorundadır. İdeolojik-politik düzey düşüklüğü bu sorumluluğu ortadan kaldıran bir gerekçe olamaz. Sorumluluk hem kişisel, hem kollektiftir. Tersi liberalizme, anarşizme kapı açmak olur.

195) Açıktır ki, derin gizlilik koşullarında merkeziyetçilik ağır basar. Bu ilke tüm parti örgütleri için geçerlidir. Kimi parti örgütleri için çalışma koşullarının daha uygun olması bu ilkeyi değiştirmez. Demokratik merkeziyetçilik partinin temel örgüt ilkesidir. Bunun doğru kavranması ve titiz uygulanması zorunluluktur. Kimi zaman demokrasi yanının yalnızca seçimlerle sınırlı anlaşıldığı oluyor. Bu yanlıştır. Demokrasi çok daha içeriklidir. Özü kadroların günlük çalışmaları içinde partinin kararlarının ve politikasının oluşma sürecine aktif katılması, parti çalışmalarını denetlemesidir.

196) Parti yaşamının ilkelerinin başında kollektif yönetim gelir. Kollektif yönetim partinin her düzeyinde uyulması zorunlu bir ilkedir. Onu yetkinleştirmek her durumda gözetilmesi gerekli bir görevdir. Zaman zaman gizlilik nedeniyle bu ilkenin uygulanmasının gözardı edildiği durumlar da görülmüştür. Gizlilik ve kollektif çalışma birbirinin karşıtı kavramlar değildir.

Parti içinde açıklık, her yoldaşın gizli olmayan konularda, partinin sorunları üzerine bilgilendirilmesi, her üyenin partiye karşı açık yürekli olması önemli ilkelerden biridir. Kimi zaman parti yöneticisi yoldaşlar parti üyelerini sorunlar konusunda aydınlatmaktan korkmuşlardır. Böyle bir korku yersiz olduğu gibi zararlıdır da.

Diğer yandan parti üyeliği özveri konusunda komünist yarışma alanı olmalıdır. Partiye alınacak olanlar ve parti üyelerinde ilk aranması gereken nitelik bu olmalıdır. Parti yaşamı eğer özveri temeline dayanmazsa yoldaşlık ilişkileri sağlamlaşmaz, parti disiplini çelikleşemez. Biçimsel parti üyeliği ile gerçek partililik arasındaki farkın ölçütü bilinç yüksekliği ve özveridir.

Partimizin dün ve bugün kazandığı herşey parti kadrolarımızın büyük özverisi ile gerçekleşti. Bu övünç kaynağımızdır. Ama bu konuda eksikler gösteren yoldaşlarımız da yok değildir. Onları sabırla eğit-

mek, küçük burjuva alışkanlıklarını, tortuları atmaya yardım etmek gerekir.

197) Partinin Leninci çelik disiplini bu ilkelerin yaşama geçmesine sıkıca bağlıdır. Disiplinin ölçütü partinin yığınlarla bağlanmasının derecesidir. Çünkü ancak çelik disiplinli bir parti bunu gerçekleştirebilir. Anlaşılabilir ki, disiplin de sürekli yetkinleşmesi gerekli bir niteliktir.

Partimiz her geçen gün disiplinini pekiştiriyor. Partinin ideolojik-politik-örgütsel birliği her dönemeçte yeniden ve yeniden kazanıldıkça disiplin daha da çelikleşecektir. Özellikle parti kararlarının, özüne uygun biçimde yaratıcılıkla ve tam zamanında uygulanması disiplinin en temel göstergesidir.

Partiye bağlılık disiplinin özüdür. Parti üyelerimizin partiye bağlılığı yüksekti. Ne var ki, başlangıç için doğal olan soyut bir anlamda idealize edilmiş bağlılık, hızla bilinçli bir bağlılığa dönüştürülmeliydi. Bu, partinin sorunlarını bilen, nedenlerini analiz edebilen yüksek bilinç düzeyinde yoldaşların yetiştirilmesi demekti. Bu yoldaki gecikmeler partiye darbe geldiğinde sarsıntılara, yalpalamalara neden oldu. Şimdi bu durum aşılmıştır. Bundan böyle partimiz en ufak disiplinsizliğin, parti birliği ve otoritesine zarar veren her tutumun acımasız düşmanı olmalıdır.

198) İllegal parti ve kadroları için gizlilik bir yaşam tarzı olmalıdır. Ancak o zaman tüm parti çalışmalarında gizliliği sağlamak için uygun ortam yaratılmış olur. Bu olmadan yalnızca ilkelerin konulması yeterli olmaz. Ama gizliliğin korunmasının güvencesi ise gizlilik kurallarının açık net konulması ve ilkeselliktir. İlkeler en çok bu alanda katı biçimde uygulanmalı, esnekliğe yer verilmemelidir.

Geçtiğimiz dönem bu alan, en ciddi yanlışların yapıldığı alan oldu. Gizliliğin çiğnenmesi, partiye gelen darbenin sonuçlarını ağırlaştırdı ve partiyi toparlama sürecinin yavaş gelişmesinde belirleyici rol oynadı.

199) Partimiz derin gizlilik koşullarında, ağır saldırı altında çalışmalarını ara vermeksizin sürdürdü. Şimdi partimizde yepyeni deney birikimi vardır. Bunların derslere dönüşmesi partimizi her koşulda savaşan yenilmez bir parti yapacaktır.

Yarı-legal koşullardan derin illegale geçme deneyimimiz paha biçilmez değerdedir. Bu süreç derin ve soğukkanlı analiz edilmelidir.

Partimiz, gericilik dönemlerinin Leninci taktiği olan geri çekilme taktiğini tam zamanında uygulayamadı. Bunda, deney eksikliğimiz kadar, teorik analizlerin yetersizliği, yığınların nabzını derinden yakalayamamak, parti içinde "sol" sekter fraksiyoncu hareketin olumsuz etkileri, kadroların ideolojik-politik düzey düşüklüğü de rol oynadı.

Deneyimimiz şunu gösteriyor. Eğer komünist parti bu hazırlığı çok önceden gerçekleştirememişse, karşı devrimci darbe planının artık uygulanmaya konulduğu noktada çok geç kalmış demektir. Çünkü, darbe planının birinci maddesi, her zaman komünist partisini yok etmek için, onun geri çekilme taktiğini uygulamasına olanak vermemektir.

Hele darbe altında bu planı uygulamak, artık hemen hemen olanaksız olanı gerçekleştirmek demektir. Partimiz işte bunu gerçekleştirebildi. Kuşkusuz gecikmenin bedelini ağır ödedi.

Darbe koşullarında, yönetici kadrolarda görevini bırakmama duygusu öne çıkıyor. Gerçekte bu olumlu ve yüksek bir duygudur. Ama bilinçle ele alındığında görülür ki, bu istemin bütün yüceliğine karşın olumsuz sonuçları partinin yıkımını getirir. Geçici bir süre çalışma alanından uzaklaştırma, yurtdışına çıkartma vb. gibi zorunlu önlemleri küçümseme eğilimi zararlıdır. Partimizin bugün varlığını ve savaş gücünü koruması her şeyden önce yönetici kadrolarının ezici çoğunluğunu, düzenli geri çekiliş içinde koruyabilmiş olmasına borçludur. Ne yazık ki kadrolarımızın önemli bir bölümünü korumak olanaklı olmamıştır.

Yine deneyimimizin ortaya koyduğu derslerden biri de, geri çekilme taktiğine bağlı olarak örgütsel yapılarda, darbenin yaklaştığı ya da darbe altındaki koşullarda ani ve köklü değişiklikler yapma yanlışlığıdır. Kadroları korumayı amaçlayan, ama yeterli dikkatle yapılamayan kadro kaydırmaları olumlu olmamıştır. Bu işlem çok az sayıda ve çok özel biçimde yapılmalıdır.

200) En ciddi sorunlardan biri bağ kopukluklarının yarattığı sorunlardır. Deneyimimiz olumlu yönde dersler vermiştir. Önceden hazırlıksız oluşa karşın, bağ kopukluğunun risklerini soğukkanlı biçimde göze

almış oluşumuz polis saldırısının can alıcı noktalara sıçramasını önlemiştir. Soruna acele etmeden ama gecikmeden de yanaşmak doğru tutumdur. Bağ kopukluklarının yaratacağı olumsuzlukları örgütsel önlemlerden önce ideolojik, moral etkiyi yükselterek önlemek esas alınmalıdır. Parti yönetimi kadrolarına güvenebilmelidir. Partimiz böyle bir güvene dayanmakla yanılmadığını şimdi daha iyi görüyor.

201) Gericilik dönemleri, kimi kadrolarda ideolojik, politik yalpalamaların kaçınılmaz biçimde ortaya çıktığı dönemlerdir. Sağ ve "sol" sapmalar, eğilimler böylesi dönemlerde yeşerdi. Komünist hareketin, partimizin tarihi, kardeş partilerin güncel deneyleri ve bizim deneyimimiz bu gerçeği doğruluyor. Burada tipik bir hastalığı görmek gerekir. Bu antiparti eğilimidir. İçinde sağ ve "sol" sapmaları taşır. Ama bu sapma eğilimleri antiparti hastalığının nedeni değil sonucudur. Hastalığın nedeni ise sınıfsal ve ideolojiktir. Küçük burjuva sınıf temelinin ve küçük burjuva ideolojik kalıntıların, legalist ön yargıların atılamayışının, moralsizliğin bir sonucudur. Politika dışı kalma, illegal savaşı küçümseme, devrimci hareketin, partinin uğradığı kayıplar, yaptığı hatalar karşısında paniğe kapılma, amaçsız bir eleştiri, geçmişte kendinin de payı olduğu tüm başarı ve kazanımları yadsıma, grupçu, fraksiyoncu tutum vb. biçimlerinde kendini ortaya koyar. Bu eğilimleri partimiz yaşamış ve yenmiştir. Bu hastalığın kökünü kurutmak için çabaları sürdürmek zorunluluktur.

Polisin partimize saldırısı sona ermemiştir. Gericilik dönemi kapanmamıştır. İdeolojik savaşımı, politik etkinliği, partinin proleter çekirdeğini güçlendirmek, disiplini sıkılamak, yanlışları cesaretle ortaya koymak ve her durumda partiyi savunmak bu hastalığı yenmenin tek ve etkili yoludur.

202) İdeolojik savaşım tüm parti çalışmasının damarıdır. Günümüzde ideolojik savaşım dünya çapında keskinleşiyor. Emperyalizm ideolojik savaşımı, Türkiye'de de, psikolojik savaş düzeyine vardıran bir saldırganlık içindedir. Sınıf savaşımındaki başarılar, özellikle faşizm koşullarında, bugün her zamankinden daha çok, insanların beynini ve yüreğini kazanmak uğrundaki savaşımın sonuçlarıyla bağlıdır.

203) TKP, geçtiğimiz dönemde Marksizm-Leninizmi ve proleter

enternasyonalizmini Türkiye'de yaygınlaştırmak için büyük çabalar harcadı. İşçi sınıfının ideolojisinin güçlenmesine öncülük etti. Burjuva ideolojisinin her türüne karşı, sağ ve "sol" oportünist akımlara karşı savaşım yürüttü. Baş düşmana karşı savaşımı başa aldı.

12 Eylül 1980 öncesinde TKP, merkez organı Atılım'ın ve radyo yayınlarının yanısıra, çok sayıda legal yayın çıkardı. Gazete, dergi, kitap, broşür ve yerel yayınların yanısıra, parti örgütleri gençlik, kadın, sendika vb. yığın hareketlerinin yayın organlarında parti çizgisini savundular. Barış ve Sosyalizm Sorunları dergisi legal olarak yayınlandı.

204) Parti 12 Eylül devirmesinden sonra MK organı Atılım'ın ülke içinde dağıtımını gerçekleştirdi. Parti örgütleri Atılım'ı ve başka materyalleri ülke içinde basıp dağıtmayı başardılar. Gençlik örgütü illegal yayın organı çıkarmayı başardı. Batı Avrupa'da legal bir 15 günlük gazete çıkıyor. Özellikle Ağustos 1981 MK Plenumu'ndan sonra parti basınında önemli bir iyileşme görülüyor. Bu yılın yaz aylarında MK teorik organı Yol ve Amaç'ın yayına başlaması yeni bir ileri adımdır.

205) Parti politikasının açıklanmasında, kavratılmasında, doğruluğunun kanıtlanmasında, tüm partiye maledilmesinde ve yığınlara iletilmesinde belirleyici işlevi olan ideolojik çalışma, ajitasyon ve propaganda alanında, geçen dönem yetersizlikler görüldü.

Parti teorik çalışmanın organ ve araçlarını oluşturamadı. Legal basında çıkan birbirinden bağımsız teorik makalelerin ötesinde ileri bir adım atılamadı. MK Plenumlarına sunular raporlarda konan özlü biçimdeki teorik genellemeler, bu nedenle yeterince açılamadı. Parti bir dizi teorik sorunda tutum almakta, görüş geliştirmede geç kaldı. Bu durum, oportünist akım ve öğelerin partiye saldırıları için elverişli bir zemin hazırladı.

206) Parti MK organı Atılım gereken ölçüde parti örgütleriyle ve yığın savaşımlarıyla sıcak bağlar kuramadı. Kadroların getirdikleri soruları zamanında, yeterince açıklıkla yanıtlayamadı. Radyo yayınları yığınların ilgiyle izledikleri bir düzeye ulaşamadı.

İdeolojik çalışmanın, ajitasyon ve propagandanın parti içi örgütlenmesi etkince düzenlenemedi. Merkezi çalışmayla yerel çalışmanın,

yazılı çalışmayla sözlü çalışmanın örgütlenme çalışması ile ajitasyon-propaganda çalışmasının bağı her zaman kurulamadı.

Parti ideolojik alanda kadro seçiminde gereken titizlikle davranamadı.

Parti basını, parti örgütlerinin savaşım deneylerinin genelleştirilmesinin parti içi yaşamdaki sorunların çözülmesinin, parti içi yaşamın iyileştirilmesinin, demokratik merkeziyetçiliğin yetkinleştirilmesinin bir aracı olarak yeterince kullanılamadı.

Parti içi eğitim çalışmaları sınırlı kaldı.

1973 Atılımının özgül koşullarının yol açtığı bu eksikliklere bir dizi MK Plenumunda dikkat çekilmesine karşın, alınan önlemler istenilen düzeyi sağlamada henüz yeterli olmadı. Bu canalıcı ve güç alanda çabalarımızı daha da arttırmalıyız.

207) Partimizin burjuvazinin, emperyalizmin ideolojisine karşı yürüttüğü savaşım güçlendirilerek sürdürülmelidir. Savaş yanlısı, gerginliği arttırıcı görüşlere karşı, propagandayı barış savaşımının sorunlarının daha geri kesimlerce anlaşılır olacağı biçimde düzenlemek gerekiyor. Türk şovenizmine, milliyetçiliğe karşı savaşımı güçlendirmek gerekiyor. Emperyalizm yanlısı reformizmin yığınları kandırmasını önlemek için çabalar arttırılmalıdır. Antisovyetizmin ve antikomünizmin her türüne karşı savaşımı ödünsüz sürdürmek ana görevdir. Burjuva reformizminin ve sol radikal devrimci lafazanlığın maskesini düşürmek görevi önümüzde duruyor. İdeolojik savaşım parti politikasına bağımlı olarak, baş düşmanı yalıtlayacak, en geniş güçleri ona karşı birleştirecek tarzda yürütülmelidir.

Gericiliğin, halkın çeşitli katmanlarının, özellikle proleter olmayan katmanların ulusal, dinsel duygularını, geleneklerini, mülkiyet duygularını, terörizme olan nefretini sömürmesini önlemek için çabalarımızı arttırmalıyız. Ajitasyon-propagandada yığınların ruh halini ve somut bilinç düzeyini araştırmak, bunu dikkate almak zorunludur.

Faşizmin ve emperyalizmin, TRT'yi, üniversiteleri, öteki eğitim kurumlarını, boyalı basını denetimi altına aldığı bugünkü koşullarda, ajitasyon-propaganda çalışmasının etkinliğini arttırmak canalıcı önem taşıyor.

208) Sağ ve "sol" oportünizme karşı ideolojik savaşımın önemi önümüzdeki dönemde artacaktır. Bu akımlara karşı Marksizm-Leninizm'in arılığını savunmak, ancak tüm partinin politik çalışmasının düzeyini yükseltmekle olanaklıdır.

Demokrasi savaşımında hegemonyayı gönüllü olarak burjuvaziye veren, yığınları devrimci perspektiften yoksun bırakan, yığın savaşımının yükselmesini, işçi sınıfının ve partinin bağımsız savaşımını engelleyen sağ oportünizm gibi, demokrasi savaşımının önemini yadsıyan, faşizmden dolaysız sosyalizme geçmeyi savunan, işçi sınıfını, bağlaşıklarından yalıtlamaya çalışan ve hegemonyasını kurmadan kapitalizme karşı ġnel saldırıya geçme serüvenine sürüklemek isteyen, bu işlevini devrimci lafazanlık ardına saklama çabasındaki "sol" oportünizm de Türkiye'nin somut koşullarında varlığını sürdürecektir.

Sağ oportünizm partiyi burjuva reformizminin peşine takmaya çalışır, "sol" oportünizm küçük burjuva radikal akımların kuyruğuna sürükler. Her ikisi de partiyi yığınlardan koparan, halkın devrimci savaşımını engelleyen bir işlev görürler.

"İşçinin Sesi" grubunun yenilgiye uğratılmış olması, "sol" oportünizme karşı savaşın önemini yitirdiğini göstermiyor. Tersine bu akımın platformu küçük burjuva "sol" akımların Troçki'den bu yana geliştirdikleri tüm eklektik öğretileri içeriyor. Burjuva reformizminin etkinliğini koruduğu bugünkü koşullarda, özellikle önümüzdeki dönemde legal olanakların açılma eğilimi göstermesi koşullarında sağ, oportünist akımların da etkinliklerini arttırmaları söz konusudur. Parti gerek sağ ve gerekse "sol" oportünizme karşı savaşımı, güncel durumun gerektirdiği vurguyla sürdürmek zorundadır.

209) İdeolojik çalışmanın iyileştirilmesi ve güçlendirilmesi, merkezi yönetimi, örgütlerle ve yığınlarla daha sıkı bağlanması, kadro yetiştirilmesi, parti basınının niteliğinin yükseltilmesi için gereken önlemler alınmalıdır.

Mustafa Suphi yoldaşın doğumunun 100. yıldönümü, Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi doğrultusunda teorik-ideolojik çalışmaları yükseltmede bir kampanya başlangıcı olacaktır.

Atılım'ın onbeş günde bir çıkması, kadrolar ve ileri işçiler açısın-

dan daha doyurucu yapılması, üyelerin katkısının büyük ölçüde arttırılması, örgütleyici işlevinin güçlendirilmesi sağlanmalıdır. Atılım tüm parti propagandasına yön verebilecek bir niteliğe kavuşturulmalıdır.

Gençlik örgütünün yayın organı güçlendirilmeli, daha geniş gençlik yığınlarına seslenir hale getirilmelidir.

Radyoda Kürtçe yayın saati arttırılmalı, yayın daha canlı yapılmalıdır.

Parti radyosunun yayınlarındaki iyileşme ile yetinilemez. Radyo yayını, güncellik ve vuruculuk, seslenilen kesimlerin genişliği ve çeşitliliği açılarından iyileştirilmelidir.

Bizim Radyo'nun geniş sol güçlerin katkılarına açık bir yapıya kavuşturulması hedeflenmelidir.

Yol ve Amaç dergisi, bu tezlerde konan teorik sorunları, politik deneyleri, sıkıcı olmayan bir biçimde açmalı, inceleyebilmelidir.

Yeni Çağ'ın çeviri dili iyileştirilmeli, dağıtımı genişletilmelidir.

Broşür, kitap yayınları, özellikle çeviri olmayan yayın arttırılmalıdır.

Merkezi araştırma birimi oluşturulmalıdır.

Parti içi eğitim, kadroların Marksist-Leninist hazırlığının güçlendirilmesi örgütlenmelidir.

Yayınların dağıtımı merkezi olarak denetlenmeli, paralarının geri gelmesi sağlanmalıdır.

Sözlü, yüzyüze ajitasyona önem verilmeli, her parti üyesi iyi bir propagandacı olmalı. Uzman propagandacı ve ajitatörler yetiştirilmelidir.

Legal olanaklardan her düzeyde yararlanmak için çabalar arttırılmalıdır.

210) TKP Tarihi Üzerine Tezler geliştirilmelidir.

* * *

TKP, Türkiye işçi sınıfının, en devrimci sınıfın, toplumun kökten devrimci dönüştürülmesinden yitirecek hiçbir şeyi olmayan, tersine herşeyi kazanacak olan sınıfın partisidir.

TKP, işçi sınıfına ulusal ve sosyal kurtuluşun yolunu gösteriyor, işçi sınıfı en ileri, en seçkin evlatlarıyla TKP'yi besliyor.

Türkiye işçi sınıfı, şanlı bir tarihe sahip, bugün yaşayan, güçlenen ve savaşan partisine dayanarak aydınlık yarınını kuracaktır.

Doğumunun 100. yılında, partimizin kurucusu ve ilk başkanı Mustafa Suphi yoldaşın, onun yolunu izleyen ve 60 yılı aşkın bir süredir parti bayrağını elinden düşürmeyen Parti Başkanı İ. Bilen yoldaşın örneği tüm komünistlere güç veriyor.

Bu kitapla Türkiye'nin en eski partisi olan TKP'nin 1920, 1926, 1973 ve 1983 programlarını ve 1983 programını açımlayan Mustafa Suphi tezlerini topluca yayımlıyoruz.

Amacımız bu belgeleri tarihçilere, siyaset bilimcilere, siyasal düşünce ve sosyal mücadele tarihiyle ilgilenen araştırmacılara ve ülkesinin gerçekleriyle ilgilenen herkese sunmaktır. Cumhuriyet döneminin en önemli muhalif siyasal örgütü TKP'nin temel belgelerine ulaşmaksızın Türkiye tarihini sağlıklı biçimde araştırmanın, yazmanın, öğrenmenin ve öğretmenin olanaksız olduğunu düşünüyoruz.